विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७७

(Disaster Preparedness & Response Plan-2077 (DPRP)

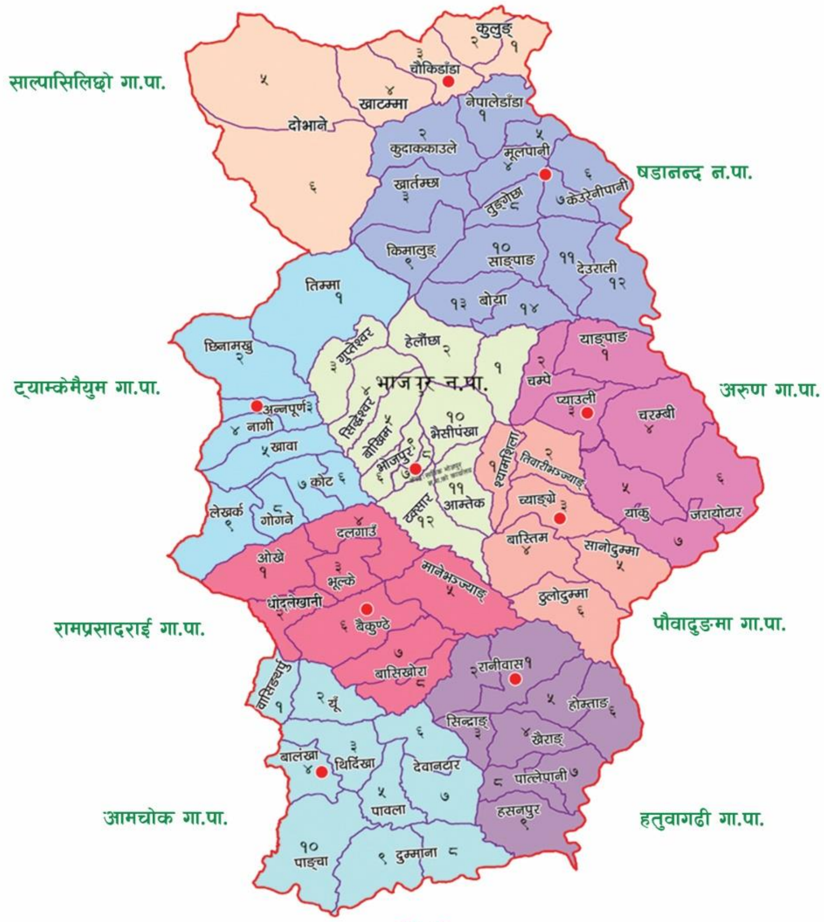

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, भोजपुर

प्रदेश नं. १, नेपाल

सहयोगः नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

भोजपुर जिल्ला शाखा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७७

(Disaster Preparedness & Response Plan 2077)

विषयगत क्षेत्रहरु

१. सूचना, संचार र समन्वय

२. खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन

३. आश्रय स्थल र गैरखाद्य सामग्री

४. खाद्यान्न

५. स्वास्थ्य, पोषण, तथा सरसफाई

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, भोजपुर

सहयोगः नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

भोजपुर जिल्ला शाखा

गुणस्तर र उत्तरदायित्वहरुसँग सम्बन्धित आधारभूत मानवीय मापदण्डहरु

सुदन किराँती
सदस्य
प्रतिनिधि सभा

शुभकामना

सामान्य अर्थमा घामपानी हावा, माटो र ब्रमाण्डको अविभाजित सम्बन्धबाट सृजित प्राणीहरुको निमित्त अनुकुल परिस्थितीलाई नै प्रकृति भनिन्छ जसमा मानव लगायत सम्पुर्ण जिवहरुको अस्तित्व रहेको छ । प्रकृतिको अवैज्ञानिक रुपमा अत्याधिक दोहनले त्यसको वास्तविक स्वरुपमा क्रमिक रुपमा परिवर्तन आउने गर्दछ । यो क्रम तिब्र रुपमा वृद्धि भएमा त्यसको असरले जनधनको क्षति हुनुका साथै मानवको दैनिकीमा समेत प्रभाव पार्ने गर्दछ जसलाई हामी विपद भन्दछौं । मानवीय लापरबाहीका कारण यसरी प्राकृतिक विचलन आई विपद् आउनुमा मुख्य जिम्मेवार मानव नै रहेको हुन्छ ।

नेपालमा दुई तिहाई भन्दा बढी जनता कुनै न कुनै विपद्को सामना गरिरहेको र त्यसको जोखिमलाई कसरी घटाउन सकिन्छ भन्ने सन्दर्भमा बुझ्न र बुझाउन नसकिरहेको परिप्रेक्ष्यमा भोजपुर जिल्लामा हुन सक्ने बहुप्रकोपको असरलाई कम गर्न जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, भोजपुरले नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा **विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७** तयार गरी त्यसलाई लिपिवद्ध गरी पुस्तकको रुपमा प्रकाशन गरेकोमा धन्यबाद व्यक्त गर्दछु । भविस्यमा यस योजनाले जिल्लाको विपद् व्यवस्थापनमा मार्गप्रशस्त गर्ने भएकोले योजना कार्यान्वयनमा सफलता मिलोस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

सुदन किराँती
सदस्य
प्रतिनिधि सभा

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय
भोजपुर

फोन नं. : ०२९४२०१४२ कार्यालय
०२९४२०१४३ प्रमुख
०२९४२०१४३ उप-प्रमुख
इमेल : info.ddcbhojpur@gmail.com
वेभसाइट : www.dccbhojpur.gov.np
१ नं. प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०७७/०७८
चलानी नं. :

मिति : २०७७।०४।०९

शुभकामना

नेपाल भौगोलिक विविधताले भरिपूर्ण देश हो । धरातलीय विविधताको कारणले गर्दा नेपाल प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद्का दृष्टिकोणले अत्यन्त जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेको छ । यसै परिपेक्ष्यमा पूर्वी पहाडी जिल्ला भोजपुरले पनि बर्षैपिच्छे विभिन्न प्राकृतिक विपदहरु भोग्दै आएको दृष्टान्त हाम्रो सामु छर्लङ्गै छ । बाढीपहिरो, भुकम्प, असिना, चटयाङ, सुख्खा खडेरी, आगलागी लगायतका विपद्हरुबाट बर्षेनी ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको कुरा सर्वविदितै छ । यस्तै प्रकारका विपद्हरुबाट मानवीय जिउधनको सुरक्षा गर्न र त्यसबाट हुनसक्ने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्ने उद्धेश्यका साथ "विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७" तयार गर्न लागिएको हो ।

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न, प्रकोप प्रभावितहरुलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वका बारेमा सचेत गराउन, आपतकालीन समयमा सही सूचना र जानकारीको सहज उपलब्धता गराउन, सरोकारवाला निकायहरुबीच समन्वय कायम गरी सहज परिचालन गर्न मद्दत गर्ने कुरामा दुईमत छैन ।

भनिन्छ विपद बाजा बजाएर आउँदैन । यो मानवीय काबु बाहिरको अवस्था हो । त्यसैले विपद् आउनुभन्दा अगाडी नै सतर्क र तयारी अवस्थामा रही विपदको समयमा प्रतिकार्य योजनालाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्न सकेको खण्डमा यसबाट हुने क्षतिलाई अपेक्षित रुपमा न्यूनीकरण गर्न सकिने कुरामा म विश्वस्त छु ।

अन्त्यमा, कोरोना भाईरस महामारीको सन्त्रासका बावजुद पनि यो "विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७" तयार गर्न अगुवा निकायको रुपमा अहोरात्र खटिनुहुने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा, भोजपुरका सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु, सम्पूर्ण सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्थाका व्यक्ति तथा व्यक्तित्वहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै यो "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७" सरोकारवाला सम्पूर्णको साथ सहयोगले सफलतापूर्वक कार्यान्वयन हुन सकोस् भनी शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

....
लक्ष्मण खड्का
प्रमुख
जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
भोजपुर जिल्ला शाखा
स्थापित २०३० प्रदेश नं. १, नेपाल

दुई शव्द

मानव जिवनमा कुनै पनि समयमा आकस्मिक रुपमा विपद् आई जिवन र धनमालको क्षति हुनुका साथै समाजको सिंगो प्रणली नै अस्त व्यस्त पारी दिन्छ । विपद् पछि भएको क्षतिलाई परिपूर्ति गरी पहिलाकै अवस्थामा ल्याउन धेरै समय, धन र मेहनत खर्च हुँदा समेत कहिलेकाँही त्यसबाट आशा गरिएको परिणाम सन्तोषजनक नहुन पनि सक्दछ ।

विपद्को जोखिम नै नहोस् यदि भइहालेको खण्डमा त्यसको प्रभावलाई न्यून गर्नका लागि जिल्ला विपद व्यवथापन समितिको अग्रसरता र विभिन्न सरोकारवालाहरुको सक्रियतामा प्राप्त हुन आएका सुझवहरुलाई समावेश गरी तयार गरएको **विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७७** कार्यान्वयनतर्फ अग्रसरता लिने कुरामा जोड दिएको छ ।

विपद् पछि गरिने खर्चको कयौं गुणा कम रकम विपद् पूर्व तयारीमा उपयोग गरेमा त्यसबाट हुने क्षति न्युन गरी ठुलो दुर्घटनाबाट जोगाउन सकिन्छ । भोजपुर जिल्ला विपद्को दृष्टिले संकटासन्न क्षेत्र भएको हुँदा वार्षिक रुपमा त्यसबाट हुने जनधनको क्षतिलाई न्युन गर्न प्रकोप प्रभावित स्थानिय तहहरुमा "समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन योजना" निर्माण गरी सूचीकृत गरिएका कार्यक्रमहरु रणनीतिक रुपमा कार्यान्वयन गर्न उन्मुख हुन पर्ने देखिन्छ । समुदाय, गा.पा. /न.पा. देखि जिल्ला स्तरमा विपद् व्यवस्थापन पुर्वतयारी योजना बनाई लागू गरिएको खण्डमा त्यसबाट विपद् उत्थानशिल समुदाय निर्माण गर्न सहज हुने छ । संकटासन्न समुदायहरुबाट स्वत:स्फुर्त योजना बनाई लागू भएको योजनाको प्रभावकारिता, दिगोपन र अपनत्व रहने कुरा सर्व स्वीकार्य छ ।

भविष्यमा जिल्लामा हुने संभावित विपद्लाई मध्येनजर गरी बनाइएको यस योजनामा जिल्ला देखि समुदाय स्तरसम्मका भौतिक पूर्वाधार, आन्तरिक र बाह्य क्षमता, यातायात, सडक, स्वास्थ्य, खानेपानी, शिक्षा, सूचना कक्ष र भण्डारणको स्थापना देखि चौविसै घण्टा सामग्री सहित तयार रहेका नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रहरी र नेपाल रेडक्रस लगायत विभिन्न संघ संस्थामा आवद्ध तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्ति (स्वंयसेवक) हरुको लेखाजोखा गरी समयानुकूल प्रयोगमा ल्याउन सकिन्छ । पूर्वतयारीका लागि आवश्यक श्रोतसाधन आन्तरिक र दातृ निकायहरुसंग जुटाउने कार्यको प्रारम्भ भएको छ भने थप उर्जा प्राप्त गर्न नियमित तथा आकस्मिक बैठक बसी पुनरावलोकन गर्दै यसलाई व्यवस्थित र निरन्तरता प्रदान गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

यस जिल्लाको आफ्नो कार्य योजना कार्यान्वयन गर्न योजनाले मार्गप्रसस्त गरेको सेवालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी गर्नका लागि सबै सरोकारवाला निकायहरुको भुमिका महत्वपूर्ण हुने भएकोले सोही बमोजिम आ-आफ्नो भुमिका निर्वाह हुने अपेक्षा गरिएको हुन्छ र जिल्लामा हुने विपद्को जोखिम कम गर्न यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले सहयोगीको भूमिका निर्वाह गर्नेमा हामी विश्वस्त छौ ।

अन्तमा, अमेरिकन रेडक्रस तथा USAID को आर्थिक सहयोगमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्ला शाखाद्धारा संचालित तयारी परियोजनाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण भएकोमा दातृ निकायप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु साथै योजना निर्माणको क्रममा सुझाव सल्लाह र आवश्यक सुचना प्रदान गरि सहयोग पुर्‍याउनु हुने स्थानिय तह, नेपाली सेना, शसस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरु, नागरिक समाज, उद्योग बाणिज्य संघ, राजनीतिक दल, पत्रकार तथा सरोकारवाला सम्पुर्ण महानुभावहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

तुल बहादुर सुव्वा

सभापति

फोन ०२९-४२०१३३
फ्याक्स नं. ०२९-४२०७३०

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

भोजपुर

मन्तब्य

विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद् जोखिमका हिसावले नेपाल उच्च जोखिमयुक्त देश हो । नेपालमा उच्च पर्वत श्रृङ्खला, उवडखाबडयुक्त भू-वनोट, चलायमान भौगर्भिक अवस्था, जलवायु परिवर्तनको नकरात्मक असर र भारी मनसुनी बर्षा आदि कारणले विपद्का घटनाहरु घट्ने गर्दछ । नेपाल बहुजोखिमयुक्त मुलुकमध्ये २०औं स्थान, जलवायु परिवर्तनको जोखिमका दृष्टिले चौथो स्थान, भूकम्पीय जोखिमको दृष्टिले ११औं स्थान एवं बाढीजन्य जोखिमका दृष्टिले ३० औं स्थानमा रहेको छ । यस सन्दर्भमा भोजपुर जिल्ला पनि पहाडी क्षेत्र, भिरालो भूबनोट र अरुण, इर्खुवा, चिर्खुवा, पिखुवा जस्ता ठूला नदी तथा खोलाहरु रहेकोले विपद्को हिसावले जोखिमयुक्त जिल्लाको रुपमा रहेको छ ।

विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्वाट सर्वसाधरणको जीउज्यान र सम्पतिको संरक्षण गर्न विपद् व्यवस्थापनको समग्र चक्रलाई समेटी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भूमिका र कार्य जिम्मेवारीहरु स्पष्ट गरेको परिप्रेक्ष्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा १ मा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारहरु मध्ये जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने गराउने काम रहेको सन्दर्भमा प्रत्येक बर्ष आइपर्ने मौसमी तथा अन्य प्राकृतिक विपद्को सामना गर्न र खोज, उद्धार तथा राहतलाई व्यवस्थित वनाइ जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न यो जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

यो कार्ययोजना जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६ लाई समयानुकूल अद्यावधिक गरी नयाँ विषयगत क्षेत्र, शासकीय प्रबन्ध र कार्य जिम्मेवारी अनुरुप तर्जुमा भएको छ ।भोजपुर जिल्ला स्थित ९ वटै स्थानीय तहहरुबाट प्राप्त प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक जोखिमहरुको विगतको तथ्यांक तथा अनुमानित जोखिमको आंकलन तथा जोखिम सम्बन्धी नक्साहरुको आधारमा प्रस्तुत योजना तयार गरिएको छ । यस योजनामा जिल्ला स्थित कार्यालयहरु, सुरक्षा निकाय र तिनका इकाईहरु, नगरपालिका तथा गाउँपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्ला शाखामा रहेका मौज्दात सामाग्रीको विवरण, सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर, बारुणयन्त्र एवं एम्बुलेन्सको सम्पर्क नम्बरहरु लगायतका विपद्का समयमा तत्काल आवश्यक पर्ने अन्य महत्वपूर्ण सूचना तथा जानकारीहरु समावेश गरिएको छ ।

अन्तमा, विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख तथा उपप्रमुख ज्यू, जिल्लास्थित सबै नगरपालिका र गाउँपालिका प्रमुख/ अध्यक्ष एवं उपप्रमुख/ उपाध्यक्षज्यूहरु, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु, जिल्लास्थित सरकारी कार्यालय तथा सुरक्षा निकायका प्रमुखज्यूहरु, स्थानीय तहका सबै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यूहरु, सञ्चारकर्मी, जिल्लाको अगुवा सहयोगी संस्था र यसका कर्मचारी मित्रहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्ला शाखा लगायत सबै गैरसरकारी तथा सामुदायिक संघ संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधि सबैलाई हार्दिक धन्यावाद दिन चाहान्छु । साथै यो योजना प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वियन गर्न सरोकारवाला सबैको साथ सहयोग र सिर्जनात्मक भूमिका रहने छ भन्ने अपेक्षा गरेको छु ।

वसन्तराज पुरी
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
तथा
अध्यक्ष जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, भोजपुर

बिषय सूची

विषय	पेज न.
परिच्छेद – १ भोजपुर जिल्लाको परिचय	**१–६**
१.१. भोजपुर जिल्लाको परिचय	१
१.२. जिल्लाको ऐतिहासिक पृष्ठभुमी	१
१.३. भौगोलिक अवस्था	२
१.४. भू–विवरण	२
१.५. भू-धरातलीय स्थिति र जिल्लाको भूभाग	२
१.६. हावापानी	२
१.७. नदि, ताल तथा झरनाहरु	३
१.८. प्रमुख हिमाल/पहाड/डाँडा	४
१.९. राजनीतिक बिभाजन	५
१.१०. जनसंख्या	५
१.११. प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र	६
१.१२. प्रमुख मेलाहरु	६
१.१३. परम्परागत नाच एवं जात्रापर्वहरुको विवरण	६
परिच्छेद –२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिचय	**७–१२**
२.१. पृष्ठभुमी	७
२.२. योजनाको उद्देश्य	८
२.३ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व	८
२.४. योजना तर्जुमाका लागि अवलम्बन गरिएका प्रक्रिया तथा विधिहरु	९
२.५. योजनाको लक्षित समूह	११
२.६. योजनाको सिमा	११
२.७. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	१२
परिच्छेद–३ नेपालमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि भएका कानुनी व्यवस्था	**१३–१९**
३.१. नीतिगत व्यवस्था	१३
३.२. विद्यमान कानूनी व्यवस्था	१३
३.२.१. नेपालको संविधान, २०७२	१३
३.२.२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४	१३
३.२.३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	१४
३.२.४. प्रकोप पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड (छैठौं संशोधन), २०७४	१५
३.२.५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, २०७५	१५
३.२.६. मनसुन आपतकालीन कार्ययोजना, २०७५	१५
३.२.७. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यकार्य ढाँचा २०७० (प्रथम संसोधन २०७५)	१६
३.२.८. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८–२०३०	१६
३.२.९. अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता	१८
३.३. नेपालमा विपद् व्यवस्थापनको लागि संरचनात्मक व्यवस्था	१८
३.४. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन	१८
३.५. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन	१९
परिच्छेद– ४ विपद् र भोजपुर जिल्लामा विपद्को अवस्था	**२०–३५**
४.१. विपद्को परिभाषा	२०

४.२. विपद् व्यवस्थापन चक्र	२०
४.३. विपद् र मानव	२१
४.४. विपद् र विकास	२२
४.५. विपद् तथा वातावरण	२२
४.६ एसियामा विपद्	२३
४.७ नेपालमा विपद्	२४
४.८. भोजपुर जिल्लामा विपद्को पृष्ठभूमी	२६
४.९. भोजपुर जिल्लामा भएका र हुन सक्ने मुख्य विपद्का घटनाहरु	२७
४.१०. सम्भावित प्रकोप र प्रकोप व्यवस्थापन सम्वन्धी अपनाउनु पर्ने विवरण जानकारी पात्रो	३२
४.११. भोजपुर जिल्लामा प्रकोपको विश्लेषण तथा स्तरीकरण	३३
परिच्छेद- ५ तहगत भुमिका तथा श्रोत आँकलन	**३६–५०**
५.१. तहगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	३६
५.१.१. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी	३६
५.१.२. जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी	३७
५.१.३. क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी	३८
५.१.४. निकायगत श्रोतसाधनको आंकलन, निकायहरुको नक्सांकन	३९
५.१.५. सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य	४८
परिच्छेद- ६ क्षेत्रगत अवधारणा, क्षेत्रगत अगुवा पहिचान र क्षेत्रगत योजना	**५१–५७**
६.१ क्षेत्रगत अवधारणा तथा क्षेत्र परिचय	५१
६.१.१ क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्यहरु	५१
६.१.२. क्षेत्रगत अवधारणाको आवश्यकता तथा महत्व	५२
६.२. क्षेत्रगत अगुवा तथा क्षेत्रगत समितिको संरचना	५२
६.३. विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित नेतृत्व गर्ने निकाय र सहयोगी निकायहरु	५३
६.४ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	५५
परिच्छेद- ७ विपद्का प्रकृतिमा आधारित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	५८-८९
७.१. विषयगत क्षेत्र : सूचना, संचार तथा समन्वय	५८
७.१.१.विपद् पछिको अनुमानित परिदृष्य	५८
७.१.२.योजनाको उद्देश्य	५९
७.१.३ मानवीय सहयोगका मापदण्ड	५९
७.१.४ सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्तिहरु	५९
७.१.५ पूर्वतयारी योजना	६०
७.१.६ विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना	६२
७.१.७ सूचना संचार तथा समन्वय क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका कमी(Gap)	६३
७.२ . बिषयगत क्षेत्र : खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन	६३
७.२.१ विपद्पछिको अनुमानित परिदृश्य	६३
७.२.२ प्रस्तुत योजनाको उद्देश्य	६४
७.२.३. विपद्बाट प्रभावित अनुमानित जनसंख्या	६४
७.२.४ खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्तिहरु	६४
७.२.५ पूर्वतयारी योजना	६५
७.२.६ विपद् पस्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु	६६
७.२.७ खोज तथा उद्धार तथा मृत शरीर व्यवस्थापन क्षेत्रमा देखिएको कमी(Gap)	६८

७.३. विषयगत क्षेत्र : आश्रयस्थल तथा गैरखाद्य सामग्री	६८
७.३.१. विपद् पछिका अनुमानित परिदृश्य	६८
७.३.२. समष्टिगत उद्देश्य	६८
७.३.२.१.आवास	६८
७.३.२.२. शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन	६९
७.३.२.३. विशिष्ट उद्देश्य	६९
७.३.२.४.मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड	६९
७.३.३. गैर खाद्य सामग्री	६९
७.३.३.१ आशय	६९
७.३.३.२ जिम्मेवारी	७०
७.३.३.३ न्यूनतम मापदण्ड	७०
७.३.३.४ न्युनतम कार्यहरु	७१
७.३.४ आश्रयस्थल तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची	७२
७.३.५. पूर्व तयारी योजना	७३
७.३.६. विपद्पस्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु	७४
७.३.७.जिल्लामा रहेका सम्भावित सुरक्षित आश्रय स्थलहरुको अवस्था	७५
७.३.८. आश्रय स्थल तथा गैरखाद्य क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका कमी (Gap)	७५
७.४. विषयगत क्षेत्र : खाद्यान्न	७६
७.४.१. विपद् पछिको अनुमानित परिदृश्य	७६
७.४.२. प्रस्तुत योजनाको उदेश्य	७६
७.४.३. विषयगत रणनीति	७६
७.४.४. मानवीय सहयोगको मापदण्डः	७७
७.४.५. मापदण्ड बमोजिमको खाद्य किट (kit)सिफारिश	७७
७.४.६. जिल्लामा खाद्य सामग्रीको उपलव्धता	७७
७.४.७. खाद्य क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची	७८
७.४.७. पूर्वतयारी योजना	७९
७.४.८. विपद्पस्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु	७९
७.४.९ खाद्य क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका विध्यमान कमी (Gap)	८१
७.५. विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य , पोषण तथा सरसफाई	८१
७.५.१. विपद् पछिको अनुमानित परिदृश्य	८१
७.५.२. प्रस्तुत योजनाकोउद्देश्य	८२
७.५.२.१. विषयगत उद्देश्य	८२
७.५.२.२. विशिष्ट उद्देश्य	८२
७.५.३. स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाई क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची	८३
७.५.४. पूर्वतयारीका गतिविधि	८५
७.५.५. विपद्पस्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु	८७
७.५.७ स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाई क्षेत्रको योजना संबोधन गर्न देखिएका कमी (Gap)	८९
परिच्छेद-८ कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	९०-९३
८.१.विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुने	९०
८.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका कार्यान्वयन योजना	९०
८.३.विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका नियमित समीक्षा तथा अद्यावधि	९०

परिच्छेद- ९ प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	९१
९.१. प्रतिवेदन तथा सञ्चार	९१
९.२.संस्थागत व्यवस्था	९१
९.३.अभिलेखिकरण	९१
९.४.अनुमोदन प्रकिया	९१
अनुसुची- १ भोजपुर जिल्ला स्थीत कार्यालय प्रमुखको सम्पर्क नम्बर	९२-१६२
अनुसूची- २ स्थानीय तहका प्रमुख, उपप्रमुख, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष तथा वडाध्यक्षहरुको सम्पर्क विवरण	९६
अनुसूची -३ भोजपुर जिल्लाका सुरक्षा निकायको विवरण	१००
अनुसुची- ४ भोजपुर जिल्लाका स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण	१०२
अनुसुची- ५ जिल्लामा संचालनमा रहेका स्काइभेटर र जेसिबिको विवरण	१०७
अनुसुची -६ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्लाका उपशाखाहरुको सर्म्पक विवरण	१०९
अनुसुची -७ नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट तालिम प्राप्त जिल्ला प्रतिकार्य समुह (DDRT)	१११
अनुसुची- ८ भोजपुर जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरुको विवरण	११२
अनुसुची - ९भोजपुर जिल्लाका स्थानीय तहको प्रकोप जोखिम विश्लेषण	१२५
अनुसुची -१० विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम	१३४
अनुसुची -११ बहु-क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम, २०७०	१४०
अनुसूची -१२ शव सनाखत फाराम	१५२
अनुसूची -१३ हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम	१५६

शव्द संक्षेप(Abbreviaton)

UNBCPR	-	United Nations Bureau for crisis Prevention and Recovery
ICIMOD	-	International Centre for Integreted mountain development
UNEP	-	United nations environment programme
IRA	-	Initial rapid assessment
MIRA	-	Multicluster Initial rapid assessment
CSDA	-	Cluster specific detail assessment
PDNA	-	post disaster need assessment
NEOC	-	National Emergency Opetation centre
DEOC	-	District Emergency Operation Centre
DDMC	-	District Disaster Management Comitee
DLSA	-	District lead support agecy
जि..वि.व्य.स.	-	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
जि.स.स.	-	जिल्ला समन्वय समिति
नेरेसो	-	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
गा.पा.	-	गाउँपालिका
न.पा.	-	नगरपालिका
प्र.ना.उ.	-	प्रहरी नायव उपरिक्षक
स.प्रना.उ	-	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरिक्षक
प्र.प्र.अ.	-	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

परिच्छेद १

१.१. भोजपुर जिल्लाको परिचय

नेपालको सुदुरपूर्वमा रहेको १ नं प्रदेशका १४ जिल्ला मध्येको एक भोजपुर जिल्ला हो । मध्यकालीन नेपालको पूर्व चार नम्वर भनेर चिनिने भोजपुर तत्कालिन नेपालको एक प्रमुख प्रशासकीय केन्द्र थियो । भौगोलिक हिसावले यो एक मध्य पहाडी जिल्ला हो । पूर्वमा संखुवासभा र धनकुटा जिल्ला, पश्चिममा खोटाङ जिल्ला, उत्तरमा सोलुखुम्बु र संखुवासभा जिल्ला, दक्षिणमा उदयपुर जिल्ला वीचमा रहेको यस जिल्लामा राई जातिको बसोवास उल्लेख्य रहेको छ भने अन्य प्रमुख जातिहरुमा क्षेत्री, ब्राह्मण, मगर, तामाङ, नेवार शेर्पा पर्दछन । जिल्लाको प्रमुख प्रशासकीय केन्द्र भोजपुर बजार हो भने दिङ्ला, घोडेटार, दावाँ, कुलुङ, टक्सार, च्याङग्रे, चौकीडाँडा, मानेडाँडा, प्याउली, चम्पे, पाल्पाले वजार, बालुवानी बेसी, पानधारे, जरायोटार, चरम्बी बजार, तिवारीभन्ज्याङ प्रमुख बजार रहेका छन् । मध्यकालीन नेपालमा नेपालभरी चाहिने धातुका सिक्का वनाउने ऐतिहासिक टक्सार वजार भोजपुर जिल्लामा नै पर्दछ ।

१.२. जिल्लाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

यस जिल्लाको पुरानो नाम सिद्धपुर थियो । यस जिल्लामा रहेको प्रमुख धार्मिक स्थल सिद्धकालीको नामबाट यसको नामाकरण भएको हुनसक्ने भनाई छ । पृथ्वीनारायण शाहले माझ किराँत विजय गर्दै आउँदा यस ठाउँलाई जितेपछि खुसियालीमा ठूलो भोज खाएको र बाँकी रहेको भोज यसै ठाउँमा पुरेर गएको हुनाले यसको नाम सिद्धपुरबाट भोजपुर रहन गएको किम्वदन्ती छ भने अर्को भनाई अनुसार पहिले यस जिल्लाको उच्च पहाडी क्षेत्रमा भोजपत्रका रुखहरु प्रर्याप्त पाइने भएकोले यसको नाम भोजपुर रहन गएको लोकोक्ती रहेको पाइन्छ । किराँतकालमा यस क्षेत्रलाई खिकामाक्छा भनेर चिनिन्थ्यो । वि.स. १८३१ सालमा पृथ्वीनारायण शाहले नेपाल एकीकरणको क्रममा नेपालमा गाभ्नु अघीसम्म यहीँ नामले चिनिन्थ्यो ।

पाल्पाका राजा मुकुन्द सेनले पुर्वी नेपालको सम्पूर्ण भूभाग जितेर वनाएको राज्य पछि टुक्रिएर मकवानपुर, विजयपुर र चौदण्डी गरी तीन राज्यमा विभाजन भएको थियो । चौदण्डी राज्य माझ किराँत अर्थात दुधकोशी देखि अरुण नदीसम्म र तराईमा सप्तकोशीदेखि कमला नदी वीचको भूभाग थियो । यसको सदरमुकाम चौदण्डीगढी भएतापनि पहाडी क्षेत्रमा शासन चलाउन सजिलोको लागि हतुवागढीमा अर्को शासनकेन्द्र कायम गरिएको थियो । नेपाल एकीकरणपछि पूर्वी गौंडा धनकुटाबाट प्रशासित भएपछि माझ किराँतको नामले चिनिन थालियो । राणाकालीन समयमा पूर्व ४ नं. भोजपुर माझ किराँत एक प्रशासनिक एकाइ थियो । २०१९ सालको प्रशासनिक विभाजनमा सगरमाथा अञ्चलमा राखिएको यो जिल्ला २०३२ सालदेखि कोशी अञ्चल अन्तर्गत राखिएको थियो ।

१.३. भौगोलिक अवस्था

१.	अक्षांश		२६°५३" - २७°४६"	उत्तर
	देशान्तर		८६°५३"- ८७°१७"	पूर्व
२.	सिमाना	पूर्वमा	धनकुटा र संखुवासभा	
		पश्चिममा	सोलुखुम्बु र खोटाङ	
		उत्तरमा	सोलुखुम्बु र संखुवासभा	
		दक्षिणमा	उदयपुर	
३.	क्षेत्रफल		१५०७ वर्ग कि.मि.	
४.	औसत लम्बाई		९३ कि.मि.	उत्तर- दक्षिण
५.	औसत चौडाई		३५ कि.मि.	पूर्व- पश्चिम
६.	भौगोलिक बिभाजन		मध्य पहाडी क्षेत्र	
७.	उचाई	सवभन्दा अग्लो स्थान	सिलिचुङ (४१५३ मिटर)	
		सवभन्दा होचो स्थान	हसनपुर (१५३ मिटर)	
		सदरमुकाम	भोजपुर (१५४० मिटर)	

१.४. भू–विवरण

कुल क्षेत्रफल १५१००० हेक्टर रहेको यस जिल्लामा ४१.२९ प्रतिशत कृषियोग्य जमिन, ५०.२९ प्रतिशत वनक्षेत्र, ३.६७ प्रतिशत चरन क्षेत्र र ४.७५ प्रतिशत नदीनाला तथा भिरपाखा रहेको छ। कुल ६२,२९९ हेक्टर कृषियोग्य जमिनमध्ये १४.६ प्रशित मात्र सिंचित भूमी रहेको छ । यस जिल्लामा १९,२६० हेक्टर खेत, १,७४० हेक्टर आवादी र ४३,०४९ हेक्टर पाखो रहेको छ।

१.५. भू-धरातलीय स्थिति र जिल्लाको भूभाग

उचाई (मिटरमा)	जिल्लाको भूभाग (प्रतिशतमा)
३०० मिटर भन्दा कम	२.७
३०० - १००० मिटर सम्म	३०.५
१००० - २००० मिटर सम्म	४९.९
२००० - ३००० मिटर सम्म	१५.१
३००० - ४००० मिटर सम्म	१.७

१.६. हावापानी

हावापानी र प्राकृतिक रुपमा विविधता रहेको यस जिल्लाको तापक्रम न्युनतम ०.१° देखि अधिकतम ३२.२° रहने भएता पनि मौसम अनुसार तापक्रम फेरबदल भइरहन्छ । यस जिल्लामा हिमाली हावापानी देखि उष्ण मनसुनी हावापानी पाइन्छ । यस जिल्लामा बार्षिक बर्षा १००५.९ देखि २१२३.१ मि.मि हुने गरेको छ भने सापेक्षित आद्रता हिउँदमा ५० देखि ७० प्रतिशत र बर्षायाममा ९० प्रतिशत हुने गरेको छ।

१.७. नदी, ताल तथा झरनाहरु

प्रमुख नदीहरु/खोलाहरु			
क.सं.	नदी तथा खोलाहरु	क्षेत्रफल (ब.कि.मी.)	फैलावट क्षेत्र
१	अरुण नदी		कुलुङ, नेपालेडाँडा, मुलपानी, केउरेनीपानी, देउराली, बोया, चम्पे, याम्पाङ, चरम्बी, जरायोटार, सानोदुम्मा, ठूलोदुम्मा र होम्ताङ
२	शेरा खोला	२७.८८	सिद्धेश्वर, गुप्तेश्वर र भोजपुर न.पा.
३	अखुवा खोला/ अँधेरी खोला	९१.३०	आम्तेक, भोजपुर न.पा., श्यामशिला, तिवारीभञ्ज्याङ
४	इन्द्रावती खोला		दोभाने
५	चन्द्रावती खोला		दोभाने
६	इजुवा खोला	७०.९३	वासिङ्थर्पू, बोयाङ, थिदिङ्खा, वालङ्खा, पाङ्चा, पावला र देवानटार
७	इर्खुवा खोला		दोभाने, खाटाम्मा, चौकीडाँडा, कुलुङ, कुदाककाउले, नेपालेडाँडा
८	थुम्लुङ खोला		दोभाने र कुदाककाउले
९	कालापानी खोला	५५.८६	होम्ताङ, खैराङ, पात्लेपानी र हसनपुर
१०	होम्ताङ खोला	३३.८४	होम्ताङ, रानीवास
११	सिक्तेल खोला	३०.९०	दलगाउँ, ओखे
१२	सेल्मे खोला	४९.४५	ओखे, लेखर्क, गोगने र कोट
१३	बेहेरे खोला	५६.४९	दलगाउँ, मानेभञ्ज्याङ, बैकुण्ठे, भुल्के र धोदलेखानी
१४	याङ्गुवा खोला	३९.५२	हेंलौंछा, बोया
१५	दुङ्मा खोला	८.८१	ठूलोदुम्मा
१६	हिङ्खुवा खोला	७२.३१	तिम्मा, छिनामखू
१७	माल्वा खोला	५०.८५	तिम्मा, गुप्तश्वर
१८	हङ्रायो खोला	७२।३१	तिवारीभञ्ज्याङ, याकु, प्याउली, र जरायोटार
१९	खेसाङ खोला	७३.९८	तिवारीभञ्ज्याङ, ठूलोदुम्मा, श्यामशिला, बास्तिम
२०	मकुवा खोला	१००.९५	बैकुण्ठे, मानेभञ्ज्याङ, रानीवास, बासिखोरा, बोयाङ, थिदिङ्खा
२१	छरलिङ खोला	४९.७२	सिन्द्राङ, देवानटार, पात्लेपानी, दुम्माना र खैराङ
२२	वैनखुवा खोला	७६.४१	खार्तम्छा, चौकीडाँडा
२३	खकुवा खोला	७९.६२	बोया, हेलौंछा, देउराली र साङ्पाङ
२४	नेदी खोला	६१.७५	कुदाककाउले र दोभाने
२५	नखुवा खोला	४०.१५	बोया, देउराली र साङ्पाङ
२६	लसुने खोला	५८.४१	दुम्माना र पाङ्चा

२७	चिर्खुवा खोला	८०.१८	खार्तम्छा, मुलपानी, नेपालेडाँडा र किमालुङ
२८	ताँबू खोला		कुदाककाउले
२९	दाङ्माया खोला		कुदाककाउले
३०	ककुवा		कुलुङ ,कुदाककाउले र चौकीडाँडा
३१	बेङ्खुवा खोला	७६.४१	खाटाम्मा र चौकीडाँडा
३२	छाँगे खोला		खार्तम्छा
३३	श्याम खोला		खार्तम्छा र किमालुङ
३४	खुँगे खोला		खावा
३५	पिखुवा		तिम्मा, छिनामखु, गुप्तेश्वर, खावा, कोट, सिद्धेश्वर, भोजपुर न.पा., दलगाउँ, आम्तेक, मानेभञ्ज्याङ, ठूलोदुम्मा, रानीबास
३६	वाचिम्ले खोला		नागी, खावा र अन्नपूर्ण
३७	चिखूर्वा खोला		नेपालेडाँडा, मुलपानी, किमालुङ र खार्तम्छा
३८	सिक्तेल खोला		दलगाउँ र ओखे
३९	दुधकोशी		हसनपुर, पाङचा

प्रमुख ताल तथा पोखरी			
सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	साल्पा पोखरी	दोभाने	प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल
२	हाँस पोखरी	तिम्मा	पर्यटकीय स्थल
३	मल्वा पोखरी	छिनामखु-८	
४	शिरवानी पोखरी	खावा-७	
प्रमुख झरनाहरु			
सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	छाँगे झर्ना	खार्तम्छा	भोजपुरको अग्लो झरना
२	तक्मे झर्ना	कुलुङ	

श्रोत : भोजपुर जिल्ला पार्श्वचित्र २०७२

१. ८. प्रमुख हिमाल/पहाड/डाँडा

सि.नं.	नाम	स्थान	कैफियत
१	सिलिचुङ चुचुरा	दोभाने (४१५३ मिटर अग्लो)	पर्यटकीय स्थल
२	कुलुपोङ्खो डाँडा	दोभाने (३६०० मिटर अग्लो)	
३	लाउरे डाँडा	दोभाने	
४	मैयुङ लेक	तिम्मा, किमालुङ, खार्तम्छा, दोभाने	पर्यटकीय स्थल

५	कुलुपोङ्खो भञ्ज्याङ	दोभाने (३४०० मिटर)	साल्पापास/सोलु सिमा
६	टेम्के डाँडा	लेखर्क, नागी र खावा (३०१० मिटर)	पर्यटकीय स्थल
७	सेल्मे डाँडा	लेखर्क	
८	युँ डाँडा	युँ	
९	चखेवा भञ्ज्याङ	नागी	खोटाङ सिमा
१०	तावा भञ्ज्याङ	छिनामखु	खोटाङ सिमा
११	बौद्ध भञ्ज्याङ	दोभाने	खोटाङ सिमा

श्रोत : भोजपुर जिल्ला पार्श्वचित्र २०७२

१.९. राजनीतिक विभाजन

राजनैतिक विभाजनको दृष्टिकोणले भोजपुर जिल्ला प्रदेश नं. १ मा पर्दछ । १५०७ बर्ग मिटरमा फैलिएको यस जिल्लाले नेपालको कुल क्षेत्रफलको १.०२ प्रतिशत ओगटेको छ । जिल्लाको सदरमुकाम भोजपुर न.पा.मा रहेको छ भने प्रतिनिधि सभाको लागि १ निर्वाचन क्षेत्र र प्रदेश सभाको लागि २ वटा निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन् । जिल्लालाई ९ स्थानीय तहमा विभाजन गरिएको छ जसमा २ वटा नगरपालिका र ७ वटा गाउँपालिकामा ८१ वडा रहेका छन् ।

१.१०. जनसंख्या

सन २०११ को जनगणना अनुसार भोजपुर जिल्लाको ३९४१९ घरधुरीमा कुल जनसंख्या १८२४५९ रहेको छ जसमध्ये ५२.८% महिला र४७.२% पुरुष छन् । दुई हजार बर्ष पहिलेदेखि विभिन्न किराँत जातिको बसोवास गर्दै आएको यस क्षेत्रमा हाल राई, क्षेत्री, तामाङ्ग, नेवार, ब्राहमण, कामी, मगर दमाई, सार्की कुलुङ्ग, घर्ती, सेर्पा अन्य जातिहरुको वसोवास रहेको छ । यहाँ अवलम्वन भएका धर्महरुमा हिन्दु, किराँत, बौद, क्रिश्चीयन, प्रकृति, इस्लाम र बोन पर्दछन ।

भोजपुर जिल्लाको जनसंख्या

क्र.स.	गापा/नपा	घरसंख्या	जनसंख्या			औषत परिवार संख्या
			जम्मा	पुरुष	महिला	
१	भोजपुर	६,४३८	२७,२०४	१,२६८४	१४,५२०	४.२२
२	साल्पासिलिछो	२,७२८	१३,१११	६,२६५	६,८४६	४.८०
३	ट्याम्केमैयुङ	४,०६१	१८,२११	८,४८३	९,७२८	४.४८
४	हतुवागढी	४,५७९	२०,४०४	९,४८२	१०,९२२	४.४६
५	रामप्रसादराई	४,०१६	१८,८८८	८,७७७	१०,१११	४.७०
६	षडानन्द	६,८३२	३१,६०६	१४,९२५	१६,६८१	४.६२
७	अरुण	३,७८२	१७,६८७	८,१२७	९,५६०	४.६७
८	पौवादुङमा	३,२८०	१५,३९४	७,११८	८,२७६	४.६९
९	आमचोक	३,६७७	१८,७२०	९,००८	९,७१२	५.०९
संस्थागत		२६	१,२३४	१,१८४	५०	४७.३६
कुल जम्मा		३९,४१९	१,८२,४५९	८६,०५३	९६,४०६	४.१८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०११ को तथ्यांक

१.११. प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र

भोजपुर जिल्लाको प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रमा सिद्धकाली देवी मन्दिर-भोजपुर, नागछाँगा-बैकुन्ठे, पशुपति मन्दिर-तिम्मा, रामजनकी मन्दिर- दिङला, ट्याम्केडाँडा- नागी, सिलिचुङ डाँडा, नेपालको पहिलो बौद्ध विहार-टक्सार, च्याङग्रे पोखरी - च्याङगे, शन्तानेश्वर महादेवथान गुफा-नागी, साल्पापोखरी-दोभाने, कालिकादेवी-ओखे, टक्सार, गणेशस्थान, सेल्मे, सुन्तले, दिङ्ला, अरुणडाँडा, मैयुँडाँडा- तिम्मा, बेहेश्वर मन्दिर- भुल्के, हतुवागढी, अरुणको कातिकेघाट, हंसपोखरी, घोडेटार र नेपालेडाँडाबाट सोलुखुम्बूको नाम्चेबजार जाने पदमार्ग प्रमुख रहेका छन् ।

१.१२. प्रमुख मेलाहरु

- राम नवमी - दिङ्गला, तिम्मा
- बाला चतुर्दशी- दिङ्गला, ट्याम्के, तिम्मा
- कृष्ण अष्ठमी- टक्सार

१.१३. परम्परागत नाच एवं जात्रापर्वहरुको विवरण

सि. नं.	जात्रापर्वको नाम	मनाउने जाति	विशेष रुपमा मनाउने स्थान	मनाउने समय
१	साकेबा पर्व (चण्डी नाच)	राई	भोजपुर सदरमुकाम, जिल्लाका उत्तरी, दक्षिणी र पश्चिमी भाग	चण्डी पुर्णिमा (बैशाख/जेष्ठमा)
२	डम्फु नाच (ल्होसार, बुद्ध जयन्ती)	तामाङ्ग	बोखिम, किमालुगं, मानेभञ्याङ्ग, हेलौछा	माघ, बैशाख र जेष्ठमा
३	शेर्पा नाच (ल्होसार)	शेर्पा	किमालुगं, हेलौछा, साङ्गपाङ्ग र बोया	माघ र फाल्गुण
४	लाखे नाच (गाइजात्रा)	नेवार	भोजपुर, टक्सार, दावां, चम्पे,याङ्गपाङ्ग	श्रावण वा भाद्रमा
५	ठाकठुके, मारुनी नाच	मगर	चम्पे, धोद्लेखानी	तिहार वा मंसिरमा
६	थामी नाच	थामी	चम्पे, याङ्गपाङ्ग	मंसिरमा

परिच्छेद २

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिचय

२.१. पृष्ठभूमी

नेपाल विश्वका १९८ मुलुकहरुमध्ये भूकम्पीय जोखिमको हिसाबले ११ औं, पानीजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिका हिसाबले ३० औं (स्रोतः यु एन वि.सि.पि.आर, २००४, जर्मन वाच, मानव विकास प्रतिवेदन, २००९) र जलवायु परिवर्तनको जोखिमका हिसाबले चौंथो स्थानमा रहेको छ । गृह मन्त्रालय र यु.एन.डि.पी.को श्रोत अनुसार नेपालमा हरेक वर्ष ४२० वटा विपद्का घटनाहरू घट्ने, १ हजार जनाको मृत्यु हुने, ८० जना हराउने, १ लाख ३५ हजार मानिसहरु प्रभावित हुने, १६ हजार परिवार विस्थापित हुने र ठूलो संख्यामा भौतिक क्षति हुने तथ्यांक छ । त्यसैगरी नेपालका २ हजार ३ सय १५ वटा हिमतालहरुमध्ये २२ वटा विष्फोट हुने खतरामा रहेका छन् (ICIMOD/UNEP, 2000)। अतः विपद्को हिसाबले नेपाल संसारमा अति संवेदनशील (Hot Spot)को रुपमा रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा भोजपुर जिल्ला पनि विभिन्न प्रकोपको दृष्टिकोणले जोखिमयुक्त जिल्ला मानिन्छ । १९९०, २०४५, २०६८ र २०७२ सालको भूकम्प र प्रत्येक बर्ष हुने बाढी, पहिरो, आगलागि, महामारी, सरुवा रोग, चट्याङ, हावाहुरी, सुख्खा खडेरी लगायतका विपद्का घटनाहरुले ल्याएको क्षतिले यसलाई पुष्टी गर्दछ । कोशीको बाढीपश्चात नेपालमा विपद्को क्षेत्रमा पूर्वतयारीका कार्यहरु प्रभावकारी रुपमा अगाडि लैजानु पर्दछ भन्ने बहस भए पछि नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले विभिन्न राष्ट्रियस्तरका भेला गोष्ठी गरेर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा निर्देशिका तयार गरी लागु गरेको छ । सोही निर्देशिका अनुसार भोजपुर जिल्लाले वि.सं.२०६८ सालदेखि विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना बनाएर समय-समयमा अद्यावधिक गर्दै आएको छ । यसै क्रममा जिल्लास्थित सवै सरोकारवालाहरुको सहयोगमा प्राप्त भएका सुझावहरुलाई संकलन गरि आवश्यक परिमार्जनसहित विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरिएको छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका विभिन्न चरणमा गरिने कामहरू मध्ये विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना एक महत्वपुर्ण चरण हो । यस योजनाले विपद् हुनुभन्दा पहिले र विपद्को तत्कालीन प्रभावबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न मार्गप्रशस्त गर्ने भएकोले यो एक महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा रहेको छ। यस योजनाले विपद् हुनुभन्दा पहिले पूर्वतयारीका कार्यहरु, विपद्को समयमा र विपद्बाट उत्पन्न असहज अवस्थामा आधारभूत मानवीय सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई योजनाबद्ध रुपमा कार्यान्वयन गर्न जिम्मेवारीको बाँडफाड सहित खाका तयार गरेको छ । विपद् र त्यसबाट उत्पन्न असहज अवस्थामा खोज तथा उद्धारका कार्य गरी मानव जीवनको रक्षा गर्नु, विपद् प्रभावितहरुलाई राहत सहयोग उपलब्ध गराउनु, प्रभावितहरुको आवासको व्यवस्था मिलाउनु , महिला, वालवालिका, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिकहरुको सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउनु , सर्वसाधारणको धन सम्पतीको सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउनुका साथै पुनर्स्थापना पुननिर्माणका कार्यलाई लिपिवद्ध गराई कार्यान्वयनमा लैजानु यस योजनाको प्रमुख लक्ष्य हो । विगतका अनुभवका आधारमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित

बनाउन आपतकालीन अवस्थाका लागि योजना निर्माण गर्न आवस्यक देखिएकोले नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको प्राविधिक सहयोगमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, भोजपुरद्धारा यो योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

२.२. योजनाको उद्देश्यः

सम्भावित विपद्बाट उत्पन्न हुन सक्ने भौतिक तथा मानवीय क्षतिहरूलाई न्यूनीकरण एवं व्यवस्थापन गर्न, त्यसको सामना गर्न र विपद्को समयमा मानिसमा पर्ने प्रतिकुल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय तथा जिल्लाको प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि गरी प्रभावितहरूका आधारभूत आवश्यकतालाई समयमा नै पुरा गर्ने कार्यको सुनिश्चितताको लागि विभिन्न क्षेत्रसंग समन्वय गरी प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।
यस योजनाका पूरक उद्देश्य निम्न अनुसार छन् :

- भविष्यमा हुन सक्ने विपद्लाई ध्यानमा राखी धनजनको क्षति कम गर्न समुदायमा पूर्वतयारीका कार्यहरु गर्नु,
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायको तत्काल खोज तथा उद्धार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग जस्तै खाधान्न, आवास, शिक्षा, स्वास्थ्य, सुरक्षा जस्ता सेवाहरु उपलब्ध गराउनु,
- उपलब्ध न्यूनतम श्रोतसाधनको अधिकतम् उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप श्रोतसाधनको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- संकटासन्न समूह–महिला, वालवालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई विशेष प्राथमिकता दिएर सहयोग र संरक्षणका कार्य गर्नु,
- आवश्यकता अनुसार विकास प्रकृयामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात् गर्नु पर्ने कार्यलाई प्राथमिकीकरण गर्नु ।

२.३. योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापनभित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यहरुमध्ये विपद् आउनुभन्दा अगाडीसम्म पूर्वतयारी र विपद् परेलगत्तै स्थिति सामान्य नभएसम्म प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्को यो समय संवेदनशील हुने र यस समयमा गरिने मानवीय सहयोग महत्वपूर्ण रहने हुनाले यसको आवश्यकता र महत्वलाई पुष्टि गर्छ । संक्षेपमा योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई निम्न बुंदामा राख्न सकिन्छ ।

- योजनाले विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न सरोकारवाला र समुदायलाई हातेमालो गर्न प्रेरणा दिन्छ ।
- विपद्बाट प्रभावितहरुलाई आफनो अधिकार र दायित्वका बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा विपद् प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपतकालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक, साँस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्छ ।
- श्रोतको सही सदुपयोग गर्न मार्गदर्शन दिन्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकहरुमा जवाफदेही र उत्तरदायी भावनाको विकास गराउँछ ।

२.४. योजना तर्जुमाका लागि अबलम्बन गरिएका प्रक्रिया तथा विधिहरुः

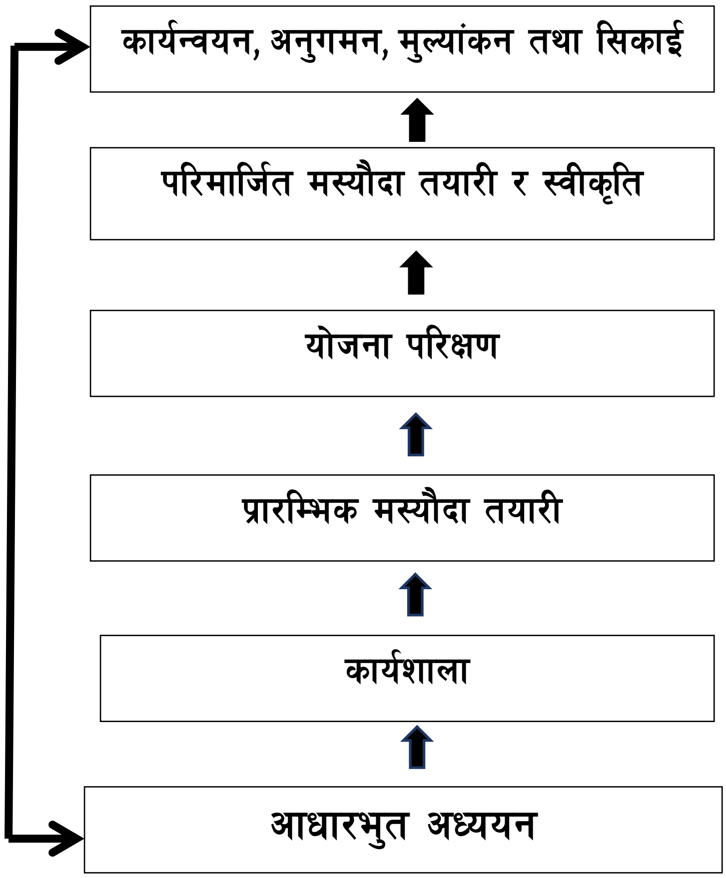

वि.सं. २०६६ सालमा नेपाल सरकार र डीपीनेट नेपालको संयुक्त आयोजनामा भएको मनसुन पूर्व विपद् पूर्वतयारी राष्ट्रिय कार्यशाला गोष्ठिले सङ्कटासन्न जिल्लाहरूमा आपतकालीन योजना तर्जुमा गर्दै जाने निर्णय गरे अनुरुप विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ तयार भयो । यसै बमोजिम विभिन्न जिल्लाहरुमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको थियो । यसै सिलसिलामा भोजपुर जिल्लामा २०६८ सालमा निर्माण भएको प्रकोप

पूर्वतयारी कार्ययोजना बार्षिक रुपमा अध्याबधिक गर्दै आएकोमा २०७६ मा परिमार्जन गरि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिएको थियो । सो योजनालाई अध्याबधिक गदै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आयोजनामा विभिन्न समयमा सरोकारवालाहरुसंग भएका बैठकमा भएका छलफल र प्राप्त सुझावहरुलाई समावेश गर्दै विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ तर्जुमाका लागि निम्न प्रक्रिया अपनाइएको छः :

- योजना तर्जुमा प्रक्रियामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व,
- जिल्लामा रहेका सरोकारवाला संघसंस्थाहरुको क्षमता संकलन तथा विश्लेषण,
- स्थानीय तह न.पा./गा.पा. हरुको सहभागिता र सूचना संकलन,
- जिल्लाको वस्तुगत विश्लेषणबाट परिमाणात्मक तथ्याङ्क संकलन,
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आर्थिक तथा प्राविधिक सेवा उपलब्ध,
- विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा मानवीय सहयोग गर्ने दातृ निकाय तथा संघसंस्थाहरूको सहभागिता,
- राजनीतिक दल, उद्योगी, व्यापारी र नागरिक समाजको प्रतिनिधि तथा प्रभावित क्षेत्रका प्रतिनिधिहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता,
- जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल) का प्रतिनिधिहरूको सहभागिता,
- जिल्ला स्थित सरकारी निकायका प्रतिनिधि, गैरसरकारी संस्थाको सक्रिय सहभागिता,
- जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदन,
- विभिन्न सन्दर्भ सामग्री र सिकाई तथा असल अभ्यासलाई समाबेश गरी योजना तयार गरिएको छ।

क्र.स	प्रतिवेदन/प्रकाशनको नाम	सिकाई/असल अभ्यासहरू
१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७६	जिल्ला स्तरको विपद् जोखिम व्यवस्थापनको कार्य भएको, विषयगत अभ्यासहरू सुरुवात हुन खोजेको तथा जिल्लाभित्र रहेका क्षमताहरू उल्लेख भएको ।
२	विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, (२०१८-२०३०)	राष्ट्रिय स्तरमा तयार भएको नीतिबारे जानकारी र जिल्ला स्तरमा समायोजन गर्ने प्रक्रियाबारे स्पष्टताको प्रयास ।
३	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन,२०७४	ऐनले व्यवस्था गरेको मापदण्ड र विपद् सम्बन्धी केन्द्र, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहको संरचना निर्माणको बुझाईमा स्पष्टता आएको ।
४	स्फेयर (Sphere) मापदण्ड	राहत मापदण्ड र न्यूनतम आवश्यकताबारे सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई जानकारी नभएको ।
५	प्रकोप पीडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०६४ (छैठौं संसोधन २०७४)	राहत सम्बन्धी रकम र मापदण्ड निर्धारण गरिएको ।
६	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्य	तत्कालको प्रतिफल सम्बन्धी जानकारी ।

	ढाँचा, २०७० (प्रथम संसोधन २०७५)	
७	विभिन्न सरकारी कार्यालयहरूको प्रतिवेदन	जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयहरुको प्रगती विवरणबाट प्राप्त असल अभ्यासहरूलाई समावेश गरिएको ।
८	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना	स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन गर्न र देखिरहेका जलवायु उत्पन्न प्रकोपको सन्दर्भ आँकलन गर्न ।

२.५. योजनाको लक्षित समूह

- यस योजनाले लक्षित गरेका समूह निम्नानुसार रहेका छन् :
- विपद् जोखिममा रहेका जिल्लाका २ नगरपालिका र ७ गाउँपालिकाका प्रभावित नागरिकहरु,
- जिल्लामा अस्थायी रुपमा बसोबास गर्ने व्यक्ति तथा समुदायहरु,
- योजना कार्यान्वयनको दृष्टिले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र क्षेत्रगत सदस्यहरु,
- योजनाले विपद् व्यवस्थापनका लागि मार्गदर्शन गर्ने भएकाले जिल्लाभित्र विपद् व्यवस्थापनका साथै सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लक्ष्य लिएर काम गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय, राष्ट्रिय, स्थानीय गैरसरकारी संस्था, दातृ निकाय र निजी क्षेत्र,
- मानवीय सहयोगका कार्यमा नेपाल सरकार पहिलो जिम्मेवार निकाय भएकोले सरकार र यसका सबै निकायहरु ।

२.६. योजनाको सिमा

यस योजनाको सिमा निम्नानुसार रहेका छ :

- यस योजनाको लक्षित जनसङ्ख्या १,८२,४५९ (२०६८ को जनगणनानुसार) रहेको भएतापनि हाल बृद्धि भएको जनसंख्या समेत जोखिममा पर्न सक्ने र सोही अनुसार जनसङ्ख्या प्रभावित हुनसक्ने सम्भावना रहेकोले हाल कायम रहेको जनसंख्या यस योजनाको सिमाभित्र रहेको छ ।
- यो योजना विपद्का समयमा बढी कृयाशिल हुने भएतापनि सम्भावित विपद्लाई मध्यनजर गर्दै तयारी अवस्थामा रहन विपद् पुर्वको अवस्थामा पनि कार्यान्वयनमा रहने छ ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरुप क्षेत्रगत (Cluster) अवधारणा अन्तर्गत योजना तर्जुमा गरिएकाले जिल्लास्थित सबै सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाले आफ्नो नेतृत्व तथा भूमिकालाई प्रभावकारी बनाइ क्षेत्रगत अवधारणाको कार्यान्वयनलाई मजवुत वनाउन कृयाशिल रहने छ ।
- विपद् परिहालेको अवस्थामा योजना अनुरुप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुन सक्ने भएकाले योजना अनुरुप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सरकार, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, कार्यकारी समिति, प्राधिकरण, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद, प्रदेश विपद व्यवस्थापन कार्यकारी समिति र दाताहरुबाट हुने सहयोगको आवश्यकतालाई समेटीएको छ ।
- योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्षेत्रगत रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्ने भएकोले श्रोतको खोजी गर्नु पर्ने हुन्छ ।

२.७. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ को उद्देश्य अनुसार विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि यस जिल्लामा रहेका विभिन्न सरोकारवालाहरुको वीचमा छलफल तथा भेलाको आयोजना गरी योजनालाई विस्तृत रुपमा परिमार्जन गरी तयार गरिएको यस योजनाबाट निम्नानुसार प्रतिफल वा नतिजा अपेक्षा गरिएको छ ।

- जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुको भूमिका पहिचान हुने,
- प्रभावकारी योजना निर्माणका लागि जिल्लाका विपद्संग सम्बन्धित विवरण संकलन हुने,
- सम्भावित विपद्का आधारमा क्षेत्रगत रुपमा छुट्टाछुट्टै योजना तर्जुमा गर्ने,
- सम्बन्धित संस्था एवं साझेदार निकायहरुको सम्पर्क सूची तयार गर्ने, हरेक निकायमा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने,
- प्रतिकार्यमा संलग्न सवै साझेदार निकायहरुको भूमिका र जिममेवारी पहिचान हुने,
- जिल्लाको खतराहरु (Hazard) हरुको पहीचान र स्तरीकरण हुने,
- तत्काल उपलब्ध हुनसक्ने साधन/श्रोतको आँकलन हुने,
- प्रस्तावित ढाँचामा संभावित विपद्को प्रकृतिको आधारमा सवै विषयगत क्षेत्रले प्रतिकार्य योजना तय गर्ने र तय गरेको मस्यौदामा छलफल गरी सहमति निर्माण हुने,
- IRA, MIRA, CSDA, PDNA जस्ता क्षती तथा आवश्यकता विश्लेषणका साझा मूल्याङ्कनका विधिमा सहमति निर्माण हुने,
- प्रतिकार्यको साझा मापदण्डमा सहमति हुने,
- ठूलो स्तरको विपद्को अवस्थामा जिल्ला वा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसंग पर्याप्त श्रोत साधनको व्यवस्था हुन नसक्ने भएकोले प्रदेश वा केन्द्र स्तरमा थप सहयोग माग गर्ने ।
- विस्थापितहरुलाई राख्नका लागि क्याम्प व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गर्न सुरक्षित आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने,
- खोजी तथा उद्धार टोलीको गठन गर्ने ।

परिच्छेद–३

नेपालमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि भएका कानूनी व्यवस्था

३.१. नीतिगत व्यवस्थाः

नेपालमा विपद्का घटनाहरु भएपछि माग र आवश्यकता अनुसार उद्धार तथा राहत उपलब्ध गराउने परम्परागत अवधारणामा परिवर्तन आएको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ लागू भएपछि विपद् व्यवस्थापनमा उद्धार तथा राहत कार्यका अतिरिक्त पूर्वतयारी तथा न्यूनीकरणका कार्यलाई पनि जोड दिन थालिएको छ । सन् १९९१ मा प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण अन्तर्राष्ट्रिय दशकको घोषणा भएपछि विपद् व्यवस्थापनमा पूर्वतयारीका कार्यलाई विशेष जोड दिन थालिएको देखिन्छ । सन् १९९६ मा प्रकोप व्यवस्थापनका लागि तर्जुमा गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना लागू भएपछि विभिन्न प्रकृतिका प्राकृतिक विपद्हरुलाई सम्बोधन गर्न आवश्यक थप उपायहरु अवलम्बन गर्न खोजिएको भएता पनि पर्याप्त श्रोत र साधनको अभाव एवं सम्बन्धित निकाय एवं सरोकारवालाहरुबीच समन्वयको कमीले कार्ययोजनाले निर्दिष्ट गरेका क्षेत्रहरुमा पर्याप्त प्रतिफल प्राप्त हुन सकेनन् । यसरी अपेक्षाकृत सफलता प्राप्त गर्न नसक्नुका प्रमुख कारण प्राविधिक क्षमता सहितका उपयुक्त संगठनात्मक संरचनाको अभाव पनि एक हो ।

३.२. विद्यमान कानूनी व्यवस्था

३.२.१. नेपालको संविधान, २०७२

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न जारी भएको नेपालको संविधान २०७२ ले नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्यका रुपमा परिभाषित गर्नुका साथै राज्य सञ्चालनका लागि तीन तहको संरचनाको व्यवस्था गरी प्रत्येक तहको कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरिएको छ । संविधानको अनुसूची ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् पूर्वतयारी, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभको अधिकार संघ र प्रदेशको साझा अधिकार सूचीको विषय बनाएको छ । अनुसूची ८ मा विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई स्थानीय तहको अधिकारक्षेत्र भित्रको विषयका रुपमा समावेश गरेको छ । संविधानको भाग ४ राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व अन्तर्गत धारा ५१ परिच्छेद (छ) ९ मा प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण सम्बर्द्धन र उपयोग सम्बन्धी नीतिमा प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवं पुनर्स्थापना गर्ने भनी विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको पाइन्छ ।

३.२.२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकारीता, सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रबर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न, लोकतन्त्रका

लाभहरुको समानुपातिक, समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरुप समाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तह देखि नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतीलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था वाञ्छनीय भएकोले **स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४** जारी भएको हो । उक्त ऐनको परिच्छेद ३ ले गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अर्न्तगत विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी देहाय बमोजिमका अधिकारको व्यवस्था गरिएको छ ।

- प्रभावित व्यक्तिलाई उद्धार तथा पुन:स्थापनाको लागि चाहिने आवश्यक श्रोत तथा साधनको समेत अनुमान गरी सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्नुपर्ने,
- आवश्यकता अनुसार स्वयंसेवकहरुको टोली गठन गरी उद्धार कार्य सञ्चालन गराउने,
- विपद्बाट घाइते हुन पुगेका व्यक्तिहरुलाई यथासक्य छिटो नजिकको स्वास्थ्य चौकि वा अस्पताल पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा राख्न लगाउने,
- अन्य स्थानीय स्रोतबाट प्राप्त गरेको नगद तथा वस्तुगत सहयोग विपद् प्रभावित परिवारलाई वितरण गर्ने,
- विपद्को सम्भावित घटनाहरुको रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा पूर्वतयारीको लागि जनचेतना जगाउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- गाँस, बास, कपासको व्यवस्थाका लागि स्थानीय सरकारले ध्यान दिनुपर्ने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि प्रदेश सरकार वा संघसँग आवश्यक बजेट माग गर्ने ।

३.२.३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

नेपालमा विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई सरकारी दायित्व र कार्यक्षेत्रमा राखी विपद् पूर्व र विपद् पछि गरिने उद्धार तथा राहतको कार्यलाई सहज रुपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने उदेश्यले सर्वप्रथम २०३९ सालमा दैवीप्रकोप उद्धार ऐन, २०३९ लागु भएको थियो । यस ऐनले विपद् व्यवस्थापन कार्यको लागी आवश्यक प्रशासनिक संरचना समेतको व्यवस्था गरेको देखिन्छ । यस ऐनमा हाल **विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन उद्धार ऐन, २०७४** लागू भए पछि पूर्व तयारी, न्यूनीकरण तथा विकास प्रयासहरुमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मुलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता नवीनतम अवधारणाहरुलाई समावेश नगरिएबाट मौजुदा ऐनले पुरानो ऐनलाई प्रतिस्थापन गरी नयाँ ऐनको निर्माण भएको छ । साथै प्रविधि र विकास प्रयासहरुमा भएका आमूल परिवर्तनहरुलाई आत्मासात् गर्ने समय सापेक्ष नयाँ कानूनको व्यवस्था भएको देखिन्छ ।

३.२.४. प्रकोप पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड (छैठौं संशोधन), २०७४

विपद्‌बाट प्रभावित एवं पिडितहरुका लागि निश्चित रकम राहत तथा उद्धार स्वरुप उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि ल्याइएको यस मापदण्डले उद्धार तयारी व्यवस्थापन लगायत आपतकालीन उद्धार र राहत वितरण सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जसमा प्रकोपका कारण मृतक हुने व्यक्तिको परिवारलाई प्रतिव्यक्ति रु एक लाख रकम राहत उपलब्ध गराउने प्रावधान रहेको छ । विपद्‌बाट घर नष्ट भएका वा खाद्यान्न बाली तथा जग्गा जमीन वा पसल व्यवसाय समेत नोक्सानी भई तत्काल गुजाराको लागि खाद्यान्न समेत नभएका वा दुवै अवस्थाका पिडित परिवारलाई तत्काल आवश्यक व्यवस्थाका लागि रु दश हजार रकमसम्म प्रति परिवार राहत सहयोग उपलब्ध गराउने साथै घटनामा परी खाद्यान्न लत्ता कपडा लगायत घर पूर्ण रुपमा नष्ट भएका वा पूर्ण नष्ट नभएता पनि सम्भावित खतराबाट जोगिन अन्यत्र सर्नुपर्ने वा विस्थापित भै सुरक्षित स्थानमा नयाँ आश्रयस्थल निर्माण गरी व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्थाका परिवारलाई प्रति परिवार रु पचास हजारसम्म रकम आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ । यस्तो सहयोग जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक छानबीन गरी बैठकबाट निर्णय गराएर मात्र दिनु पर्ने प्रावधान छ । विशेष परिस्थितिको सिर्जना भएको अवस्थामा थप सहायता उपलब्ध गराउन पर्ने देखिएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले केन्द्रीय दैवी प्रकोप उद्धार समितिमा सिफारिश सहित अनुरोध गरेमा केन्द्रीय दैवीप्रकोप उद्धार समितिले थप रु पचास हजारसम्म प्रति परिवार उपलब्ध गराउने प्रावधान रहेको छ ।

३.२.५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति, २०७५

विपद् जोखिमबाट सुरक्षित, जलवायु अनुकुलित तथा उत्थानशील राष्ट्रको निर्माण गर्दै दिगो विकासमा योगदान पु¥याउने दीर्घकालीन सोच राखी यो नीति अवलम्बन गरिएको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुलाई सन्तुलित रुपमा कार्यान्वयन गरी विपद्‌बाट हुने जनधन, स्वास्थ्य तथा जीविकोपार्जनका श्रोत साधनहरुका साथै व्यक्ति, समुदाय र राष्ट्रको आर्थिक सामाजिक तथा भौतिक पुर्वाधार र सांस्कृतिक एवं पर्यावरणीय सम्पदाको जोखिम तथा क्षतिमा उल्लेख्य रुपमा कमी गर्नु तथा तिनिहरुको उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने उद्देश्य रहेको यस नीतिले विपद्‌बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावित व्यक्तिहरुको संख्या उल्लेख्य रुपले कम गर्नु, जीविकोपार्जनका श्रोतहरुका साथै कृषि, उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी तथा सरसफाइका संरचना, स्वास्थ्य र शैक्षिक सुविधाहरु जस्ता महत्वपूर्ण पुर्वाधार तथा आधारभूत सेवाहरुमा विपद्‌ले पु¥याउने क्षति एवं अवरोधलाई कम गर्दै तिनीहरुको उत्थानशीलतामा वृद्धि गर्नु र विपद्‌बाट हुने प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति कम गर्ने लक्ष्य लिएको छ ।

३.२.६. मनसुन आपतकालीन कार्ययोजना, २०७५ :

वर्षायाममा चट्याङ, पहिरो, हावाहुरी जस्ता प्रकोपका कारणले प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । मनसुनका समयमा देखिने यस्ता प्रकोपका कारणले हुन सक्ने जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न विपद् व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने सबै सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुले मनसुन पूर्व विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना बनाई तयारी अवस्थामा रहन प्राप्त भएको निर्देशन

बमोजिम विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी एवं सार्वजनिक निकायहरु लगायत विभिन्न गैरसरकरी निकायहरु समेतको जिम्मेवारी तोकि मनसुन आपतकालीन कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ ।

३.२.७. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संसोधन २०७५)

विपद् प्रतिकार्यको समयमा स्थानीय स्तरबाट तत्काल प्रतिकार्य गर्न नसकिने भै राष्ट्रिय स्तरको श्रोतसाधन वा जनशक्ति परिचालन गर्नुपर्ने अवस्था आएमा तदनुरुप प्रतिकार्य गर्न गराउनका लागि संघिय संरचना अनुसार राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा आवस्यक भएकोले विपद् जेखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा ८ (त) बमोजिम राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संसोधन २०७५ जारी गरिएको हो ।

३.२.८. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८–२०३०

सन् २०१५ पछिका केही ऐतिहासिक अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताहरु र प्रतिबद्धताहरु मध्ये विपद् जोखिम न्युनीकरणका लागि सेन्डाइ कार्यढाँचा, दिगो विकास लक्ष्य २०१५–२०३०, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी पेरिस सम्झौता विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको सन्दर्भमा महत्वपूर्ण हुन् ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सेन्डाइ कार्य ढाँचा २०१५–२०३० एउटा अन्तर्राष्ट्रिय मार्गदर्शन गर्ने विश्वब्यापी दस्तावेज हो भने विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २००९ प्रमुख राष्ट्रिय मार्गदर्शन हो । सोको कार्यान्वयनबाट सिकेका कुराहरु र पहिचान गरीएका कमी कमजोरीहरु, सन् २०१५ को भूकम्प, सन् २०१४ र २०१७ को बाढी र हालैका अन्य विपद्हरुबाट सिकेका पाठकहरु हाम्रा लागि व्यवहारिक मार्गदर्शन हुन् । यी विषयहरुलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिई तयार गरिएको यो रणनीतिक कार्ययोजना सन् २०१८ देखि २०३० सम्मको अवधिलाई लक्षित गरी तयार गरिएको छ । यो रणनीतिक कार्ययोजनाको लागि निम्न बमोजिमका चार प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरु र अठार प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरु तय गरीएका छन् ।

प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र १: विपद् जोखिमबारे बुझाई

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १: प्रकोप बमोजिम जोखिम आँकलन

प्राथमिकता प्राप्त कार्य २: बहु-प्रकोप जोखिम आँकलनको लागि अन्तर निकाय समन्वय

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ३: प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास तथा सूचना प्रवाह

प्राथमिकता प्राप्तकार्य ४: विपद् जोखिमबारेको बुझाईका लागि क्षमता अभिवृद्धि

प्राथमिकता प्राप्त कार्य क्षेत्र २: संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा विपद् जोखिम शासकीय सुदृढीकरण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ५: संस्थागत संरचनाहरुको स्थापना एवं सुदृढीकरण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ६: कानूनी तथा नियामक संरचना निर्माण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ७: विपद् जोखिम सुशासनको लागि क्षमता अभिवृद्धि, सहकार्य र साझेदारी

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ८: विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा समावेशिताको सुनिश्चितता

प्राथमिकता प्राप्त कार्य : ३ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि उत्थानशीलता वृद्धि गर्ने बृहत्तर जोखिम जानकारीमा आधारित निजी तथा सार्वजनिक लगानी प्रवर्धन

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ९ : उत्थानशीलता बृद्धिका लागि लगानी वृद्धि

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १० : विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा सार्वजनिक लगानी वृद्धि

प्राथमिकता प्राप्त कार्य ११ : विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा निजी लगानी वृद्धि

प्राथामिकता प्राप्त कार्य १२ : जोखिम हिस्सेदारी, बीमा तथा सामाजिक सुरक्षा मार्फत विपद् उत्थानशीलता अभिबृद्धि

प्राथामिकता प्राप्त कार्य क्षेत्र ४: प्रभावकारी विपद्प्रतिकार्य र पुनर्लाभ, पुनःस्थापना तथा पुनःनिर्माणमा अझ राम्रो र बलियो निर्माणका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १३: प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्यका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १४: विपद् पूर्वतयारीको लागि बहु प्रकोप पूर्वसूचना प्रणालीको विकास

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १५: समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरण प्रबर्दन

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १६: विपद् पूर्वतयारीको लागि संचार तथा प्रसारण प्रणली सुदृढीकरण

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १७: खोज तथा उद्धारको क्षमता अभिवृद्धि

प्राथमिकता प्राप्त कार्य १८: पुनर्लाभ, पुनःस्थापना र पुननिर्माणमा अझ राम्रो र बलियो निर्माण अवधारणा प्रवर्धन ।

हरेक प्राथमिकता प्राप्त कार्य अन्तर्गत रणनीतिक क्रियाकलापहरु सामान्यतया सन् २०१८ देखि २०२० सम्मको अवधिलाई अल्पकालीन, सन् २०१८ देखि २०२५ सम्मको अवधिलाई मध्यकालीन, सन् २०१८ देखि २०३० सम्मको अवधिलाई दीर्घकालीन र निरन्तर रुपमा गरिरहनु पर्ने क्रियाकलापहरुका लागि निरन्तर भनि प्रस्ताव गरिएका छन् । यस रणनीतिक कार्ययोजनालाई सरल र कार्यान्वयन योग्य बनाउन प्रयास गरिएको भएता पनि यसको अद्यावधिक र आवधिक सुधार निरन्तर रुपमा आवश्यक हुनेछ । यस रणनीतिक कार्ययोजनाको आवधिक समीक्षा र अद्यावधिक गर्ने गृह मन्त्रालयको पहलमा अन्य मन्त्रालयहरु, विभाग, निजी क्षेत्र र अन्य साझेदारको संयुक्त अनुभवको आधारमा लगातार प्रयास हुनेछ ।

यस विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्ययोजना २०१८–२०३० का नौ अध्यायहरु छन् । पहिलो अध्यायमा पृष्ठभूमीको रुपमा नेपालमा विपद् जोखिमको अवस्था बारे संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गरीएको छ । दोस्रो अध्यायमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०६६ कार्यान्वयनको समीक्षा, विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत ब्यवस्था र विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना तयारी प्रक्रिया बारेका आवश्यक जानकारी गराउने प्रयास गरिएको छ । तेश्रो अध्यायले विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि रणनीतिक कार्ययोजनाका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरु प्रस्तुत गर्छ । चौथो अध्याय देखि सातौं अध्यायमा कार्ययोजनाको निम्ति चार प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरुमा

प्रत्येकका विस्तृत रणनीतिक क्रियाकलापहरु अलग अलग प्रस्तुत गरिएका छन् । आठौं अध्यायले रणनीतिक कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि वित्तिय विकल्पहरु प्रस्तुत गर्छ र नवौं अध्यायमा रणनीतिक कार्य योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा पुनरावलोकनको विधि समावेश गरीएको छ ।

३.२.९. अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता

नेपालको विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा हुने प्रतिबद्धतामा सहभागी हुदैं गर्दा सन् २००५–२०१५ को ह्योगो कार्यढाँचामा प्रतिबद्धता जनाए अनुरुप विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २००९ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको हो । उक्त रणनीतिले ह्योगो कार्यढाँचामा अपेक्षा गरिए जस्तै विपद् उत्थानशील नेपालको परिकल्पना गरेता पनि हाम्रा क्रियाकलापहरु बढी प्रतिकार्य तथा राहत केन्द्रित रहेको पाइन्छ ।

३.३. नेपालमा विपद् व्यवस्थापनको लागि संरचनात्मक व्यवस्था

विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ अनुसार नेपालमा विपद् व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमको संरचनात्मक व्यवस्थाको प्रावधान रहेको छ :

क.स.	संरचनात्मक व्यवस्था	प्रमुख (अध्यक्षता)
१	**विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद**	**प्रधानमन्त्री**
२	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति	**गृहमन्त्री**
३	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण	**कार्यकारी प्रमुख**
४	**प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद**	**मुख्यमन्त्री**
५	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति	**प्रदेशको आन्तरिक मामला तथा कनुन मन्त्री**
६	**जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति**	**प्र.जि.अ**
७	**स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति**	**न.पा./गा.पा. को प्रमुख/अध्यक्ष**

३.४. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार जिल्ला स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यको लागि देहाय बमोजिमको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति रहने व्यवस्था गरेको छ।

(क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी — अध्यक्ष
(ख) जिल्ला समन्वय समितिको प्रतिनिधि — सदस्य
(ग) जिल्लाभित्रका स्थानीय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख — सदस्य

(घ) स्वास्थ्य सम्बन्धी विषय हेर्ने जिल्लास्थित कार्यालयको प्रमुख	सदस्य
(ङ) जिल्लास्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु	सदस्य
(च) जिल्लास्थित पूर्वाधार तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरु	सदस्य
(छ) राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्लास्थित प्रमुख वा प्रतिनिधि	सदस्य
(ज) नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
(झ) गैरसरकारी महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
(ञ) नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
(ट) उद्योग वाणिज्य महासंघको जिल्लास्थित प्रमुख	सदस्य
(ठ) प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	सदस्य सचिव

३.५.स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा उल्लेख भए अनुसार गाउँपालिकाको अध्यक्ष र नगरपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकामा बढीमा १५ जना सदस्य रहने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहने व्यवस्था गरेको छ ।

परिच्छेद ४

विपद् र भोजपुर जिल्लामा विपद्को अवस्था

४.१.विपद्को परिभाषा

विपद् भन्नाले भूकम्प, आगलागी, वाढी पहिरो, अनावृष्टी, अतिवृष्टी, अनिकाल, माहामारी, युद्ध, भोकमरी जस्ता घटनाबाट सिर्जित समाजको अस्तव्यस्त अवस्था हो । विपद् अचानक हुने दुखःद् घटनाबाट सिर्जित विपत्तिपूर्ण परिस्थिती हो जुन अवस्थामा त्यसले ल्याएको विनाशको कारण जन जीवन अकस्मात अस्तव्यस्त हुन पुग्छ । यस्तो परिस्थितीमा मानिसहरुले धेरै दुःख पाउँछन् । यसको परिणाम स्वरुप सुरक्षा, खाना, नाना, छाना (आवास), औषधि उपचार तथा सामाजिक सेवा जस्ता मानिसलाई जीवनमा नभई नहूने अन्य आवश्यकताहरुको पूर्ति गर्नु आवश्यक हुन्छ ।

नेपाल सरकारको विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन ऐनमा उल्लेख भए अनुसार – विपद् भन्नाले कुनै स्थानमा आपतकालीन अवस्था सिर्जना भई जन वा धनको क्षतिको साथै जीवनयापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने प्राकृतिक वा गैरप्राकृतिक विपद् सम्झनु पर्छ ।

विपद् प्राकृतिक प्रकोपसंग जोडिएको त्यस्तो घटना हो जसले मृत्यु, विरामी अथवा घाइतेको दर बढाउछ र जिविकोपार्जनलाई अवरुद्ध पार्नुका साथै मानिस अथवा क्षेत्रमा असाधारण रुपमा प्रभाव पार्दछ र पुनर्स्थापनाको लागि बाह्य सहयोगको आवश्यकता पर्दछ ।

"A Disaster is an Event Associated with the impact of natural hazard, which leads to increased mortality, illness and /or injory, and distroys or disrupts livelihoods, affecting the people or area such that they persive it as being exceptional and requiring external assistance for recovery."- Cannon 1994, 29.

रेडकसको अन्तराष्ट्रिय महासंघका अनुसार, "विपद् भनेको त्यस्तो विपतिपूर्ण परिस्थिति हो, जुन परिस्थितिमा जनजीवन अकस्मात अस्तव्यस्त हुन पुग्दछ । यस्तो पस्थितिमा मानिसहरुले धेरै दुःख पाँउछन् र यसको परिणाम स्वरुप सुरक्षा, खाना, आवास, लुगाफाटो, औषधि उपचार तथा समाजिक सेवा जस्ता मानवलाई जीवनमा नभई नहुने अन्य आवाश्यताहरुको पूर्ति गर्न आवाश्यक हुन्छ ।" त्यसैगरी महासंघले गरेको अर्को परिभाषा अनुसार "A disaster is a sudden, calamitous event that seriously disrups the functioning of a community or society and causes human material and economic or environmental loses that exceed the community's or society's ability to cope using its own resources. Though often by nature, disaster can have human origins. "

समग्रमा विपद् भन्नाले कुनै पनि ठाउँमा विपत्तिपूर्ण अवस्था सिर्जना भई जनधनको क्षतिको साथै जनजीवनमा प्रतिकूल असर परी स्थानीय उपलब्ध साधन, श्रोत एवं क्षमताबाट समाधान हुन नसक्ने, बाह्य सहयोगको पनि आवश्यकता पर्नसक्ने, दुखःद तथा कष्टपूर्ण अवस्थालाई जनाउछ ।

४.२.विपद् व्यवस्थापन चक्र

भविष्यमा विपद् हुन सक्छ त्यतिवेला मानिसहरुलाई सुरक्षित राख्न पर्छ भनेर गरिने पूर्वतयारी, विपद् भएमा गरिने प्रतिकार्य र विपद् पश्चात गरिने पुर्नलाभ, पुर्नस्थापना तथा पुर्ननिर्माणका कार्यहरु व्यवस्थित तरिकाले गरिने व्यवस्थापनलाई विपद् व्यवस्थापन भनिन्छ । विपद् व्यवस्थापन एक जटिल प्रकृया हो । सामान्यतया विपद् व्यवस्थापनका दुईवटा पक्ष हुन्छन-विपद् पूर्व गरिने कार्यहरु र

विपद् पश्चात गरिने कार्यहरु । विपद् पूर्व गरिने कार्यहरुमा रोकथाम, अल्पीकरण र पूर्वतयारीका कृयाकलाप पर्दछन् भने विपद् पश्चात गरिने कार्यहरुमा खोज तथा उद्धार र राहत तथा पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका कार्यहरु पर्दछन् ।

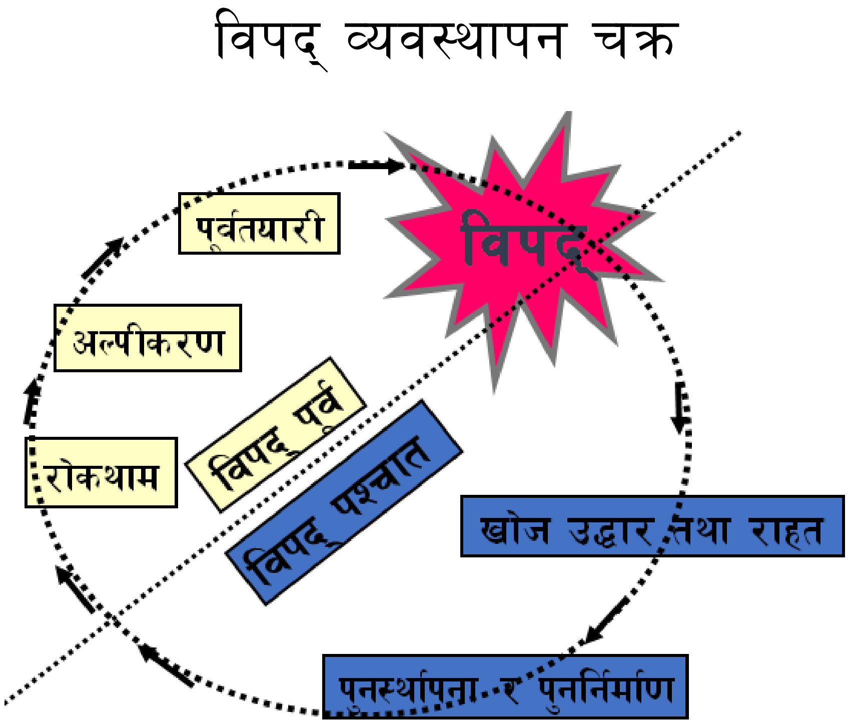

४.३. विपद् र मानव (Disaster and Human Beings) :

विपद्को इतिहास मानव जातीको इतिहास जतिकै पुरानो छ । विपद् देश कालको सिमामा बाधिन सक्दैन । जुनसुकै ठाँउ र समयमा पनि विपद् हुन सक्छ । विपद्को प्रकार, यसको कारण र क्षतिको मात्रामा अन्तर हुनु भनेको अलग विषय हो । त्यसकारण विपद्लाई रोकथाम गर्नु, विपद्वाट हुने जनधनको क्षतिको मात्रालाई कम गर्न पूर्वतयारीका कार्यक्रम संचालन गर्नु र विपद् परिसकेपछि उद्धार र राहत कार्य संचालन गर्नु मानव जीवनको एक अभिन्न अङ्गको रुपमा छ ।

जनसंख्या वृद्धि, वन विनास, वातावरणमा आएको असन्तुलन, शहरीकरणको प्रकृयावाट एकै स्थानमा जनसंख्याको बढ्दो चाप आदि अनेकौं कारणले गर्दा भविष्यमा विपद्को संख्या र विपद्वाट हुने जनधनको क्षतिको मात्रमा हरेक वर्ष वृद्धि हुदै जाने देखिन्छ । यस्तो प्रतिकूल परिस्थितिको सामना मानव जातीको सचेत प्रयास र योजनावद्ध तरिकावाट मात्रै गर्न सकिन्छ । यसको लागि विपद् व्यवस्थापनको पाइलाहरुलाई हामीले गम्भीरताका साथ कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.४. विपद् र विकास (Disaster and Development):

विकास र विपद् आपसमा घनिष्ठ रुपमा सम्बन्धीत छन् । विपद्वाट देशको विकासमा प्रतिकूल प्रभाव पर्छ । कुनै देशमा ठूलो विपद् पर्न गएमा देश विकासमा गरिने लगानी विपद् उद्धार कार्यमा लगाउनु पर्ने हुन्छ । यसरी देशको विकास कार्यमा नै अवरोध उत्पन्न हुन्छ । विपद्वाट विकसित मुलुकहरु भन्दा अल्पविकसित र विकाशोन्मुख मुलुकहरु वढी प्रभावित हुन्छन् । उस्तै प्रकृतिको विपद्वाट विकसित मुलुकहरुमा भन्दा अल्पविकसित मुलुकहरुमा जनधनको क्षति वढी हुन्छ भने यस्ता अल्प विकसित र विकाशोन्मुख मुलुकहरुमा साधन र श्रोतको कमी हुन्छ । विकास निर्माणको क्षेत्रमा संलग्न रहेका निकाय तथा समुदायहरुबाट विपद्का विषयलाई मध्यनजर नगरी कठोर परिश्रमबाट आर्जन गरिएका विकासका उपलब्धिहरुमा सधै दोहारीने विपद्का कारण क्षति हुने गरेको छ भने समुदाय तथा प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुको आर्थिक क्षमतालाई कमजोर पारेको देखिन्छ । यसमा मुख्य रुपमा दिर्घकालीन सोचको अभाव, कमजोर प्रविधिको उपयोग तथा आर्थिक अभाव मुख्य कारक रहेको पाइन्छ । यसका लागि दिगो विकासको सोचका साथ जलाधार व्यवस्थापन, भू-संरक्षण, सिमसार व्यवस्थापन तथा रोकथामको प्रविधि, प्राकृतिक श्रोतसाधनको दिगो प्रयोगमा समुदायको सहभागिता एवं जैविक विविधताको संरक्षणको दिशातर्फ ध्यान दिई दिगो विकासको अवधारणालाई एकीकृत रुपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । यस्ता जोखिमहरुबाट जोगिन विकासका योजना तर्जुमा गर्ने समयमा वातावरणीय प्राथमिकताहरुप्रति पर्याप्त ध्यान दिएर विपद् जोखिम न्यूनीकरणका अवधारणालाई सबल र सबै तहमा आत्मसात गर्न जरुरी देखिन्छ । त्यस कारण राष्ट्रको विकास योजनामा मेल खानेगरी समग्र जिल्लाको विकास योजनामा विपद्लाई एक अभिन्न अङ्गको रुपमा समावेश गर्दै लानु पर्ने आवश्यकता छ ।

४.५. विपद् तथा वातावरण (Disaster and Environment):

वातावरण, जैविक विविधता तथा विपद्बीच घनिष्ट सम्बन्ध रहेको हुन्छ । विपद्का घटनाहरु सामान्यतया वातावरणमा आएको आकस्मिक तथा क्रमबद्ध परिवर्तनहरुबाट उत्पन्न हुन्छन् । यस्ता परिवर्तनहरु धेरैजसो भौगर्भिक तथा हावापानी सम्बन्धी विविध प्रक्रियाहरु मार्फत प्राकृतिक घटनाहरुका रुपमा शुरु हुन्छ । प्राकृतिक घटनाहरुका अतिरिक्त मानवीय क्रियाकलापहरुको माध्यमबाट पनि वातावरणीय परिवर्तन हुन्छ । यस्ता परिवर्तनहरु अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन प्रकृतिका हुन्छन् ।

प्राकृतिक श्रोतसाधनको अधिकतम दोहन तथा इन्धनको अत्याधिक प्रयोगबाट हुने कार्वन उत्सर्जनका कारण हरितगृह ग्याँसको निष्कासन, नविकरणीय उर्जाको उपेक्षा, अव्यवस्थित शहरीकरण र अविवेकी विकासको संकेतहरु आफैमा विनाशतर्फ डोऱ्याइरहेको दुःखद अवस्था विद्यमान छ । फलस्वरुप भौगोलिक सिमामा मात्र सीमित नभई विश्वभर समस्याका रुपमा

फैलिरहेको जलवायु परिवर्तनका कारण तापमानको वृद्धि र हावापानी तथा मौसममा परिवर्तन भइरहेको स्थिति छ । यी परिवर्तनहरुले गर्दा अतिवृष्टि, अल्पवृष्टि, बेमौसमी बाढी, पहिरो, खडेरी आगलागी जस्ता समस्याहरुमा वृद्धि भइरहेको अवस्था छ । यसरी नै जनसंख्या वृद्धिसंगै वस्ती विस्तारले वनजंगल विनास हुदै गएको छ । यसका साथै कृषिमा भएको आधुनीकरणको असरबाट जैविक विविधता माथि प्रत्यक्ष खतरा पुग्दछ । रोग तथा कीराबाट उत्पन्न हुने महामारी, पशु तथा वनस्पतिको सुरक्षा एवं प्राकृतिक श्रोत तथा पर्यावरण सम्बन्धी प्रक्रियाहरुको दिगोपनामा गम्भीर चुनौती खडा हुन्छ । यसरी वातावरण तथा पर्यावरण सम्बन्धी क्रियाकलापमा अल्पकालीन तथा दिर्घकालीन असरहरु उत्पन्न हुन पुग्दछ ।

४.६ एसियामा विपद् (Disaster in Asia)

प्राकृतिक विपद्हरूबाट भएका मृत, घाइते, प्रभावित व्यक्तिहरूको सङ्ख्या तथा आर्थिक क्षति विश्वव्यापी रूपमा एकनासले बढिरहेको छ । विगत दशकमा विपद्को संख्या प्रतिवर्ष ४२८ को औषतबाट ५९८ (खासगरेर प्राकृतिक विपद्हरू) भएको छ (श्रोतः डब्लु. डि. आर., २००५) । यीमध्ये धेरैजसो विपद्का घटनाहरू न्यून मानव विकास भएका देशहरूमा भएका थिए । नेपाल जस्ता अल्प विकसित देशमा विपद्ले बढी प्रभाव पार्दछ । ७१९ विपद्का घटना हुनुले सन २००४ दशकको तेश्रो सबै भन्दा खराब वर्ष थियो र यसमा एसिया सबैभन्दा बढी पटक पटक पिडित भएको महादेश थियो । त्यसै गरी सन २०००–२००४ को विपद्ले १९९५–१९९९को तुलनामा एक तिहाइ भन्दा बढी मानिसलाई प्रभावित पार्‍यो । यस अबधिमा अल्प विकसित देशमा विपद्बाट प्रभावित मानिसको सङ्ख्या दुई गुना बढ्यो ।

एसिया संसारकै सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या भएको तथा अति सङ्कटाभिमूख महादेश हो । गत दशकको तथ्य (१९९५-२००४) अनुसार विश्वभरी घटेका प्राकृतिक विपद्मध्ये ४१ प्रतिशत एसियामा भए । त्यसैगरी जम्मा निधन भएका तथा प्रभावित व्यक्तिको सङ्ख्यामध्ये ७८ प्रतिशत मृत तथा ९१ प्रतिशत प्रभावित व्यक्तिहरू एसियाबाट नै थिए । अझ एसियाभित्र पनि दक्षिण एसियामा विपद्बाट हुने मृत तथा प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उच्च छ । सन १९८५–१९९४ को दशकमा दक्षिण एसियामा ७२५ मृत्यु भएको थियो । डब्लु. डि. आर. २००५ अनुसार दशकभरि विपद्बाट २५करोड मानिस प्रभावित भएका थिए जसमध्ये ९० प्रतिशत एसियाबाट नै थिए । UN ESCAP, मार्च २०१५ को प्रतिबेदन अनुसार एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा सन १९७० देखि २०१४ मा विपद्का कारण २०,१५,८५० मानिसको मृत्यु भएको थियो भने त्यो विश्वमा विपद्बाट भएको मृत्युको ५६.६ प्रतिशत थियो । त्यसैगरी ६.०२ विलियन जनसंख्या प्रभावित भएकोमा यो विश्वको ८७.६ प्रतिशत हुन आउछ । आर्थिक क्षतिलाई हेर्दा यस अवधिमा १.१५ ट्रिलियन क्षति भएको थियो । यसरी हेर्दा एसिया विपदको केन्द्र (Hotspot) रहेको देखिन्छ ।

४.७ नेपालमा विपद् (Disaster in Nepal)

नेपालको उत्तरमा विशााल हिमालय पर्वत श्रृंखलादेखि दक्षिणमा समथर तराईसम्म सरदर १७० कि.मि. दुरी रहेको छ । यति कम दुरी भित्र पनि विविध भौगोलिक स्थिती हुनाले नेपाल प्राकृतिक विविधताको धनी देश भएतापनि बार्षिक विभिन्न प्रकोपको सामना गरिरहनु परेको छ । अति भिरालो भू-बनोट, विषमतापूर्ण मौसमी अवस्था तथा कमजोर भौगर्भिक संरचनाले गर्दा नेपाल विपद् भई रहने देश हो । यसका अतिरिक्त तिव्र जनसंख्याको वृद्धि तथा अव्यवस्थित बसोबासले गर्दा नेपालको विपद् प्रतिको सङ्कटोन्मुखता झन बढेको छ । नेपालमा ९० प्रतिशत भन्दा बढी मानिसले दुई भन्दा बढी विपद्लाई कुनै पनि बेला सामना गर्नु पर्ने एक अध्यायनले देखाएको छ । नेपालमा औषत रुपमा प्रति दिन १.०६ प्राकृतिक विपद्का घटनाहरूको खबर आउने गरेको पाइएको छ । गत २३ वर्षको तथ्याङ्कअनुसार औषतमा प्रति वर्ष ९३८ मानिसको ज्यान गएको देखिन्छ । पहिरो र बाढीबाट मात्र प्रति वर्ष हुने जनको क्षति औषतमा ३०३ रहेको छ । नेपाल भूकम्पप्रतिको सङ्कटाभिमुखताको आधारमा विश्वमा ११ औं स्थानमा र बाढीमा ३०औं स्थानमा पर्दछ । नेपालले प्राकृतिक विपद्को कारणबाट हरेक वर्ष करोडौं रुपैयाको क्षति हुने गरेको छ । गृह मन्त्रालयले सङ्कलन गरेको तथ्यङ्कमा पछिल्लो ४५ वर्ष (सन १९७१ देखि २०१५) को अवधिमा ४०,००० भन्दा बढि व्यक्तिले विपद्का कारण ज्यान गुमाएका छन । उच्च मृत्युदरको अलवा उक्त अवधिमा ७५,००० भन्दा बढि व्यक्तिहरु घाईते भएका छन । बिगत २३ वर्षमा जम्मा २८ अरब रुपैया बराबरको क्षति भएको र हरेक वर्ष औसत रूपमा रु १ अरब २० करोड ८० लाख बराबरको क्षति हुने गरेको कुरा प्रकाशमा ल्याएको छ । गृह मन्त्रालयका अनुसार २०१९ जुलाई ४ देखि २०२० जुलाई ४ सम्ममा मात्र विभिन्न विपद्मा परि ३५६ जनाको मृत्यु भएको थियो भने १०३५ जना घाइते तथा १३७५६ परिवार प्रभावित भएका थिए ।

नेपालमा साधारणतया घट्ने प्राकृतिक विपद्मा पहिरो, भूस्खलन (Debris Flow), बाढी, भूकम्प, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटजन्य बाढी, असिना, चट्याङ, शीतलहर, आगलागी, उष्ण लहर तथा रोगब्याधी पर्दछन । नेपालमा हरेक वर्ष विपद्ले गर्दा कूल गार्हस्थ उत्पादनमा धेरै नै क्षति हुने गर्दछ । सन १९९८ र १९९९ मा नेपालले प्राकृतिक विपद्को कारणबाट क्रमशः विकास खर्चको ६४.६९ र ३३.८४ प्रतिशत गुमाएको थियो । सार्क राष्ट्रहरूमध्ये नेपाल विपद् तथा त्यसबाट हुने मृत्युको हिसाबले अति नै सङ्कटोन्मुख देशको रूपमा परेको छ । गरिव र सिमान्तकृत वर्ग भएका देशमा घट्ने कुनै पनि विपद्को प्रभाव बढी नै हुने गरेको पाइन्छ । अपर्याप्त सामाजिक चेतना, तयारीमा अपार्यप्तता, कमजोर शासन व्यवस्था, अन्तर–सरकारी निकायबीचमा समन्वयको कमी, अपर्याप्त वित्तीय श्रोत तथा प्राकृतिक विपद्लाई कम गर्न प्राविधिक ज्ञान र दक्षताको कमी नै नेपालमा हरेक वर्ष हुने जनधनको क्षतिको मुख्य कारण हुन् ।

तालिका : १

नेपालमा १९७१ देखि २०१८ सम्ममा बहुप्रकोपबाट भएको क्षतीको विवरण

विपद्को प्रकार	घटन संख्याा	मृत्यु	बेपत्ता	घाइते	प्रभावित परिवार	घर क्षती
आगलागि	१२६९४	१७५५		२१७६	२६५९६२	९००४४
चट्याङ	२१४३	१७८०	१२९	३२३५	७७५८	१०००
पहिरो	३७२९	५१४१	१९१	२०५३	५५९३४७	३४०९४
हुरीबतास	२९८	२१		९५	१७१८	१२७९
बाढी	४३६८	४६२८	८७	६१५	३७२६२६१	२३०९००
महामारी	३४७४	१६५९८		४४९९२	५१३४०९	०
हिमस्खलन	३	१७	४	७	१	०
हिमपात	७	९७	७	०	१०	०
असिना	१३४	९		२४	३४०७	१५७
भूकम्प	१७५	९७७१		२९१४२	८९०९९५	९८२८५५
शितलहर	४३८	५६३		८३	२४४१	०
अन्य	११३४	६२६	१३	९१९	३२१४	२४६१
जम्मा	२८५९७	४१००६	४३१	८३३४१	५९७४५२३	१३४२७९०
औसत	६०८	८७२	९	१७७३	१२११८	२८५७०

श्रोत :Nepal Disaster Report 2019, MOHA Nepal

नेपालमा बारम्बार विपद् भइरहनुको मुख्य कारणलाई केलाउदा भौगोलिक, भौगर्भीक, मौसमजन्य अवस्थाका साथै विपद् प्रतिको दृष्टिकोण वा जनचासोको अभाव नै प्रमुख रुपमा अगाडी आउँछ । नेपालको भौगोलिक स्थिती हेर्दा समुद्री सतह देखि ६० मिटर उचाईमा रहेको होचो भाग झापाको केचनादेखि विश्वको सर्बोच्च शिखर सगरमाथा ८,८४८ मिटरसम्म चुलिएको छ । यी दुई स्थान बीचको दुरी २०८ किलो मिटर मात्र रहेको छ । यसबाट नेपालको झण्डै ८० प्रतिशत भूभाग भिरालो रहेको स्पष्ट हुन्छ । यसका साथै यहाँ थुप्रै हिम नदी, हिम ताल तथा साना ठूला गरि ६,००० जति नदीनाला र खहरे खोलाहरु नेपाल भरी ४५,००० किलोमिटरको दुरीमा निरन्तर माथिबाट तराईको समथर फाँट हुदै भारतको गंगा नदीमा मिसीएर बंगालको खाडीमा गई हिन्द महासागरमा पुग्छन् । यसरी बग्ने नदी नाला र खहरे खोलाहरुले भूस्खलन, कटान र डुवान हुनु सामान्य प्रक्रिया नै हो ।

नेपाल संसारका अल्प–विकसित देशमध्ये एक हो । बारम्बार हुने विपद्का घटनाहरुले गरिबीको झन बढाउछ । विपद्ले उत्पादनमूलक धनजनको क्षतिद्वारा गरिबीको सिर्जना गर्दछ भने गरिबीले उच्च जोखिमपूर्ण सिमान्त क्षेत्रको अतिक्रमणबाट प्राकृतिक विपद्लाई झन बढावा दिन्छ । त्यस कारण उच्च सङ्कटासन्नता भएका देशमा गरिबी विपद्को कारण तथा परिणाम दुबै हो । जनधन, भवन

तथा अन्य पूर्वाधार, उद्योग तथा कृषि उत्पादन, आय आर्जनका कृयाकलाप र रोजगारीमा हुने क्षतिका साथै उद्धार तथा राहतमा गरिने खर्चमा हुने वार्षिक क्षतिलाई विचार गर्दा विपद्ले विकासोन्मुख राष्ट्रहरूका दुर्वल अर्थतन्त्रमा ठूलो भार पार्दछ । हरेक ठूलो विपद्ले देशलाई विकासको प्रयासको हिसाबले कयौं वर्ष पछाडी धकेलेको हुन्छ । जब राहत तथा उद्धारमा समय, उर्जा, विज्ञता तथा वित्त जस्ता श्रोतहरू लगाइन्छ भने देश समग्र विकासको प्रक्रियामा पछाडी धकेलिन्छ ।

तालिका : २

नेपालमा २०१७/०१८ मा विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण

क्र. स.	विपद्का घटना	घतना संख्या	मृत्यु	घाइते	प्रभावित परिवा	घर क्षती		
						आंशीक	पुर्ण	अनुमानित क्षती रु.मा
१	बाढी	४१८	१८३	६१	१६१९६	१४४२४	२८६	६०९४४४००
२	पहिरो	४८३	१६१	१८२	१०८३	१४९	३२८	१९१६६२०००
३	चट्याङ	४३२	१६०	५५१	६१८	२३	१४	१४६८७०००
४	आगलागि	३९७३	१५०	५५७	६०२७	५४९	३२३४	०
५	शितलहर	४८	४८	०	४८	०	०	०
६	उच्च उचाई - high altitude	४५	४१	६	४६	०	०	८९४१५१६०
७	उच्च बर्षा	३४२	३०	८४	५३८	१९३	२५२	४३९०१५०
८	जनवार आतंक	१४१	२२	६९	२८०	१३६	८	५१४४७९९८
९	हुरीबतास	२४५	१९	८४	१५२७	७६३	३०१	०
१०	डुंगा पल्टनु	१०	१६	९	२७	०	०	०
११	महामारी	२२	१५	१८८१	४२०	०	०	०
१२	सर्पको डसाई	१८	१४	५	१८	०	०	०
१३	हिम आंधी	२	१०	०	१०	०	०	०
१४	हिम स्खलन	१	१	०	१	०	०	०
१५	असिना	३	०	०	२७	२	०	४५७०००
१६	अन्य	१८९	९९	१५०	२८९	६९	१०	३१८१५९९
जम्मा		६३८१	९६९	३६३९	२७२५५	१६३०९	४४३३	६८३८८२३३२०

श्रोत :Nepal Disaster Report 2019, MOHA Nepal

४.८. भोजपुर जिल्लामा विपद्को पृष्ठभूमी

विपद् जोखिमका दृष्ट्रिकोणले नेपालका विभिन्न जिल्लाहरूमध्ये भोजपुर जिल्ला पनि अत्यन्त जोखिममा रहेको जिल्ला हो । विगत लामो समयदेखि भोजपुर जिल्लामा देखिएका विपद्हरुमा आगलागी, बाढी/पहिरो, भूकम्प, हुरीवतास, चट्याङ्ग, असिना, सुख्खा/खडेरी, अनिकाल, महामारी, वन्यजन्तु (बादर, मृग र दुम्सी) प्रभाव आदि हुन् ।

भोजपुर जिल्लाको अधिकांश भूभाग ज्यादै भिरालो रहेको छ । भिरालो भू–भाग रहेकोले सुख्खा याममा आगलागीको ज्यादै जोखिम हुन्छ भने कमजोर भू-धरातलका कारण वर्षायाममा बाढी र पहिरोको अत्यन्त जोखिम रहेको छ । अधिकांश वस्तीहरुमा पानीको श्रोत ज्यादै न्यून रहेकोले फोहोर पानीको प्रयोग भएको देखिन्छ भने पानीको शुद्धीकरण गर्ने ज्ञान ज्यादै न्यून रहेको पाइएको छ । यसबाट

पानीजन्य रोग र झाडापखालाको खतरा रहेको छ । कमजोर भौतिक संरचना र उचित ज्ञानको अभाबका कारण भूकम्पको जोखिम पनि देखिन्छ भने सुख्खा खडेरी, हुरीबतास, असिना चट्याङको असर पनि देखिन्छ । वनविनास, वन अतिक्रमण र उचित व्यवस्थापनको अभावको कारण बाँदर, दुम्सी, मृग जस्ता जनावरले बालीनाली विनासको कारण उसलाई विपद्को रुपमा लिने गरिन्छ ।

विपद्को समयमा प्रभावितलाई मानवीय सेवाको आवश्यकता पर्दछ । त्यो आवश्यकता पुरा गर्नु राज्यको दायित्व हो भने प्रभावितले सेवा पाउनु उसको सार्वभौम अधिकार हो । राज्यले विपद्को समयमा प्रभावितलाई तत्काल प्रदान गर्नुपर्ने सेवा तथा गुणस्तरीय सुविधा राज्यको तोकिएको निकायबाट मात्र पुरा गर्न सक्ने अवस्था हाल विकास भइनसकेकोले यस सेवालाई प्रभावकारी रूपमा लक्षित समूहसम्म पुऱ्याउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य मानवीय सेवामा संलग्न संघसंस्थाहरु, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू र वडा तथा समुदाय स्तरमा गठन भएका सामुदायिक संस्था एवं विपद् स्थलमा रहेका सुरक्षित नागरिकहरुको सहयोग हुन जरुरी छ । यस आपतकालीन अवस्थालाई सहज रुपमा प्रतिकार्य गर्न सबै निकायहरुको जिम्मेवारी रहन्छ ।

४.९ भोजपुर जिल्लामा भएका र हुन सक्ने मुख्य विपद्का घटनाहरु

१) वन्यजन्तु (बादर, मृग र दुम्सी) को प्रभाव :

भोजपुर जिल्लाको हाल सवैभन्दा ठूलो समस्याको रुपमा वन्यजन्तुको आतंक रहेको छ । जिल्लाको अधिकांश कृषकहरुले लगाइएका प्राय सवै प्रकारका बालीहरु यसको जोखिममा रहेका छन् । जंगली जनावर बादर, मृग र दुम्सीले अन्नवाली नष्ट पार्नाले जिल्लामा खाद्य संकट हुन सक्ने सम्भावना रहेको र बसाई सराईमा वृद्धि हुने सम्भावना रहेको छ । जिल्लामा सबै क्षेत्रमा वन्यजन्तुको प्रभाव रहेको छ ।

२) सुख्खा/खडेरी :

लामो समयसम्म पानी नपरी खेतबारीमा लगाएको बालीनाली सुकेर उत्पादनमा कमी आउने, पानीको श्रोतहरु सुक्न गइ मानिस र गाइवस्तुलाई पीउने पानीको अभाव भई जनजीवन अस्त व्यस्त हुनु नै सुख्खा खडेरी हो । भोजपुर जिल्ला पहाडी जिल्ला भएको र यहाँको औषत वर्षा पनि कम रहनुका साथै जलवायु परिवर्तनको कारणले गर्दा अधिकांश स्थानमा रहेका पानीका श्रोतमा कमी हुँदै गएकोले पटक पटक यस जिल्लाले खडेरीको समस्या सामना गर्नु परेको अवस्था छ । जिल्लाका मुख्य सुख्खा खडेरी प्रभावित क्षेत्रहरु निम्न अनुसार रहेका छन् :

- भोजपुर : पालुवा, टक्सार
- षडानन्द : बोया, देउराली, केउरेनीपानी,मुलपानीको तल्लो क्षेत्र
- अरुण : जरायोटार, सिकेटार, याङपाङ, चरम्वी
- पौवादुङमा : ठूलोदुम्मा, सानोदुम्मा, बास्तिम, च्यांग्रे
- हतुवागडी : रानीबास, होमताङ्ग,खैराङ, पाल्तेपानी, हसनपुर, सिन्द्राङ
- टयाम्केमैयुङ : कोटको तललो भाग
- आमचोक : दुङमाना, बालंखा, पाङचा, देवानटार, पावलाको तल्लो भाग
- रामप्रसादराई : मानेभन्ज्याङ, बासिखोरा, दलगाउँको तल्लो भाग

३) आगलागी/वन डढेलो :

यस जिल्लाका प्रायः घरहरुमा खर वा फुसको छाना हुनु, मानवीय लापरवाहीका कारण खासगरी चैत्र वैशाखमा वढी र अन्य महिनामा फाटफुट रुपमा आगलागीका घटनाहरु भई वर्षेनी ५०/६० घर क्षति भई हरेक वर्ष आगलागीको चपेटामा परेर जनधनको क्षति हुने र जनजीवन अस्तव्यस्त हुने गरेको छ। भोजपुर जिल्लामा आगलाथिबाट बढी जोखिमयुक्त स्थानहरु निम्न छन :

भोजपुर : भोजपुर, टक्सार, दावा, पारपानी, पानीटयांकी, देउराली, हेलौछा

षडानन्द : नेपालेडाँडा (सोमबारे), दिङला, झ्याउँपोखरी, बैदारभन्ज्याङ, कुदाककाउले, बोया (बिहिबारे)

अरुण : प्याउली, जरायोटार, याङपाङ, सिकेटार, चरम्बी (कुमालटार), याकु बजार, चम्पे बजार

पौवादुङमा : ठूलोदुम्मा, सानोदुम्मा, च्याङग्रे, बास्तिम, तिवारीभन्ज्याङ, श्यामशिला, हिलेभन्ज्याङ

हतुवागडी : रानीवास, सिन्द्राङ, खैराङ, होमताङ, पाल्लेपानी, हसनपुर

टयाम्केमैयुङ : कोट, गोगने, अन्नपुर्ण, पानधारे बजार

आमचोक : वासिङ्गथर्पु, पावला, देवानटार, बालंखा, दुम्माना, पांचा

रामप्रसादराई : बासिखोरा, मानेभन्ज्याङ, बैकुन्ठे, दलगाउँ, ओखे, भुल्के

साल्पासिलिछो : चौकीडांडा बजार, कुलुङ, गोथे बजार, सालेवा दोभाने

४) पहिरो

वर्षायाममा अतिवृष्टिको कारण नदीनालाहरुमा साविकका भन्दा वढी मात्रामा पानी परी वहाव तीव्र रुपमा आउनुका साथै जिल्लाका विशेष गरी सबै क्षेत्रमा भिरालो तथा कमजोर भूभागमा भूक्षय भई पहिरो जान थाल्दछ। पछिल्लो समयमा विभिन्न स्थानमा सडक निर्माणका लागि भएका कार्यहरुले पहिरोको जाखिम झन बढेको छ। पहिरोबाट समय समयमा जिल्लाका विभिन्न क्षेत्रहरु प्रभावित हुने गरका छन्। जिल्लाका मुख्य प्रभावित स्थानहरु निम्न छन् :

भोजपुर : हेलौछा, आमतेक, सिद्धेश्वर ,गुप्तेश्वर

षडानन्द : खार्ताम्छा, किमालुङ, बोया, देउराली

पौवादुङमा : चाम्ताङ

हतुवागडी : रानीबास, होमताङ्ग, सिन्द्राङ, खैराङ, हसनपुर, पाल्लेपानी,

टयाम्केमैयुङ : कोट, लेखर्क, गोगने, खावा

आमचोक : वासिङथर्पु, पावला, पाङचा, थिदिङखा, दुम्माना, देवानटार

साल्पासिलिछो : कुलुङ (जिमिगाउँ), दोभाने, खाटाम्मा, चौकीडाँडा

रामप्रसादराई : मानेभन्ज्याङ, बैकुन्ठे, ओखे, दलगाउँको तटिय क्षेत्र

५) भूकम्पः

पृथ्वीभित्र भइरहने हलचलले गर्दा पृथ्वीका कुनै भागमा जमीनको सतह चर्किदा अनुभव गरिने धक्का भूकम्प पनि यस जिल्लामा पटक पटक आएको छ । इतिहासलाई केलाएर हेर्दा वि.स १९९०, २०४५, २०६८ र २०७२ सालको भूकम्पमा यस जिल्लामा निकै जनधनको क्षति भएको पाइन्छ । कमजोर भु–धरातल, अवैज्ञानिक संरचना, उचित चेतनाको कमी र फितलो नियमनले गर्दा यो जिल्ला भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको देखिन्छ ।

६) हुरीबतास :

भोजपुर जिल्लामा हुन सक्ने विपद्हरुमा हुरीबतास पनि प्रमुख मानिन्छ । प्रायजसो हरेक वर्ष फाल्गुनदेखि जेष्ठको समयमा हावाहुरी चलेर उल्लेख्य संख्यामा धनजन, कृषि बालीनालीको क्षति भई मानिसहरु घरवारविहीन समेत हुने गरेको छन् । यस जिल्लामा हुरीबतासले प्रभाव पार्ने मुख्य स्थानहरु निम्न अनुसार रहेका छन् :

भोजपुर : पालुवा, आमतेक, टक्सार, हेलौछा
षडानन्द : देउराली, साङपाङ, बोया, केउरेनीपानी,
अरुण : याङपाङ, जरायोटार, चरम्वी, प्याउली
पौवादुङमा : बास्तीम, च्याङग्रे, ठूलोदुम्मा, सानोदुम्मा
हतुवागडी : रानीबास, होमताङ, सिन्द्राङ, खैराङ, हसनपुर
टयाम्केमैयुङ : छिनामखु, तिम्मा, लेखर्क, नागी
आमचोक : बालंखा, पाङचा, यूँ, वासिंथर्पु
रामप्रसादराई : ओखे, धोदलेखानी, मानेभन्ज्याङ, बासिखोरा, बैकुन्ठे, दलगाउँ, भुल्के

७) बाढी

वर्षातको समयमा अतिवृष्टिको कारण नदीनालाहरुमा साविकका भन्दा वढी मात्रामा पानी परी वहाव तीब्र रुपमा आउनाले बाढी आउछ । खास गरीकन तटिय क्षेत्रमा यसको प्रभाव देखिन्छ । जलाधार क्षेत्रको अक्रिमण गरी बसोबास गर्ने मानिसहरु यसको जोखिमका रहेका हुन्छन तर पनि कहिलेकाँही उच्च बर्षाको कारण खहरे खोलामा आएको बाढीले समेत ठुलै क्षती हुने गर्दछ । जिल्लाका सबै क्षेत्रमा भिरालो तथा कमजोर भूभाग भएकोले बाढीको कारण भूक्षय भई पहिरो जाने सम्भावना रहेको देखिन्छ । बाढीबाट विगतमा जिल्लाका विभिन्न स्थानहरु प्रभावित भएको पाइन्छ । जिल्लाका मुख्य प्रभावित स्थानहरु निम्न छन् :

षडानन्द : केउरेनीपानी, कुदाककाउले, नेपालेडाँडा, देउराली, बोया
अरुण : जरायोटार र याङपाङको (तटिय क्षेत्र)
पौवादुङमा : ठूलोदुम्मा, सानोदुम्मा (तटिय क्षेत्र)

हतुवागडी : रानीबास, सिन्द्राङ (तटिय क्षेत्र)

भोजपुर : टक्सारको तल्लो तटिय क्षेत्र

रामप्रसादराई : दलगाउँको तल्लो तटिय क्षेत्र

८) असिनाः

भोजपुर जिल्लामा प्रायःजसो जिल्लाको उत्तरी, पूर्वी र पश्चिमी भेगका अधिकांश स्थानहरुमा बर्षेनी असिनाले क्षति गर्ने गरेको छ । अधिकांश मानिसहरु कृषि पेशामा निर्भर भएकाले बाली पाक्ने समयमा असिना आउँदा कृषकलाई प्रत्यक्ष असर परिरहेको छ ।

९) सडक दुर्घटनाः

यस जिल्लामा मुख्य सडक भोजपुर-लेगुवा, भोजपुर-चखेवा सडक खण्डमा बढी दुर्घटना हुने सम्भावना रहेको छ । जिल्ला सदरमुकामबाट सवै स्थानीय तहहरु जोड्ने कच्ची सडक बाटोहरु निर्माण भएसगै यस जिल्लामा सडक दुर्घटनाको जोखिम पनि बढ्दो क्रममा रहेको छ ।

१०) चट्याङ्गः

जिल्लाका प्रमुख विपद्हरुमध्ये चट्याङ्ग पनि एक हो । वर्षायामको समयमा चट्याङ्गवाट वर्षेनी २/३ जनाको मृत्यु हुनुका साथै पशुधन तथा भौतिक सम्पतिको क्षति हुने गरेको छ ।

११) सरुवा रोग र महामारीः

धेरै व्यक्तिहरुलाई एकै समय एकै किसिमको रोग लागेमा हुने महामारी अन्तर्गत झाडापखाला, हैजा, रुघा र निमोनिया, जण्डिस जस्ता रोगहरु खासगरी वर्षायाम पछाडि जनचेतना र उचित व्यवस्थापनका कमीले हुने र भइरहेको अवस्था छ । जलवायु परिवर्तनसँगै विभिन्न सरुवा रोगहरु जस्तै स्वाइन फ्लु, बर्ड फ्लु, स्क्रव टाइफस, औलो, कालाजार, डेंगु जस्ता प्रकोपजन्य रोगहरु आउन सक्छन् । हाल आएर विश्वव्यापी रुपमा देखा परेको कोरोना भाइरस (COVID -19) महामारीको प्रभावले यस जिल्लालाई पनि प्रभाव पारेको छ । यस महामारीबाट हालसम्म ६ जना संक्रमित भएका छन् थप संक्रमित हुने सम्भावना पनि रहेको देखिन्छ ।

१२) अन्यः

वर्तमान अवस्थामा जलवायू परिवर्तनको कारण विभिन्न समस्याहरु उत्पन्न हुने अवस्थाहरु आएका छन् । वनजंगलको विनास तथा लामो खडेरीका कारण पानीका मुहान सुक्ने र खानेपानीको अभाव हुने समस्या बढ्दै गइरहेकोछ । यसका साथै विभिन्न समयमा भएका आन्तरीक युद्ध, सम्प्रदायिक दङ्गा र वातावरणीय प्रदुषणको असरको सामना गरि राख्नु परेको छ भने हाल आएर अमेरिकन फौजी किरा तथा अन्य विभिन्न प्रजातीका किराहरुको प्रकोपबाट बाली नष्ट भई त्यसको सामना गर्न कठीन भइरहेको छ ।

तालिका २

भोजपुर जिल्लामा २०१५ जनवरी देखि २०२० जुनसम्ममा विभिन्न विपद्का कारण भएको क्षति विवरण										
विपद्का घटनाहरु	घटना संख्या	मृत्यु	हराइरहेका व्यक्ति	प्रभावित परिवार	अनमानित क्षती रु.	घाइते	सरकारी घर क्षती		व्यक्तिगत घर क्षती	
							पुर्ण	आंशिक	पुर्ण	आंशिक
आगलागि	११८	३	०	१४२	२०२५८७६१०	७	०	०	८८	१७
पहिरो	३५	७	०	१४२	१५०६९०००	३			२४	६३
चट्याङ	२५	५	०	३०	१५३००००	१७	०	०	१	४
भूकम्प	१	२	०	१०,०७०		१३	२२	६५	३७५४	६३१६
उच्च वर्षा	११	१	०	११	२०३००००	०	०	०	४	३
बाढी	१	०	०	१	३९५०००	०	०	०	०	०
अन्य	१	०	०			१	०	०	०	०
जम्मा	१९३	१८	०	१०,३९६	२२१६६४६१०	४१	२२	६५	३८७१	६४०३

श्रोत : एनइओसी नेपाल

नोटः उल्लेखित तालिकामा भूकम्प बाट भएको अनुमानीत क्षति समाबेश गरिएको छैन ।

४.१०. सम्भावित प्रकोप र प्रकोप व्यवस्थापन सम्वन्धी अपनाउनु पर्ने विवरण (जानकारी पात्रो)

महिना	संभावित प्रकोपहरु	प्रकोपका संकेतहरु	ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु	पूर्वतयारीका लागि गर्नु पर्ने कार्यहरु
बैशाख जेष्ठ	आगलागी हुरीवतास असिना चट्याङ खडेरी	अत्याधिक गर्मी हुनु , तातो हावा चल्नु , सुख्खा हुनु , पानी नपर्नु र पानीका मुहान सुक्नु , हुरीवतास चल्नु , मौसम वदली हुनु , मेघ गर्जनु , जमिनको सतह अति सुख्खा भई हेर्दा तिरमिर देखिनु , अत्याधिक गर्मी हुनु ।	जथाभावि आगो नबाल्ने, प्रज्वलनशिल पदार्थ उचित स्थानमा व्यवस्थित रुपमा राख्ने, सलाई लाइटर जस्ता वस्तु केटाकेटीको पहुचभन्दा टाढा राख्ने, खर छ्वाली जस्ताछानो भएका घरमा आगो प्रयोग गर्दा विशेष ख्याल राख्ने, आगोको काम सकिएपछि राम्ररी निभाउने, ग्याँसको प्रयोगपछि रेगुलेटर राम्ररी बन्द गर्ने, घरका छानाहरु राम्ररी मर्मत गर्ने, व्यक्तिगत तथा वातावरणिय सरसफाइमा ध्यान दिने, हावाहुरी चल्दा तथा गड्याङ्-गुडुङ गर्दा विजुलीको स्वीच बन्द गर्ने , घरमा जिुलीको वाइरिङ गर्दा अनिबार्य रुपमा अर्थिङ गर्ने ।	सचेतना वृद्धि गर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने, संचार माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने , खर छ्वालीका नयाँ घर वनाउँदा विशेष ध्यान दिने पानीको प्रवन्ध मिलाउने उद्धार तथा राहत सामग्री तथा कोषको व्यवस्थापन गर्ने, प्राथमिक उपचार, खोज उद्धार, राहत, संचार तथा समन्वय टोली गठन गरी तयारी अवस्थामा खाख्ने उचित ठाउँहरुमा पानीको भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने, पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
असार श्रावण भाद्र आश्विन	अतिवृष्टी, वाढी , पहिरो महामारी ,	थोरै समयमा धेरै पानी पर्नु र लामो समय सम्म पानी परिरहनु जमिनमा धाजा फाट्नु खोलानालामा पानीको वहाव वढ्नु र जमिन कटान गर्नु भिरालो जमिनमा पहिरो जानु झाडा पखाला तथा अन्य रोग फैलनु पानीको मुल अचानक फुट्नु	खोला नाला ढलहरुमा सहज वहाव वनाउन प्रयत्न गर्ने, खोला किनार तथा पहिरो जान सक्ने ठाउँका वासिन्दालाई अन्यत्र सुरक्षीत ठाउँमा सार्ने व्यवस्था मिलाउने , महामारी फैलन नदीन खानेपानी र सरसफाइमा विशेष ध्यान दिने पानीका मुहानहरु सफा गर्ने विभिन्न सरुवा रोग लाग्न नदीन सचेतना अपनाउने र स्वच्छ खानेकुरामा विशेष ध्यान दिने ।	वृक्षारोपण गर्ने गराउने , संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने, विद्युत लाइन व्यस्थित गर्ने , शुद्ध पानीको व्यवस्थापन गर्ने, खोला किनारका तटवन्ध मर्मत गरी व्यस्थापन गर्ने , खोलानाला,डल र नहरका बाधक वस्तु हटाउने, उद्धार तथा राहत सामग्री तथा विपद कोषको व्यवस्थापन गर्ने , पूर्व सूचना प्रणालीको व्यस्थित विकास गर्ने , संचार माध्यमबाट सुचना प्रचारप्रसार गर्ने , सरसफाइका क्रियाकलाप संचालन गर्ने , प्रकोप जाखिम सम्वन्धी सचेतना वृद्धि गर्ने

कार्तिक मंसिर	असिना आगलागी चट्याङ चिसो वढ्नु	मेघ गर्जनु असिना पानी पर्नु तापक्रम क्रमश कम हुदै जानु	मेघ गर्जन थाले पछि घर बाहिर ननिस्कने, प्रकोप संम्वन्धी सूचनाहरुमा ध्यान दिने, आगोको व्यवस्थित प्रयोगमा ख्याल राख्ने ।	पूर्व सूचना प्रणालीको व्यस्थित विकास गर्ने , संचार माध्यमबाट प्रचारप्रसार गर्ने विपद जोखिम व्यवस्थापनका तालिम संचालन गर्ने, न्युनीकरण तथा रोकथामका कृयाकलाप गर्ने, कृतिम घटना अभ्यास संचालन गर्ने, सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
पुष माघ	शितलहर तुसारो हिमपात	बाक्लो कुहिरो लाग्नु हिउँ पर्नु अग्लो ठाउँमा हिउँ पर्नु पानी अत्याधिक चिसो हुनु	चिसो तथा ठण्डाबाट वच्न न्यानो कपडा लगाउने , केटाकेटी तथा बुढाबुढीको विशेष ख्याल राख्ने , तातो तातो खाना तथा झोलकुरा खाने , सकभर अत्याधिक चिसोमा वाहिर ननिस्कने , हिमपात भएको क्षेत्रमा हिउँ पर्दा वाहिर ननिस्कने ।	जाडोको लागि आवश्यक न्यानो कपडा तथा सामग्री व्यवस्थापन गर्ने अत्याधिक चिसोबाट वच्ने उपाएको वारेमा सचेतना क्रियाकलाप संचालन गर्ने अत्यावस्यक सामग्रीहरु चिसोबाट विग्रन नदीन व्यवस्थित भण्डारण गर्ने, न्यानो कपडा तथा ओढ्न् सामग्रीको व्यवस्थापन मिलाई आवश्यक ठाउँमा वितरणको व्यवस्था मिलाउने ।
फाल्गुण चैत्र	आगलागी हुरीवतास असिना चट्याङ खडेरी	तापक्रम क्रमशः वृद्धि हुँदै जानु , सुख्खा मौसम सुरु हुनु , अचानक हुरीवतास सहित असिना पानी वर्षात हुनु , मेघ गर्जेर चट्याङ पर्नु ।	पानीको मुहानको संरक्षण गर्नु , हुरीवतास तथा मेघ गर्जन थालेपछि घर वाहिर ननिस्कनु विपद् जोखिम वारे सचेत गर्नु गराउनु , सरसफाइमा ध्यान पुर्याउनु आगोको व्यवस्थित प्रयोगको व्यवस्था मिलाउनु	खर छ्वालीका नयाँ घर वनाउँदा विशेष ध्यान दिने , पानीको प्रवन्ध मिलाउने , उद्धार तथा राहत सामग्री तथा कोषको व्यवस्थापन गर्ने , प्राथमिक उपचार, खोज उद्धार, राहत, संचार तथा समन्वय टोली गठन गरी तयारी अवस्थामा राख्ने उचित ठाउँहरुमा पानीको भण्डारणको व्यवस्था मिलाउनु पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने विपद् सम्वन्धी तालिम तथा गोष्ठी संचालन गर्ने

४.११. भोजपुर जिल्लामा प्रकोपको विश्लेषण तथा स्तरीकरणः

भोजपुर जिल्लामा देखा परेका विपद्लाई विश्लेषण गर्दा विभिन्न १० भन्दा बढी प्रकारका विपद्हरु देखिएका छन् जसको कारणले विगतमा धेरै जनधनको क्षति भएको र ति विपद्हरुबाट भविश्यमा

समेत प्रभाव पार्ने जोखिम रहेको देखिन्छ । यस जिल्लामा मुख्य गरी वर्षेनी आउने विपद् र त्यसबाट हुने जनधनको क्षति र संकटासन्न अवस्थाको आधारमा उल्लेखित तालिकामा विपद्को स्तरीकरण गरिएको छ । स्तरीकरण गर्दा जनधनको क्षति, संकटासन्नताको अवस्थालाई आधार मानी तुलनात्मक विधी अपनाइएको छ । जस अनुसार यस जिल्लामा पहिलो स्थानमा वन्यजन्तु प्रभाव, दोश्रोमा सुख्खा खडेरी, तेस्रोमा आगलागी, चौथोमा पहिरो, पाँचौमा भूकम्प, छैठौंमा हुरीबतास, सातौंमा बाढी, आठौंमा असिना, नवौमा सडक दुर्घटना, दशौंमा चट्याङ र एघारौमा महामारी रहेका छन् ।

१.प्रकोप स्तरीकरण तालिका

(प्रकोप)	**बाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
बाढी	x	पहिरो	आगलागी	बाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	बाढी	वन्यजन्तु प्रभाव	बाढी	हुरीबतास	बाढी
पहिरो	x	x	आगलागी	पहिरो	पहिरो	सुख्खा खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	x	x	x	आगलागी	आगलागी	सुख्खा खडेरी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	x	x	x	x	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	महामारी	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	x	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	असिना	हुरीबतास	असिना
वन्यजन्तु प्रभाव	x	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
जम्मा प्राप्तङ्क	४	७	८	१	६	९	२	१०	१	५	२
स्तरीकरण	**सातौं**	**चौथो**	**तेस्रो**	**एघारौं**	**पाँचौं**	**दोस्रो**	**आठौं**	**पहिलो**	**दशौं**	**छैटौ**	**नवौं**

(माथि उललेख गरिएको प्रकोप स्तरिकरणमा भोजपुर जिल्लामा तत्काल समुदायमा परेको असरको आधारमा भूकम्पलाई पाँचौ स्थानमा राखिए तापनि भूकम्पिय जोखिमको आधारमा नेपाल उच्च रहेको हुँदा त्यसले निम्त्याउने असर पनि उच्च रहने देखिन्छ)

२. भोजपुर जिल्लामा गा.पा./न.पा. अनुसार विपद्बाट हुन सक्ने संकटाभिमुखताको अवस्थाहरु

गा.पा/न.पा	**बाढी**	**पहिरो**	**आग लागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
भोजपुर	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
षडानन्द	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन

अरुण	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च
पौवादुङमा	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम
हतुवागढी	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम
ट्याम्केमैयुङ	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
अमचोक	न्युन	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
रामप्रसादराई	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
साल्पासिलिछो	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन

यसरी गरिएको सामुहिक कार्यको नतिजा अनुरुपका भोजपुर जिल्लाका नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरुमा वन्यजन्तुको प्रभाव, सुख्खा खडेरी, आगलागी, पहिरो, भूकम्प, हुरीबतास, बाढी, असिना, सडक दुर्घटना, चट्याङ र महामारीको जोखिम रहेको निष्कर्ष निकालिएको छ । यी प्रकोपहरुको असर सबै न.पा. तथा गा.पा.हरुमा पर्न सक्ने देखिन्छ । योजना तर्जुमा गर्दाको समयमा यी प्रकोपहरुबाट प्रभावित हुने वडाहरुलाई मुख्य प्राथमिकता दिनु पर्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद- ५

तहगत भूमिका तथा श्रोत आँकलन

५.१.तहगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

भोजपुर जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि संलग्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्य संस्थाहरु, विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्थाहरु, मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न संस्थाहरुको भूमिका र जिम्मेवारी अग्रणी रहेको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति (DDMC), विषयगत क्षेत्रको अगुवा संस्था (Cluster Lead Agencies) तथा जिल्ला अगुवा सहयोग संस्था (DLSA) को भूमिका निम्नानुसार छ।

५.१.१. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

- परिषद्, कार्यकारी समिति तथा प्रदेश समितिबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्न सहयोग गर्ने गराउने,
- जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने गराउने,
- जिल्लास्तरमा रहेका आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन गर्ने,
- उपलब्ध स्रोतको उच्चतम प्रयोग तथा प्रवाह गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोजी तथा उद्धार गर्ने,
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड अनुसार राहत वितरण गर्ने गराउने तथा जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई सोही अनुसार राहत वितरण गर्न लगाउने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार यातायात तथा मानिसको आवत जावतमा नियन्त्रण गर्ने,
- विपद्का कारण सिर्जित फोहोर तथा अन्य अनावश्यक वस्तु हटाउने वा हटाउन लगाउने,
- विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिसको शव तथा जनावरको व्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- आपतकालीन अवस्थामा विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुको लागि आश्रय गृहको व्यवस्था गर्ने,
- विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुन सक्ने गरी सुरक्षा निकायलाई दुरुस्त राख्न लगाउने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथा औषधि उपचार जस्ता अत्यावश्यक वस्तुको प्रबन्ध गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल आवश्यक पर्ने अस्थायी भौतिक संरचनाहरुको निर्माण गर्न लगाउने,
- विपद्को अवस्थामा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सरकारी, गैरसरकारी एवं निजि यातायातका साधन, यन्त्र, सरसामान, खाद्य सामान आदि कानुन बमोजिम नियन्त्रणमा लिई प्रयोग गर्ने वा गर्न लगाउने,

- विपद्को जोखिममा रहेका वा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा रहेका असुरक्षित भवनहरु भत्काउन लगाउने,
- असुरक्षित भवन तथा स्थानमा रहेका विपद् प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवक, विशेषज्ञ तथा परामर्शदातालाई परिचालन गर्ने र सोको सुपरिवेक्षण गर्ने,
- राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुबाट गरिने उद्धार तथा राहत एवं सहयोग आदि क्रियाकलापको समन्वय गर्ने,
- विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ सम्बन्धी कार्यको लागि स्थानीय तह लगायत सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गर्ने,
- विपद् पश्चात आउन सक्ने सहायक प्रकोपहरुको न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरु गर्ने,
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा सङ्कटग्रस्त क्षेत्र घोषण गर्नु पर्ने अवस्था रहेमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,
- विपद् सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने,
- उद्धार तथा राहत कार्यको प्रगति विवरण प्राधिकरणमा पठाउने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने गराउने ।

५.१.२. जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी :

जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्थाको निम्न भूमिका तथा जिम्मेवारी रहेको हुन्छ :

- सवै निकायहरुको सहकार्यमा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा सहयोग गर्ने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गरी अन्तिम कार्यशाला गर्नु अघि वैठकहरु संचालन गर्ने ।
- प्राविधिक तथा वित्तिय, द्वितिय स्रोतबाट विपद्सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने वा सहयोग प्रदान गर्ने ।
- प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने ।
- गतवर्षमा अनुभवको आधारमा सफलता, चुनौति तथा खाडल पहिचान गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृयामा सवै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरुको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
- अन्तिम कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र जिल्लामा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरु माझ प्रवाह गर्ने । क्षेत्रीय तथा केन्दीय तहमा प्रतिवेदन दिने साथै नपा/गा.पा.स्तरसम्म जानकारी गराउने ।

५.१.३. क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारीः

क्षेत्रगत अगुवा संस्थाको काम कर्तब्य तथा जिम्मेवारी निम्नानुसार रहेको छ :

- विषयगत सदस्य संस्था (राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैसस, सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य आदि) का वीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- राष्ट्रिय/स्थानीय निकाय, सरकारी निकाय, स्थानीय नागरिक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकाय वीच समन्वय गर्ने ।
- प्रत्येक विषयगत क्षेत्रमा अगुवा संस्थाले सवै विषयगत सदस्य संस्थासंग समन्वय गरी आफ्नो विषयक्षेत्रमा विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (Scenario Based Response Plan) तर्जुमा गर्ने । यस अन्तर्गत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकता प्राप्त आपतकालीन कार्य तयारी, आपतकालीन कार्य संवोधन गर्न प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य तयारी, प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान खाडल पहिचान, विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन् ।
- नयाँ आपतकालीन अवस्थाका लागि पर्याप्त आकश्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने ।
- विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरु सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका वारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउने ।
- विषयगत क्षेत्रका कार्यसमूहको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवेदन र प्रभावकारी सूचना प्रवाहको प्रत्याभूति दिन प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र प्रमुख जिल्ला अधिकारीको निर्णय कार्यान्वयनका लागि बहस पैरवी गर्ने ।
- विषयगत क्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्य संचालन गर्न दात्री समुदायलाई मानवीय सहायतामा लगानी गर्न बहस पैरवी गर्नुका साथै विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरुलाई सामान्य माध्यमबाट उनीहरुको स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहीत गर्ने ।
- मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम संचालन गर्न सहयोग गर्ने ।
- पूर्व निर्धारित प्राथमिकता प्राप्त आवश्यकता पूर्तिका लागि विषयगत अगुवा संस्थाहरु अन्तिम सेवा प्रदायकका रुपमा उनीहरुको स्रोत परिचालन कार्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोगमा जिम्मेवार रहने ।
- कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयगत क्षेत्रका मुख्य साझेदारलाई समावेश गराउने ।

५.१.४.निकायगत श्रोतसाधनको आंकलन निकायहरुको नक्सांकन

भोजपुर जिल्लामा विपद्का घटनाबाट उत्पन्न आपतकालीन परिस्थिति सिर्जना भएमा तत्काल परिचालन गर्न सकिने विद्यमान श्रोत र साधनको सूची तल उल्लेख गरिएको छ । जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विभिन्न निकायका वीच समन्वय गर्न सहयोग पुगोस् भन्ने उद्देश्यले विपद्को समयमा प्रतिकार्यमा संलग्न हुने निकायको नाम, क्षेत्र (Cluster), सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको ढाँचामा तयार गरी क्षेत्रगत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

भोजपुर जिल्लामा विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको आँकलन (Resource Maping)

क्र.स.	साझेदार संस्था	मानवीय श्रोत	आर्थिक श्रोत	भौतिक श्रोत	कैफियत
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा ३ जना, आवश्यकता अनुसार थप जनशक्ति परिचालन गर्न सकिने	न्युनतम रु. ५,००,००० रुपैयाँ को जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष	आवश्यकता अनुसार जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयका श्रोत साधन प्रयोग गर्न सकिने। सामग्रीको विवरण तालिका १ मा उल्लेख गरिएको छ	
२	जिल्ला समन्वय समिति	७ जना	आवश्यकता अनुसार आर्थिक श्रोत जुटाउन समन्वय गर्ने	टोयोटा ल्याण्डक्रुजर गाडी १	
३	फष्ट रैफल गण	२ गुल्म		सामग्रीको विवरण तालिका २ मा उल्लेख गरिएको छ	
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जिल्ला भरीमा ३४० जना		सामग्रीको विवरण तालिका ३ मा उल्लेख गरिएको छ	
५	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	१३४ जना ४ जना विपद् उद्धार तालिमप्राप्त		सामग्रीको विवरण तालिका ४ मा उललेख छ ।	
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, भोजपुर	११४ जना, DDRT २० जना, CADRE ४० जना, First Aid responder २४ जना, DIMS ३० जना)		रेस्क्यु डोरी १०० मि., झम्पल २ थान, साबेल २१ थान, वायर कटर १५ थान, फर्वा १५ थान, हम्मर १५ थान, हातेआरी १५ थान, स्ट्रेचर १५ थान, ब्याक बोर्ड १ थान, फष्ट एड बक्स १ सेट, एम्बुलेन्स १, गैर खाद्य सामग्री ५०० परिवारका लागि, बाल्टीन ३५० वटा	
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान	२ जना			

	जिल्ला कार्यालय				
८	डिभिजन वन कार्यालय, भोजपुर	जिल्ला स्तरमा कर्मचारी ९ जना, ८ वटा इलाकामा ४० जना		स्वीकार्य कटान सिमाभित्र काठ दाउरा उपलब्ध गराउन सकिने,, अग्नीसम्यक यन्त्र १ वन सम्वर्द्धन सामग्री १ सेट, बेल्चा १ सेट, झम्पल १ वटा, गैंती १ वटा	
९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	६ जना, आवश्यकता अनुसार जिल्लाका शिक्षक परिचालन गर्न सकिने		२ थान मोटरसाइकल	
१०	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् व्यवस्थापनमा रु.१०,००,००० ।- तारजाली तथा तटबन्धको लागि १००००००।- बाली संरक्षण कोषमा रु. ५०,००,०००।-	दमकल, १, डोजर १, टिपर १ ट्र्याक्टर १ , पिकअप भेन २ बोलरो १ , मोटरसाइकल २१, गैती ७ सावेल ४ डोरी १०० मि. गैती ४ झम्पल ५, स्वास्थ्य चौकी ९, सुचीअनुसारको औषधी, आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गरी सामग्री खरिद गर्न सकिने	
११	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् व्यवस्थापनका लागि रु ४,००,०००।-	नगरपालिकामा भएका गाडी तथा मोटरसाइकल प्रयोग हुने प्रा स्वा. केन्द्र १, स्वा. चौकी ९, शहरी स्वास्थ्य इकाई ३, सुचीअनुसारको औषधी, आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गरी सामग्री खरिद गर्न सकिन	
१२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् कोषको व्यवस्था भएको	झम्पल १० थान, गैती २४ थान, कोदालो २४ थान, सलाइ रेन्च १० थान, पिलास २४ थान, टिन कटर ६ थान, ग्लोभस ४० थान, स्क्रू डाइभर १० थान, करौती १० थान, बाल्टी, २४ थान, हेम्मर २० थान, हाते आरा २४ थान, अग्नीसंयक यन्त्र १० थान,	

				सेफ्टी ज्याकेट २० थान, सेफ्टी हेलमेट २० थान प्रा स्वा. चौकी ४, सा. स्वास्थ्य इकाई १, सुचीअनुसारको औषधी	
१३	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका,	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् व्यवस्थापनका लागि छुट्याएको रु. १५,००,००० मध्येबाट आवश्यकता अनुसार खर्च गरिने	fire extinguisher (2kg 10 pcs, 4 kg 10 pcs), Alimuniam hook ladder 1 pcs, Telescopic ladder 1 pcs, fireman axe 2 pcs, caution tape 10 pcs, sit harness 2 pcs, full body harness 2 pcs, figure of eight 4 pcs, dynamic rope 100 m, descender 2 pcs, ascender 2 pcs, rescue pulley single 5 pcs, rescue pulley dauble 5 pcs, knee pad 4 pair, safety gloves 25 pcs, safety halmet 30 pcs, reflective jacket 30 pcs, bolt cutter 2 pcs, crow bar 2 pcs, carabiner 4 pcs, headlamp 10 pcs, bocket 5 pcs. स्वा. चौकी ९, सुचीअनुसारको औषधी	
१४	रामप्रसादराई गाउँपालिका	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् कोषको व्यवस्था भएको	अग्नीसंयक यन्त्र २० थान, पिक २० थान, सावेल २० थान, गल २० थान, ग्लोबस २० थान, घन २० थान, ट्राफिक ज्याकेट २०, कोदालो २०, वायर कटर २०, वाटर प्रूफ ज्याकेट २०, जेनेरेटर १, सेफ्टी हेलमेट २०, करौती २०, आल्मुनियम बाल्टी १०, चाइनिज आरा २, हाइड्रोलिक जग २, बोल्ट कटर १, नि प्याड २० जोर, रेन्च १० थान स्क्रू डाइभर २० थान,स्वा. चौकी ८, सुचीअनुसारको औषधी	

१५	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् कोषको व्यवस्था भएको	आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन कोषबाट सामग्री खरिद गर्न सकिने स्वा. चौकी ९, सुची अनुसारको औषधी	
१६	हतुवागढी गाउँपालिका	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् कोषमा छुट्याइएको रकम रु २२,४८,०००	एम्वुलेन्स १, सानो गाडी १, मोटरसाइकल १२, फायर एक्स्टिंग्युसर ६ केजी १२ थान, सेफ्टी हेलमेट ४८ थान, ग्लोवस ४० जोडी, बालटीन २४ थान, बेल्चा २४, गैती २४, कोदाले २४, नाइलन डोरी (०.५/०.७५/१ ईन्च) ५/५ बन्डल, ह्यामर २० थान, प्लास्टीक रोल १० रोल त्रिपाल २० थान, कम्वल ३० थान, प्रा स्वा. केन्द्र १, स्वा. चौकी ५, सा.स्वास्थ्य इकाई ३, सुचीअनुसारको औषधी	
१७	पौवादुङमा गाउँपालिका	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् कोषमा छुट्याइएको रकम रु १२,००,०००	एम्वसलेन्स १ थान, गाडी १ थान भर्याङ १ थान, डोरी १०० मिटर, झम्पल २ थान, अग्नीसम्यक यन्त्र १ थान, पञ्जा १० जोर, सेफ्टी बुट १ जोर लाइफ ज्यकेट २ थान, हेलमेट ७ थान, स्वा. चौकी ६, सुचीअनुसारको औषधी	
१८	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर	४० जना विपद् तालिमप्राप्त, जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने, स्वास्थ्यका लागि RRT गठन भएको	विपद् काषमा छुट्याइएको रकम रु ५,००,०००	सावेल ५० थान, गैती ४० थान, अग्नीसम्यक यन्त्र ९, बनचरो १५ थान, डोरी १०० मी., झम्पल ४० थान, आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन कोषबाट सामग्री खरिद गर्न सकिने प्रा स्वा. केन्द्र १, स्वा. चौकी ५, शहरी स्वास्थ्य इकाई १, सुचीअनुसारको औषधी	

१९	उद्योग बाणिज्य संघ, भोजपुर	२५ जना समिति ३ कर्मचारी	आवश्यकता अनुसार श्रोत जुटाई परिचालन गर्ने	सेफ्टी हेलमेन्ट ५ थान, सेफ्टी बुट ५ थान, पंजा ५ थान, सेफ्टी बेल्ट, ट्राफिक ज्याकेट ५ थान, झम्पल ५ थान, कोदालो ५ थान, बेल्चा ५, थान रेनकोट ५ थान	
२०	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई	कार्यालयका कर्मचारीहरु		१ थान कम्प्युटर, टेलिफोन सेट १ थान	
२१	सामुदायिक प्रहरी सेवा केन्द्र, भोजपुर	१३ जनाको समिति			
२२	स्वास्थ्य कार्यालय भोजपुर	DRRT गठन भएको, ३ जना कर्मचारी		पिकअप भ्यान १, मोटरसाइकल ४, सुची अनुसारको औषधी	
२३	पशु सेवा केन्द्र, भोजपुर	२ जना			
२४	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	१४ जना कर्मचारी		पिकअप भ्यान १, मोटरसाइकल ५	
२५	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	१४ जना		१ पिकअप भेन, ५ वटा मोटरसाइकल (बिउविजन तथा किटनाशक औषधि उपलव्ध गराउन सकिने	
२६	जिल्ला अस्पताल, भोजपुर	डाक्टरः ९ जना (मेडिकल अफिसरः ८ जना , MD १जना), नर्सिङ्ग स्टाफ १० जना, प्यारामेडिकल स्टाफ ४ जना, रेडियोलोजी स्टाफ १ जना, ल्याव टेक्नीसियन १ जना, ल्याव सहायक ३ जना, फार्मेसी स्टाफ २ जना र कार्यालय सहयोगी १८ जना		गाडी १, बेड संख्या १५ (हाल प्रयोगमा २२ बेड रहेको) सुची अनुसारको औषधी	

२७	पशु सेवा केन्द्र, भोजपुर	पशु विशेषज्ञ २ जना		मोटरसाइकल १	
२८	भोजपुर एफ.एम., भोजपुर	७ जना		२ थान कम्प्युटर, ३ थान ल्यापटप टेलिफोन सेट १.थान रेडियो स्टेशन १	
२९	उन्नती एफ.एम., भोजपुर,	८ जना		३ थान कम्प्युटर, टेलिफोन सेट १.थान रेडियो स्टेशन १	
३०	निर्माण व्यवसायी संघ, भोजपुर			आवस्यक heavy equipment अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ	
३१	सुआहारा कार्यक्रम ।	जिल्लास्तरमा ६ जना, फिल्डमा ३८			

तालिका १

जिल्ला प्रशासन कार्यालय अन्तर्गत आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा रहेका रहेका सामग्रीहरुः			
1	मेगाफोन १ थन	23	सिपिड १० थान
2	सेफ्टी हेल्मेट १३ थान	24	क्रो वायर हाफ ४ थान
3	लाइफ ज्याकेट १४ थान	25	एरजेष्टेववल ५ थान
4	सावेल २८ थान,	26	एसेन्डर १ सेट
5	क्रोबार ४ थान	27	रेस्क्यु पुली सिंगल ३ थान
6	मेटल बकेट २२ थान	28	रेस्क्यु पुली डबल ३ थान
7	वेष्ट ब्याग, २ थान	29	डाइनामिक रोप २०० मिटर
8	स्टेचर १ थन	30	आइ प्रोटक्सन ग्लास १५ थान
9	क्याप टोपी १० थान	31	सेफ्टी बुट ७ जोर
10	थ्रो व्याग, २ थान	32	सर्भिकल कलर २ थान
11	हेडलाइट७ थान	33	सेफ्टी ग्लोव्स ७ जोर
12	बोल्ट बटर २ थान	34	स्ट्रेचर २ थान
13	क्रो वायर ९ थान	35	कोर्डेड इयर प्लग ६ थान
14	प्लास्टिक बकेट १० थान	36	फष्ट एड बक्स ३ थान
15	क्लो हम्मर ८ थान	37	चेन स १ थन
16	ह्याण्ड स ८ थान	38	अग्नीसंयक यन्त्र १० थान
17	वायर कटर १० थान	39	तारकोलिन त्रिपाल ३ थान
18	स्क्रु डाइभर ५ थान	40	चाइनिज त्रिपाल ५०० थान
19	ट्राफिक लाइफ ज्याकेट ३८ थान	41	१८x२४ को त्रिपाल ३४ थान
20	हम्मर १० थान	42	१८ x२४ को त्रिपाल ३४ थान
21	नाइलन डोरी ३०० मिटर	43	रेडक्रसबाट प्राप्त त्रिपाल १०० थान

22	पिक पिकेश १२ थान	

श्रोत : जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र

तालिका : २

श्री फष्ट रैफल गण अन्तर्गत रहेका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरु

सि.न.	विवरण	संख्या	कैफियत
१	सेफ्टी हेलमेट	४० थान	
२	सेफ्टी ज्याकेट	४ थान	
३	सेफ्टी भेष्ट	२२ थान	
४	बाटर प्रूफ ज्याकेट	२२ थान	
५	१ टनको घिर्नी सिकी सहित	८ थान	
६	स्ट्रेचर	४ थान	
७	कालो मण्डी	११५ थान	
८	लाइफ ज्याकेट	५ थान	
९	प्लाष्टिक हेलमेट	५५ थान	
१०	जम्प स्वीट	६ थान	
११	क्रो बार	८ थान	
१२	स्नो ज्यकेट	१०० थान	
१३	पिक	११५ थान	
१४	सावेल	१०६ थान	
१५	गल	१३ थान	
१६	एक्स हुक	६ थान	
१७	र्‍याक हुक	७ थान	
१८	स्वीपर	६ थान	
१९	त्रिपाल	३० थान	
२०	फम म्याट्रेस	७० थान	
२१	फायर एक्सटिङगुइसर ५ कि.लो	७ थान	
२२	UN म्याट	१८ थान	
२३	जम्प स्वीट	४ थान	
२४	आइ प्रोटेक्सन गगल्स	२४ थान	
२५	रेस्क्यु ग्लोव्स	२४ जोडा	
२६	निप्याड	२४ जोडा	
२७	सेफ्टी कोन्स	८ थान	
२८	स्नो क्याप	३९ थान	
२९	फायर बुट पेपर(छालाको बुट)	२ जोडा	
३०	फेस माक्स	२ थान	
३१	फायर म्याटर	४ थान	
३२	फायर बुट	२ जोडा	

३३	फरुवा	४६ थान	
३४	रोप	१०० मि.	
३५	फष्ट एड किट	१० सेट	

श्रोत : फष्ट रैफल गण, भोजपुर

तालिका ३

नेपाल प्रहरी अन्तर्गत रहेका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरु

क्र.सं.	**सामग्री विवरण**	**परिमाण**	कैफियत
१	प्लाष्टिक डोरी (मीटर)	४०० मिटर	
२	जस्ताको वाल्टीन (गोटा)	५ थान	
३	सावेल (गोटा)	२४ थान	
४	हेल्मेट (गोटा)	४ थान	
५	स्ट्रेचर (गोटा)	१५ थान	
६	फायर एक्सटीनगुईसर (गोटा)	१४ थान	
७	पिग (गोटा)	१९ गोटा	
८	मेगाफोन (गोटा)	५ थान	
९	मेटल बकेट (गोटा)	१ थान	
१०	गमवुट (जोर)	४ जोर	
११	बञ्चरो (गोटा)	५ थान	
१२	आरा (गोटा)	२ थान	
१३	पिकअप भ्यान (संख्या)	४ वटा	
१४	बेल्चा (गोटा)	१० थान	
१५	गैती थान (गोटा)	१० थान	
१६	प्राथमिक उपचार बाकस (गोटा)	५ थान	

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर

तालिका ३

सशस्त्र प्रहरी अन्तर्गत रहेका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरु

क्र.सं.	**सामग्री विवरण**	**परिमाण**	**कैफियत**
१	प्लाष्टिक डोरी (मीटर)	५०मटिर	
२	गल (गोटा)	२ थान	
३	जस्ताको वाल्टीन (गोटा)	२ थान	
४	सावेल (गोटा)	१५ थान	
५	हेल्मेट (गोटा)	१५ थान	
६	स्ट्रेचर (गोटा)	१ थान	
७	फायर एक्सटीनगुईसर (गोटा)	८ गोटा	
८	पिग (गोटा)	१० वटा	
९	मेगाफोन (गोटा)	५ थान	
१०	रबर ट्युव (गोटा)	२ थान	
११	फाएर फाईटिङ्ग क्लोथ सेट	१५ सेट	
१२	छालाको बुट (जोर)	५ जोर	
१३	बञ्चरो (गोटा)	४ थान	
१४	पिकअप भ्यान (संख्या)	१ वटा	
१५	बेल्चा (गोटा)	१० थान	
१६	प्राथमिक उपचार बाकस (गोटा)	१ वटा	
१७	स्वाटर (गोटा)	५०मटिर	
१८	जम्म सुट (गोटा)	२ थान	
१९	टर्च लाईट (गोटा)	२ थान	
२०	पानी बोतल (गोटा)	१५ थान	
२१	टेन्ट (थान) 27.5m2	१५ थान	
२२	ऱ्यापेलिङ रोप (रोल)	१ थान	
२३	लेजर वोट पाता (गोटा)	८ गोटा	
२४	ओबिएम (गोटा)	१० वटा	
२५	क्रो वायर	५ थान	

श्रोत : सशस्त्र प्रहरी बल ५ नं गुल्म, भोजपुर

५.१.५. सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

विपद्को समयमा आपतकालीन कार्ययोजनालाई संवोधन गरी उपयूक्त पूर्वतयारीको सुनिश्चित गर्न तालिकामा उल्लेखित पूर्वतयारीका प्राथमिकतापूर्ण कार्यहरु जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक तथा कार्यशालाले सहमति निर्माण गरी तय गरेको छ । प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य र कार्यान्वयन कार्यतालिका सहीतको कार्ययोजना निम्नानुसार रहेको छ ।

सि. नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सिमा
१.	आधारभूत खण्डीकृत जनगणना, तथ्याङ्क संकलन तथा तयारी	जि. वि. व्य. समिति	वैठक	आगामी बर्ष
२.	मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरुलाई संयुक्त लेखाजोखा विधि सम्बन्धी तालिम IRA, MIRA	नेरेसो	तालिम	२०७७
३.	विषयगत क्षेत्रवीच आन्तरिक र वाह्य समन्वय गर्न संयन्त्र स्थापना	जि. वि. व्य. समिति	वैठक	२०७७ श्रावण/भाद्र
४.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी Simulation	जि. वि. व्य. समिति, नेरेसो	अभ्यास	२०७७
५	सुरक्षा निकाय र अन्य संघसंस्थालाई खोजी तथा उद्धार तालिम	जि. वि. व्य समिति/नेरेसो	तालिम	आगामी बर्ष
६	विपद सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि महिला, बालबालिका, राजनीतिक पार्टीका कार्यकर्ता, विपद् प्रभावित, यूवा, स्थानिय स्तरमा योजना निर्माणमा सहभागी हुने व्यक्तिहरु, सामाजिक अगुवाहरु, शिक्षक र अन्य सरोकारवाला निकायहरु	स्थानीय तह,जि.वि. व्य समिति, नेरेसो	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	निरन्तर
७	स्थानीय स्तरमा कार्यान्वयन गर्ने साझेदारी निकायको पहिचान र सामूहिक पद्धतिको स्थापना	स्थानीय तह, जि.वि. व्य समिति	बैठक	आगामी बर्ष
८	सहभागितात्मक योजना तर्जुमा - बहुक्षेत्रीय (जेष्ठ नागरिक, शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति, विपद् प्रभावित तथा महिला घरमूली भएको घर)	स्थानीय तह, जि. वि. व्य. समिति, नेरेसो, क्षेत्रगत निकायहरु	भेला, गोष्ठी तथा बैठक	निरन्तर
९	स्थानीय स्तरमा विपद् प्रतिकार्य कार्यको	स्थानीय तह,	बैठक	आगामी बर्ष

	कार्यान्वयन गर्ने साझेदारी निकायको पहिचान र सामूहिक पद्धतिको स्थापना	जि. वि.व्य. समिति		
१०.	आवधिक पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण पद्धतिको स्थापना	स्थानीय तह, जि. वि. व्य समिति, नेरेसो, क्षेत्रगत निकायहरु	बैठक	आगामी बर्ष
११	विपद् सम्बन्धी सूचना संकलन र वितरणका लागि जिल्लास्तरमा "विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली" को स्थापना गर्ने	जि. वि. व्य. समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	बैठक	२०७७
१२	गा.पा /न.पा. र जिल्लास्तरमा सूचना संजाल तयार गर्ने	जि. वि. व्य. समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	कार्यशाला	२०७७
१३	कार्यसञ्चालन विधि सहितको आपतकालीन प्रतिकार्य कोषको विकास	स्थानीय तह, जि. वि. व्य समिति, नेरेसो	बैठक	तत्काल शुरु गरी निरन्तर
१४.	विपद्बाट हुने क्षति र पूर्व सचेतना सम्बन्धी जनचेतना अभियान संचालन गर्ने ।	जि वि व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	भेला तथा तालिम	निरन्तर
१५	विपद्बाट हुने जोखिम तथा संभाव्य क्षतिको आवधिक मापन गर्ने	जि वि व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	कार्यशाला	२०७७ जेष्ठ, आश्विन, माघ
१६	आपतकालीन अवस्थाका लागि सामान आपूर्ति गर्न उचित स्थानमा गोदामको व्यवस्थापन गर्ने	जि. वि. व्य. समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	भेला तथा बैठक	२०७७
१७	जोखिम तथा संकटाभिमुख भवन (अस्पताल, विद्यालय आदी), पूर्वाधार (विद्युत स्टेशन, पूल कलर्भट आदि) को मापन गर्ने	जि. वि. व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	सर्वेक्षण	आगामी वर्ष
१८	विपद्बाट हुने क्षति र पूर्व सचेतना सम्बन्धी जनचेतना अभियान संचालन गर्ने ।	जि. वि. व्य समिति, स्थानीय तह,	भेला तथा तालिम	निरन्तर

		नेरेसो,		
१९	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा काम गर्ने प्रमुख सरोकारवालाहरुको पहिचान गर्ने	जि. वि. व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	भेला, कार्यशाला तथा बैठक	आगामी बर्ष
२०	जिल्लास्तरमा खोजी र उद्धारको लागि टोलीको गठन गर्ने	जि वि व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	भेला तथा बैठक	निरन्तर
२१	सवै प्रकारका विपद् सम्वन्धी विज्ञहरु भएको पुनस्थार्पना, पुनर्निमाण योजना निर्माण समिति गठन गर्ने	जि. वि. व्य समिति, स्थानीय तह, नेरेसो,	भेला तथा बैठक	आगामी बर्ष
२२	स्थानीय क्षेत्रमा आपतकालीन अवस्थाको लागि खुला स्थानहरु पहिचान गर्ने	स्थानीय तह	भेला तथा बैठक	२०७७

परिच्छेद- ६

क्षेत्रगत अवधारणा, क्षेत्रगत अगुवा पहिचान र क्षेत्रगत योजना

६.१ क्षेत्रगत अवधारणा तथा क्षेत्र परिचय

जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारीताका लागि अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रियस्तरमा विकास भएका क्षेत्र (Cluster) को अवधारणालाई आधार मानेर कार्य विभाजन गर्नु उपयुक्त हुन्छ । यस अवधारणाको कार्यान्वयन गर्न जिल्लाको लागि केही कठिनाई हुने भए पनि कोशीको पूर्वी तटबन्ध भत्किएर भएको विनाशमा साथै २०७२ सालको विनाशकारी भूकम्पको समयमा गरिएको प्रतिकार्यको अनुभवका आधारमा काम गर्न सकिने तथा गरिएको काम प्रभावकारी हुने र काममा दोहोरोपना नआउने देखिएको हुँदा यस योजनाले क्षेत्रगत अवधारणालाई आत्मसात गरेको छ ।

विपद्बाट प्रभावित मानिसलाई सरकार तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट उपलब्ध गराइने मानवीय सहयोगलाई विशेषज्ञता तथा अनुभवका आधारमा परिचालन गर्नु सान्दर्भिक र वैज्ञानिक हुनेछ । यसका लागि अन्तर्राष्ट्रिय तहमै विभिन्न क्षेत्रहरू पहिचान गरिएका छन् । विपद्का घटनामा परी आफन्त तथा धनसम्पत्ति गुमाएर विस्थापित भएका मानिसलाई जीवनयापनका लागि तत्काल गरिने सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न र खाद्यान्न, आवास, खानेपानी तथा सरसफाइ, स्वास्थ्य प्रबर्द्धन, शिक्षा, सुरक्षा जस्ता विषयमा विशेषज्ञता हासिल गरेको समूहले आ-आफ्नो क्षेत्रको जिम्मेवारी लिँदा मानवीय सहयोगको कार्य व्यवस्थित बन्छ । अतः क्षेत्रगत अवधारणालाई “विपद्बाट विस्थापित समुदायलाई उपलब्ध गराइने मानवीय सहयोग विशेषज्ञता प्राप्त निकाय तथा संस्थाको नेतृत्वमा उपलब्ध गराउन गरिएको कार्यविभाजन” भनेर परिभाषित गर्न सकिन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरबाट मान्यता प्राप्त क्षेत्रगत अवधारणाका विशेषता निम्नअनुसार रहेका छन् :

- विशेषगरी ठूलो विपद्को अवस्थामा सक्रिय रहने भए पनि क्षेत्रगत अवधारणाले समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्छ ।
- प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्छ।
- मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यस अनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्छ ।
- प्रतिकार्यमा देखिएका कमीकमजोरीको निराकरण गरी कार्ययोजनाको समिक्षा गर्दै आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी निर्धारण तथा परिमार्जन गर्छ ।

६.१.१ क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्यहरु

- क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- आपतकालीन पूर्वतयारीलाई चुस्त र कार्यान्वयनयोग्य बनाउनु,
- क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु,
- समन्वय र समझदारी अभिवृद्धि गर्नु,
- क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।

६.१.२. क्षेत्रगत अवधारणाको आवश्यकता तथा महत्व

- प्रतिकार्यका लागि विशेषज्ञता प्राप्त निकाय वा संस्थाको नेतृत्वमा कार्य विभाजन हुने भएकोले प्रत्येक क्षेत्रबाट उपलब्ध हुने आधारभूत आवश्यकताको वितरण प्रभावकारी भई सबै वर्गका प्रभावित समुदायको पहुँच कायम रहन्छ ।
- प्रत्येक क्षेत्रमा सो क्षेत्रको विशेषज्ञता प्राप्त निकायले नेतृत्व गर्ने हुँदा विपद्-प्रतिकार्यका क्रममा विशेषज्ञको सेवा उपलब्ध हुन्छ ।
- आपतकालीन समयमा गर्नु पर्ने मानवीय सहयोग सम्बन्धी कार्यको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने व्यवस्था भएकोले वस्तुको आपूर्ति, समन्वय, सूचना प्रवाह र सहयोगको वितरण प्रभावकारी हुन्छ ।
- आपतकालीन समयमा चाहिने सामग्रीको पूर्व बन्दोवस्त तथा भण्डारणको उचित व्यवस्था हुन्छ भने तत्काले व्यवस्था गर्नु पर्ने अवस्था भएमा कार्य चुस्त र छिटो छरितो रूपमा हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगका सम्पूर्ण प्रक्रिया सहभागितात्मक विधिबाट गरिने भएकाले आन्तरिक विवाद र अन्य सबै प्रकारका कठिनाई तथा बाधा हट्छन् ।
- उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग भई सबैमा जवाफदेहीताको विकास र उत्तरदायित्व बोध हुन्छ ।

६.२. क्षेत्रगत अगुवा तथा क्षेत्रगत समितिको संरचना

भोजपुर जिल्लाको जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा निम्नानुसार जिल्ला स्तरमा ५ वटा क्षेत्रगत समिति र क्षेत्रगत कार्य समुहको नेतृत्व निर्धारण गरिएको छ । अन्य विषयगत क्षेत्रहरु जस्तै, खानेपानी तथा सरसफाइ, शिक्षा, संरक्षण, बन्दोबस्ती, कृषि तथा जिविकोपार्जन र पुनर्लाभसंग सम्बन्धित कार्यालयहरु स्थानीय स्तरमा रहनेभएकोले तत् तत् विषयगत क्षेत्रलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजनामा रहने तथा जिल्लाको हकमा ती क्षेत्रमा जिल्ला स्थित कार्यालयबाट समन्वयकारी भूमिका रहने गरी क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । सवै क्षेत्रमा सहभागी सदस्यबाट अपेक्षित सहयोग प्राप्त हुनेछ र जिम्मेवारी सबैले समान रूपमा बहन गर्ने प्रत्याभूति गरिएको छ :

क्र. सं.	क्षेत्रगत समितिको नाम (Name of Clusters Committee)	क्षेत्रगत कार्यसमूहको नेतृत्व (Cluster Leads)
१	सूचना, संचार तथा समन्वय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
३	आश्रय स्थल र गैर खाद्य सामग्री	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	खाद्यान्न	उद्योग बाणिज्य संघ
५	स्वास्थ्य, पोषण, तथा सरसफाइ	स्वास्थ्य कार्यालय

६.३. विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित नेतृत्व गर्ने निकाय र सहयोगी निकायहरु :

१. विषयगत क्षेत्र (Cluster) : सूचना, संचार तथा समन्वय

नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Leads) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सहयोगी निकायहरु (Cluster Members) :

१	फष्ट रैफल गण, भोजपुर	१४	आमचोक गाउँपालिका
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर	१५	हतुवागढी गाउँपालिका
३	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	१६	पौवादुङमा गाउँपालिका
४	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, भोजपुर	१७	अरुण गाउँपालिका
५	जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर	१८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, भोजपुर
६	डिभिजन वन कार्यालय, भोजपुर	१९	उद्योग बाणिज्य संघ, भोजपुर
७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, भोजपुर	२०	नेपाल पत्रकार महासंघ, भोपुर
८	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई	२१	भोजपुर एफ.एम., भोजपुर
९	भोजपुर नगरपालिका	२२	उन्नती एफ.एम., भोजपुर
१०	षडानन्द नगरपालिका	२३	चुमुलुग्मा एफ.एम., आमचोक
११	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	२४	नेपाल टेलीकम
१२	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	२५	जिल्ला हुलाक
१३	रामप्रसादराई गाउँपालिका	२६	राजनीतिक दलहरु
		२७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण

२. विषयगत क्षेत्र (Cluster) : खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन

नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Leads) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सहयोगी निकायहरु (Cluster Members) :

१	फष्ट रैफल गण, भोजपुर	१४	प्राधिकरण कार्यालय, भोजपुर
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर	१५	डिभिजन वन कार्यालय, भोजपुर
३	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	१६	स्वास्थ्य कार्यालय भोजपुर
४	जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर	१७	पशु सेवा केन्द्र, भोजपुर
५	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	१८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
६	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर	१९	उद्योग वाणिज्य संघ, भोजपुर
७	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर	२०	सामुदायिक प्रहरी सेवा केन्द्र, भोजपुर
८	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका, भोजपुर	२१	नेपाल पत्रकार महासंघ, भोजपुर
९	रामप्रसादराई गाउँपालिका, भोजपुर	२२	नेपाल स्काउट, भोजपुर

१०	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर	२३	राजनीतिक दलहरु,
११	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर	२४	स्थानीय एफ. एम.
१२	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर	२५	नेपाल टेलीकम
१३	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर	२६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण

३. विषयगत क्षेत्र (Cluster) : आश्रय स्थल तथा गैरखाद्य सामाग्री
नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Leads) : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
सहयोगी निकायहरु (Cluster Members) :

१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भोजपुर	११	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका, भोजपुर
२	फष्ट रैफल गण, भोजपुर,	१२	रामप्रसादराई गाउँपालिका, भोजपुर
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर,	१३	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर
४	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ नं. गुल्म, भोजपुर,	१४	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर
५	जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर,	१५	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर
६	डिभिजन वन कार्यालय, भोजपुर,	१६	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर
७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, भोजपुर	१७	उद्योग वाणिज्य संघ, भोजपुर
८	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	१८	गैसस महासंघ, भोजपुर
९	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर	१९	राजनीतिक दलहरु,
१०	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर	२०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण

४. विषयगत क्षेत्र (Cluster) : खाद्यान्न
नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Leads) : उद्योग बाणिज्य संघ
सहयोगी निकायहरु (Cluster Members) :

१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भोजपुर	११	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर
२	जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर	१२	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर
३	फष्ट रैफल गण, भोजपुर,	१३	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर,	१४	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका, भोजपुर
५	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ नं. गुल्म, भोजपुर	१५	रामप्रसादराई गाउँपालिका, भोजपुर
६	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	१६	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर

७	नेपाल खाद्य संस्थान	१७	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर
८	जिल्ला सहकारी संघ, भोजपुर	१८	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	१९	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर
१०	गैसस महासघ, भोजपुर	२०	सुआहारा कार्यक्रम,

५. विषयगत क्षेत्र (Cluster) : स्वास्थ्य, पोषण, तथा सरसफाइ
नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Leads) : स्वास्थ्य कार्यालय
सहयोगी निकायहरु (Cluster Members) :

१	जिल्ला समन्वय समिति	१५	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	१६	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर
३	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	१७	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर
४	पशु सेवा केन्द्र, भोजपुर	१८	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई,
५	जिल्ला अस्पताल, भोजपुर	१९	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,
६	फष्ट रैफल गण, भोजपुर,	२०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, भोजपुर
७	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर,	२१	स्थानीय खानेपानी उपभोक्ता समूहहरु,
८	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर,	२२	गै.स.स. महासंघ,
९	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	२३	सिलिचुङ खानेपानी उपभोक्ता समिति,
१०	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर	२४	सुआहारा कार्यक्रम,
११	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर	२५	उद्योग वाणिज्य संघ,
१२	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका, भोजपुर	२६	स्थानीय एफ.एम. हरु,
१३	रामप्रसादराई गाउँपालिका, भोजपुर	२७	स्थानीय पत्रिकाहरु,
१४	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर		

६.४ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारीः

क्र.स.	निकाय/कार्यालय	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने, खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने,

			आवश्यकता अनुसार क्षेत्रीय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिक) का लागि पहल गर्ने, सुरक्षा संयोजन तथा व्यवस्थापन गर्ने, संकटापन्न क्षेत्रहरुको पहिचान र द्रुत सर्वेक्षण गर्ने ।
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने ।
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	न.पा. प्रमुख/गा.पा. अध्यक्ष	विपद् व्यवस्थापनको लागि बजेटको व्यवस्था गर्ने, स्रोत (आर्थिक, मानवीय, भौतिक) परिचालन तथा समन्वय गर्ने, समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने, आवास तथा पुनःस्थापना कार्य गर्ने, विपद् प्रतिकार्यको लागि आपतकालीन नमूना अभ्यास गर्ने, आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना गर्ने, विपद्को समयमा प्रयोग गर्न सकिने उपकरणको व्यवस्था गर्ने, संकटापन्न क्षेत्रहरुको पहिचान र द्रुत सर्वेक्षण गर्ने ।
४	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	प्रमुख वा प्रतिनिधि	मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व गर्ने, सुरक्षा व्यवस्था गर्ने, विषयगत समितिमा रही सहयोग गर्ने, संकटापन्न क्षेत्रहरुको पहिचान र द्रुत सर्वेक्षण गर्ने ।
५	राजनीतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	समन्वय गर्ने, स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, जनपरिचालन गर्ने, संकटापन्न क्षेत्रहरुको पहिचान र द्रुत सर्वेक्षणमा सहयोग गर्ने ।
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	गैरखाद्य राहत सामाग्रीहरुको लागि प्रबन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, खाद्य तथा गैर-खाद्य सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने,

			सूचना सङकलन तथा सर्वेक्षणमा स्वयंसेवक परिचालन गर्ने, प्रकोपको समयमा आपतकालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistics) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने, संकटासन्न क्षेत्रहरुको पहिचान र क्षतिको द्रुत सर्वेक्षण गर्ने ।
७	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरु	विषयगत समितिमा रही क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने, सम्बन्धित कार्यालयका आपतकालीन योजना कार्यान्वयन गर्ने ।
८	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै चिउरा, भुजा, बिस्कुट आदि खाद्यसामग्री संकलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने, थप खाद्यसामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।
९	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	राहत तथा उद्धार कार्यको लागि यातायातका साधनहरु व्यवस्थापन गर्ने ।
१०	सञ्चार माध्यमहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरु	सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने ।
११	नागरिक समाज	संयोजक	राहत तथा उद्धार कार्यमा सहयोग गर्ने, मानव अधिकारको संरक्षण तथा सम्वर्द्धनमा सहयोग गर्ने ।
१२	पेशागत संघसंगठनहरु	अध्यक्ष	राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
१३	गै.स.स. महासंघ तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	प्रमुख वा प्रतिनिधि	मानवीय श्रोत परिचालन गर्ने, श्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, गै.स.स. बीच समन्वय गर्ने, क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने ।
१४	अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा कार्यक्रमहरु	प्रमुख वा प्रतिनिधि	स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने ।

परिच्छेद- ७

विपद्का प्रकृतिमा आधारित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

७.१. विषयगत क्षेत्र : सूचना, संचार तथा समन्वय (Information, Communication & Co-ordination)

मुख्य विपद्निम्त्याउन सक्ने प्रकोपहरुः भूकम्प, आगलागी, पहिरो, बाढी, हुरीबतास, महामारी, चटयाङ्ग, सडक दुर्घटना, अनावृष्टि र अतिवृष्टि ।

७.१.१. विपद् पछिको अनुमानित परिदृष्य (Disaster Scenario):

- सूचना प्रशारण अवरुद्ध हुन सक्ने ।
- भौतिक संरचनाहरु : सडक, पुल, विद्युत, विद्यालय, सार्वजनिक भवन, स्वास्थ्य संस्था भत्कीएको हुन सक्ने तथा सामाजिक सेवा अवरुद्ध भएको हुन सक्ने ।
- निजि आवास तथा व्यक्तिगत सम्पतिको क्षति हुन सक्ने ।
- समुदायका मानिसको मृत्यु तथा समुदाय विस्थापित भई घरवार विहीन पनि हुन सक्ने ।
- महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र शारीरिक रुपमा असक्तता भएका व्यक्ति बढी प्रभावित हुन सक्ने ।
- विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र, प्रहरी चौकी जस्ता सार्वजनिक संस्थाहरु चापमा पर्न सक्ने ।
- आफन्तसंगको सम्पर्क विच्छेद भई हतास वातावरणको स्थिति रहन सक्ने ।
- सुरक्षाको अभाव, चोरी, लैंगीक हिंसा जस्ता अपराधहरु बढ्न सक्ने ।
- अतिरंजित र भ्रामक सूचनाले समुदायमा संत्रास फैलन सक्ने ।
- बन तथा सार्वजनिक क्षेत्र अतिक्रमण बढ्न सक्ने ।

७.१.२. योजनाको उद्देश्यः (Objectives of the planning):

- विपद्का तीनै चरणमा आवश्यक पर्ने सूचनाको समीक्षा गर्ने ।
- जिल्ला र स्थानीय स्तरमा पूर्व चेतावनीका लागि सूचना संयन्त्रको स्थापना, विकास र पहिचान गरी अभिलेख अध्यावधिक गर्ने ।
- सूचनाको प्राप्ति, विश्लेषण, उपयोग र सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने ।
- केन्द्र, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय स्तरमा सूचना सम्प्रेषण र समन्वय गरी आवश्यक खोज उद्धार राहत लगायत कार्यका लागि सूचना सम्प्रेषण गर्ने ।
- सूचना प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरु पहिचान गर्ने तथा सूचनालाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरुमा समन्वय गरी तत्काल प्रतिकार्य सुनिश्चित गर्ने ।
- जिल्लामा आपतकालीन सुचना संचार केन्द्र स्थापना र संचालनका लागि प्रयास गर्ने ।
- उपलब्ध सम्पूर्ण सूचनाहरु जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द मार्फत प्रवाह गर्ने ।
- विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यमा खट्ने संस्था/समूहलाई सक्रिय पार्ने ।
- विपद्को बेलामा तार बिहीन सञ्चार **(Wirless Communication)** को विस्तार गर्ने ।

७.१.३. मानवीय सहयोगका मापदण्ड (Minimum Standards)

- समन्वय बैठक शुरुमा प्रत्येक दिन एक पटक बस्ने । कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने ।
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- खोज उद्धार टोलीलाई आवश्यकताका आधारमा परिचालन गर्ने ।
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर (IRA ,MIRA, CSDA, PDMA) टीम परिचालन गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदीनै प्रतिवेदन तयार गर्ने । क्रमशः आवश्यकता अनुसार हरेक २ दिन तथा साप्ताहिक रुपमा निरन्तरता दिने ।
- पहिलो पटक २४ घण्टाभित्र र त्यसपछि (पहिलो हप्तामा हरेक दिन) समाचार माध्यमका लागि समाचार पठाउने ।
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिसंग आवस्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- शिविर व्यवस्थापनको लागि आवस्यक समन्वय तथा अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन तयार गरि सबैलाई जानकारी गराउने ।

७.१.४ सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्तिहरु :

क्र.स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क न.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कृष्ण बहादुर बस्नेत	स.प्र.जि.अ.	९८५२०५२२७९
२	फष्ट रैफल गण	सन्तोष राउत	सेनानी	९८४९४६७८५५ ९८६३०२९०८४
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रदिप लामा	प्र.नि.	९८६३७१७९००, ९८५१२८१९५३
४	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	लाल बहादुर खड्का	स.प्र.नि.	९८४२०२९२६९
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	विजय कुमार बस्नेत	ब.अनुसन्धान सहायक	९८५२०८८१२३, ९८६२८०९९३०
६	जिल्ला समन्वय समिति	कृष्ण तिवारी	नि.जि.स.यो.अ.	९८५२०८८२२२
७	डिभिजन वन कार्यालय	श्रीनारायण राय यादव	सहायक बन अधिकृत	९८५२०५२७३४, ९८४५४७९९३९
८	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	रुद्र राई	इकाई प्रमुख	९८५२०५२८३५
९	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई	राजनराज रेडी	आयोजना प्रमुख	९८५१२३४०५५
१०	भोजपुर नगरपालिका	राम प्रसाद ढुङ्गेल	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०७९१११
		बनिन शाक्य	श्रोत व्यक्ति	९८६५६५८१६५

११	षडानन्द नगरपालिका,	गणेश बस्नेत	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०२७९९१
१२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका,	जगन्नाथ शाह	नि.प्रशासकीयअधिकृत	९८५२०८५२२२
		मणीकुमार श्रेष्ठ	श्रोत व्यक्ति	९८०४३०७८३१
१३	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका,	रमेश कुमार शाह	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८२२५७३६६५
१४	रामप्रसादराई गाउँपालिका	जंगम राई	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०७३८८८
१५	आमचोक गाउँपालिका	यम ब. उपरकोटी	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०८१३३३
		नविन श्रेष्ठ	श्रोत व्यक्ति	९८५२०८१३३६
१६	हतुवागढी गाउँपालिका	मणीराम खतिवडा	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०८०४४४
१७	पौवादुङमा गाउँपालिका	रमेश राई	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०५२०९६
		रुद्र प्रसाद फुयाल	श्रोत व्यक्ति	९८५२०५२११६
१८	अरुण गाउँपालिका	यादव सापकोटा	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०८२३३३
		निरज कार्की	श्रोत व्यक्ति	९८६०६०४६५०
१९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	तुल बहादुर सुब्बा	सभापति	९८४२०५४०७४
२०	उद्योग बाणिज्य संघ, भोजपुर	धूवलाल श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४२०३९७५२
२१	नेपाल पत्रकार महासंघ, भोपुर	श्यामकृष्ण दाहाल	अध्यक्ष	९८५२०५२८५०
२२	भोजपुर एफ.एम., भोजपुर	सन्देश राई	स्टेशन मेनेजर	९८६३७१७६१५
२३	उन्नती एफ.एम., भोजपुर,	सविना राई	स्टेशन मेनेजर	९८४२१०४६९२
२४	चोमलुङमा एफ. एम.	प्रमित सिप्तुङ्ग	स्टेशन मेनेजर	
२५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	रविनबाबु घिमिरे	कार्यालय प्रमुख	९८५२०५२३७७
२६	राजनीतिक दलहरु			
	१.ने.क.पा	प्रेम कुमार राई	अध्यक्ष	९८५२०५२०५८
	२.ने.का.	नन्दमणी राई	सभापति	९८४२६१८०३३
	३ जनता समाजवादी पार्टी	आश कुमार राई	अध्यक्ष	९८५२०५२९४६

७.१.५. पूर्वतयारी योजना (Preparedness Plan)

सि. नं.	पूर्व तयारी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	विपद् जोखिम सम्भावित स्थलहरुको पहिचान तथा प्रभावित हुन सक्ने जनसंख्याको अनुमान गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति न.पा./ गा.पा, रेडक्रस	असार मसान्त
२	प्रकोपको अवस्था हेरी गा.पा/ न.पा. , बडाहरु तथा समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सूचना सम्बन्धी सतर्कता अपनाउन जानकारी गराउने ।	जि.स.स र साझेदार निकायहरु	निरन्तर
३	मौसम विज्ञान विभागको मौसम प्रक्षेपणको सूचनालाई स्थानीय एफ.एम, पत्रिका मार्फत सम्प्रेषण गर्ने ।	एफ.एम. हरु तथा जिल्ला बाट प्रकाशन हुने पत्रिकाहरु	निरन्तर
४	समुदाय तथा स्थानीय तहमा रहेका पूर्व सूचना कार्यदल	रेडक्रस, जि.स.स.	निरन्तर

	हरुलाई पूर्व सूचना प्रणालीको विषयमा जानकारी गराउने ।	स्थानीय तह	
५	स्थानीय तहमा रहेका सुरक्षा निकाय र न.पा. तथा गा.पा. का वडा सचिवलाई प्रकोप सम्बन्धी पूर्व सूचना सम्प्रेषणको लागि सम्बन्धित निकायहरुबाट जानकारी गराउने ।	जिल्ला प्रहरी, स्थानीय तह	निरन्तर
६	विपद्को विषयमा संचारको माध्यमबाट जानकारी गराउने ।	स्थानीय एफएम, पत्रिका, केवल प्रसारण	निरन्तर
७	पहिचान भएका जोखिमयुक्त समुदायलाई सतर्कताका लागि पूर्व सूचना प्रसारण गर्ने ।	स्थानीय एफएम, पत्रिका, केवल प्रसारण	आषढ, श्रावण र भाद्र
८	विपद्को समयमा प्रभावित परिवारको सूचना संकलन तथा लेखाजोखाका लागि IRA तथा MIRA को तालिम दिने ।	रेडक्रस	आषाढ र श्रावण
९	बाढी पहिरो, आगलागी, महामारी हुने क्षेत्रको पहिचान गरी प्राकृतिक प्रकोप र गैर प्राकृतिक प्रकोपको घटना हुन सक्ने क्षेत्रका बारेमा प्रचार प्रसार गर्ने गराउने ।	रेडक्रस, जिसस, नपा, गापा, गैसस महासंघ, पत्रकार माहासंघ	निरन्तर
१०	जिल्ला, गा.पा., न.पा. तथा समुदाय स्तरमा तथ्यांक संकलन कार्यदलको गठन र अभिमुखीकरण गर्ने ।	रेडक्रस सोसाइटी तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालय	निरन्तर
११	जिल्लामा विपद् सूचना सम्पर्क केन्द्रको Web Site निर्माण गरी प्रकोप सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	निरन्तर
१२	स्थानीय तहमा सूचना संयन्त्रको स्थापना तथा, सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर
१३	प्राकृतिक प्रकोप र गैर प्राकृतिक प्रकोप हुन सक्ने ठाउँको पहिचान, नक्सांकन गरी सचेतना सामाग्री तयार गरी वितरण र प्रचार प्रसार गर्ने गराउने ।	जिससको नेतृत्वमा गैसस महासंघ	निरन्तर
१५	विस्थापितहरुको पहिचानका लागि परिचय पत्र तयारी अवस्थामा राख्ने (ठूलो विपद् परेमा मात्र) विपद् प्रभावितहरुलाई खाद्य र गैर खाद्य क्लष्टर (समूह)हरु तयारी अवस्थामा राखी वा फिल्ड खटाउने ।	नेरेसो, जिल्ला समन्वय समिति	असार मसान्त भित्र
१६	आवस्यक सामाग्रीहरु जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा तयारी अवस्थामा राख्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	असार मसान्त भित्र
१७	गा.पा., न.पा. तथा विषयगत क्षेत्र प्रमुख बसी समिक्षा गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	असार मसान्त भित्र
१८	साझेदारहरुको सम्पर्क सूची तयार गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	असार मसान्त भित्र

७.१.६. विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना

सि.नं.	प्रतिकार्यका गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	विषयगत क्षेत्र (Cluster) का सबै सदस्यहरुसँग समन्वय बैठक गर्ने, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय र अन्य सरकारी निकायबाट विपद्बाट भएको क्षति सम्बन्धी सूचना संकलन गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय तत्काल	तत्काल
२	विपद्बाट क्षति भएका विवरण सम्बन्धी लेखाजोखा गर्नको लागि लेखाजोखाका समुह (IRA, MIRA) परिचालन गर्ने । स्वास्थ्य उपचारका लागि स्वास्थ्य टीमलाई सजग राख्ने र फिल्डमा खटाउने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, IRA , MIRA का लागि रेडक्रस, स्थानीय तह, प्रहरी/सशस्त्र र विपद्मा काम गर्ने अन्य संस्था	तत्काल
३	घटना स्थलमा आपतकालीन सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी, स्थानीय विपद् समिति	तत्काल
४	संकलित सूचनाहरुको विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयारी तथा सम्प्रेषण गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	तत्काल
५	सूचना केन्द्रको लागि सामाग्रीहरु संकलन गर्ने ।	नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल	तत्काल
६	सूचना केन्द्र मार्फत जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्र	विपद् पश्चात
७	प्रभावित परिवारहरुको अवस्थाको विषयमा आपतकालीन सूचना केन्द्र रहेको स्थानबाट रेडियो, पत्रपत्रिका मार्फत २४ घण्टा नै जानकारी गराउने ।	स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिकाहरु	सूचना केन्द्र स्थापना भए पश्चात
८	प्रारम्भिक लेखाजोखाका प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि आधार रेखाका तथ्याङ्क समीक्षा गर्ने, प्रभावित स्थानको मानवीय तथा भौतिक क्षतिको विवरण, प्रभावित गा.पा. तथा न.पा.सँग उपलब्ध भएका तथ्याङ्क र जानकारीको समिक्षा गर्ने , प्रभावित स्थानमा उपलब्ध उद्धार गर्न सक्ने जनशक्ति, सेवा, क्षमता, सामाग्रीको समिक्षा गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	४८ घण्टा भित्र

९	परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्ने, प्रतिवेदन अध्यावधिक गर्दै २४ घण्टासम्म समाचार सम्प्रेषण गर्ने र दोश्रो दिनदेखि पहिलो हप्तासम्म हरेक दिनमा विभिन्न समयमा प्रतिवेदन प्रसारण र प्रकाशन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.आ.का.के., सञ्चारकर्मी, एफ.एम.हरु, विषयगत क्षेत्रका सहयोगी संस्थाहरु	४८ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन र पहिलो सात दिनमा हरेक २४ घण्टामा र दोश्रो हप्ता देखि १ दिनको फरकमा
१०	खोज तथा उद्धार समूहसँग समन्वय गरी प्रारम्भिक जानकारीका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग गर्ने/समन्वय गर्ने	सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्र	तत्काल
११	श्रोत संकलन तथा परिचालनका लागि अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्र	१ हप्ता भित्र
१२	प्रतिवेदनहरुलाई अद्यावधी गर्ने	सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्र	प्रत्येक दिन १ पटक
१३	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने	सूचना, संचार तथा समन्वय क्षेत्र	यथाशीघ्र, निरन्तर
१४	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि पर्चा पम्प्लेटका साथै एफ.एम. तथा पत्रपत्रिका मार्फत गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.आ.का.के.	निरन्तर

७.१.७. सूचना संचार तथा समन्वय क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका कमी (Gap)

समयमा सही सूचना प्रवाह हुन नसक्नु ।

स्थानीय स्तरमा उचित संचारको अभाव हुन सक्नु ।

नियमित सरोकारवालाहरुसँग समन्वय हुन नसक्नु ।

७.२ . बिषयगत क्षेत्र : खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन (Search and Rescue and dead body Management)

७.२.१. विपद्पछिको अनुमानित परिदृश्य (Disaster Scenario)

- भोजपुर जिल्लाका अधिकांश स्थानहरु विपद्का कारणले बाटो, घर तथा सार्वजनिक भवनहरु भत्किएको, मानिसहरुको चिच्याहट बढ्दो र रुख तथा विजुलीका खम्वाहरु ढलेको, बाटो अवरुद्ध भएको, मासिहरु सुरक्षित स्थानमा पुग्न नसकिरहेको, कतिपय घरहरुमा मानिसहरु घरबाट निस्कन नसकिरहेको, आफ्नो ज्यान जोगाउन भागाभाग भएको र आफ्नो परिवार सदस्यहरु नानीहरु खोज्दै रुँदै कराउँदै भागेको, मानिसहरुलाई विभिन्न चोटपटक लागेको, चोटपटक कारणले मानिसहरु बेहोस भएको तथा कतिपय मानिसको मृत्यु भएको, पशुपंछि मृत्यु भएको तथा बालिनालि नष्ट भएको, आपतकालीन उद्धार र प्राथमिक उपचारको तत्काल सम्बोधन गर्ने कार्य नभएको ।

- विपद् भएको केही समय पछि नै तत्काल उद्धारकर्मीहरु पुगेको, मानिस तथा घरपालुवा जनवारहरुको उद्धार कार्य शुरु भएको तथा प्राथमिक उपचार कार्यमा प्राथामिक उपचारका स्वयंसेवकहरु जुटेको, प्रभावित परिवारहरुलाई बाहिर ल्याई सुरक्षित ठाउँमा राख्ने काम भईरहेको । भिडभाडको अवस्था, घाइते मानिस पुरिएको छोपिएको अवस्था हुन सक्ने साथै सुरक्षित आवासको अभाव भएको ।

७.२.२. प्रस्तुत योजनाको उद्देश्य (Objectives)

- उद्धार तथा खोज तलास गर्ने संस्थागत क्षमताको विश्लेषण र समीक्षा गर्ने ।
- जिल्ला र स्थानीयस्तरमा तत्काल सहयोग पुऱ्याउन खोज र उद्दार टोलीहरुको Rapid Response Team गठन गर्ने ।
- प्रारम्भिक खोजी तथा उद्धार एवं क्षति तथा आवश्यकताको लेखाजोखा गर्न स्वयं सेवकको विकास गर्ने ।
- अति जोखिम, जोखिम उन्मुख स्थान, वस्ती र समुदायको पहिचान गर्ने र नक्सांकन गर्ने ।
- सामान्य खोज तथा उद्दार कार्यमा संलग्न हुने टिमको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- उद्दार र खोजीका लागि आवश्यक पर्ने आधुनिक उपकरणको व्यवस्था गर्ने ।
- उद्दार र प्रतिकार्य सञ्चालन गर्दा विपद् भन्दा पहिला, विपद् भईरहेको समय र विपद् पछिको अवस्थामा तिनको प्राथमिकता पूर्वक पहिचान र विश्लेषण गर्ने ।
- प्राथमिक उपचार र सामान्य खोजी र उद्दार सम्बन्धमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापनाका लागि लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- श्रोतहरुको संकलन विनियोजन तथा व्यवस्थापनका लागि एकद्वार नीति (One door policy) को संयन्त्रको विकास गर्ने ।

७.२.३. विपद्बाट प्रभावित अनुमानित जनसंख्या

भोजपुर जिल्लाको ४००० घरधुरीका करिव २०,००० जनसंख्या विपद्बाट प्रभावित हुने छन् ।

७.२.४. खोज तथा उद्धार र मृत शरीर व्यवस्थापन क्षेत्रका सम्पर्क व्यक्तिहरु :

क्र.स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क न.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कृष्ण बहादुर बस्नेत	स.प्र.जि.अ.	९८५२०५२२७९
२	फष्ट रैफल गण	सन्तोष राउत	सेनानी	९८४९४६७८५५ ९८४५९६३७८९
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	कृष्ण कुमार चन्द	प्र.ना.उ.	९८५२०१५५५५
४	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म	मोहनराज निरौला	स.प्र.ना.उ.	९८५१२७२२०७
५	भोजपुर नगरपालिका	रिसभ न्यौपाने	श्रोत व्यक्ति	९८४२५८०३४९
६	षडानन्द नगरपालिका	गणेश बस्नेत	प्र.प्र.अ	९८५२०२७९९१
७	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	जगन्नाथ शाह	नि. प्र.अ	९८५२०८५२२२

		मणीकुमार श्रेष्ठ	श्रोत व्यक्ति	९८४२०८६७८४
८	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	रमेश कुमार शाह	प्र.प्र.अ	९८२२५७३६६५
९	रामप्रसादराई गाउँपालिका	जंगम राई	प्र.प्र.अ	९८५२०७३८८८
१०	आमचोक गाउँपालिका	यम बहादुर उपरकोटी	प्र.प्र.अ	९८५२०८१३३३
		सीताराम दराई	सइ नेपाल प्रहरी,बालंखा	९८४०६४११००
११	हतुवागढी गाउँपालिका	मणिराम खतिवडा	प्र.प्र.अ	९८५२०८०४४४
१२	पौवादुङमा गाउँपालिका	रमेश राई	प्र.प्र.अ	९८५२०५२०९६
		रुद्र प्रसाद फुयल	श्रोत व्यक्ति	९८५२०५२११६
१३	अरुण गाउँपालिका	यादव सापकोटा	प्र.प्र.अ	९८५२०८२३३३
१४	सामुदायिक सेवा केन्द्र, भोजपुर	लिलामायाँ तामाङ	अध्यक्ष	९८४२४९०२९८
१५	नेपाल पत्रकार महासंघ, भोजपुर	श्यामकृष्ण दाहाल	अध्यक्ष	९८५२०५२८५०
१५	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	रुद्र राई	इकाई प्रमुख	९८५२०५२८३५
१७	डिभिजन वन कार्यालय	फडिन्द्र प्रसाद पोखरेल	जिल्ला वन अधिकृत	९८५२०५२७३४
१८	स्वास्थ्य कार्यालय	फडिन्द्र थापा	प्रमुख	९८४२०३१४००
१९	पशु सेवा केन्द्र	सुन्दरलाल यादव	नि. प्रमुख	९८४२०६९५०४
२०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	तुल बहादुर सुव्वा	सभापति	९८४२०५४०७४
२१	नेपाल स्काउट, भोजपुर	राजेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	समन्वय प्रमुख	९८४२२११७७२
२२	उद्योग वाणिज्य संघ,भोजपुर	धूवलाल श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४२०३९७५२
२३	निर्माण व्यवसायी संघ, भोजपुर	उत्तम खड्का	अध्यक्ष	९८५२०५०२२१
२४	गैसस महासंघ, भोजपुर	बलराम राई	अध्यक्ष	९८५२०५२२२२
२५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	रविनबाबु भिमिरे	कार्यालय प्रमुख	९८५२०५२३७७

७.२.५. पूर्वतयारी योजना (Preparedness Plan)

सि. नं.	पूर्व तयारी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	खोज तथा उद्धार क्षेत्रको बैठक बस्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	तत्काल
२	खोज तथा उद्धार सामाग्री तथा उद्धारकर्ताहरुको नामावली तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
३	उद्धारकर्तालाई उद्धार गर्दा गरिने मानवियताका बारेमा सचेत गराउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	जेष्ठभित्र
४	प्रभावित क्षेत्रमा कम्तीमा बर्षमा एक पटक कृत्रिम घटना अभ्यास गराउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मनसुन पूर्व
५	प्राथमिक उपचार टोलीको पहिचान र परिचालनका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन	आवश्यकता अनुसार

	लागि तयारी अवस्थामा राख्ने ।	समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
६	यातायात तथा उद्धारका सामाग्रीको आंकलन, संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
७	जिल्ला स्तरमा उद्धारका सामाग्रीहरुको व्यवस्थित भण्डारण गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मंसिरभित्र
८	जिल्ला, समुदाय तथा विद्यालयमा भूकम्पबाट जोगिने उपायको बारेमा सचेतना अभ्यास गराउने र जिल्लामा जानकारी गराउने ।	कार्यालय प्रमुख	हरेक ६ महिनामा
९	सुरक्षित स्थानहरु (सार्वजानिक भवनहरु विद्यालय, सामुदायिक भवनहरु त्था खुल्ला चौर) को पहिचान गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
१०	विपद् जोखिमयुक्त स्थानको पहिचान एवं नक्सांकन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	तत्काल
११	सामुदायिक तहमा आपतकालीन आश्रयस्थलको पहिचान, विकास र संरक्षण गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानीय तहको बैठकको समयमा
१२	तत्काल सहयोग पुऱ्याउन उद्दार टोली (Rapid Response Team) को गठन गर्ने ।	जि.वि.व्य. समिति, स्थानीय विपद् समिति, रेडक्रस	तत्काल
१३	खोज तथा उद्दार एवं क्षतिको लेखाजोखा गर्न तयारी टोली गठन गर्ने ।	जि.वि.व्य. समिति, स्थानीय विपद् समिति, रेडक्रस	तत्काल
१४	प्रतिकार्यमा संलग्न सबै संस्थाका लागि स्तरीय कार्य सञ्चालन प्रकृया (Standard Operating Procedure) तयार गर्ने ।	जि.वि.व्य. समिति, स्थानीय विपद् समिति, रेडक्रस	जि.वि.व्य.स.को बैठकमा
१५	समुदायमा आधारित खोज तथा उद्दार र प्राथामिक उपचार सम्बन्धी स्वयंसेवकहरुकको सुची तयार गर्ने ।	जि.वि.व्य. समिति, स्थानीय विपद् समिति, रेडक्रस	आवश्यकता अनुसार
१६	राहत र उद्धारमा एकद्वार नीति अपनाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

७.२.६ विपद् पश्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु (Response Activities)

सि.न	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	खोज तथा उद्धार क्षेत्रको बैठक बस्ने ।	जि.वि.व्य.समिति	विपद्को सूचना पाएको तत्काल
२	विभिन्न निकायको समन्वयमा सत्य तथ्य तथा प्रारम्भिक क्षति विवरण सङ्कलन, विश्लेषण एवं संप्रेषण गर्ने र राहत वितरणको पहल गर्ने तथा माथिल्लो निकायमा जानकारी गराउने ।	जि.वि.व्य.समिति	विपद् भएको ७२ घण्टाभित्र
३	उद्धार टोली (मुख्यतः सुरक्षा निकायका सदस्यहरु)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन	विपद् पछि तत्काल

	गठन र परिचालन गर्ने ।	समिति	
४	विपद् प्रभावित क्षेत्र नजिकमा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	उद्धारकर्मी , स्थानीय निकाय	उद्धारको समयमा
५	प्राथमिक उपचार टोली उद्धार टोली सँगसँगै प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति , नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	विपद् पछि तत्काले
६	विशेषगरी महिला, बालबालिका, अशक्त, बूढाबुढी जस्ता सङ्कटासन्न वर्गलाई खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने ।	उद्धारकर्मी , स्थानीय निकाय	उद्धारको समयमा
७	नागरिकको खोजी तथा उद्धारलाई निरन्तरता दिने दिने ।	उद्धारकर्मी	उद्धारको समयमा
८	पीडित नागरिकका बहुमूल्य सम्पत्ति सुरक्षा गरी निकाल्ने ।	उद्धारकर्मी	उद्धारको समयमा
९	उद्धार गरिएका व्यक्तिहरुको विवरण तयार गर्ने र अभिलेख तयार गर्ने । (व्यक्ति/अवस्था, बेपत्ता/मृत्यु भएका विवरण, चौपायाको अवस्था, सम्पत्ति नोक्सानीका विवरण) ।	उद्धारकर्मी, स्थानीय तह, रेडक्रस	उद्धारको समयमा
१०	मृत शरीर वा जीवहरु आफन्तहरुलाई कानूनी प्रक्रिया पुर्‍याई जिम्मा दिने ।	उद्धारकर्मी, नेपाल प्रहरी	उद्धारको समयमा
११	मरेका जनावर तथा अन्य जीवहरुको व्यवस्थापन गर्ने।	उद्धारकर्मी	उद्धारको समयमा
१२	क्षतिग्रस्त स्थानमा काठ पात तथा भग्नावशेषको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।	उद्धारकर्मी, नेपाल प्रहरी	उद्धारको समयमा
१३	अस्थाई आश्रय स्थल वा शिविर संचालनको जानकारी स्थानीय रेडियोबाट प्रसारण गर्ने ।	उद्धारकर्मी	उद्धारको समयमा
१४	प्रभावित क्षेत्रका घरपालुवा पशुको उद्धार गर्ने ।	उद्धारकर्मी	उद्धारको समयमा
१५	आएका सूचनाहरु स्थानीय रेडियो, पत्रपत्रिका र अन्य मिडियाबाट प्रसार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	आवश्यकता अनुसार
१६	विपद् पभावित क्षेत्रको अनुगमन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	आवश्यकता अनुसार
१७	प्रभावित क्षेत्रमा आपतकालीन कार्य सञ्चाल केन्द्र (Energency Operation Center) स्थापना र सञ्चालन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद्पछि तत्काल
१८	प्राथमिक उपचार तथा आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा (First Aid and Emergency health service) केन्द्र को स्थापना तथा संचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, रेडक्रस	विपद् पछि तत्काल
१९	१९ आवश्यकता अनुसार अन्य बिषयगत क्षेत्रहरुलाई परिचालन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	आवश्यकता अनुसार

७.२.७ खोज तथा उद्धार तथा मृत शरीर व्यवस्थापन क्षेत्रमा देखिएको कमी(Gap)

समयमा सही सूचना प्रवाह गर्न नसक्ने ।

पर्याप्त सामग्रीहरुको कमी हुन सक्ने ।

स्थानीय स्तरमा आवस्यक तालिमप्राप्त जनशक्तिको अभाव हुन सक्ने ।

समयमा अनुगमन प्रक्रिया अगाडी नबढ्न सक्ने ।

नियमित सरोकारवालाहरु सँग समन्वय नहुन सक्ने ।

७.३. बिषयगत क्षेत्र : आश्रयस्थल तथा गैरखाद्य सामग्री (Shelter and Non Food Item)

७.३.१. विपद् पछिका अनुमानित परिदृश्य

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरु- सडक, पुल, विधुत आपुर्ति, सञ्चारमा क्षति हुन सक्ने ।
- मानिसहरुको आवास पुर्णरुपमा क्षति भई ठूलो मात्रामा विस्थापितको संख्या हुन सक्ने ।
- आवास, लताकपडा तथा भाँडाकुडाको अभाव तथा विशेषगरि केटाकेटी, महिला, वृद्ध-वृद्धा र अपांगता भएका व्यक्तिहरु विस्थापन हुँदा व्यक्तिगत सामानका क्षति हुन सक्ने ।
- विपद्बाट विस्थापित भै आश्रय स्थलको अभावमा मानिसहरु रुखमुनि वा खुल्ला चौरमा बस्न बाध्य हुन सक्ने ।
- स्थानीय स्तरमा उपलव्ध बजारमा खाद्य सामग्रीको अभाव भै मुल्यबृद्धि हुन सक्ने ।
- सेवा प्रवाहमा उचित व्यवस्थापनको अभावले प्रभावितहरुमा आक्रोस बढेको अवस्था श्रृजना हुन सक्ने ।
- विद्यालय, प्रहरी चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरु र उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरु माथी दवाव सिर्जना हुन सक्ने ।
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरुमा अस्थायी आवासको रुपमा उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतिहरु आउन सक्ने ।
- ठूलो मात्रामा हाताहाती भई मानवीय सहयोगका लागि लक्षित अनुमानित संख्या ५०० घरधुरीका जम्मा जनसंख्या ३००० हुन सक्नेछ ।

७.३.२. समष्टिगत उद्देश्य

७.३.२.१. आवासः

सुरक्षित एवं आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा स्व–व्यवस्थापन (self-management) लाई समावेश गरिनेछ।

७.३.२.२. शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन

प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवार विहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अघिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

७.३.२.३. विशिष्ट उद्देश्य

- जलवायुको प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसँग छाना भएको पर्याप्त ठाउँ छ ।
- जलवायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा छन् ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच छ ।

७.३.२.४.मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएका क्षेत्र उपलब्ध छ, औसतमा ५ सदस्यहरुको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४-५ मिटरका डोरी सहितका प्लास्टिक सिट र सहायता सामाग्री ।
- कम्बलमा मानिसहरुका प्रर्याप्त पहुंच छ ।
- दुई बर्ष सम्मका केटाकेटीहरुका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ ।
- महिला, पुरुष र केटाकेटीहरुका लागि कम्तीमा पनि एक पुरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटाकेटीहरुका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामाग्रीको आपूर्ति भएको छ ।
- मानिसहरुसंग उपयुक्त घरायसी सामग्री छ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रुपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ जुन जमिन सुरक्षित तथा Sphere का मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुसंग अग्रिम रुपमा समक्षदारी भएको हुनु पर्छ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा सांस्कृतिक तथा सामाजिक मुल्यहरु एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राख्नु पर्दछ ।
- नागरिक समाज, सरकार तथा विपद्बाट प्रभावित समुहसंगका परामर्शमा शिविरका स्थापना गर्नुपर्दछ ।

७.३.३. गैर खाद्य सामग्री

७.३.३.१ आशय

विपद्बाट प्रभावितहरूलाई उपलब्ध गराइने लुगाफाटा, कम्बल तथा ओछ्याउने सामाग्री जस्ता अखाद्य सामग्रीहरू विपद्को कारण प्रतिकुल भएको हावापानी तथा परिस्थितीबाट बच्नका लागि सर्बाधिक व्यक्तिगत मानवीय आवश्यकताहरू तथा स्वास्थ्य, गोपनियता र सम्मान कायम गर्न सहयोग गर्दछ । परिवारहरूलाई व्यक्तिगत स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यताहरू पुरा गर्न, खाना तयार गर्न र खान, न्यानो आराम दिन र आश्रय निर्माण गर्न, सम्भार तथा मर्मत गर्न सघाउनका लागि यस्ता आधारभूत गैर खाद्य सामाग्री तथा आपूर्तिहरू अत्यावश्यक हुने हुँदा यस सम्बन्धी संजालको क्षमतामा बृद्धी ल्याउने ।

७.३.३.२ जिम्मेवारी

विपद्बाट प्रभावितहरूलाई गैर खाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने कामको नेतृत्व नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले गर्नेछ । यस कार्यको लागि एकल संस्थाको क्षमताले धान्न नसक्ने हुँदा सबै मानवीय सहयोगमा कार्यरत नियोगहरूको सहयोग अनिवार्य हुन्छ । कुनै पनि विपद्को कारण १० भन्दा वढी परिवार एकै पटक प्रभावित भएको अवस्थामा गैरखाद्य सामग्री सहयोगमा संजाल सक्रिय हुनेछ ।

७.३.३.३ न्यूनतम मापदण्ड

विपद् प्रभावितहरूलाई आफ्नो व्यक्तिगत सम्मान, सुरक्षा तथा भलाई सुनिश्चित गर्नका लागि आवश्यक संस्कृति र हावापानी तथा मौसम सुहाउदो उमेर र लिंग अनुसारको १ जोर लुगाफाटा तथा ओछ्याउनेसामग्रीहरू र घामपानीबाट बच्नका लागि प्रत्येक परिवारलाई १२x१८ फिटको त्रिपाल, व्यक्तिगत तथा सामान्य स्वास्थ्य र कल्याण हुने कुरा सुनिश्चित गर्न प्रति परिवार २ वटा साबुन, १०० ग्राम दंन्त मंजन, परिवारको प्रति व्यक्तिलाई एक/एक वटा दंन्त ब्रश र हरेक विपद् ग्रस्त परिवारलाई शुद्ध पिउने पानी, खाना पकाउने तथा खाने भांडाकुंडाहरू उपलब्ध गराउनु पर्दछ। राम्ररी प्रयोगमा ल्याइएका अन्तराष्ट्रिय निर्देशिका तथा मापदण्डहरु (स्फियर मापदण्ड तथा सुचकहरु) तल उल्लेख गरीएका छन् र यिनको प्रयोग आपतकालीन परिस्थितीमा गर्न सकिन्छ । क्षमता तथा श्रोतका आधारमा प्रतिकार्य संचालनको क्रममा यी मापदण्डहरुलाई प्रयोगमा ल्याउने कोसिस गर्नुपर्दछ ।

गैर खाद्य सामाग्री	**मापदण्ड**	**सुचक**
लुगा ओछ्यान र घर परिवारका सामानहरु	मापदण्ड : १ लुगा र ओछ्यान	• लुगा तथा ओछ्याउने सामाग्रि सो ठाउँका लागि उपयुक्त हुनु पर्दछ ।
	मापदण्ड : २ ब्याक्तिगत स्वास्थ्य	• हरेक ब्याक्तिको पहुच २५० ग्राम नुहाउने सावन र २०० ग्राम लुगा धुने सावुनमा हुनु पर्दछ ।
	मापदण्ड : ३ पकाउने तथा खाने भाडा	• पकाउन र भान्छाका लागि पर्याप्त भाडाहरु हुनुपर्दछ ।
		• पानी संकलन गर्नका लागि १०-२० लिटर जाने दुई भाडा र पिउनका लागि भाडा हुनु पर्दछ ।
		• हरेक घरपरिवारका निमित्त प्रकाशका लागि इन्धन अथवा सलाई हुनुपर्दछ ।

नेपाल सरकारको स्वीकृतीमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले एक परिवारका लागि तयार गरेको मापदण्ड अनुसार गैर खाद्य सामग्रीको एक सेटमा निम्न सामग्रीहरु उपलब्ध हुनेछ ।

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	सुचक
१	कम्बल	२ थान (५० प्रतिशत उलन भएको)
२	त्रिपाल	१ थान (१२ X १८ फिट)
३	भाँडा सेट	१ थान (ठूलो भाँडा १, सानो भाँडा १, थाल ३, गिलास २, कप २, डाडु १, पुन्यु १)
४	प्लाष्टिक बाल्टीन	१ थान (२० लिटरको ढकनी सहित)
५	प्लाष्टिक जग	१ थान (५ लिटरको)
६	सुटिङ कपडा	३.५ मिटर
७	सादा कपडा	२ मिटर
८	प्रिन्ट कपडा	७ मिटर
९	टेरिकटन कपडा	४ मिटर
१०	सारी	१ थान
११	प्लाष्टिक डोरी	१० मिटर
१२	प्लाष्टिक बोरा	१ थान

नोट : यो मापदण्ड ५ सदस्य भएको १ परिवारको लागि तयार गरिएको हो । यदि परिवारमा ५ जना भन्दा बढी सदस्य भएमा थप १ थान त्रिपाल दिनु पर्दछ ।

७.३.३.४ न्युनतम कार्यहरु

- जिल्लामा कम्तीमा ५०० परिवारको लागि गैरखाद्य सामग्रीको भण्डारण गरी राख्ने र कम्तीमा थप ५०० परिवारको लागि पहुँच बनाउने ।
- गैरखाद्य सामग्रीहरूलाई वाल केन्द्रित बनाउने ।
- विपद् पीडितहरूलाई विपद्को स्तर कम भएको ७२ घण्टा भित्र गैरखाद्य सामग्री आवश्यकता पहिचान गरी सामग्री वितरण प्रक्रिया सुरू गर्ने ।
- गैरखाद्य सामग्री वितरण आवश्यकताको आधारमा मात्र गर्ने ।
- राहात वितरण प्रकृया लाई अझ सजिलो तथा सुलभ वनाउने ।
- राहात वितरण सहयोग उपलब्ध गराउँदा उनीहरूलाई जीवन निर्वाह गर्न, संस्कृतिलाई कायम राख्न, प्रतिकूल मौसम तथा हावापानीबाट बच्न, व्यक्तिगत स्वाभिमान तथा गोपनियता बनाई राख्न महिला, बालबालिका, पुरूष तथा सुत्केरी र शिशुलाई उपयुक्त न्यूनतम आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
- गैरखाद्य सामग्री बितरण गर्दा पीडितहरूको सहभागितामा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा गई वितरण गर्नु पर्ने ।
- आश्रय स्थलका लागि आबश्यक समाग्रिहरु (जस्तै ओड्ने, ओच्याउने) हालसम्म व्यवस्थापन भएको देखिदैन सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

७.३.४ आश्रयस्थल तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची

क.स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क न.
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	तुल बहादुर सुव्वा	सभापति	९८४२०५४०७४
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कृष्ण बहादुर बस्नेत	स.प्र.जि.अ.	९८५२०५२२७९
३	जिल्ला समनवय समिति	कृष्ण तिवारी	नि.जि.स.यो.अ.	९८५२०८८२२२
४	फष्ट रैफल गण	सन्तोष राउत	सेनानी	९८४९४६७८५५, ९८४५९६३७८९
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	कृष्ण कुमार चन्द	प्र.ना.उ.	९८५२०१५५५५
६	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	मोहनराज निरौला	स.प्र.ना.उ.	९८५१२७२२०७
७	डिभिजन बन कार्यालय	फडिन्द्र प्रसाद पोखरेल	डि.ब.अ.	९८५२०५२७३४
८	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	रुद्र राई	इकाई प्रमुख	९८५२०५२८३५
९	भोजपुर नगरपालिका	रिसभ न्यौपाने	श्रोत व्यक्ति	९८४२५८०३४९
१०	षडानन्द नगरपालिक	गणेश बस्नेत	प्र.प्र.अ	९८५२०२७९९१
११	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	जगन्नाथ शाह	प्र.प्र.अ	९८५२०८५२२२
१२	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	रमेश कुमार शाह	प्र.प्र.अ	९८२२५७३६६५
१३	रामप्रसादराई गाउँपालिका	जंगम राई	प्र.प्र.अ	९८५२०७३८८८
१४	आमचोक गाउँपालिका	यम बहादुर उपरकोटी	प्र.प्र.अ	९८५२०८१३३३
		असोक राई	श्रोत व्यक्ति	९८५२०५६८३६
१५	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर	मणिराम खतिवडा	प्र.प्र.अ	९८५२०८०४४४
१६	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर	रमेश राई	प्र.प्र.अ	९८५२०५२०९६
१७	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर	यादव सापकोटा	प्र.प्र.अ	९८५२०८२३३३
१८	उद्योग वाणिज्य संघ,भोजपुर	धूवलाल श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४२०३९७५२
१९	गैसस महासंघ, भोजपुर	बलराम राई	अध्यक्ष	९८५२०५२२२२
२०	सुआहारा कार्यक्रम ।	अनिता थापा	जिल्ला संयोजक	९८४२६३४२१३

७.३.५. पूर्व तयारी योजना

क्र.सं.	पूर्व तयारीका गतिविधिहरु	जिम्मेवार निकाय	समयसिमा
१	क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने गराउने ।	नेपाल रेडक्रस सोसइटी	पौष मसान्तभित्र
२	पूर्वतयारी समन्वय बैठक आयोजना गर्ने । श्रोत र साधनको नक्साङ्कन गर्ने । जिल्लाको परिस्थिति अनुसार सहयोग उपलब्ध गराइने सामग्रीहरूको मापदण्ड निर्धारण गर्ने । प्रभावित हुन सक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीहरूको परिमाण आँकलन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसइटी	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ माघ महिना
३	पूर्वतयारीका लागि कार्यदल गठन गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ र माघ महिना
४	सम्भावित सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी गैह्र खाद्यका लागि उपलब्ध साधन र श्रोतको सूची तयार गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ र माघ महिना
५	अस्थायी आवासको लागि न.पा. र गा.पा.का सुरक्षित सार्वजनिक जग्गा तथा स्थानको पहिचान गरी उपयोग गर्ने सहमति लिने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ र माघ महिना
६	आवास तथा गैह्र खाद्य सामग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र बिक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने तथा आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ र माघ महिना
७	सङ्कटासन्न गा.पा. र न.पा.का सुरक्षित स्थानमा सामुदायिक आश्रयस्थल बनाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	वैशाख महिना
८	विस्थापित परिवारको लागि आश्रयस्थल बनाउन आवश्यक पर्ने बाँस, डोरी र खाना पकाउने भाँडावर्तन, इन्धन आदि समयमै उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	जेष्ठको दोस्रो साता

९	सामग्री वितरणको लागि यातायात तथा अन्य व्यवस्था मिलाउने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	जेष्ठ मसान्त
१०	गोदाम घरको नियमित अनुगमन गरी जि.वि.व्य.स.लाई नियमित प्रतिवेदन दिने ।	नेपाल रेडक्रस सोसइटी	नियमित रूपमा
११	गैह्रखाद्य सामग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयार गरी जि.वि.व्य.स. तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	नेपाल रेडक्रस सोसइटी	शिविर सञ्चालन भएमा, नियमित
१२	आवश्यक सबै सामान खरीद तथा भण्डारणको लागि बन्दोबस्त मिलाउने ।	नेपाल रेडक्रस सोसइटी	जेष्ठमसान्तभित्र
१३	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोक्ने ।	क्षेत्रको बैठक	असार मसान्त
१४	अस्थायी बसोबासलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक सिपको विकास गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रत्येक वर्ष जेष्ठ माघ महिनामा

७.३.६. विपद्पश्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु

क्र.सं.	विपद्पछि गरिने गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधि
१	गैह्रखाद्य क्षेत्रको आपतकालीन बैठक आयोजना गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., नेरेसो, क्षेत्रका सदस्य	विपद् आउनासाथ
२	विस्थापितको सङ्ख्या र जानकारी लिने, पहिचान भएकालाई अस्थायी आवासमा बसोबास गराउने ।	जि.वि.व्य.स.,सुरक्षा निकाय, नेरेसो	विपद् आएपछि तुरुन्तै,
३	कार्यदललाई परिस्थिति विश्लेषणको लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने ।	जि.वि.व्य.स.,सुरक्षा निकाय, नेरेसो	विपद् आएको २४ घण्टाभित्र
४	प्राप्त सूचना र अवस्था अनुरुप कार्ययोजनाको समिक्षा गर्ने ।	गा.पा. र न.पा., नेरेसो	विपद् आएको १२ घण्टाभित्र
५	विस्थापितलाई पूर्व निर्धारित स्थानहरूमा तत्कालीन बासको व्यवस्था मिलाउने ।	जि.वि.व्य.स., नेरेसो	विपद् आएको १२ घण्टाभित्र
६	पूर्व निर्धारित स्थानमा नअटेका विस्थापितलाई त्रिपालको व्यवस्था गरी तत्काल बसाउने ।	जि.वि.व्य.स., नेरेसो	विपद् आएको १२ घण्टाभित्र

७	मानवीय सहयोग गर्ने संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।	जि.वि.व्य.स.	२ दिन भित्र
८	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी तोकिएका सदस्यलाई सहभागी गराउने ।	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र, जि.वि.व्य.स.	७ दिनभित्र
९	MIRA को प्रतिवेदनका आधारमा अस्थायी शिविर स्थापना गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	जि.वि.व्य.स., नेरेसो तथा क्षेत्रका अन्य सदस्य	९ दिन भित्र
१०	आवश्यकता अनुसार ओछ्याउने, ओढ्ने, लगाउने कपडा तथा खाना पकाउने, खाने भाँडावर्तन विना भेदभाव वितरण गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., नेरेसो, गा.पा. र न.पा. स्वयंसेवक	शिविर स्थापना भएपछि
११	गैह्रखाद्य सामग्री वितरणको अनुगमन, मुल्याङ्कन र समिक्षा गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., स्थानीय तह दातृ निकाय, नेरेसो	शिविर स्थापना भएदेखि
१२	प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धित क्षेत्र, सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	क्षेत्रका सदस्य	हप्ताको एक दिन

७.३.७. जिल्लामा रहेका सम्भावित सुरक्षित आश्रय स्थलहरुको अवस्था :

भोजपुर जिल्लामा हालसम्म सुरक्षित आश्रय स्थलको लागि छुट्टै जग्गाको व्यवस्थापन गरिएको छैन । यसको लागि हाल स्थानीय स्तरमा उपलव्ध सार्वजनिक भवन र विध्यालयलाई नै प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था छ । शिविर स्थापना गर्नुपर्ने अवस्था भएमा स्थानीय स्तरमा उपलव्ध भएका सार्वनिक जग्गा तथा खेलमैदानलाई उपभोग गर्न सकिने छ । यसका साथै प्रत्येक स्थानीय तहले सुरक्षित आश्रय स्थलको लागि स्थानको पहिचान गरी आवश्यकता अनुसार छुट्टै आपतकालीन अस्थायी आवास गृह (Emergency Evacuation Centre) को निर्माण तथा संम्बर्द्धन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

७.३.८. आश्रय स्थल तथा गैरखाद्य क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका कमी (Gap)

- सम्बन्धित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यन्वयनका लागि पर्याप्त बजेटको अभाव ।
- स्थानीय सरकारको योजनामा छुट्टै कार्ययोजना तथा बजेट विनियोजनको अभाव ।
- समयमा सही सूचना प्रवाह हुन नसक्ने ।
- आवस्यक जनशक्तिको अभाव हुन सक्ने ।
- आपूर्ति ब्यवस्थापन तथा शिविर ब्यवस्थापन गर्न गराउनमा कठिनाई हुन सक्ने ।
- समयमा अनुगमन प्रक्रिया अगाडी बढ्न नसक्ने ।
- नियमित सरोकारवालाहरु सँग समन्वय हुन नसक्ने ।

७.४. विषयगत क्षेत्र : खाद्यान्न (Food)

मुख्य विपद्हरु : भूकम्प, महामारी, आगलागी, पहिरो, बाढी, चट्याङ्ग र सुख्खा खडेरी

७.४.१. विपद् पछिको अनुमानित परिदृश्य (Disaster Scenario) :

- विपद् पछि सवै घरहरु भत्कीएको वा नासिएको, मानिसहरु हताहत भई आफ्नो ज्यान जोगाउन भागाभाग भएको र बालबच्चाहरु आफ्ना आफन्तको अभावमा रुदै कराउँदै यताउता भौतारिरहेको, मानिसहरु खाली हात विस्थापित हुन पुगेको ।
- विपद् भएको केही समय पछि नै तत्काल उद्धारकर्मीहरु घटना स्थलमा पुगी उद्धार कार्यमा जुटेको र प्रभावित परिवारहरुलाई बाहिर ल्याई सुरक्षित ठाँउमा राख्ने काम शुरु भएको ।
- सुरक्षित ठाँउमा ल्याइएको व्यक्ति परिवारहरुका साथमा आफुले लगाएको लुगा बाहेक केहि नभएको, अति भोकाएको, थाकेको र परिवारका सदस्यहरु आफ्नै शिविरमा नभएकोले चिन्तित देखिएको ।
- शिविरमा रहेका सवै मानिसहरु भोक र प्यास र चिन्ताले गर्दा रुन कराउन शुरु भएको, त्यसमा पनि बालबालिका, बृद्ध, सुत्केरी तथा गर्भवती महिलाको अवस्था बढी नै संबेदनशिल देखिएको ।
- तत्काल शिविरमा सुख्खा खानाको आवश्यकता देखिएको तथा खाद्यान्नका लागि सहयोगको आवश्यकता रहेको ।

७.४.२. प्रस्तुत योजनाको उदेश्य

प्रभावित व्यक्तिहरुका लागि समयमा नै सुख्खा खाना, खाद्यान्न तथा खाद्यान्न पहुँचको सुनिश्चतता गर्ने ।

दैनिक जीवनयापनको आवश्यक सामग्रीहरु (खाद्य सरसामनहरु)को व्यवस्थापन गर्ने ।

पहिचान भएका राहत तथा उद्धार सामग्रीको संकलन, भण्डारण र वितरण गर्ने ।

भण्डारण क्षेत्रको पहिचान र सुनिश्चितता गर्ने ।

प्रभावितहरुको जीवनलाई सरल बनाउनमा सहयोग गर्ने ।

७.४.३. विषयगत रणनीति

- स्थानीय तह (न.पा.तथा गा.पा.)मा आपतकालीन कोष स्थापनाका लागि पहल गर्ने ।
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि गै.स.स., सामाजिक संघसंस्थाहरुको सहभागिता तथा सहकार्य गर्ने ।
- खाद्य सामग्री आपूर्तिका लागि स्थानीय उद्योग बाणिज्य संघहरु मार्फत स्थानीय ब्यापारी तथा ब्यवसायीहरुलाई खाद्य सामग्री सञ्चितिका लागि अनुरोध गर्ने ।
- खाद्य संस्थानमा पूर्वतयारी स्वरुप चामल, पीठो लगायतका आवश्यक खाद्यान्न समाग्री मौज्दात राख्ने ।
- ढुवानीको लागि स्थानीय निकायहरुसंग समन्वय गर्ने ।
- विभिन्न संघ संस्थामा रहेको मौज्दात खाद्यान्नको विवरण राख्ने ।

७.४.४. मानवीय सहयोगको मापदण्ड :

प्रभावित व्यक्तिहरुको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

- स्फेयर मापदण्ड अनुसार प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी खाद्यान्न उपलव्घ गराउन प्रयास गर्ने ।
- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने ।
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरू (स-साना बालबच्चा, सुत्केरी तथा गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक, गम्भिर प्रकृतिका रोगबाट संक्रमित व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) को आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य खाद्यान्नका अतिरिक्त परिपूरक खाद्यान्नको व्यवस्था गर्ने ।

७.४.५. मापदण्ड बमोजिम खाद्य किट (kit) को सिफारिश

- चामल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४१० ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
- दाल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ८० ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
- वनस्पति तेल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि. (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
- नुन : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम (स्फेयर मापदण्ड अनुसार)
- तरकारी : उपलव्घताको आघारमा

स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको मात्रा निर्धारित गरिनेछ । तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा वितरण गरिने रअन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधार तथा व्यक्ति र परिवार संख्याका आधारमा मापदण्ड बनाई वितरण गरिनेछ ।

७.४.६. जिल्लामा खाद्य सामग्रीको उपलब्धता

भोजपुर जिल्लामा खाद्य सामग्रीको उपलब्धताको आधारमा हेर्दा प्रमुख बजारहरुमा भोजपुर, टक्सार, दिङ्ला, घोडेटार, प्याउली,अन्नपुर्ण रहेका छन भने स्थानीय स्तरमा अन्य साना बजारहरु पनि रहेको पाइन्छ जहाँ सानो स्तरमा खाद्य सामग्री उपलव्ध हुने देखिन्छ । यि बजारहरुमा चिउरा, चाउचाउ, भुजा, चिनी, नुन, बिष्कुट जस्ता सुख्खा खाना र चामल, दाल, पिठो, तेल जस्ता खाद्यान्न पाइन्छ । यि बजारहरुमा ठूलो मात्रामा खाद्यान्नको भण्डारण नभएता पनि माग अनुसार आपुर्ति गर्न सकिन्छ।

(क) आवश्यकता

विपद्को समयमा पहिलो ४ दिनको लागि प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन निम्न अनुसार सुख्खा खाना तथा पानीको पुर्ति गर्न आवस्यक देखिन्छ :

- पानी : ४ लि. (स्वच्छ पिउने पानी नपाएको अवस्थामा मात्र)
- चाउचाउ : २ पोका
- चिउरा : २५० ग्राम
- भुजा : २५० ग्राम
- चिनी : ५० ग्राम
- नुन : ५ ग्राम

- दालमोठ : ५० ग्राम

नियमित खानाको लागि ५औं दिन देखि २०औं दिनसम्म (१६ दिन) (वयस्कका) लागि

- चामल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४९५ ग्राम
- दाल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १०० ग्राम
- तेल : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.ली.
- नून : प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

(ख) समन्वयका लागि महत्वपूर्ण निकायहरु तथा संघसंस्थाहरु

- उद्योग बाणिज्य/व्यापार संघहरु
- नगरपालिका/गाउँपालिकाहरु
- खाद्य सामग्री सप्लायर्सहरु
- चामल, दाल तथा तेल मिल उद्योगहरु
- नेपाल खाद्य संस्थान
- अन्तराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरु
- पानी, चाउचाउ, चिउरा उत्पादन उद्योग

७.४.७. खाद्य क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची :

क्र.स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर
१	उद्योग वाणिज्य संघ,भोजपुर	ध्रूव बहादुर श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४२०३९७५२
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कृष्ण बहादुर बस्नेत	स.प्र.जि.अ.	९८५२०५२२७९
३	जिल्ला समन्वय समिति	कृष्ण तिवारी	नि.जि.स.अ.	९८५२०८८२२२
४	फष्ट रैफल गण	सन्तोष राउत	सेनानी	९८४९४६७८५५, ९८४५९६३७८९
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	कृष्ण कुमार चन्द	प्र.ना.उ.	९८५२०१५५५५
६	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ नं. गुल्म, भोजपुर,	मोहनराज निरौला	स.प्र.ना.उ.	९८५१२७२२०७
७	कृषि ज्ञान केन्द्र	योगेन्द्र प्रसाद यादव	नि.केन्द्र प्रमुख	९८५०६२१३०
८	नेपाल खाद्य संस्थान	राजकुमार राई	कार्यालय प्रमुख	९८६०५५७०५४
९	जिल्ला सहकारी संघ			
१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	तुल बहादुर सुव्वा	सभापति	९८४२०५४०७४
११	गैसस महासघ, भोजपुर	बलराम राई	अध्यक्ष	९८५२०५२२२२
१२	भोजपुर नगरपालिका	सुनिल दाहाल	श्रोत व्यक्ति	९८५२०५२१२५
१३	षडानन्द नगरपालिका	गणेश बस्नेत	प्र.प्र.अ	९८५२०२७९९१

१४	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	जगन्नाथ शाह	प्र.प्र.अ	९८५२०८५२२२
१५	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	रमेश कुमार साह	प्र.प्र.अ	९८२२५७३६६५
१६	रामप्रसादराई गाउँपालिका	जंगम राई	प्र.प्र.अ	९८५२०७३८८८
१७	आमचोक गाउँपालिका	यम बहादुर उपरकोटी	प्र.प्र.अ	९८५२०८१३३३
		नेत्र वहादुर खत्री	श्रोत व्यक्ति	९७४३०८४१११
१८	हतुवागढी गाउँपालिका	मयीराम खतिवडा	प्र.प्र.अ	९८५२०८०४४४
१९	पौवादुङमा गाउँपालिका	रमेश राई	प्र.प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०७५८००
२०	अरुण गाउँपालिका	धन बहादुर कार्की	श्रोत व्यक्ति	९८४२०९९५४०

७.४.७. पूर्वतयारी योजना (Preparedness plan)

क.स.	पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा (कार्य तालिका)
१.	विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सहयोगी निकायहरुलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण संचालन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन पूर्व
२	विषयगत क्षेत्रको बैठक	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, उद्योग बाणिज्य संध	मनसुन पूर्व
३	आवस्यक खाद्यान्नको आँकलन, श्रोत पहिचान, तथा बजारको उपलब्धताको पहिचान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, उद्योग बाणिज्य संध	मनसुन पूर्व

७.४.८. विपद्पश्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु (Response plan)

क.स.	सहयोगका गतिविधिहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	समयावधि
१	बिषयगत क्षेत्रको बैठक, सम्बन्धीत नियकायसंग सम्पर्क समन्वय । विपद्मा परेका घरधुरी तथा जनसंख्याको पहिचान र प्रारम्भिक सूचना /तथ्यांक संकलन	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, कृषि ज्ञान केन्द्र, उद्योग बाणिज्य संघ, नेरेसो, गैससहरु	० देखि १ घण्टा भित्र
२	स्थानीय रुपमा सुख्खा खानाको प्याकेजिंग सुरु गर्ने । थप खाद्य सामग्री खरिद गर्ने । ढुवानीको ब्यवस्था गर्ने । वितरण टोली तयारी अवस्थामा राख्ने । सुख्खा खानाको प्याकेट ढुवानी गर्ने । खाद्य सामग्रीको परिमाण एकिन गर्ने र वितरण गर्ने ।	उद्योग बाणिज्य संघ, यातायात ब्यावसायी संघ, नेपाल रेडक्रस, कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह, जिल्ला समन्वय समिति, नेरेसो, गैससहरु	२ देखि ७ घण्टा भित्र

३	प्रारम्भिक द्रुत सर्वेक्षण सम्पन्न गर्ने । सूचना संकलन गर्ने । अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने । सुख्खा खाना वितरण, पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण ।	जि.वि.व्य.स., उद्योग बाणिज्य संघ, कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह, नेरेसो, नेपाल पुलिस, खाद्य संस्थान, नेरेसो, गैससहरु	८ देखि २४ घण्टा भित्र
४	पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने । खाद्यान्न लगायतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने ।	उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय तह, कृषि ज्ञान केन्द्र, खाद्य संस्थान, नेरेसो, गैससहरु	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
५	तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने । सूचना संकलन गर्ने । अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने । पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने । खाद्यान्न लगायतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने ।	उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय तह, कृषि ज्ञान केन्द्र, खाद्य संस्थान, नेरेसो, गैससहरु	४८ देखि ७२ घण्टा सम्म
६	तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने । सूचना संकलन गर्ने । अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने । पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने । खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय तह, कृषि ज्ञान केन्द्र, खाद्य संस्थान, नेरेसो,गैससहरु	७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
७	तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने । सूचना संकलन गर्ने अन्य निकाय तथा समितिसंग समन्वय गर्ने । पकाएर खाने खाद्यान्न सामग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने । खाद्यान्न लगाएतका सामग्रीहरु संकलन गरी राख्ने ।	उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय तह, कृषि ज्ञान केन्द्र, खाद्य संस्थान, नेरेसो, गैससहरु	७ दिन २ साता भित्र
८	कृषि क्षेत्रमा परेको असरको बारेमा लेखाजोखा गरी तथ्यांक संकलन तथा प्रतिबेदन तयार गर्ने। पकाएर खाने खाद्यान्न सामाग्रीहरुको प्याकेजिंग तथा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने तथा पुनर्स्थापनाका लागि पहल गर्ने । बिउ लगायत अन्य कृषि उत्पादन तथा जिविकोपार्जनको लागि राहत कार्यक्रम संचालनका लागि योजना तयारी, बजेट माग तथा सन्चालन गर्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह,उद्योग बाणिज्य संघ, खाद्य संस्थान, गैससहरु, सम्बन्धीत विभाग तथा मन्त्रालय	२ साता देखि १ महिना भित्र

७.४.९ खाद्य क्षेत्रको योजना कार्यान्वयनमा देखिएका विध्यमान कमी (Gap)

समयमा सही सूचना प्रवाह गर्न नसक्ने ।

खाद्य सामग्रीहरुको कमी हुन सक्ने ।

आवस्यक जनशक्तिको अभाव हुन सक्ने ।

आपूर्ति ब्यवस्थापन गर्न गराउनमा कठिनाई हुन सक्ने ।

माँग अनुसारको सामग्री प्राप्त हुन नसक्ने र भण्डारणको लागी ठाउँको अभाव हुन सक्ने ।

समयमा अनुगमन प्रक्रिया अगाडी बढ्न नसक्ने ।

नियमित सरोकारवालाहरुसँग समन्वय हुन नसक्ने ।

७.५. विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य , पोषण तथा सरसफाइ (Health Nutrition and sanitation) :

मुख्य विपद्हरु : पहिरो, बाढी, भूकम्प, सुख्खा खडेरी,महामारी, आगलागी, हुरीबतास, र अतिवृष्टि

७.५.१. विपद् पछिको अनुमानित परिदृश्य (Disaster Scenerio)

- विपद्का कारणले विस्थापित परिवारहरूलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइको असुविधा हुन सक्ने, खानेपानीको मुहानहरूमा क्षति भई पानी आपुर्ति बन्द हुन सक्ने ।
- व्यक्तिगत तथा सामुदायिक शौचालयहरुको क्षति हुन सक्ने, वातावरण दूषित हुने गरी शौचालयहरू भरिने, सेफ्टीट्याङ्की फुट्ने, पानीका मुहानहरू दूषित हुने र सरसफाइका सामाग्रीहरूको अभाव हुन सक्ने ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा दूषित वातावरण भई औलो, हैजा, झाडापखाला, आउँ, रगतमासी, दादुरा जस्ता रोगमा बृद्धि, गम्भीर स्वास प्रश्वास सम्वन्धी संक्रमण, ज्वरो, आँखा राता हुने एवं आँखा पाक्ने रोगको प्रकोप र छालाको रोग जस्ता संक्रमणमा वृद्धि हुन सक्ने ।
- स्वास्थ्य क्लिनिक र स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा क्षती हुन सक्ने, भएका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सर्वसाधारणको पहुँच नहुने, औषधि उपचारका उपकरणहरु तथा औषधिको हानी नोक्सानी हुन सक्ने ।
- खाद्य सामग्रीको अभावका कारण गम्भीर कुपोषण, स्वास्थ्य सेवाहरुमा घट्दो पहुँच, उपचारात्मक तथा अतिरिक्त खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding) मा अवरोध हुन सक्ने ।
- गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको स्वास्थ्यमा समस्या आउन सक्ने । गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र किशोरीहरुको महिनाबारी समस्या हुन सक्ने ।
- सुरक्षित प्रशुती सेवा तथा उपयुक्त परिवार नियोजनका साधन वितरण प्रणालीमा समस्या हुन सक्ने ।
- महामारीको कारण आपुर्ति प्रणलीमा अवरोध भई स्वास्थ्य सेवामा समस्या आउन सक्ने ।

७.५.२. प्रस्तुत योजनाकोउद्देश्य (Objectives)

७.५.२.१. विषयगत उद्देश्यः

जस्तोसुकै आपतकालीन अवस्था परे तापनि मानव कल्याण तथा जीवन सुरक्षा (human survival and well-being), खासगरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने ।

७.५.२.२. विशिष्ट उद्देश्यः

(**स्वास्थ्य**) :

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्ने ।
- अरू द्रुत लेखाजोखा (rapid assessment) सँग एकीकृत गरि स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएको खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको संचालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (referral mechanism) को विकास गर्ने ।
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्ति र मानवीय श्रोत लगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि पहल गर्ने ।

(**पोषण**) :

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिला एवं पाँच वर्ष मुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर तथा मध्यम कुपोषणको अवस्थालाई रोकथाम गर्न पहल गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित रुपमा स्तनपानका विकल्पहरूको (डब्बाको दुध) वितरणमा रोक लगाउनपहल गर्ने ।
- भिटामिन ए को वितरण/जुकाको औषधि तथा प्रभावित बालबालीकाहरुका लागि खोप सेवा सुनिश्चित गर्ने ।
- समुदायस्तरमा रोग तथा चोटपटकको उपचार विद्यमान स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको क्षमताभन्दा बाहिर गएकोअवस्थामा अन्य स्वास्थ्य सेवा प्रदायक निकायहरुमा रिफर गर्ने ।

(सरसफाइ) :

- विस्थापित भएर शिविरमा बस्ने मानिसहरुका लागि सुरक्षित खानेपानी र अस्थायी शौचालयको व्यवस्थापन गर्ने ।
- जिल्लाका प्रभावित क्षेत्रमाखानेपानी र सरसफाइको अवस्थालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।

- खानेपानी र सरसफाइमा आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरुको खोज, व्यवस्थापन, भण्डारण र वितरणमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापनको निगरानीमा रही कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने ।
- अस्थायी रुपमा व्यक्तिगत सरसफाइका सुविधाहरुमा पहुँच वृद्धिगर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरु बस्ने शिविरहरुमा सरसफाइ कायम गर्न तिनको सशक्तिकरण कार्य गर्ने ।
- विपद्को समयमा खानेपानी र सरसफाइको अभावबाट हुन सक्ने माहामारी रोगलाई रोकथाम र न्यूनीकरण गर्ने ।
- खानेपानी सेवाप्रदायक संस्थालाई विपद्का समयमा स्वच्छ खानेपानी सेवा संचालनको लागि सजग र जिम्मेवार बनाउने ।

७.५.३. स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाइ क्षेत्रका साझेदारहरुको सम्पर्क सुची :

क.स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नं.
१	स्वास्थ्य कार्यालय, भोजपुर	फडिन्द्र थापा	प्रमुख	९८४२०३१४००
२	जिल्ला समन्वय समिति, भोजपुर	कृष्ण तिवारी	जि.स.स.यो.अ.	९८५२०८८२२२
३	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भोजपुर	कृष्ण बहादुर बस्नेत	स.प्रजिअ	९८५२०५२२७९
४	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	योगेन्द्र प्रसाद यादव	नि.केन्द्र प्रमुख	९८५२०६२१३०
५	पशु सेवा केन्द्र, भोजपुर	सुन्दरलाल यादव	नि. प्रमुख	९८४२०६९५०४
६	जिल्ला अस्पताल, भोजपुर	पवित्रा श्रेष्ठ	डा. प्रमुख	९८५२०५२१८८
७	फष्ट रैफल गण, भोजपुर	सन्तोष राउत	सेनानी	९८४९४६७८५५, ९८४५९६३७८९
८	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भोजपुर	कृष्ण कुमार चन्द	प्र.ना.उ.	९८५२०१५५५५
९	सशस्त्र प्रहरी बल, ५ न. गुल्म, भोजपुर	मोहनराज निरौला	स.प्र.ना.उ.	९८५१२७२२०७
१०	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	विरेन्द्र कुमार दास	स्वास्थ्य संयोजक	९८६२६०२५७०
११	षडानन्द नगरपालिका, भोजपुर	श्री सुन्दर श्रेष्ठ	स्वास्थ्य संयोजक	९८४२०९८४०४
१२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका, भोजपुर	श्री जगरनाथ प्रसाद साह	स्वास्थ्य संयोजक	९८१९७१६०६९
१३	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका, भोजपुर	श्री दान प्रसाद राई	स्वास्थ्य संयोजक	९८५२०५२४३३

१४	रामप्रसादराई गाउँपालिका, भोजपुर	योगेन्द्र प्रसाद साह	स्वास्थ्य संयोजक	९७४२०१५१६०
१५	आमचोक गाउँपालिका, भोजपुर	महि नारायण चौधरी	स्वास्थ्य संयोजक	९८६२०४६७७७
१६	हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपुर	जय कुमार राई	स्वास्थ्य संयोजक	९८६२१२०९५५
१७	पौवादुङमा गाउँपालिका, भोजपुर	गेहेन्द्र उपाध्याय	स्वास्थ्य संयोजक	९८१९०६१०९५
१८	अरुण गाउँपालिका, भोजपुर	धर्मनारायण चौधरी	स्वास्थ्य संयोजक	९८६१९०७२३४
१९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई,	रुद्र राई	शा. अ.	९८५२०५२८३५
२०	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	उदित शाही	नि.डि.प्र.	९८५२०५२३०९
२१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, भोजपुर	तुल बादुर सुव्वा	सभापति	९८४२०५४०७४
२२	गै.स.स. महासंघ,	बलराम राई	अध्यक्ष	९८५२०५२२२२
२३	सिलिचुङ खानेपानी उपभोक्ता समिति,		अध्यक्ष	०२९४२००३७
२४	सुआहारा कार्यक्रम,	अनिता थापा	जि.संयोजक	९८४२६३४२१३
२५	उद्योग वाणिज्य संघ,	ध्रुब बहादुर श्रेष्ठ	अध्यक्ष	९८४२०३९७५२
२६	खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यालय, फिल्ड अफिस			
२७	रेडियो भोजपुर	सन्देश राई	स्टेशन मेनेजर	९८६३७१७६१५
२८	रेडियो उन्नती	सविना राई	स्टेशन मेनेजर	९८४२१०४६९२

तालिका

जिल्लामा संचालित एम्बुलेन्सहरुको विवरण

क्र.स.	संचालन गर्ने संस्था	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क न.
१	हतुवागढी गा.पा.	घोडेटार	जयकुमार राई(स्वास्थ्य संयोजक)	९८६२१२०९५५
२	पौवादुङमा गा.पा.	च्याङ्रे	गेहेन्द्र उपाध्याय (स्वास्थ्य संयोजक)	९८१९०६१०९५
३	टेम्केमैयुङ गा.पा. वाड नं ६र ७	टेम्केमैयुङ गा.पा. वाड नं ६र ७	तोयाराज दुलाल(वार्ड सचिव)	९८४२१०७१६४
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	भोजपुर	तुल बहादुर सुव्वा	९८४२०५४०७४
५	भारतिय भुपु सैनिक, भोजपुर	भोजपुर	(चालक) संचालक)	९८२५३९०६४५ ९८५२०५८२२०
६	अरुण कृषि सहकारी	अरुण गा.पा.	राजेन्द्र खड्का (चालक)	९८२३२७१३१०

७.५.४. पूर्वतयारीका गतिविधि (Preparedness Plan) :

क्र.स.	पूर्व तयारी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	मनसुनी बर्षा वा अन्य कारणले फैलन सक्ने महामारीको लागि उच्च सतर्कता साथ रहन सरोकारवाला तथा जिम्मेवार स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई पत्रचार गर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, स्थानीय तह	निरन्तर
२	रोग तथा महामारीजन्य विपद्को रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि सचेतना फैलाउन चेतनामुलक सन्देशहरु प्रशारण गर्नका लागि आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने र रेडियो तथा पत्रपत्रिकाहरुबाट प्रशारण गर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, जि.वि.व्य.समिति, स्थानीय रेडियो र पत्रपत्रिकाहरु	निरन्तर
३	जिल्लाका स्वास्थ्य कार्यालयहरुमा RRT गठन गरी सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	स्वास्थ्य कार्यलय, स्थानीय तह	तत्काल
४	रेफरका लागि एम्बुलेन्स सेवा सुचारु हुने	नेपाल रेडक्रस/जिल्ला	निरन्तर

	व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने ।	प्रशासन/जिल्ला अस्पताल	
५	आवश्यक औषधिहरुको न्युनतम भण्डारण राख्ने	स्वास्थ्य कार्यलय, स्थानय तह, जिल्ला अस्पताल	निरन्तर
६	RRT लाई अभिमुखिकरण गर्ने, स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई अन्तरव्यक्ति सञ्चार सीप सम्बन्धी तालिम तथा अभिुखीकरण गर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यलय र जिल्ला अस्पताल	भईरहेको
७	५ बर्ष मूनिका वच्चा, गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुलाई कुपोषणबाट बचाउनको लागि अतिरिक्त खानाको आवस्यक मात्रामा भण्डारणको प्रवन्ध मिलाउने ।	स्वास्थ्य कार्यलय, सुआहारा कार्यक्रम	निरन्तर
८	कडा कुपोषित वच्चाको पहिचान गरी पूनर्स्थापनाको लागि पोषणयुक्त खानाको आवस्यक प्रवन्ध गर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह	निरन्तर
	एम्वुलेन्स व्यवस्था : • एम्वुलेन्सको लगत लिने, पहिचान भएका एम्बुलेन्सलाई तयारी अवस्थामा राख्ने, एम्बुलेन्स संचालन तथा व्यवस्थापन (इन्धन, चालक र मर्मतसम्भारको ब्यवस्था सहित) गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस/ स्वास्थ्य कार्यालय /जि.स.स.	विपद् पश्चात
९	एम्बुलेन्स् सेवाको विवरण अध्यावधिक गर्ने (पम्प्लेट, रेडियो, पत्र पत्रीका र होर्डिङ्ग बोर्डबाट)	जि.वि.व्य.स.,स्वास्थ्य कार्यालय	निरन्तर
१०	खोप सेवाका लागि आवाश्यक जनशक्तिको पहिचान तथा परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	निरन्तर
११	सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाई तत्काल प्रतिकार्य गर्नका लागि जिल्ला अस्पतालमा Emergency र Indoor कक्षमा टेलिफोन सेवा उपलब्ध गराउने ।	स्वास्थ्य कार्यालय/जि.अस्पताल	तत्काल
१२	जिल्लामा चाहिने आवस्यक औषधि र जनशक्तिको पर्याप्तताको लागि सम्बन्धित निकायहरुमा पत्रचार गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	स्वास्थ्य कार्यालय र जिल्ला अस्पताल	निरन्तर

७.५.५. विपद्पश्चात गरिने सहयोगका गतिविधिहरु (Response Plan)

क.स	विपद्को समयमा गरिने आपतकालीन कार्य (विपद्को	मुख्य जिम्मेवार	समय अवधि

	प्रकृतिमा आधारित)	निकाय	
१	सूचना आदान-प्रदान गर्ने गराउने र सूचनाको आधारमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न गराउन तयार पार्ने ।	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय र स्थानीय समाजसेवीहरु	०-१ घण्टा भित्र
२	सूचनाको आधारमा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरुको अवस्था प्रथामिकिकरण गर्ने गराउने ।	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्वास्थ्यकर्मी र स्थानीय समाजसेवीहरु	२-७ घण्टा भित्र
३	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा प्राथमिक उपचार सेवा पुऱ्याउने, प्रेषण गर्ने, स्वास्थ्य शिक्षा दिने, पिउने पानी शुद्धिकरण गर्नको लागी वाटर गार्ड वा प्यूस व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्वास्थ्यकर्मी र स्थानीय समाजसेवीहरु	८-२४ घण्टा भित्र
४	RRT को बैठक बसी क्षति आंकलन गर्न गराउन Cluster Rapid Response Team लाई परिचालन गर्ने । विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी स्वास्थ्य शिविर स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्वास्थ्यकार्यालय	२४-४८ घण्टा भित्र
५	द्रुत सर्वेक्षणको तथ्यांकको आधारमा प्रभावितहरुको स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यकताको पहिचान गर्ने गराउने। खानेपानी शुद्धिकरण गर्ने सामाग्रीहरु लगायत भाँडा कुँडा वितरण गर्ने । सरसफाइ र पानीजन्य रोगको बारे सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । स्तनपान प्रर्बद्धन गर्ने र तयारी खानाको व्यवस्थापन र बितरण गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., रेडक्रस, स्वास्थ्यकार्यालय	४८-७२ घण्टा भित्र

६	जि.वि.व्य.स.को बैठकमा स्वास्थ्य सम्बन्धी संचालन गरिएका कार्यक्रम बारे जानकारी गराउने । जिम्मेवारी बांडफांड, अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान, स्रोत परिचालन तथा सूचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरू प्रसारण गर्ने । आश्रय स्थालहरुमा अस्थाई शौचालय र खानेपानीको धारा निर्माणमा सहयोग गर्ने, अत्यावश्यकीय सेवाहरुको उपलब्धता–खोप, पोषण, क्षयरोग, प्रजजन स्वास्थ्य, मनोवैज्ञानिक परामर्श, रोगको निगरानी, नमुना संकलन, किराबाट हुने रोगबाट बच्न विषादीको छिडकाव, फोहोरमैला व्यवस्थापन, पशु उपचार, रोग नियन्त्रण र रोकथाम कार्यहरुका लागि प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., रेडक्रस र स्वास्थ्यकार्यालय	७२ घण्टा-७ दिन भित्र
७	बितरण गर्ने सामाग्रीहरु तथा सरसफाइको अवस्थाबारे अनुगमन गर्ने, नपुग भएको सामाग्रीहरुको उपलब्धता गर्ने र बितरण गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., रेडक्रस र स्वास्थ्यकार्यालय	७ दिन-२ साता भित्र
८	मानवको पूर्व अवस्था नहुदा सम्म प्याकेज कार्यक्रम निरन्तर संचालन तथा फलोअप गर्ने, अनुगमन तथा निरिक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिने, सरोकारहरूसंग बैठक, पूर्व तयारी कार्य योजनाको समिक्षा गर्ने, सूचना तथा जनचेतनामुलक सन्देशहरू प्रसारण गर्ने, अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरतादिने, मध्यम शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापनको लागि थप आहार कार्यक्रम तथा कडा शिघ्र कुपोषणको व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने, सुक्ष्मपोषण तत्व कार्यक्रम अर्न्तगत बालभिटा र भिटामिन ए वितरण गर्ने, गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरुका लागि आइरन, फोलिक एसिड चक्की वितरण तथा मातृपोषण परामर्श प्रदान गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., रेडक्रस र स्वास्थ्यकार्यालय	२ साता- १ महिना भित्र

७.५.७ स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाइ क्षेत्रको योजना संबोधन गर्न देखिएका कमी (Gap)

समयमा सही सूचना प्रवाह गर्न नसक्ने।

उद्धारकर्ताहरु र सामग्रीहरुको कमी हुन सक्ने।

आवस्यक दक्ष जनशक्ति तथा औषधी उपचारको अभाव हुन सक्ने।

आपूर्ति ब्यवस्थापन गर्न गराउनमा कठिनाई हुन सक्ने।

अस्थायी स्वास्थ्य शिविर निर्माण गर्न गराउनमा कठिनाई हुन सक्ने।

माँग अनुसारको सामग्री प्राप्त हुन नसक्ने र भण्डारणको लागी ठाउँको अभाव हुन सक्ने।

समयमा अनुगमन प्रक्रिया अगाडी बढन नसक्ने।

नियमित सरोकारवालाहरु सँग समन्वय नहुन सक्ने।

परिच्छेद-८

कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

८.१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुनेः

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत गरेको मितिदेखि यो योजना क्रियाशिल भई अविच्छिन्न रुपमा लागू हुनेछ ।

८.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका कार्यान्वयन योजना

जिल्लाका हरेक निकायले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा आवद्ध रही कार्यान्वयनमा सघाउने,

गउँपालिका. तथा नगरपालीका र त्यहाँ कार्यरत संघसंस्थाहरूले बिषयगत योजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने स्वयंसेवक एवं प्रतिनिधि छनौट गरी आवश्यक सहयोग गर्ने,

योजना कार्यान्वयनमा सबै पक्षहरुको सहभागितालाई प्राथमिकता दिईने ।

८.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका नियमित समीक्षा तथा अद्यावधि

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र अनुगमन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्ने,

समितिका पदाधिकारीहरू मध्येबाट उपयुक्त व्यक्तिहरू संलग्न गरी एक अनुगमन कार्यदल बनाउन सकिने,

योजना कार्यान्वयनको नियमित समिक्षा गरिने,

यो समीक्षा विपद् हुन सक्ने सम्भावित अवधि र विपद् भएका बेला आवश्यकता अनुसार गरिने ।

परिच्छेद ९

प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

९.१. प्रतिवेदन तथा सञ्चारः

जिल्लाभित्र घटने प्रकोपको प्रकृतिका आधारमा समुदाय र जिल्ला तहका विभिन्न उपसमितिहरूवीच आवश्यक सञ्चार सम्पर्क कायम गरिनेछ । विशेष गरी यस जिल्लामा भूकम्प, आगलागी, पहिरो, बाढीको प्रकोपले प्रभावित गर्ने हुँदा धेरै स्थान र ठूलो मात्रामा विपद्को स्थिति भए सो समयमा दैनिक सम्पर्क गर्ने र संचार माध्यमबाट सूचना संप्रेषण गरिनेछ । बिषयगत अगुवाहरुले प्रतिकार्य सम्बन्धी प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई बफाउनु पर्नेछ । यस्ता प्रतिवेदन विपद् प्रतिकार्यका अवधिमा सकेसम्म दैनिक रुपमा तयार गरिनेछ । यसका साथै अनुगमन टोलीले तयार गरेको प्रतिवेदन समितिको हरेक बैठकमा प्रस्तुत गरिनेछ ।

९.२. संस्थागत व्यवस्थाः

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ वा विपद् व्यवस्थापन योजनामा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संस्थागत रुपमा गरिनेछ । यसको संयोजन जिल्ला स्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र गा.पा. तथा नगरपालिकाहरुमा जिल्ला समन्वय समितिको समेत सहयोग लिई सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूले गर्नेछन् ।

९.३. अभिलेखिकरणः

जिल्ला स्तरमा विपद् प्रतिकार्यको अभिलेखिकरण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ भने स्थानीय तहमामा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले नेतृत्व गर्नेछन्। जुनसकै तहमा भएपनि नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले अभिलेखिकरण कार्यलाई सहयोग गर्नेछन् ।

९.४. अनुमोदन प्रकियाः

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अनुमोदन प्रचलित ऐन बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकको निर्णयबाट गरिनेछ । सोका लागि बिषयगत निकायहरु एवं जिल्लाका सबै सरोकारबाला निकायहरुको सहभागितामा कार्यशालाको आयोजना गरीनेछ ।

अनुसूची १

भोजपुर जिल्ला स्थित कार्यालय प्रमुखको सम्पर्क नम्बर

क्र.स.	कार्यालय तथा संस्थाको नाम	पद	नाम, थर	फोन न.	मोबाइल न.
१	जिल्ला अदालत,भोजपुर	जिल्ला न्यायाधीश	गेहेन्द्रराज पन्त	०२९४२०१९५ ०२९४२०३११	९८५२०७७७११
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,भोजपुर	प्र.जि.अ.	बसन्तराज पुरी	०२९४२०७१५, ०२९४२००३३	९८५२०१७७७७
		सहायक प्र.जि.अ.	राम प्रसाद लुइटेल	०२९४२०५१७	९८५२०७६६६६
		सहायक प्र.जि.अ.	कृष्ण बहादुर बस्नेत	०२९४२०२७९	९८५२०५२२७९
३	जिल्ला समन्वय समिति,भोजपुर	प्रमुख	लक्ष्मण खड्का		९८५२०८१६६६
		जि.स.स.यो.अ.	कृष्ण तिवारी	०२९४२०१४२	९८५२०८८२२२
४	फस्ट रैफल गण,भोजपुर	गणपति	बसन्त बहादुर गौतम	०२९४२०२०० / ०२९४२००४०	९८६३०२८८२४
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय,भोजपुर	प्रहरी नायव उपरीक्षक	कृष्ण कुमार चन्द	०२९४२०१५०	९८५२०१५५५५
६	सशस्त्र प्रहरी बल ५ नं गुल्म,भोजपुर	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	मोहनराज निरौला	०२९४२०४००	९८५१२७२२०७
७	डिभिजन बन कार्यालय,भोजपुर	जिल्ला बन अधिकृत	फडिन्द्र प्रसाद पोखरेल	०२९४२०१३४, ०२९४२०४१५	९८५२०५२७३४
८	स्वास्थ्य कार्यालय, भोजपुर	प्रमुख	फडिन्द्र थापा	०२९४२०१८९	९८४२०३१४००
९	भोजपुर जिल्ला अस्पताल	डा. प्रमुख	पवित्रा श्रेष्ठ	०२९४२०१८८	९८५२०५२१८८
१०	जि.आ.का.इकाई	आयोजना प्रमुख	राजनराज रेडी	०२९४२००३१	९८५१२३४०५५
११	पुर्वाधार विकास कार्यालय, भोजपुर	प्र.जि.इ.	राजनराज रेडी	०२९४२००३१	९८५१२३४०५५
,१२	जलश्रोत तथा सिचाई बिकास डिभिजन, भोजपुर	नि.डि.प्रमुख	उदित शाही	०२९४२०१०९	९८५२०५२३०९
१३	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	नि.केन्द्र प्रमुख	योगेन्द्र प्रसाद यादव	०२९४२०१३० ०२९४२०६३०	९८५०६२१३०
१४	परियोजना कार्यान्वयन इकाइ (अलैची जोन)	प्रमुख	डोमी चौधरी	०२९४२००४९	९८५११६४११७
१५	पशु अस्पताल तथा पशुसेवा केन्द्र	नि. प्रमुख	सुन्दरलाल यादव	०२९४२०१२९	९८४२०६९५०४
१६	लेगुवा भोजपुर सडक आयोजना	योजना प्रमुख	दान कुमार शाक्य	०२९४२०७४७	९८४२०२५७५१
१७	शिक्षा विकास तथा	इकाई प्रमुख	रुद्र राई	०२९४२०३३५	९८५२०५२८३५

	समन्वय इकाई				
१८	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई(शिक्षा)	इकाई प्रमुख	तारानाथ निरौला	०२९४२०२०५	९८५११६५३३०
१९	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	प्रेम बुढाथोकी	०२९४२०११९	९८५२०६१११९
२०	जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालय,भोजपुर	जिल्ला न्यायाधिवक्ता	प्रमोद भट्टराई	०२९४२०१९४	९८५२६२०८८८
२१	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, भोजपुर	अनुसन्धान अधिकृत	दयाकृष्ण पोखरेल	०२९४२०१२३	९८५२०८८१२३
२२	मालपोत कार्यालय, भोजपुर	मालपोत अधिकृत	कमल पनेरु	०२९४२०१९६	९८५२०५२१९६
२३	को.ले.नि.का, भोजपुर	कोष नियन्त्रक	गुरुभक्त श्रेष्ठ	०२९४२०१४०	९८५२०५२६४०
२४	इलाका प्रशासन कार्यालय, दिङ्ला	नि.शाखा अधिकृत	महेशलाल मण्डल धानुक	०२९४२११२३	९८५२०७७१२३
२५	जिल्ला हुलाक कार्यालय,भोजपुर	नि.कार्यालय प्रमुख	रेवत बहादुर प्रधान	०२९४२०११६	९८५२०५२४१६
२६	जिल्ला आयुर्वेद,भोजपुर	कविराज	दिलिप कुमार झा	०२९४२००३८	९८५२०६२०३८
२७	नापी कार्यालय, भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	देव कुमार बस्नेत	०२९४२०२३८	९८५२०५२२३८
२८	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, भोजपुर	का.प्र.	पवन रेग्मी	०२९४२००४४	९८५२०५२०४४ ९८६२१७८९४२
२९	तथ्यांक कार्यालय, भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	सन्तोष कोइराला	०२९४२०१०४	९८५२०४०१०४
३०	भोजपुर नगरपालिका	नगरप्रमुख	कैलाश आले मगर	०२९४२०१०२,	९८५२०५२४९०
		प्रशासकीय अधिकृत	राम प्रसाद ढुङ्गेल	०२९४२०१०२,	९८५२०७९१११
३१	षडानन्द नगरपालिका	नगरप्रमुख	विरवल राई		९८४१७२९९३२
		प्रशासकीय अधिकृत	गणेश बिक्रम बस्नेत	०२९४२११२४, ०२९४२०१२५	९८५१११८३०५
३२	साल्पासिलिछो गाउँपालिका	अध्यक्ष	महेश राई		९८४९४४८८९९
		नि.प्रशासकीय अधिकृत	जगन्नाथ शाह		९८५२०८५२२२, ९८५५०४१२३६
३३	अरुण गाउँपालिका	अध्यक्ष	गजेन्द्र बहादुर कार्की		९८४२२२६१०३
		प्रशासकीय अधिकृत	यादव सापकोटा		९८५२०८२३३३

३४	पौवादुङ्मा गाउँपालिका	अध्यक्ष	किरण राई		९८११३५५४३५
		प्रशासकीय अधिकृत	रमेश राई		९८५२०७५८००
३५	टेम्केमैयुङ गाउँपालिका	अध्यक्ष	धूवराज राई		९८४२०८७५०२
		प्रशासकीय अधिकृत	रमेश कुमार शाह		९८२२५७३६६५
३६	रामप्रसादराई गाउँपालिका	अध्यक्ष	विजय राई		९८४२११४३३९
		प्रशासकीय अधिकृत	जंगम राई		९८५२०७३८८८
३७	हतुवागढी गाउँपालिका	अध्यक्ष	प्रेम कमार राई		९८५२०५२०५८
		प्रशासकीय अधिकृत	मणीराम खतिवडा		९८५२०८०४४ ४
३८	आमचोक गाउँपालिका	अध्यक्ष	असोक राई		९८५२०५६८३६
		प्रशासकीय अधिकृत	यम बहादुर उपरकोटी		९८५२०८१३३३
३९	सुम्निमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट,(CTEVT) भोजपुर	प्रमुख	शंकर देव कोइराला	०२९४२०७१६	९८५२०५२२५६
४०	जिल्ला कारागार	जेलर(नि.का.प्र)	खगेन्द्र अधिकारी	०२९४२००२६	९८५२०७२७७७
४१	कृषि विकास बैंक लि.,भोजपुर	प्रबन्धक	दिर्घजंग लिम्बु	०२९४२०१६६	९८५२०५३१९०
४२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक,भोजपुर	प्रबन्धक	रविन श्रेष्ठ	०२९४२०१५५	९८५२०५२१५५
४३	नेपाल बैंक लि.,भोजपुर	प्रबन्धक	असोक कुमार राजबंशी	०२९४२००१०	९८५२०५२५३२
४४	नेपाल टेलिकम, भोजपुर	प्रमुख	रामसेवक यादव	०२९४२०२२२	९८५२०२६८८८
४५	नेपाल खाद्य संस्थान,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	राजकुमार राई	०२९४२०२४३	९८६०५५७०५४
४६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	रविनबाबु घिमिरे	०२९४२०१७८	९८५२०५२३७७
४७	भोजपुर बहुमुखी क्याम्पस,भोजपुर	प्रमुख	डा. रोहित कुमार श्रेष्ठ	०२९४२०१०६	९८४११९२०९६
४८	नागरिक उड्डयन कार्यालय,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	दिनेश कोइराला	०२९४२०११८	९८५२०८०११८
४९	नेपाल वायुसेवा निगम,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	दिनेश सुन्दास	०२९४२०१६७	९८४१७०५००४

५०	जिल्ला खेलकुद विकास समिति,भोजपुर	कार्यालय प्रमुख	ग्याल्जेन शेर्पा	०२९४२०६६७	९८००९२९२८४
५१	जिल्ला युवा समिति,भोजपुर	अध्यक्ष	विकास राई		९८४२१४४९९३
५२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,भोजपुर	सभापति	तुल बहादुर सुब्बा	०२९४२०१३७	९८४२०५४०७४
५३	उद्योग बाणिज्य संघ, भोजपुर	अध्यक्ष	धूवलाल श्रेष्ठ	०२९४२०२४०	९८४२०३९७५२
५४	नेपाल पत्रकार महासंघ,भोजपुर	अध्यक्ष	श्यामकृष्ण दाहाल		९८५२०५२८५०
५५	नागरिक समाज,भोजपुर	संयोजक	पर्शुराम तिवारी		९८४२३९२६१५
५६	नेपाल स्काउट,भोजपुर	प्रमुख	राजेन्द्र श्रेष्ठ		९८४२२११७७२
५७	सुआहारा कार्यक्रम	जिल्ला संयोजक	अनिता थापा	०२९४२०६४०	९८४२६३४२१३
५८	गै.स.स. महासंघ,भोजपुर	अध्यक्ष	बलराम राई		९८५२०५२२२२
५९	मध्यपहाडी लोकमार्ग चखेवापरिच्छेद	इन्जिनियर	रविन्द्र महर्जन		९८४७८९७६८९
६०	भारतीय सोल्जर बोर्ड	प्रमुख	धन बहादुर पुन	०२९४२००११	९८०८०८११५९
६१	ब्रिटिश वेल्फेयर	कार्यालय प्रमुख	दिलमान राई	०२९४२०१०१	९८४०९०२१०१
६२	मालपोत कार्यालय, दिङ्ला	मालपोत अधिकृत	रुद्र कुमार सुवेदी	०२९४२११३४	९८५२०५३१९६
६३	नापी कार्यालय, दिंग्ला	कार्यालय प्रमुख	देब कुमार प्रधान		९८५२०७२४४४
६४	ईलाका प्रशासन कार्यालय दिङ्गला	कार्यालय प्रमुख	बिजय राई	०२९४२११२३	९८५२०७७१२३
६५	जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र	स.प्र.ब.ह.	खेमराज राई	०२९४२०४२०	९८४४६४६९११
६६	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी, भोजपुर	अध्यक्ष	प्रेम राई		९८५२०५२०५८
६७	नेपाली काँग्रेस, भोजपुर	सभापति	नन्दमणी राई		९८४२६१८०३३
६८	जनता समाजबादी पार्टी नेपाल, भोजपुर	अध्यक्ष	आस कुमार राई		९८५२०५२९४६
६९	उन्नती एफ.एम. भोजपुर	स्टेशन मेनेजर	सविना राई		९८४२१०४६९२
७०	भोजपुर एफ.एम.	स्टेशन मेनेजर	सन्देश राई		९८६३७१७६१५

७१	चोमोलुङ्गमा एफ.एम.	स्टेशन मेनेजर	प्रमित सिप्तुङ्ग		
७२	सिलिचुङ खानेपानी मुल उपभोक्ता समिति, भोजपुर	अध्यक्ष			०२९४२००३७

अनुसूची २

स्थानीय तहका प्रमुख, उपप्रमुख, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष तथा वडाध्यक्षहरुको सम्पर्क विवरण

भोजपुर नगरपालिका			
क.स.	नाम थर	पद	मोवाइल नं.
१	श्री कैलाश कुमार आले	प्रमुख	९८५२०५२४९०
२	श्री मनिता राई	उपप्रमुख	९८४९९३३५४०
वडाध्यक्षहरु			
१	श्री बिष्णु कुमारी भुजेल	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८५२०७३२०१
२	श्री कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८५२०७३२०२
३	श्री कमल थुलुङ् राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८५२०७३३०३
४	श्री प्रेम बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८५२०७३२०४
४	श्री जस बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८५२०७३२०५
६	श्री शैलेन्द्र कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८५२०७३२०६
७	श्री जय बहादुर तामाङ्ग	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८५२०७३२०७
८	श्री गोपाल कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८५२०७३२०८
९	श्री राम बहादुर तामाङ्ग	वडाध्यक्ष, वडा नं. ९	९८५२०७३२०९
१०	श्री सुबिन्द्र राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. १०	९८५२०७३२१०
११	श्री असोक राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ११	९८५२०७३२११
,१२	श्री कुमार प्रसाद श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष, वडा नं. १२	९८५२०७३२१२
षडानन्द नगरपालिका			
सि.नं.	नाम थर	पद	मावाइल नम्बर
१	श्री वीरबल राई	प्रमुख	९८४१७२९९३२
२	श्री मेरीका राई	उपप्रमुख	९८४२१८०७५२
वडाध्यक्षहरु			
१	श्री रामेश्वर भण्डारी	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८४१७०८१५१
२	श्री बिष्णु प्रसाद घिमिरे	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८११३२९४३८
३	श्री गणेश प्रसाद अधिकारी	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८०४३१६८२५
४	श्री किसान राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८४३८६९०९६
५	श्री विनेश राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८०५३१५९६३
६	श्री सुजन राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८५२०५१९५६

७	श्री बुद्धिसिंह तामाङ्ग	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४२२१५११६
८	श्री किशोर किराँत	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८५२०२५६०७
९	श्री पाशाङ् शेर्पा	वडाध्यक्ष, वडा नं. ९	९७४२११००७५
१०	श्री भोलाजंग राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. १०	९८४२३३६७५६
११	श्री भुपाल कुमार कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. ११	९८११०८९७०६
,१२	शंकर कुमार कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. १२	९७४३०७००४६
१३	श्री इन्द्र कुमार श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष, वडा नं. १३	९८४२०८७५०८
१४	श्री झंक बहादुर रोका	वडाध्यक्ष, वडा नं. १४	९८०७३२१२२२

साल्पासिलिछो गाउँपालिका

सि. नं	नाम थर	पद	मोबाइल नम्बर
१	श्री महेश राई	अध्यक्ष	९८४९४४८८९९
२	श्री धनमायाँ राई	उपाध्यक्ष	९८६२०२२५०६
	वडाध्यक्षहरु		
१	गणेश बुढाथोकी	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८०३८९८५०९
२	मान बहादुर खत्री	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८११००५३९४
३	श्री शान्ती बहादुर अधिकारी	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८४२४४९९८४
४	श्री आङ्कीपा शेर्पा	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८०४३०५६९३
५	शिव कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८४२३१८५९६
६	बिक्रम वन सन्यासी	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८१९३५४७८९

अरुण गाउँपालिका

सि.न.	नाम थर	पद	मोबाइल नम्बर
१	गजेन्द्र बहादुर कार्की	अध्यक्ष	९८४२२२६१०३
२	बिनिता ढकाल	उपाध्यक्ष	९८१०५१४७६५
	वडाध्यक्षहरु		
१	नगेन्द्र खत्री	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८५११३६४१३
२	भुपेन्द्र राना	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८४९२०००९०
३	रुद्र बहादुर पुलामी मगर	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८४२१०२२८०
४	प्रेम बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८४२४७९७५६
५	ध्यान बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८०३०५८५००
६	ज्ञानेन्द्र दाहाल	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८१६३८३२०८
७	डिल्लीराम अधिकारी	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८५२०५५५०७

ट्याम्केमैयुङ गाउँपालिका

सि.न.	नाम थर	पद	मोवाइल नं
१	धूवराज राई	अध्यक्ष	९८४२०८७५०२
२	इन्द्रावती राई	उपाध्यक्ष	९७४२०१०२३८
	वडाध्यक्षहरु		

१	नर बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८०७०५२१४१
२	रत्नराज राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८१९३७६७४०
३	पुर्ण प्रसाद राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८१०५१०६४३
४	बिवस राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८४२०८३८००
५	सुनिल राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८४२१५५२५५
६	सुर्य प्रसाद नेपाल	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८४२०४९७२२
७	उद्धव बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४२४७२४३७
८	कृष्ण बहादुर बानियाँ	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८४२११५६३७
९	गणेश कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ९	९८६२२९५८९८
हतुवागढी गाउँपालिका			
सि.न.	नाम थर	पद	मोवाइल न.
१	प्रेम कुमार राई	अध्यक्ष	९८५२०५२०५८
२	चन्द्रमा राई	उपाध्यक्ष	९८६२७४६२९१
वडाध्यक्षहरु			
१	कुमार बिष्ट	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८४२५८७८१९
२	बिचारी थापा	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८४१८७७२८३
३	राज कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८६५७०५९९७
४	चन्द्र बहादुर विष्ट	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८१०४३५५०७
५	जोर कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८१०५११४४
६	सागर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८१९०११९९२
७	ध्यान कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४९०६४६४५
८	प्रविन कुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८४२३९२३६३
९	हेमराज राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ९	९८५२०४५१५०
रामप्रसादराई गाउँपालिका			
सि.न.	नाम थर	पद	मोवाइल न.
१	बिजय राई	अध्यक्ष	९८४२११४३३९
२	सम्झना राई	उपाध्यक्ष	९८५२०५२४०६
वडाध्यक्षहरु			
१	सहदेव राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८६२०४६४९८
२	राज कुमार तामाङ्ग	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८५२०६२०८३
३	डिकमान राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८४२२१२४७८
४	फौद सिंह कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८४२२१११८०
५	बिरेन्द्र राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८४२०८७५४९
६	पर्शुराम राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९७४२०८६०५७
७	सुर्य बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४२३०२५५६
८	मनोज राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८४२१२१७९९

आमचोक गाउँपालिका			
सि.न.	नाम थर	पद	मोवाइल न.
१	असोक राई	अध्यक्ष	९८५२०५६८३६
२	सिता राई	उपाध्यक्ष	९८६२२९६१३२
वडाध्यक्षहरु			
१	डम्बर बहादुर कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९७४२०१७७७९
२	भिमप्रसाद राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८६२१२१६७४
३	गणेश बहादुर खत्री	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८६२०४६७७५
४	नेत्र बहादुर खत्री	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९७४३०८४१११
५	रामप्रसाद राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८६२०१०५१४
६	बम बहादुर बस्नेत	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८४२२३६४८२
७	राजकुमार राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ७	९८४०३६३०६२
८	उदीमान राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ८	९८६२३५१८७३
९	बम बहादुर श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष, वडा नं. ९	९८६१०६२५७३
१०	बालदिप राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. १०	९८१९९१३५८८

पौवादुङमा गाउँपालिका			
सि.न.	नाम थर	पद	मोवाइल न.
१	श्री किरण राई	अध्यक्ष	९८११३५५४३५
२	श्री सम्झना राई	उपाध्यक्ष	९८१९०७६४६६
१	रुद्र बहादुर पाण्डे	वडाध्यक्ष, वडा नं. १	९८११०४९८११
२	बम बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. २	९८१३०४९२९४
३	तिर्थ बहादुर कार्की	वडाध्यक्ष, वडा नं. ३	९८०७३३५४७२
४	पुर्ण बादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ४	९८४२०१०९७३
५	दल बहादुर राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ५	९८१५३१७६५७
६	दिपक साङपाङ राई	वडाध्यक्ष, वडा नं. ६	९८१४३५९२२६

अनुसूची ३

भोजपुर जिल्लाका सुरक्षा निकायको विवरण

भोजपुर जिल्लामा रहेका प्रहरीहरुको विवरण

क्र. स.	कार्यालयको नाम र ठेगाना	जनशक्ति	प्रमुख सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्वर
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय भोजपुर	९५ जना	कृष्ण कुमार चन्द	प्र. ना. उ.	९८५२०१५५५५
२	इलाका प्रहरी कार्यालय तिवारीभञ्ज्याङ	१६ जना	सन्तोष निरौला	प्र.ना.नि.	९८५२०५२३१०
३	इलाका प्रहरी कार्यालय दिङला	२२ जना	भाष्कर खतिवडा	प्र. नि.	९८५२०९०१४९
४	इलाका प्रहरी कार्यालय दिङला	१६ जना	धोक बहादुर परियार	प्रनानि	९८५२०९०१५१
५	इलाका प्रहरी कार्यालय घोडेटार	१३ जना	जस बहादुर लिम्बु		९८५२०९०१५२
६	इलाका प्रहरी कार्यालय बालंखा	८ जना	सिताराम राई		९८६२२९७३७१
७	इलाका प्रहरी कार्यालय बोयाङ	७ जना	तेज बहादुर बस्नेत		
८	इलाका प्रहरी कार्यालय साङपाङ	९ जना	देबेन्द्रराज आङदाङबे	प्रसनि	९८६२२९७३४९
९	विमान स्थल सुरक्षा गार्ड टक्सार	८ जना	सुर्य पसाद अधिकारी	प्रसनि	
१०	प्रहरी चौकी पानधारे	८ जना	तार्केश्वर स्वर्णकार	प्रसनि	९८०९००५०००
११	प्रहरी चौकी गुप्तेश्वर	६ जना	टहलसिंह लिम्बु	प्रसनि	९८०१८१७८४८
१२	प्रहरी चौकी कुलुङ	६ जना	ढकनारायण श्रेष्ठ	प्रसनि	९८६२२९७३९२
१३	प्रहरी चौकी प्याउली	१० जना	सुरेन्द्र तुम्बाहाम्फे	प्रसनि	९८५२०७३१००
१४	प्रहरी चौकी याकु	७ जना	नेत्र बहादुर मगर	प्रसनि	९८०१८१७८६४
१५	प्रहरी चौकी दोभाने	८ जना	मणी कुमार श्रेष्ठ	प्रसनि	
१६	प्रहरी चौकी बोया	६ जना	कुमार बहादुर खत्री	प्रसनि	९८६२२९७३९४

१७	प्रहरी चौकी देउराली	६ जना	किसन चौधरी	प्रसनि	९८६२२९७३९६
१८	प्रहरी चौकी कुदाककाउले	६ जना	सुरेश निरौला	प्रसनि	९८०१८१७८४०
१९	प्रहरी चौकी बास्तिम	६ जना	पुष्कर ढकाल	प्रसनि	९८०१८१७८६३
२०	प्रहरी चौकी जरायोटार	७ जना	भल बहादुर राई	प्रसनि	९८०१८१७८६६
२१	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय भोजपुर	४ जना	प्रेम कुमार साह	प्रसनि	९८४३६९६०५१
२२	प्रहरी चौकी कोट	६ जना	चन्द बहादुर कार्की	प्रसनि	९८०१८१७८४९
२३	प्रहरी चौकी हसनपुर	६ जना	जय बहादुर तामाङ	प्रसनि	९८६२२९७३६९
२४	प्रहरी चौकी च्याङग्रे	५ जना	नदीप राई	प्रह	
२५	प्रहरी चौकी चौकीडाँडा	७ जना	तिर्थराज बञ्जरा	प्रसनि	९८६२२९७३९३
२६	प्रहरी चौकी बैकुन्ठे	५ जना	बिरेन्द्र यादव	प्रह	
२७	अस्थायी प्रहरी चौकी सुन्तले,भोजपुर	६ जना	ऐत बहादुर लिम्बु	प्रसनि	९८०१८१७८९२
२८	अस्थायी प्रहरी चौकी कातिकेघाट	६ जना	पदम लुङगेली मगर	प्रह	९८६२२९७३९५
२९	प्रजिअनि गार्ड भोजपुर	७ जना	केवल नारायण श्रेष्ठ	प्रह	
३०	जिल्ला अदालत भोजपुर	४ जना	बल बहादुर राई	प्रह	
३१	अस्थायी प्रहरी चौकी आखे	६ जना	कपिलदेव यादव	प्रह	
३२	प्रहरी चौकी मानेभञ्ज्याङ	६ जना	मछिन्द्र भण्डारी	प्रसनि	९८६२२९७३७२

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय भोजपुर

सशस्त्र प्रहरी बलको विवरण

क्र.स.	युनिटको नाम	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न.
१	सशस्त्र प्रहरी बल गुल्म न. ५, टक्सार, भोजपुर	मोहनराज निरौला	स.प्र.ना.उ.	९८५१२५९८२४
२	सुरक्षा बेस क्याम्प चौकीडाँडा, भोजपुर	नगेन्द्र तामाङ्	स.प्र.ना. नि	९८४२९१२९४८
३	सुरक्षा बेस क्याम्प युँ, भोजपुर	नारायण उप्रेती	स.प्र.नि	९८४१३७३७५६
४	सुरक्षा बेश क्याम्प चखेवा, भोजपुर	झमक कार्की	स.प्र.ना. नि	९८५१२५८२३३

श्रोत : सशस्त्र प्रहरी बल भोजपुर

नेपाली सेनाको विवरण

क्र.स.	गुल्म/गण	प्रमुख	पद	फोन न.	मोवाइल
१	फष्ट रैफल गण, भोजपुर	बसन्त बहादुर गौतम	गणपति	०२९४२०२००	९८६३०२८८२४
२	सुरक्षा बेश क्याम्प, घोडेटार	शम्भु कार्की	पोष्टपति	०२९४१२०६४	९८४६१६५१०४
३	लोवर इर्खुवा सुरक्षा बेस, नेपालेडांडा	संजिव खत्री	पोष्टपति		९८४९१२८००५

श्रोत : फष्ट रैफल गण भोजपुर

अनुसूची ४

भोजपुर जिल्लाका स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण :

१) स्थानीय तहको नाम : भोजपुर नगरपालिका

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी, भाम्राङ	भोजपुर-१	मणि कला प्रधान	अ.हे.ब	९८४२११५३२५
२	स्वास्थ्य चौकी, हेलौछा	भोजपुर-२	पेमा तामाङ	सि.अ.हे.ब	९८४२३३६६४८
३	स्वास्थ्य चौकी, गुप्तेश्वर	भोजपुर-३,	देवि लक्ष्मी राई	अ.हे.ब	९८१२३९३२४६
४	स्वास्थ्य चौकी, सीद्धेश्वर	भोजपुर-४	मञ्जु श्रेष्ठ	अ.हे.ब	
५	स्वास्थ्य चौकी, बोखिम	भोजपुर-५	दान बहादुर तामाङ	सि.अ.हे.ब	९८१२३५३२४२
६	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, धापखर्क	भोजपुर-२	हीरा गुरुङ	अ.हे.ब	९८२४३४६७०४

७	स्वास्थ्य चौकी, , भैसिपँखा	भोजपुर-१०	ओम प्रसाद घिमिरे	सि.अ.हे.ब	९८११३१८१९६
८	स्वास्थ्य चौकी, आमतेक	भोजपुर-११	महेन्द्र खत्री	अ.हे.ब	९८४१८२८२९१
९	स्वास्थ्य चौकी, टक्सार	भोजपुर-१२	रीता खड्का	अ.हे.ब	९८६२०१८३७९

२) स्थानीय तहको नाम : षडानन्द नगरपालिका

क.स.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, मुलपानी	षडानन्द-४	डा.सन्तोष रम्तेल	मे.अ	९८०८२१३७८३
२	स्वास्थ्य चौकी, , केउरेनीपानी	षडानन्द-६	सुशिल कुमार राई	सि.अ.हे.ब	९८४२०९५८४९
३	स्वास्थ्य चौकी, , तुँगेछा	षडानन्द-८	जलेश कुमार चापागाई	सि.अ.हे.ब	९८६१७०५७३८
४	स्वास्थ्य चौकी, खार्तम्छा	षडानन्द-३	बिजय कुमार सिंह	अ.हे.ब	९८०९२८२०२६
५	स्वास्थ्य चौकी, कुलाककाउले	षडानन्द-२	जस बहादुर बस्नेत	अ.हे.ब	९८६२०१५६२८
६	स्वास्थ्य चौकी, नेपालेडाँडा	षडानन्द-१	राज नारायण मंडल	जन.स्वा.नि.	९८४२०४४८०२
७	स्वास्थ्य चौकी, देउराली	षडानन्द-११	राजु जोगी	अ.हे.ब	९८६२१२७६३१
८	स्वास्थ्य चौकी, साङपाङ	षडानन्द-१०	डोर ब. बिशव्कर्मा	हे.अ	९७४२१२६०५७
९	स्वास्थ्य चौकी, किमालुङ	षडानन्द- ९	बन्दना राई	अ.न.मी	
१०	स्वास्थ्य चौकी , बोया	षडानन्द-१४	योगेन्द्र भन्डारी	अ.हे.ब	९८४२१०८०८३
११	शहरी स्वा.केन्द्र, बोया	षडानन्द-१३	सागर श्रेष्ठ	अ.हे.ब	९८६२०४७५८६
१२	शहरी स्वा.केन्द्र, दाङमाया, कुदाककाउले	षडानन्द-२	सृजना राई	अ.हे.ब	९८४३६५५३८९
१३	शहरी स्वा. केन्द्र, आँपटारी	षडानन्द-५	जुना राई	अ.हे.ब	९८१४३४६२८९

३) स्थानीय तहको नाम : साल्पासिलिछो गाउँपालिका :

क.स.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी, कुलुङ	साल्पासिलिछो-२	मेनुका श्रेष्ठ	अ.हे.ब	९८०४०४३०७८
२	स्वास्थ्य चौकी, चौकिडाँडा	साल्पासिलिछो-३	रमा बन्तवा	अ.हे.ब	९८००९३४४४५
३	स्वास्थ्य चौकी, खाटम्मा	साल्पासिलिछो-४	रिता राई	अ.न.मी	९८१४०४७६२०
४	स्वास्थ्य चौकी, दोभाने	साल्पासिलिछो-६	सुरेन्द्र तामाङ	अ.हे.ब	९८०७३७७२८९

५	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, फेदी	साल्पासिलिछो-५	मन्जु राई	अ.हे.ब	९८४४३५८९४०
६	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, कुलुङ	साल्पासिलिछो-२	उर्मिला राई	अ.हे.ब	९८००९१७४६९
७	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, खाटम्मा	साल्पासिलिछो-३	सिता राई	अ.न.मी	९८०८३०४६५२

४) स्थानीय तहको नाम : आमचोक गाउँपालिका

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी,वासिङथर्पू	आमचोक-१	अर्जुन कुमार साह	अ.हे.ब	९८६३८४५०१२
२	स्वास्थ्य चौकी, .थिदिंखा	आमचोक-३	दृवारीका प्रसाद गणेश	अ.हे.ब	९८६२६८४७४९
३	स्वास्थ्य चौकी, .यूँ	आमचोक-२	हरेराम कुमार मुखिया	अ.हे.ब	९८६९०४८४९१
४	स्वास्थ्य चौकी, बालंखा	आमचोक-४	अमृत वनेम	अ.न.मी	९८६६३३९२०८
५	स्वास्थ्य चौकी, पावला	आमचोक-५	गौमाया राई	अ.न.मी	९८६०९५५५७१
६	स्वास्थ्य चौकी, देवानटार	आमचोक-६	कुशुम खापुङ	अ.न.मी	९८४४६०३९७९
७	स्वास्थ्य चौकी, दुम्माना	आमचोक-९	पूर्णकला मगर	हे.अ	९८५६०४६२६९
८	स्वास्थ्य चौकी, पाङचा	आमचोक-१०	सरोज कुमार श्रेष्ठ	हे.अ	९८५६०४६४६७
९	सामुदायिक स्वा.ई.,खैराङ	आमचोक-८	मदनलाल राई	अ.हे.ब	९८६२६१४७०७

५) स्थानीय तहको नाम : टेम्केमैयुम गाउँपालिका

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी, तिम्मा	टेम्केमैयुङ-१	मणिकला राई	अ.न.मी	९८०७२०४६१५
२	स्वास्थ्य चौकी,छिनामखु	टेम्केमैयुङ-२	सुधिर सिंह	अ.हे.ब	९८१५३४४७२९
३	स्वास्थ्य चौकी, अन्नपूर्ण	टेम्केमैयुङ-३	गीता भटराई	अ.न.मी	९८१९३६२४५९
४	स्वास्थ्य चौकी, गडिटार	टेम्केमैयुङ-३	लक्ष्मी देवी राई	सि.अ.न.मी	९८०५३२७१४३
५	स्वास्थ्य चौकी, नागी	टेम्केमैयुङ-४	ज्ञानीमैया कार्की	अ.न.मी	९८१४९६१०६२
६	स्वास्थ्य चौकी, खावा	टेम्केमैयुङ-५	देवेन्द्र सरदार	अ.हे.ब	९८०७३१९४४५

७	स्वास्थ्य चौकी, कोट	टेम्केमैयुङ-७	सँगिता नेपाल	अ.न.मी	९८६२०७६६५८
८	स्वास्थ्य चौकी, गोगने	टेम्केमैयुङ-८	सम्झना खड्का	अ.न.मी	९८४२०९५७२१
९	स्वास्थ्य चौकी,लेखर्क	टेम्केमैयुङ-९	भानुभक्त फुयाल	अ.हे.ब	९८४२२०५७६३

६) स्थानीय तहको नाम : पौवादुङमा गाउँपालिका :

क.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी,शयामशिला	पौवादुङमा १	सत्यनारायण बहरदार	अ.हे.ब	९८०७३७५६२०
२	स्वास्थ्य चौकी, तिवारीभन्ज्याङ	पौवादुङमा २	फुर्वा तामाङ	अ.हे.ब	९८०४३९३४१४
३	स्वास्थ्य चौकी,च्याडे	पौवादुङमा ३	डम्बरवल्लम खनाल	हे.अ	९८१७३७३४८६
४	स्वास्थ्य चौकी,बास्तिम	पौवादुङमा ४	मनोज कुमार मण्डल	अ.हे.ब	९८०४०३३०६९
५	स्वास्थ्य चौकी, सानोदुम्मा	पौवादुङमा ५	अमृत महतो	अ.हे.ब	९८१२०२१७३७
६	स्वास्थ्य चौकी, ठूलोदुम्मा	पौवादुङमा ६	सुनिल तामाङ	अ.हे.ब	९८१९७४४८८३

७) स्थानीय तहको नाम : हतुवागढी गाउँपालिका

क.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, घोरेटार	हतुवागढी १	जय कुमार राई	सि.अ.हे.ब	९८६२१२०९५५
२	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	हतुवागढी २	सपना राई	अ.हे.ब	९८०४०२२९३९
३	स्वास्थ्य चौकी, सिन्द्राङ	हतुवागढी ३	आनन्दकला राई	अ.न.मी	९८१४३०६२३७
४	स्वास्थ्य चौकी, खैराङ	हतुवागढी ४	सुनिल कु. राम	अ.हे.ब	९८४०७५०२१०
५	सामुदायिक स्वा. इकाई	हतुवागढी ५	ममता राई	अ.हे.ब	९८६१५७८९३७
६	स्वास्थ्य चौकी, होमताङ	हतुवागढी ६	सुलोचना राई	अ.हे.ब	९८१७३६८६८६
७	सामुदायिक स्वा. इकाई	हतुवागढी ७	मालती राई	अ.हे.ब	९८१४३३८०७९
८	स्वास्थ्य चौकी, पात्लेपानी	हतुवागढी ८	मातका प्रसाद आचार्य	अ.हे.ब	९८४२१७६०४५
९	स्वास्थय चौकी, हसनपुर	हतुवागढी ९	सीता कुमारी राई	अ.न.मी	९८१५३४९८७५

८) स्थानीय तहको नाम : अरुण गाउँपालिका :

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी,याङपाङ	अरुण-१	सुवास श्रेष्ठ	अ.हे.ब	९८४२१३९३०८
२	स्वास्थ्य चौकी, चम्पे	अरुण-२	काशिन्द्र कुशियैत यादव	सि.अ.हे.ब	९८०५९६५७१८
३	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र प्याउली	अरुण-३	ललित कार्की	मे.अ	
४	स्वास्थ्य चौकी, चरम्बी	अरुण-४	रन्जित चौधरी	अ.हे.ब	९८०४३८३५२०
५	स्वास्थ्य चौकी, याकु	अरुण-५	खगेन्द्र मगर	हे.अ	९८६९८१८०७९
६	स्वास्थ्य चौकी, जरायोटार	अरुण-६	राजेश कुमार अगरवाल	हे.अ	९८४२७४७५२५
७	शहरी स्वा.इकाई,.सिकेटार	अरुण-७	सिता अधिकारी	अ.हे.ब	९८११७००४१०

९) स्थानीय तहको नाम : रामप्रसादराई गाउँपालिका :

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	पद	सम्पर्क न
१	स्वास्थ्य चौकी, आखे	रामप्रसादराई-१	सोमीता लिम्बु		
२	स्वास्थ्य चौकी, धोदलेखानी	रामप्रसादराई-२	सरस्वती तिम्सिना		९८१८३५६७५३
३	स्वास्थ्य चौकी, भुल्के	रामप्रसादराई-३	विनोद नेपाल		
४	स्वास्थ्य चौकी, दलगाउँ	रामप्रसादराई-४	सत्यकला राई		
५	स्वास्थ्य चौकी, मानेभञ्ज्याङ	रामप्रसादराई-५	संगिता राई		
६	स्वास्थ्य चौकी, बैकुन्ठे	रामप्रसादराई-६	लक्ष्मीदेवी अधिकारी		९८४२३०२२४६
७	स्वास्थ्य चौकी, बासीखोरा	रामप्रसादराई-७	उषा कार्की		९८६२०२५९१५
८	स्वास्थ्य चौकी, खोकसीक	रामप्रसादराई-८			

श्रोत : स्वास्थ्य कार्यालय भोजपुर

अनुसूची ५

जिल्लामा संचालनमा रहेका स्काइभेटर र जेसिबिको विवरण

सि. न.	सवारी नम्बर	चल्ने स्थान	सवारीधनीको नाम रठेगाना	सम्पर्क नं	चालक	सम्पर्क नं.
	ना १ क ७६६३	भोनपा १२	कृष्ण कुमार राई, भोनपा १०	९८५२०५२५४६	रोहित बस्नेत	
२	२५८०७४६	भोनपा १२ कोटडाँडा	मोहन पाण्डे, पौवादुङ्मा १	०२९४२०४४०		
३	को १ क १७३०	पौवादुङमा ४, लेकगाँउ	समिर किराती, पौवादुङमा ४	९८५२०६३४७५	नारायण चौधरी	९८१९०१२४९६
४	S0Z00Z5445	पौवादुङमा ५	रविन राई, पौवादुङ्मा ४	९८११०१९१२६	कुल बहादुर खड्का	९८०३२०१८४६
५	HONDAY 220L	ट्याम्केमैयुङ ७ गोगने	अच्युत रेग्मी, झुम्का सुनसरी	९८०२००७७८१	कुमार मगर	९८१४३२३५१४
६		हतुवागढी १, थामचौतारी	बिनोद गुरुङ, बेलबारी मोरङ		दिनेश मगर	९८१०४४६६७४
७		हतुवागढी ३, सिन्द्राङ			हर्रा गुरुङ	९८१२३१६३७१
८		हतुवागढी ३, सिन्द्राङ			बिकाश गुरुङ	९८०९६३०९०५
९	बा २ क ५०७१	हतुवागढी ७ पात्लेडाँडा	सुर्य बहादुर खड्का, हतुवागढी १	९८६९५५४२७३		
१०	बा १ क ५७४१	हतुवागढी १, थुम्कीडाँडा	रामबहादुर श्रेष्ठ, हतुवागढी १	९८५११७४३८३	सनतोश श्रेष्ठ	९८१०२६८८११
११	बा २ ख २७०६	भोनपा ३,४	महाविर कम्पनी कन्ट्रक्सन		विपुल गुप्ता	९८०११४३९६५
१२	बा २ ख ६१७६	भोनपा ३,४	महाविर कम्पनी कन्ट्रक्सन		देवेन्द्र पण्डित	९८०२०२३८१९
१३	बा २ ख ७८६३	भोनपा ३,४	महाविर कम्पनी कन्ट्रक्सन		विप्लव गुपता	९८१९३९८८७२
१४	बा २ ख २६५१	भोनपा ३,४	महाविर कम्पनी कन्ट्रक्सन		जिवन तामाङ	९८०२०२३८१७
१५	बा २ ख ७८६१	भोनपा ३,४	महाविर कम्पनी कन्ट्रक्सन		दिल तामाङ	९८०११५९४९०
१६	१३८६९८	रामप्रसादराई ६, छापगाउँ	असोक इन्जिनियरिङ एण्ड विल्डर्स प्रा.लि.		विकास बुढा मगर	९८१४१५०३३७
१७	बा २ क १६६३	भोनपा ५	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	अविराज राई	९८१०४३८८८७
१८	बा २ क ३०३२	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	मिलन पुन मगर	९८०४०४१७४०

१९	बा २ क ६६१९	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	निर्मल चौधरी	९८२२८५६८३८
२०	बा २ क ६६२०	ट्याम्केमैयुङ ४	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	रमेश राई	९८१०४९८२५८
२१	बा २ क ६६२८	भोनपा ५	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	सुनिल अधिकारी	९८१०५७४८२३
२२	बा २ क ६६२४	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	अम्मर नगरकोटी	९८१२४४९६८०
२३	बा २ क ६६२७	ट्याम्केमैयुङ १	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	दुर्गा नगरकोटी	९८१२३२७७४६
२४	जेसिबी	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	हरी महतो	९८२४८४५७४८
२५	जेसिबी	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	अड्ग ठकुरी	९८४९४४८६२९
२६	बा २ क २९०३	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	राजु तामाङ	९८१६५७२४१८
२७	लोडर	ट्याम्केमैयुङ ३	गोपाल थापा गोल्डेन गुड शेर्पा कन्ट्रक्सन	९८०११३९९८३	एकराज थापामगर	९८४४५५१०१३
२८	बा २ क ८२३८	अरुण २	रोहित फुयाल	९८६२६८४७२५	बरुण कार्की	९८१७३२५४७०
२९		अरुण ५	अभिसेक गिरी, जिवन कार्की	९८१९३६३८७०	गोपाल खड्का	९८१९०७९७७२
३०	लोडर	पौवादुङमा १	कन्काई कन्ट्रक्सन		सुवास बर्देवा	९८२४०३२३४६
३१	स्काइभेटर	पौवादुङमा १	कन्काई कन्ट्रक्सन		हरी बस्नेत	९८०६०५३२०५
३२	बा १क७ १०९	पौवादुङमा ३	ओमप्रकाश भुजेल	९८१२३५०३१०	अनुप खड्का	९८१४९४०६७९
३३	स्काइभेटर	पौवादुङमा ३	करण राई, सिद्धकाली निर्माण सेवा			९८११३४६६४९
३४	स्काइभेटर	पौवादुङमा २	मनोज कार्की, पाथिभरा निर्माण सेवा			९८१९०५९२७६
३५	स्काइभेटर	षनपा ४	सुवास तामाङ, षनपा ९	९८६१०२०८१६	मिलन श्रेष्ठ	९८२७३४४५५४
३६	स्काइभेटर	षनपा ८	सुवास तामाङ, षनपा ९	९८६१०२०८१६	ललित चिम्रिङ	९८२७३४४५४७
३७	स्काइभेटर	षनपा ५	दिल बहादुर बुढाथोकी, दमक झापा		तेज बहादुर मगर	९८५२०५२५३०
३८	स्काइभेटर	षनपा १०	मान बहादुर खत्री, षनपा		विकास आले	९८१५१८०७१५

			८			
३९	स्काइभेटर	षनपा १४	प्रदिप राई, भोजपुर	९८४०५५७४४ ४	राजेन्द्र दाहाल	९८१४९९५१३२
४०	जेसिबी	षनपा १३	मान बहादुर तामाङ, षनपा १४	९८४२०६०२८२	क्षेत्री गिरी	९८१५९७१६९७
४१	ना १क७२१०	षनपा १२	भक्त कार्की, षनपा १२	९८१०४२७६३६	हेमन्त गुरुङ	९८१७३३१४४८
४२	स्काइभेटर	षनपा ११	कमल कार्की षनपा १२	९८१७३९५५४१	राम राई	९८००९५९३४७
४३	जेसिबी	साल्पासिलिछो १	दिनेश खत्री, प्याउली		मेघ बहादुर श्रेष्ठ	९८२७३७४६८७
४ ४	को १ क २२०५	साल्पासिलिछो ३	मनन कन्टक्सन प्रा.लि.,सुनसरी	९८५२०२४२३८	सुरेश उराव	९८१०४४६११२
४५	ना ४ ख १६३	साल्पासिलिछो ६	मदन बस्नेत, सुनसरी		राम बहादुर राई	९८००५१५७०८
४६	स्काइभेटर	साल्पासिलिछो ६	मदन बस्नेत, सुनसरी		सुवास राई	९८१२३०४४४२
४७	स्काइभेटर	साल्पासिलिछो ५	दौलख बशादुर राई, साल्पासिलिछो	९८४२०७३४६७	काजी तामाङ	९८०३८९००१२
४८	स्काइभेटर	षनपा ३	प्रेम कुमार राउत, काठमाण्डौ		मोहन घले	९८०८४५९२६५
४९	स्काइभेटर	षनपा १	लाख बहादुर पौडेल, संखुवासभा	९८५२०४०१५९	बाल कुमार तामाङ	९८२७१९४०३३
५०	बा २ क ६०१०	भोनपा १२	मनोज सुबृदी	९८१४३७४१०१		

अनुसूची ६

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्लाका उपशाखाहरुको सर्म्पक विवरण :

क्र.सं.	उपशाखाको नाम	सभापति/सचिव	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	कुलुङ	दलबहादुर गिरि	साल्पासिलिछो गा.पा. १, कुलुङ्ग	९८१५३३११४१
२	नेपालेडाँडा	पिताम्वर घिमिरे	ष.न.पा. १, नेपालेडाँडा	९८४२०७५७९४
३	मुलपानी	नगेन्द्र बस्नेत	ष.न.पा.५, मुलपानी	९८४२१४५७०५
४	तुङ्गेछा	केशर श्रेष्ठ	ष.न.पा.८, तुङ्गेछा	९८४२२२६३७०
५	केउरेनीपानी	राजु बस्नेत	ष.न.पा. ६, ७ केउरेनीपानी	९८४२१०४६१९
६	बोया	हरिबहादुर चौहान	ष.न.पा.१३ बोया	९८१५००१५१८
७	तिम्मा	हर्कराज राई	टम्केमैयुङ गा.पा.१,तिम्मा	९८६२१४०४८१
८	छिनामखु	राजेश बस्नेत	टम्केमैयुङ गा.पा.२, छिनामखु	९८०६०७८२१७
९	हेलौछा	कटकबहादुर विष्ट	भोजपुर न.पा.२, हेलौछा	९८४२२११५२६
१०	सिद्धेश्वर	चन्द्र प्रसाद पाण्डे	भोजपुर न.पा.४, सिद्धेश्वर	९८६२०१००८५
११	बोखिम	रविन राई	भोजपुर न.पा.५, बोखिम	९८१४३९०७९१
१२	भोजपुर ,७	विनम श्रेष्ठ	भो.न.पा.७ भोजपुर	९८४२०९५८७७
१३	भोजपुर,८	सन्तोष तिवारी	भो.न.पा.८, भोजपुर	९८५२०६२०७५

१४	टक्सार	रमेश शाक्य	भो.न.पा.१२, टक्सार	९८४२०४२६१३
१५	आम्तेक	मोहनसेन राई	भो.न.पा.११, आम्तेक	९८४२०६०३१२
१६	श्यामसिला	रमेशकुमार श्रेष्ठ	पौवादुङमा गा.पा.१, श्यामसिला	९८१६३७६२२०
१७	चम्पे	राजकुमार आले	अरुण गा.पा.२, चम्पे	९८०५३०५८१६
१८	प्याउली	बुद्धिमान सारु मगर	अरुण गा.पा.३, प्याउली	९८४२०६५७४५
१९	चरम्बी	होमप्रसाद कटेल	अरुण गा.पा.४, चरम्बी	९८४२६२५५५१
२०	याकु	ध्यानबहादुर राई	अरुण गा.पा ५, याकु	९८०३०५८५००
२१	जरायोटर	ईन्द्रसुर राई	अरुण गा.पा.६, जरायोटार	९८०५३००३०९
२२	अन्नपूर्ण	केदार अधिकारी	टेम्केमैयुङ गा.पा.३, अन्नपूर्ण	९८५२०२३१५२
२३	नागी	बद्रीकुमार राई	टेम्केमैयुङ गा.पा.४, नागी	९८४२३१७६२६
२४	खवा	पूर्णप्रसाद राई	टेम्केमैयुङ गा.पा.५, खावा	९८०८१३५१७५
२५	लेखर्क	भद्रकाली लुईटेल	टेम्केमैयुङ गा.पा.९, लेर्खका	९८६२००२२२८
२६	गोगने	दिलभक्त राई	टेम्केमैयुङ गा.पा.८, गोगने	९८४२१७४०६४
२७	कोट	ईन्द्रकुमार राई	टेम्केमैयुङ गा.पा.६, कोट	९८४२१३५२८२
२८	दलगाउँ	दिनेशकुमार मगर	रामप्रसाद गा.पा.४, दलगाऊ	९८४२०६९४३२
२९	धोद्लेखानी	आनन्द भुजेल	रामप्रसाद गा.पा. २, धोद्लेखानी	९८११०३००११
३०	बासिखोरा	पदमबहादुर राई	रामप्रसाद गा.पा.८, बासिखोरा	९८४२४२५२९७
३१	रानीबास	पुरुषोतम बस्नेत	हतुवागढी गा.पा.१, रानीबास	९८४२०३१९९६
३२	बालंखा	मानबहादुर खड्का	आमचोक गा.पा.४, बालंखा	९८४२११५९८९
३३	देवानटार	नन्दकुमार भट्टराई	आमचोक गा.पा.६, देवानटार	९८४२१०३४६०
३४	पाल्लेपानी	अम्बर बहादुर कार्की	हतुवागढी गा.पा.७ पाल्लेपानी	९८१९०५७६९०
३५	ठूलोदुम्मा	पित्रमान राई	पौवादुङमा गा.पा.६, ठूलोदुम्मा	९८६२००२४७१
३६	देउराली झ्याउपोखरी	रमेश घिमिरे	ष.न.पा. ११, देउराली	९८५२०५२८६५

अनुसूची ७

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट तालिम प्राप्त जिल्ला प्रतिकार्य समुह (DDRT)

क्र.स.	नम	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	प्रमिला कार्की	भोजपुर १२	९८४२०७६३५६
२	इन्दीरा श्रेष्ठ	भोजपुर ७	९८४२४७८०९१
३	निकेश कार्की	भोजपुर ८	९८६२०१००३२
४	राजु बस्नेत	षडानन्द ७	९८४२१०४६१९
५	चक्रभक्त राई	षडानन्द २	९८६२१२८१६३
६	रमेश कुमार परमजुली	भोजपुर २	९८४२२१२१००
७	बालकला राई	भोजपुर ७	९८१६३१८४१२
८	धन बहादुर मगर	भोजपुर ७	९८६१९१२६८८
९	रुपक भुजेल	भोजपुर ८	९८१६०८९८३६
१०	अजित खड्का	भोजपुर ७	९८६२०५७३३०
११	सजिना कार्की	पौवादुङमा २	९८४००९६७९८
१२	गणेश बहादुर बस्नेत	भोजपुर ७	९८४२११५४३५
१३	पवन कुमार थापा	भोजपुर ७	९८४८१८३९०५
१४	सनतोष तिवारी	भोजपुर १२	९८५२०६२०७५
१५	जगदिश रोकाहा	साल्पासिलिछो २	९८६०५०४१०५
१६	नरेश राई	भोजपुर ७	९८०४३२६७६६
१७	उमा श्रेष्ठ	भोजपुर ७	९८४२०४६०११
१८	चन्द्र प्रसाद पाण्डे	भोजपुर ५	९८६२०१००८५
१९	रमेश कुमार श्रेष्ठ	पौवादुङमा १	९८१६३७६२२०
२०	दिनेश कुमार मगर	रामप्रसादराई ४	९८४२०६९४३२
२१	शत्रुघन साह	भोजपुर ७	९८६३२३१९४०
२२	गोपाल पराजुली	भोजपुर ७	९८४२२१११८८
२३	मिना कार्की	भोजपुर ७	९८४२५९४४३५
२४	निर्मला खड्का	भोजपुर ८	९८५२०५२३२५

अनुसूची ८

भोजपुर जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरुको विवरण

सि.न.	शिक्षकको नाम	विद्यालय	गाउँपालिका	वार्ड नं.	सर्म्पक नं.
१	भरत खत्री	सालेवा मा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९८४३०३०२८२
२	विनोद गिरी	इन्द्रावति मा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९७४१३४९३२८
३	आङपासी शेर्पा	लक्ष्मी साल्पा आ.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९७४२०३४१८५
४	भैरब राई	चन्द्रावती आ..वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९८१८२४२८०७
५	हेमराज राई	आइतबारे आ.वि दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९८६०७०५२२३
६	भक्तबहादुर बस्नेत	जनमित्र आ.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९८१६७९०१९०
७	भीम कुमार गिरी	सातकन्या प्रा.वि.दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९७४२०४६६४९
८	बद्रिनाथ कट्वाल	जाल्पा प्रा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९८६५६५८५०८
९	तारादेवी खत्री	जनकल्याण प्रा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९७४२११२८८१
१०	शान्ति खत्री	पञ्चकन्या प्रा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९८०४०९६१२४
११	रणकिरण राई	सिद्धवती प्रा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९८६२०६३१३७
१२	नगेन्द्रप्रसाद गिरी	सिलिचुङ्ग प्रा.वि. दोभाने	साल्पा सिलोछो	५	९८१०४००६१४
१३	राजकुमार राई	लौरे प्रा.वि.दोभाने	साल्पा सिलोछो	६	९८६२०५१०९५
१४	पर्शुराम विष्ट	बीरेन्द्र मा.वि. कुलुङ	साल्पा सिलोछो	१	९८१६३१६०१०
१५	जीतबहादुर थापा	ठोट्नेरी .मा.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	२	९८४२१६३७७३
१६	भरत बस्नेत	सरस्वती आ.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	१	९८१०५७१०६३
१७	विष्णु बस्नेत	ज्ञानोदय प्रा.वि.कुलुङ	साल्पा सिलोछो	१	९८१४३४००१७
१८	रविन्द्र राई	बालकल्याण प्रा.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	२	९८६२०६५०९७
१९	रमेश निरौला	महंकाली प्रा.वि. कुलुङ	साल्पा सिलोछो	२	९८१०४२९७३९
२०	राजेन्द्र प्रसाद दाहाल	जनहित प्रा.वि. कुलुङ	साल्पा सिलोछो	१	९८४२०३६००२
२१	गंगा निरौला गौतम	सिंहदेवी प्रा.वि. कुलुङ	साल्पा सिलोछो	२	९८४२३६९२६०
२२	प्रकाश बस्नेत	सिंहमालिका प्रा.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	१	९८१७३५२३८१
२३	रिक्त	दिपज्योति प्रा.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	२	९८१२३३४७४७
२४	सीता निरौला	हिमालचरी प्रा.वि. कुलुङ्ग	साल्पा सिलोछो	२	९८४२२२२४०९
२५	अनिता राई	कालिका प्रा.वि. कुलुङ	साल्पा सिलोछो	२	९८४१५७२२३२
२६	योगेन्द्र प्रसाद आचार्य	जाल्पा मा.वि. चौकीडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८४२१८४७७९
२७	शैलेन्द्र अधिकारी	हिमालय आ.वि. चौकीडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८११३८३१५८
२८	शुस्मा अधिकारी	साउनेपन्चकन्या प्रा.वि.चौकिडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८१९०८७०२९
२९	कृष्णबहादुर राई	जाल्पा प्रा.वि. चौकीडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८११०७६६७१
३०	अम्विका अधिकारी	जयकला प्रा.वि. चौकीडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८०४७३७८०२
३१	शान्तिमाया विक	सिंहदेवी प्रा.वि. चौकीडाँडा	साल्पा सिलोछो	३	९८०४०२९९७७
३२	आङबाबु शेर्पा	जाल्पादेवी मा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८४१५७२२३२
३३	डोमा शेर्पा	साकेचुङ प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८११०९२९१६

३४	सुधा घले	सुम्निमा प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८१६३६६१९०
३५	गेलु शेर्पा	सगरमाथा प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८०७९९०५४८
३६	बिक्रम राई	प्रजातन्त्र प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८४२११५६१०
३७	सन्त बहादुर राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८०५३८३४१९
३८	सुनिल राई	सिंहदेवी प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८१०५२६८९४
३९	गोकर्ण राई	सिलीचुङ्ग प्रा.वि . खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८१०५८४७७३
४०	बालकुमारी राई	चापगुराँस प्रा.वि. खाटम्मा	साल्पा सिलोछो	४	९८४२३९२३९६
४१	शिव कुमार गौतम	सन्तसावित्रा मा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८४२०८१२३०
४२	मोहनचन्द्र न्यौपाने	सन्त मा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८४२१५५९३१
४३	अमृत राई	नरशोभा आ.वि.नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८२५३६०८१७
४४	दामोदर भण्डारी	अरुणकोशी प्रा.वि. नेपालेडाडा	षडानन्द	१	९८४२०९९२०४
४५	गुरुप्रसाद गौतम	जनसेवा प्रा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८०४९५०६८३
४६	अमृतमणि भण्डारी	जनकल्याण प्रा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८६१०४०४८६
४७	बिचारीकुमार खड्का	जनता प्रा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८४२०९९२१७
४८	राजेन्द्र राई	सिद्धेश्वरी प्रा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८१९००७४८८
४९	नरध्वोज राई	यशोधरा प्रा.वि. नेपालेडाँडा	षडानन्द	१	९८४२१५०९९१
५०	कुशल बस्नेत	सावित्रा मा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९८४२१३८८४०
५१	कमल खतिवडा	जनोदय आ.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९७४९६३३४११
५२	भीमकुमार खड्का	बुद्धज्योति प्रा.वि. कुदककाउले	षडानन्द	२	९८४२१५५४२०
५३	डम्वर घले	सुम्निमा प्रा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९८६२०१५६२९
५४	इन्द्रबहादुर कार्की	जनोदयभूमिका प्रा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९८१५३५१७९२
५५	तेजेन्द्र राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९८१४३६८६६८
५६	प्रेमप्रसाद गौतम	इन्छावती प्रा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९७४२०७००८८
५७	दण्डपाणी आचार्य	कालिका प्रा.वि. कुदाककाउले	षडानन्द	२	९७४२००३२७०
५८	धनबहादुर तामाङ	खार्तम्छा मा.वि. खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८६२०१०८४९
५९	भक्तकुमारी तामाङ	चन्द्रावती आ.वि. खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८०७३१९२४९
६०	कुलबहादुर तामाङ	पञ्चकन्या प्रा.वि. खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८६२०१६३१२
६१	धनप्रसाद अधिकारी	सिंहदेवी प्रा.वि. खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८०३४४९८१७
६२	जगदीश सुवेदी	कालिका प्रा.वि. खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८४२३४०४९०
६३	निर्मला तामाङ	कुनालुङ प्रा.वि.खार्तम्छा	षडानन्द	३	९८१६३५२९७१

६४	डम्बरबहादुर कार्की	भगवती मा.वि.मुलपानी	षडानन्द	५	९८०५३०२४६६
६५	कपिल चापागाई	महाकाली आ.वि. मुलपानी	षडानन्द	५	९८४२१३००६४
६६	देवेन्द्रबहादुर कार्की	बुद्ध प्रा.वि. मुलपानी	षडानन्द	४	९७४२०५९२७४
६७	धनकुमार जि.सी.	जनविकास प्रा.वि. मुलपानी	षडानन्द	५	९८६२०६५५७१
६८	स्मिता खड्का	प्रजातन्त्र प्रा.वि. मुलपानी	षडानन्द	५	९८१६३२४८७२
६९	मधसुधन भट्टराई	शारदा प्रा.वि. मुलपानी	षडानन्द	४	९८६२०६६०७७
७०	गोपाल प्रसाद तिम्सिना	षडानन्द मा .वि. दिंला	षडानन्द	७	९७४२०१८८५८
७१	सञ्जय घिमिरे	अरुण मा.वि. दिंला	षडानन्द	७	९७४२०५९१०८
७२	सुर्दशन लम्साल	सरस्वती आ.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९८४२४७५९६६
७३	चन्द्रकला भण्डारी	जनज्योति प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९७४२०५१४८४
७४	टिकामाँया श्रेष्ठ	जनचेतना प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९८४२०९०४८ ९
७५	काजीबहादुर विष्ट	जनकल्याण प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९८४२०२६३२८
७६	हेमराज गुरागाई	जनता प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	७	९८४२१७६२९९
७७	भिमबहादुर श्रेष्ठ	सिंहवाहिनी प्रा.वि.केउरेनीपानी	षडानन्द	७	९८४२१५२८००
७८	दिनेशकुमार लम्साल	शुभद्रापञ्चकन्या प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९८५२०५८२४३
७९	गोपाल प्रसाद भट्ट	शारदा प्रा.वि. केउरेनीपानी	षडानन्द	६	९८४२१५०५४५
८०	रत्नमाया श्रेष्ठ	साल्पा प्रा.वि. तुगेंछा	षडानन्द	८	९८४२११५५४२
८१	हर्कराज राइ	षडेश्वर प्रा.वि. तुगेंछा	षडानन्द	८	९८४२११६१४५
८२	नेत्रबहादुर श्रेष्ठ	सिंहदेवी प्रा.वि. तुगेंछा	षडानन्द	८	९८४२४५६७२७
८३	सुरेश चापागाई	लक्ष्मी प्रा.वि. तुगेंछा	षडानन्द	८	९८६२०५१७७०
८४	नारायण गौतम	चण्डेश्वरी प्रा.वि. तुङ्गेछा	षडानन्द	८	९८६२०४६८४१
८५	दिलिप ुकमार तामाङ्ग	चन्द्रसुर्य मा .वि. किमालुङ्ग	षडानन्द	९	९८६३८५८३५८
८६	कुमार विष्ट	सेतीदेवी प्रा.वि. किमालुङ	षडानन्द	९	९८६०६१९८४१
८७	डुण्डिराज सुवेदी	यशोधरा प्रा.वि. किमालुङ्ग	षडानन्द	९	९८४२२९४७३१
८८	पर्वत राई	कालिका प्रा.वि. किमालुङ्ग	षडानन्द	९	९८४२२१२७२९
८९	बिज्ञान राई	सरस्वती मा.वि. साङपाङ	षडानन्द	१०	९८४२११९९७०
९०	युवराज खड्का	शारदा आ.वि.साङपाङ	षडानन्द	१०	९८४२४४३९६०
९१	नगेन्द्र तामाङ	मालिका प्रा.वि. साङपाङ	षडानन्द	१०	९८४२१८०४११
९२	मनकाजी राई	लक्ष्मी प्रा.वि. साङपाङ	षडानन्द	१०	९८४२१५०६०१
९३	पर्शुराम काफ्ले	चण्डीका प्रा.वि. साङ्गपाङ्ग	षडानन्द	१०	९८४२२३३९५४
९४	टीकाराम पाण्डे	कालिका प्रा.वि साङपाङ	षडानन्द	१०	९८६०७०१०५८
९५	भुपाल पुलामी मगर	शारदा मा.वि. देउराली	षडानन्द	११	९८५२०५२१३५
९६	कुमार श्रेष्ठ	महेन्द्रोदय मा.वि. देउराली	षडानन्द	१२	९८६२१९३४९६
९७	दिनेश कुमार कार्की	फालीपञ्चे आ.वि. देउराली	षडानन्द	११	९८४२२१३२८४

९८	भुपाल कार्की	जनता प्रा.वि. देउराली	षडानन्द	१२	९८४२११९९००
९९	विन्दु मगर	फालीदाडसीडजोर प्रा.वि. देउराली	षडानन्द	१२	९७४२०३६००२
१००	इन्दिरा घले	शिक्षाप्रेमी प्रा.वि. देउराली	षडानन्द	११	९८४२२९४१३६
१०१	भक्तबहादुर मगर	गौरुङ प्रा.वि. देउराली	षडानन्द	१२	९८४१०८२६८३
१०२	रञ्जना राई	हजारे प्रा.वि देउराली	षडानन्द	११	९८४२११४६८४
१०३	नुतनकुमार पराजुली	महेन्द्रोदय मा.वि. बोया	षडानन्द	१४	९८४२०२७६६२
१०४	गणेश श्रेष्ठ	बहिवारे आ.वि. बोया	षडानन्द	१३	९८६६४६८४५३
१०५	छत्रबहादुर विष्ट	सिंहदेवी आ.वि. नांखिला बोया	षडानन्द	१४	९८४२४३१७०२
१०६	विनोद दाहाल	सरस्वती प्रा.वि. बोया	षडानन्द	१३	९८४२३२५२७४
१०७	शिवकुमारी राई	मालीका राष्ट्रिय प्रा.वि बोया	षडानन्द	१४	९८१०१२८४३६
१०८	काजीमाया राई	मनकामना प्रा.वि. बोया	षडानन्द	१४	९८६२०१०३९९
१०९	हरिकुमार श्रेष्ठ	सिंहदेवी प्रा.वि. घलेगाउँ बोया	षडानन्द	१३	९८४२२५४८४ ०
११०	हर्कबहादुर श्रेष्ठ	सिद्धदेवी प्रा.वि. बोया	षडानन्द	१३	९७४२०४३५६८
१११	भवानी श्रेष्ठ	कटका मा.वि. याङपाङ	अरुण	१	९८४२०६९११६
११२	दिपेन्द्र आले	रचना प्रा.वि.याङपाङ	अरुण	१	९८४२११७२२८
११३	हरि बहादुर थाप ामगर	महंकाली प्रा.वि.याङपाङ	अरुण	१	९८४२१८३७९९
११४	शिवराज लामिछाने	जाल्पा प्रा.वि. याङ्गपाङ्ग	अरुण	१	९८४२५८८६६३
११५	रामकुमार खत्री	जनसहयोगी प्रा.वि. याङ्गपाङ्ग	अरुण	१	९८१४३११७१४
११६	अमृत कार्की	जनप्रेमी प्रा.वि. याङपाङ	अरुण	१	९८४२५९४८२९
११७	सरोज राई	कोशी प्रा.वि. याङपाङ	अरुण	१	९८४३८८३११२
११८	नेत्रप्रसाद ढकाल	चम्पे मा.वि. चम्पे	अरुण	२	९८५२०५२७१०
११९	टंकमान श्रेष्ठ	सूर्योदय प्रा.वि. चम्पे	अरुण	२	९८४२१७०३८३
१२०	हेमशम्शेर साही	सिद्धकाली प्रा.वि. चम्पे	अरुण	२	९८१४३७५९०३
१२१	गणेशकुमारी मगर	हिमशिखर प्रा.वि. चम्पे	अरुण	२	९८१९३४१६८५
१२२	मदनकुमार राई	चण्डेश्वरी प्रा.वि. चम्पे	अरुण	२	९८४२१७५५३९
१२३	श्यामसुन्दर साह	शारदा मा.वि प्याउली	अरुण	३	९८०४७६४६७२
१२४	शिवराज सापकोटा	सरस्वती आ..वि. प्याउली	अरुण	३	९८५२०५२९२०
१२५	राजकुमार कार्की	रबेश्वर प्रा.वि. प्याउली	अरुण	३	९८४२४५४५४ ४
१२६	थामबहादुर कार्की	पञ्चकन्या प्रा.वि. प्याउली	अरुण	३	९८१९०७६३८३
१२७	हरिकुमार मगर	विजयवास प्रा.वि.प्याउली	अरुण	३	९८४२०९४८३६
१२८	खगेन्द्रबहादुर शाही	अरुणोदय मा. वि. चरम्बी	अरुण	४	९८४८१४४२१२
१२९	चन्द्रप्रसाद राई	जाल्पा आ.वि. चरम्वी	अरुण	४	९८४२०५३६७९
१३०	भिमप्रसाद ढकाल	बिजय प्रा.वि. चरम्वी	अरुण	४	९८४३२९५३०४

१३१	प्रेमकुमार राई	कौशिका प्रा.वि. चरम्बी	अरुण	४	९८४२३३२४४५
१३२	रमेश प्र.घिमिरे	अरुण प्रा.वि. चरम्बी	अरुण	४	९८४२२४००१२
१३३	घनश्याम भण्डारी	महेन्द्रोदय मा.वि. जरायोटार	अरुण	६	९८५२०५३५२७
१३४	रामरिजन मण्डल	सगरमाथा आ.वि. जरायोटार	अरुण	७	९८४२८३५५०७
१३५	रामबहादुर थापा	मकालु आ.वि.जरायोटार	अरुण	६	९८४२२२५२७४
१३६	बविन्द्र प्रसाद भण्डारी	सुर्योदय प्रा.वि. जरायोटार	अरुण	६	९८५२०५५८८५
१३७	नारायण भुजेल	बालसंसारी प्रा.वि. जरायोटार	अरुण	६	९८१९३६०९०३
१३८	गणेशप्रसाद गौतम	अरुणगंगा प्रा.वि.जरायोटार	अरुण	६	९८४२२१८३६१
१३९	उर्मिला राई	जनश्रम बालकल्याण प्रा.वि. जरायोटार	अरुण	७	९८१४३५९६४१
१४०	चुडाप्रसाद पराजुली	कोशी प्रा.वि. जरायोटार	अरुण	७	९८४२१७९४१४
१४१	हेमचन्द्र ढकाल	विश्वप्रेमी मा .वि. याकु	अरुण	५	९८५११९६६६२
१४२	शालीकराम ढकाल	पञ्चकन्या आ.वि. याकु कट्टी	अरुण	५	९८५२०५०७०८
१४३	महादेवी धमला	साकेवा प्रा.वि. याकु	अरुण	७	९८०५३५१२४८
१४४	डम्बरबहादुर वि . क.	श्रीपरिच्छेद प्रा.वि. याकु	अरुण	५	९८४२३८६६४६
१४५	गणेशबहादुर पोखेल	विश्वविद्योदय प्रा.वि. याकु	अरुण	५	९८१५९३१०७८
१४६	दुर्गाप्रसाद गौतम	कालिका प्रा.वि. याकु	अरुण	५	९८४२२४१४२५
१४७	रामकुमार राई	पञ्चकन्या मा.वि. च्याङ्ग्रे	पौवादुम्मा	३	९८१४३११६५२
१४८	हस्तबहादुर बोहरा	औलिया तौलिया प्रा.वि. च्याग्रे	पौवादुम्मा	३	९८०७०१७०६४
१४९	गजेन्द्रबहादुर कार्की	नवज्योती प्रा.वि. च्याङ्ग्रे	पौवादुम्मा	३	९८४२४८३६१८
१५०	सविन श्रेष्ठ	नवज्योतीलोकतान्त्रिक प्रा.वि.च्याङ्ग्रे	पौवादुम्मा	३	९८११३९२५३७
१५१	शारदा पराजुली (तिवारी)	जाल्पा प्रा.वि. प्याकला च्याग्रे	पौवादुम्मा	३	९७४२००९९८४
१५२	प्रेमकुमार श्रेष्ठ	सिंहदेवी प्रा.वि. मोहोरीया च्याग्रे	पौवादुम्मा	३	९८१५९६३४४२
१५३	लक्ष्मीप्रसाद संजेल	सिंहदेवी प्रा.वि. मामताङ्ग च्याग्रे	पौवादुम्मा	३	९८६२०५८८४३
१५४	यदि बहादुर श्रेष्ठ	मानेडाडा मा.वि. मानेडाँडा	पौवादुम्मा	४	९८४२१८२२६२
१५५	रणमाँया प्रधान	सरस्वती प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८४२११५५९६
१५६	बद्रीराम राई	बालसुधार पञ्चकन्या प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८४२३०२०९७
१५७	मोहनबहादुर कार्की	मालिका प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८१६३४०११२
१५८	भुवन राई	जनप्रिय प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८४२२२५६९१
१५९	श्यामप्रसाद घिमिरे	पञ्चकन्या प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८०४३२२७३४
१६०	कुलकेसर राई	लक्ष्मीनारायण प्रा.वि. बास्तिम	पौवादुम्मा	४	९८४२१७२८५८

१६१	खगेन्द्र ढकाल	सानोदुम्मा मा.वि.सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८४२२११४६२
१६२	त्रिविक्रम दाहाल	बालकल्याण आ.वि. सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८४२५२२५१३
१६३	रमेश कटुवाल	महादेवी आ.वि. सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८६२१७८२४९
१६४	केशवलाल राई	सुन्दरज्योति प्रा.वि. सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८६०२६७२७१
१६५	सूर्यकुमारी खड्का	जाल्पा प्रा.वि.सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८४२५९०६१९
१६६	विजयकुमार के.सि.	पूर्वक्षितिज प्रा.वि. सानोदुम्मा	पौवादुम्मा	५	९८१६३०३८११
१६७	नरेन्द्रकुमार शाक्य	सूर्योदय मा.वि. ठूलोदुम्मा	पौवादुम्मा	६	९८६०७०११४२
१६८	विश्व राई	जाल्पा प्रा.वि. ठूलोदुम्मा	पौवादुम्मा	६	९८४२४४०६४०
१६९	नरेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	ज्योति प्रा.वि. ठूलोदुम्मा	पौवादुम्मा	६	९८४२२२४६१८
१७०	जसरानी राई	लालीगुराँस प्रा.वि.ठूलोदुम्मा	पौवादुम्मा	६	९८६२१२११३३
१७१	यामबहादुर कोइराला	तिवारीभञ्ज्याङ मा.वि. तिवारीभञ्ज्याङ	पौवादुम्मा	२	९७४२०१५१९९
१७२	सुर्यबहादुर राई	सिंहजलेश्वरी आ.वि. तिवारीभञ्ज्याङ	पौवादुम्मा	२	९८६२१२११७०
१७३	कृतिबहादुर राई	जलकन्या प्रा.वि. तिवारीभञ्ज्याङ	पौवादुम्मा	२	९८११०१७३२६
१७४	चन्द्रबहादुर बोगटी	सितलादेवी प्रा.वि. हाँवुथर्पु ति .भ.	पौवादुम्मा	२	९८१९०७२१९१
१७५	राजेन्द्र बस्नेत	राधाकृष्ण आ .वि. श्यामशिला	पौवादुम्मा	१	९८१९०५८९५७
१७६	ढकलबहादुर खड्का	जनकल्याण प्रा.वि. श्यामशीला	पौवादुम्मा	१	९८१३३४२४४५
१७७	भिमप्रसाद पराजुली	पञ्चकन्या प्रा.वि. श्यामसीला	पौवादुम्मा	१	९८४२४२५०३९
१७८	यादवबहादुर वोहोरा	सिंहबालसुधार प्रा.वि. श्यामसीला	पौवादुम्मा	१	९८०७०३१९९३
१७९	रामबहादुर बस्नेत	सितलादेवी प्रा.वि. तिलाहार श्यामसीला	पौवादुम्मा	१	९८१८८२३५२८
१८०	भिमबहादुर बोगटी	कालीका मा .वि. हेलौछा	भोजपुर	२	९८६८७४४७४१
१८१	राम कुमार तामाङ	सिंहदेवी मा.वि. भाम्राङ हेलौछा	भोजपुर	१	९८६२०४७१००
१८२	केशब भट्टराई	चण्डी आ.वि. हेलौछा	भोजपुर	१	९८४२१६८७४०
१८३	महेश कुमार विष्ट	सिंहजलेश्वरी प्रा.वि. फलाँटे हेलौछा	भोजपुर	२	९८६२०१०६१९
१८४	विरजंग राई	सिंहजलेश्वरी प्रा.वि. शिबुखाम हेलौछा	भोजपुर	१	९८१९३२९२६१
१८५	रमेशकुमार पराजुली	सिंहवाहिनी प्रा.वि. हेलौछा	भोजपुर	२	९८४२२१२१००
१८६	रामकुमार राई	देवीथान मा.वि. आम्तेक	भोजपुर	११	९८४२१२९८६१
१८७	शेरबहादुर राई	लक्ष्मी आ.वि.आम्तेक	भोजपुर	११	९८४२०८०३०३

१८८	सोभित बहादुर बुढाथोकी	जनकल्याण आ.वि. आम्तेक	भोजपुर	११	९८६२१४२८३३
१८९	नितेश खनाल	सिंहदेवी प्रा.वि. आम्तेक	भोजपुर	११	९८६२०१५७३७
१९०	नीरबहादुर भण्डारी	गणेश प्रा.वि. आम्तेक	भोजपुर	११	९८४२४२५५२६
१९१	बमबहादुर कार्की	जाल्पा मा.वि. भैसिपंखा	भोजपुर	१०	९८४२२७२५८४
१९२	शशिकुमार राई	ज्ञानोदय प्रा.वि. महभिर भैसीपंखा	भोजपुर	१०	९८५२०५२०७०
१९३	गोमादेवी धमला	बालकन्या प्रा.वि. भैसीपंखा	भोजपुर	१०	९८४२३१०९३३
१९४	सीता श्रेष्ठ	आइतबारे प्रा.वि. भैंसीपंखा	भोजपुर	१०	९८४२२२६७०१
१९५	संग्राम प्रसाद राई	ज्योति प्रा.वि.भैंसीपंखा	भोजपुर	१०	९८४२३०२३६३
१९६	खड्गबहादुर प्रधान	प्रजातन्त्र प्रा.वि. मागुवा भैसीपंखा	भोजपुर	१०	९८४२९०९९२६
१९७	कमलप्रसाद राई	विद्योदय मा.वि. भोजपुर	भोजपुर	७	९८४२१०७२६०
१९८	शरणबहादुर राई	सरस्वती आ.वि. पोखरे	भोजपुर	८	९८४२३८६९३५
१९९	थिरबहादुर खत्री	जनसेवा आ.वि. भोजपुर	भोजपुर	७	९८४२०५१३०१
२००	हर्षबहादुर ताम्राकार	जनकल्याण आ.वि. काफ्ले	भोजपुर	९	९८४२५१९६४०
२०१	देवी तामाङ्ग	प्रजातन्त्र प्रा.वि. दुम्सिका भोजपुर	भोजपुर	८	९८४२३८६८८८
२०२	गंगादेवी प्रधान	पञ्चकन्या प्रा.वि. पालुवा भोजपुर	भोजपुर	६	९८४२१७२१०४
२०३	जितकुमार श्रेष्ठ	यशोधरा मा.वि. टक्सार	भोजपुर	१२	९८१५३२०३६६
२०४	जीतबहादुर तामांग	सार्वजनिक आ.वि. टक्सार	भोजपुर	१२	९८४२५१९९०७
२०५	जीवलक्ष्मी श्रेष्ठ	आर्दशशिशु प्रा.वि. पुरानोडबली टक्सार	भोजपुर	१२	९८४२११५४८४
२०६	नरबहादुर श्रेष्ठ	पञ्चकन्या प्रा.वि. टक्सार	भोजपुर	१२	९८४२१०७५४२
२०७	इन्द्रबहादुर श्रेष्ठ	सिंहदेवी प्रा.वि. टक्सार	भोजपुर	१२	९८४२०७९१६७
२०८	राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठ	पिखुवा प्रा. वि. टक्सार	भोजपुर	१२	९८४२२११७७२
२०९	शान्त कमार राई	पञ्चकन्या मा .वि. वोखिम	भोजपुर	५	९८११०७४८६३
२१०	पासाङदिकि शेर्पा	जनज्योति प्रा.वि. मुढे बोखिम	भोजपुर	५	९८१५३९३४७१
२११	इन्द्रबहादुर कठेत	जनता प्रा.वि. बोखिम	भोजपुर	५	९८४२२११७७४
२१२	सुन्दरलाल शाक्य	जगदीश्वरी प्रा.वि. बोखिम	भोजपुर	५	९७४२०१६००२
२१३	नारायण शर्मा दाहाल	सिंह प्रा. वि. गोपे बोखिम	भोजपुर	५	९७४२०२०४४२
२१४	लक्ष्मीदेवी राई	युवावर्ष मालिका प्रा.वि. बोखिम	भोजपुर	५	९८११०९५०६७
२१५	हर्कराज शेर्पा	धापखर्क प्रा.वि. बोखिम	भोजपुर	५	९८६२१२०८९८
२१६	गनुराज राई	सिद्धेश्वर मा.वि .दाँवा	भोजपुर	४	९८४१३५६५३८
२१७	महेश भट्टराई	पञ्चकन्या आ.वि. मान्द्रे सिद्धेश्वर	भोजपुर	४	९८२९३३७८११
२१८	काजीबहादुर दाहाल	दुर्गेश्वरी प्रा.वि. सिद्धेश्वर	भोजपुर	४	९८४२०९४२२४
२१९	शम्भुराज पाण्डे	जाल्पादेवी प्रा.वि. सिद्धेश्वर	भोजपुर	४	९८१७३८६३७०

२२०	लक्ष्मिप्रसाद प्रधान	पञ्चकन्या आ.वि. गुप्तेश्वर	भोजपुर	३	९८०५३३९३३३
२२१	बिनोदबहादुर कार्की	जनज्योति प्रा.वि. गुप्तेश्वर	भोजपुर	३	९८१५३७६९३१
२२२	यज्ञराज राई	कालिका प्रा.वि. गूपतेश्वर	भोजपुर	३	९८१६३९८७९६
२२३	रुद्रबहादर चौहान	गुप्तेश्वर प्रा.वि. गुप्तेश्वर	भोजपुर	३	९८१२३५३५५०
२२४	छत्रदेव राई	पशुपति मा.वि. रिमचिम तिम्मा	मैयुङ ट्याम्के	१	९८६२०१०८५८
२२५	मणिप्रसाद राई	तिम्मा मा.वि. तिम्मा	मैयुङ ट्याम्के	१	९८०४०७९४८५
२२६	ज्ञानबहादुर खड्का	जीवनसुधार आ.वि. तिम्मा	मैयुङ ट्याम्के	१	९८०७३११८७६
२२७	बल बहादुर राई	पखुवा ज्योति प्रा.वि. तिम्मा	मैयुङ ट्याम्के	१	९८०४०६११३७
२२८	बशन्ता राई	सप्तकन्या प्रा.वि. तिम्मा	मैयुङ ट्याम्के	१	९८०४०५१६५१
२२९	लक्ष्मीप्रसाद राई	त्रिभूवनधर्मोदय मा.वि. छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९७४२००४३६२
२३०	मनराज तामाङ	सरस्वती आ.वि. रुमला छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९८४२२३४११९
२३१	जंगनाथ राई	साप्तेन प्रा.वि. छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९८०५३३५६०२
२३२	आश्विन राई	ठेउवा प्रा.वि. छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९८०५३२४०११
२३३	लोकबहादुर वस्नेत	नौलागाउँ आदर्श प्रा.वि. छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९८४२०९५७३५
२३४	रामप्रसाद राई	जनजागृती प्रा.वि. छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९७४२०१४१६०
२३५	रविचन्द्र राई	त्रिभूवन धर्मोदय प्रा.वि .छिनामखु	मैयुङ ट्याम्के	२	९८४२२११०५५
२३६	डम्बर राई	अन्नपूर्ण मा .वि. दिल्पा	मैयुङ ट्याम्के	३	९८४२१०९२०९
२३७	शरदचन्द्र प्रधान	छेनखामा पा्.वि. अन्नपूर्ण	मैयुङ ट्याम्के	३	९८४२३९२९६७
२३८	ओदराज अधिकारी	छाङछाहाङ्ग प्रा.वि. अन्नपूर्ण	मैयुङ ट्याम्के	३	९८४२३८६४६१
२३९	नरोत्तम राई	शंकरजनहित प्रा.वि. अन्नपूर्ण	मैयुङ ट्याम्के	३	९८६१९१२१५०
२४०	दिपक राई	चण्डेश्वरी मा.वि. नागी	मैयुङ ट्याम्के	४	९८११३३३१९०
२४१	मायादेवी राई	ज्ञानोदय प्रा.वि. नागी	मैयुङ ट्याम्के	४	९८४२२२५०१३
२४२	प्रेमकुमार राई	शारदा प्रा.वि. नागी	मैयुङ ट्याम्के	४	९८४२३२४४९६
२४३	पूर्णबहादुर राई	पशुपति मा.वि. खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९७४२०३७७०२
२४४	रामकृष्ण राई	महेन्द्र आ.वि. चोलन्ती खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९८१०४३७८१२
२४५	मदनकुमार राई	साकेवा प्रा.वि. खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९८१५३०५९४१
२४६	भगतकुमार राई	महाकाली प्रा.वि. खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९८४२०५१३८९
२४७	नुरी शेर्पा	जनता प्रा.वि. खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९८१५३३७१४१
२४८	हिराधन कटवाल	दिल प्रा.वि. खावा	मैयुङ ट्याम्के	५	९८१२३७२८६३
२४९	अरुणकुमार चौधरी	जनोदय मा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	७	९८४२८४११८०
२५०	बाबुराम थापा	जौनागी आ.वि. खाल्डे कोट	मैयुङ ट्याम्के	७	९८४२१०७५७७
२५१	प्रेमकुमार श्रेष्ठ	सज्ञान प्रा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	६	९८४२०५५४५७
२५२	स्मृति न्यौपाने	सप्तकन्या प्रा.वि.कोट	मैयुङ ट्याम्के	६	९८११३६७५४४

२५३	पुण्यप्रसाद श्रेष्ठ	सत्यदेवी प्रा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	६	९८४०२२८३५३
२५४	रिक्त	ट्याम्के प्रा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	६	९८४२१७४४९९
२५५	भक्तबहादुर राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	७	९८४२१५५५९०
२५६	सुवास कटवाल	सिद्धेश्वर प्रा.वि. कोट	मैयुङ ट्याम्के	६	९८४२०९५७१६
२५७	हर्कबहादुर राई	विध्देश्वर मा.वि.गोगने	मैयुङ ट्याम्के	८	९८४२०८०६५८
२५८	दिपक नेपाल	महेन्द्रोदय प्रा.वि.गोगने	मैयुङ ट्याम्के	८	९८४२०९७९२५
२५९	बबिता राई	जाल्पाजनता प्रा.वि. गोगने	मैयुङ ट्याम्के	८	९८४२३९२८४८
२६०	भवानीशंकर घिमिरे	पञ्चकन्या प्रा.वि. गोगने	मैयुङ ट्याम्के	८	९८६०७१३८८१
२६१	राजु खड्का	सिंहेश्वरी प्रा.वि. गोगने	मैयुङ ट्याम्के	८	९८४९३०३४८८
२६२	राजधन राई	सिंहदेवी मा.वि. लेर्खक	मैयुङ ट्याम्के	९	९८४१६०२३३३
२६३	ज्ञानु राई	ज्ञानोदय आ.वि. लेखर्क	मैयुङ ट्याम्के	९	९८४२२२६४१२
२६४	खड्गबहादुर गुरुङ्ग	पञ्चप्रकाश आ.वि. लेर्खक	मैयुङ ट्याम्के	९	९८६२०१८१७९
२६५	जयन्ती राई	साकेला प्रा.वि. लेखर्क	मैयुङ ट्याम्के	९	९८४१९०९२९७
२६६	रिक्त	जाल्पादेवी प्रा.वि. लेखर्क	मैयुङ ट्याम्के	९	९८१९०१३६१२
२६७	लोकनाथ तिम्सिना	पञ्चकन्या प्रा.वि. लेखर्क	मैयुङ ट्याम्के	९	९८४२१७५६०८
२६८	अमृत लुईटेल	शिकारीपोखरी प्रा.वि. लेखर्क	मैयुङ ट्याम्के	९	९८४२०७११९८
२६९	लोकेन्द्र बानिया	कालिका मा.वि. ओखे	रामप्रसाद राई	१	९७४२०३३३४८
२७०	आङपासाङ शेर्पा	जुनेली आ.वि. ओखे	रामप्रसाद राई	१	९८१३६६०९६९
२७१	प्रेम बहादुर तामाङ	सावित्रादेवी प्रा.वि. आखे	रामप्रसाद राई	१	९८६२०१९१०३
२७२	दिव्यराज सुवेदी	पञ्चकन्या प्रा.वि. ओखे	रामप्रसाद राई	१	९८४२२२८९४०
२७३	फूर्तेन्जी शेर्पा	सिंहदेवी प्रा.वि. ओखे	रामप्रसाद राई	१	९८१४३१२३७५
२७४	गोपाल थापा	कटुन्जे मा.वि. धोदलेखानी	रामप्रसाद राई	२	९७४२०१५६०७
२७५	राजकुमार राई	छिन्ताङदेवी आ.वि. धोदलेखानी	रामप्रसाद राई	२	९८६२०४६२३९
२७६	हिमाल राई	सुच्चाहाङ्ग प्रा.वि. धोद्लेखानी	रामप्रसाद राई	२	९८१४३३४३३७
२७७	डिल्लीध्वज रानामगर	सिंहदेवी प्रा.वि. धोद्लेखानी	रामप्रसाद राई	२	९८१४३२४२३५
२७८	लालकुमार राई	पञ्चकन्या मा.वि. भूल्के	रामप्रसाद राई	३	९७४२०८६३२२
२७९	चित्रबहादुर तामाङ्ग	जनराधिका प्रा.वि. भूल्के	रामप्रसाद राई	३	९८४२१२१८०३
२८०	वीरेन्द्रकुमार राय	एकादशी प्रा.वि. भुल्के	रामप्रसाद राई	३	९८१९६५७६५७
२८१	सम्झना घिमिरे	गैयादेवी प्रा.वि.भूल्के	रामप्रसाद राई	३	९८४२०७६१५८
२८२	शान्ता राई	नवदुर्गा मा.वि. दलगाउँ	रामप्रसाद राई	४	९८४२१०४४९८
२८३	भुवन प्रसाद पोखेल	सेतिदेवी आ.वि. दलगाउँ	रामप्रसाद राई	४	९८६२०२४१७९
२८४	यशोदा सुवेदी	दलगाउँ प्रा.वि. दलगाउँ	रामप्रसाद राई	४	९८४२२९२०४७
२८५	हर्कराज राई	चण्डीका प्रा.वि. दलगाउँ	रामप्रसाद राई	४	९७४२०१५३२५
२८६	नगेन्द्रबहादुर चौहान	बेहेरेश्वर मा.वि. मानेभन्ज्याङ्ग	रामप्रसाद राई	५	९८६२१४२००८
२८७	प्रकाश पराजुली	भानुभक्त प्रा.वि.	रामप्रसाद राई	५	९८४२०७१४१३

		मानेभञ्ज्याङ्ग			
२८८	गान्धिप गिरी	जलेश्वरी प्रा.वि. मानेभञ्ज्याङ्ग	रामप्रसाद राई	५	९८२४०९७९०१
२८९	रामदेवी राई	सिंहेश्वरी प्रा.वि. मानेभञ्ज्याङ	रामप्रसाद राई	५	९८४२२११११५
२९०	तिलाचन तामाङ	शिक्षासदन प्रा.वि.मानेभञ्ज्याङ	रामप्रसाद राई	५	९८४२३१०७२४
२९१	नारायण प्रसाद काफ्ले	सावित्रा मा.वि. वैकुण्ठे	रामप्रसाद राई	६	९८६२०१६६३३
२९२	भाइमान राई	जलकन्यादेवी प्रा.वि. बैकुण्ठे	रामप्रसाद राई	६	९८४२१७४०८०
२९३	राजन अधिकारी	पञ्चकन्या प्रा.वि. बैकुण्ठे	रामप्रसाद राई	६	९८४२५१९६१०
२९४	टेकेन्द्र पाण्डे	कवैपानी प्रा.वि. बैकुण्ठे	रामप्रसाद राई	६	९८४२१०७५६६
२९५	बाबुराम राई	गोल्मारानी प्रा.वि. बैकुण्ठे	रामप्रसाद राई	६	९८१९३९९९६४
२९६	टिकाराम राई	सिंहेश्वरी मा.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	७	९८४२११२४१९
२९७	कृष्णकुमार राई	भिमेश्वरी आ.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	८	९८६०२६७२२९
२९८	शान्तिराम बस्नेत	शंखेश्वरी आ.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	८	९८४२४७२५८२
२९९	रविन राई	रामप्रसादस्मृति प्रा.वि.बासिखोरा	रामप्रसाद राई	७	९८४२२१२००९
३००	योगेन्द्र राई	जलेश्वरी प्रा.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	७	९८६२१२००६६
३०१	प्रशुमान राई	जलसिद्धा प्रा.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	८	९८६०७०१२१८
३०२	गोपाल राई	विद्याधारी प्रा.वि. बासिखोरा	रामप्रसाद राई	७	९८११३७२८८०
३०३	हेमराज न्यौपाने	सगरमाथा मा.वि. घोरेटार	हतुवागढी	१	९८५२०५२१९४
३०४	नरेन्द्रकुमार खड्का	पञ्चकन्याभगवती आ.वि. रानीवास	हतुवागढी	१	९८५२०५२७३३
३०५	हर्कराज प्रधान	भिमेश्वरी आ.वि. रानीबास	हतुवागढी	१	९८६२१२१५३५
३०६	बालकुमार राई	शंखरानी आ.वि. रानीवास	हतुवागढी	२	९८४२११५५१५
३०७	राजेन्द्र कुमार राई	शान्ति निकेतन आ.वि. रानीवास	हतुवागढी	२	९८४२०७५६०४
३०८	दिलबहादुर बस्नेत	जाल्पादेवी प्रा.वि. रानीवास	हतुवागढी	१	९८४२२९२१६९
३०९	दिपक राई	जनता प्रा.वि. रानीवास	हतुवागढी	१	९८६२०३३१३१
३१०	प्रकाश राई	शिवालय प्रा.वि. रानीवास	हतुवागढी	२	९८६२१२०६०३
३११	श्रीकुमार राई	साम्पुकठोक्खा प्रा.वि. रानीवास	हतुवागढी	२	९८६२०१८३०७
३१२	खिन्द्रमान राई	प्रजातन्त्र मा.वि. होम्ताङ्ग	हतुवागढी	६	९८००९२४२६८
३१३	ज्ञानराज खुलाल	शान्ति आ.वि. होम्ताङ	हतुवागढी	५	९८४२२०४९९२
३१४	जीवन राई	भानुभक्त आदर्श आ.वि.होम्ताङ	हतुवागढी	६	९८०५३२९९७०
३१५	राम प्रसाद राई	सरस्वती प्रा.वि होम्ताङ	हतुवागढी	६	९८००९६२९०३
३१६	आशाराम राई	बालकन्या प्रा.वि.होम्ताङ	हतुवागढी	६	९८४२२१८०५५
३१७	रामप्रसाद राई	अरुणोदय प्रा.वि.होम्ताङ	हतुवागढी	५	९८१७३०२०४५
३१८	राम बहादुर राई	नबज्योति प्रा.वि. होम्ताङ्ग	हतुवागढी	५	९८१९३८८४२४

३१९	मिना कार्की	सिर्जनशिल प्रा.वि. होम्ताङ	हतुवागढी	५	९८६२१९२९००
३२०	विष्णु कुमारी राई	गाउँफर्क प्रा.वि. होम्ताङ्ग	हतुवागढी	६	९८४२१५९२०६
३२१	दलबहादुर राई	शिशुशिक्षाविकास मा.वि. सिन्द्राङ	हतुवागढी	३	९८१५३१७१९६
३२२	तिर्थमान राई	अवतारीरक्षा प्रा.वि. सिन्द्राङ्ग	हतुवागढी	३	९८६२१४२८९८
३२३	निमा राई	दिमालुङग प्रा.वि. सिन्द्राङ	हतुवागढी	३	९८००९६४५६७
३२४	कृष्णबहादुर खत्री	पञ्चकन्या आ.वि. खैराङ	हतुवागढी	४	९८१७३१०२५९
३२५	गणेश बहादुर वस्नेत	शिलासुत्केरी प्रा.वि. खैराङ्ग	हतुवागढी	४	९८४२१५७८५१
३२६	कृपालसिह राई	चण्डेश्वरी प्रा.वि. खैराङ्ग	हतुवागढी	४	९८६०३५२९९७
३२७	टंकविर राई	कालिका प्रा.वि. खैराङ्ग	हतुवागढी	४	९८०५३९७४३४
३२८	जनक राई	जनसेवा मा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८१२३५७१११
३२९	गोपालमान राई	सरस्वती प्रा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८४२११३०५१
३३०	थामबहादुर राई	बालकल्याण प्रा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८११०२७५१०
३३१	देवकुमार राई	अरुण प्रा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८४२२३५६८७
३३२	दिनेश सुवेदी	जाल्पा प्रा. वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८०५३०००३२
३३३	रुद राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८६६५४७३०८
३३४	लीलामाया बोगटी	पुष्प प्रा.वि. हसनपुर	हतुवागढी	९	९८४२२२६४२६
३३५	प्रेमकुमार राई	जनज्योति मा .वि. पात्लेपानी	हतुवागढी	८	९८११०२७०५५
३३६	जीवछ ठाकुर	गैंयाराज आ.वि. पात्लेपानी	हतुवागढी	७	९८४२८२१०५४
३३७	धर्मजीत राई	सिंहदेवी प्रा.वि. पात्लेपानी	हतुवागढी	८	९८००५७९०८२
३३८	प्रताप राई	निर्मला प्रा.वि. पपात्लेपानी	हतुवागढी	७	९८१७३००९१७
३३९	टंकबहादुर थापा	विद्यापोखरी प्रा.वि. पात्लेपानी	हतुवागढी	८	९८४२१८३४६०
३४०	नेपालमाया राई	शिक्षाप्रकाश प्रा.वि. पात्लेपानी	हतुवागढी	८	९८४२०८३०१३
३४१	राजकुमार राई	शिक्षा क्षमाकन्या मा.वि देवनटार	आमचोक	६	९८५२०५२०८२
३४२	शान्तादेवी निरौला	मंगालादेवी आ.वि. देवानटार	आमचोक	६	९८४२१८१८१६
३४३	मानबहादुर कार्की	रक्तमाला प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	७	९८४२२२४८४५
३४४	अम्बिकाप्रसाद अधिकारी	बालशक्ति प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	७	९८०७३५५६८५
३४५	शहरमान राई	मकालु प्रा.वि. देवनटार	आमचोक	६	९७४२११२६०४
३४६	नागेन्द्र साह	जलकन्या प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	६	९८१५७२९०६३
३४७	प्रकाश विष्ट	पृथ्वीजय प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	६	९८६२००२११०
३४८	नागेन्द्र मिश्र	पञ्चकन्या प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	७	९८१५७३४७८३
३४९	टंकप्रसाद घिमिरे	शिक्षाज्योति प्रा.वि. देवान्टार	आमचोक	७	९८४२०७६३०८
३५०	राजेन्द्रप्रसाद साह	चन्द्रेश्वर मा.वि. पावला	आमचोक	५	९८६२९३१८७५

३५१	रमेश राई	जिमेश्वरी प्रा.वि. पावला	आमचोक	५	९८६२४००२५३
३५२	प्रकाश राई	शिक्षाज्योति आ.वि. थिदिंखा	आमचोक	३	९७४२०५१९०३
३५३	महेन्द्र राई	सरस्वती प्रा.वि. थिदिंखा	आमचोक	३	९८४४६९७५६०
३५४	कृष्ण राई	जनकल्याण प्रा.वि थिदिंखा	आमचोक	३	९७४२०५१९१२
३५५	भुपाल वस्नेत	पञ्चकन्या प्रा.वि. थिदिंखा	आमचोक	३	९८६२१४२७५६
३५६	मदनकुमार सुवेदी	सिंहदेवी प्रा.वि. थिदिंखा	आमचोक	३	९७४२०५१९३२
३५७	गोपाल भण्डारी	चोमोलोङमा प्रा.वि. थिदिङखा	आमचोक	३	९८४२५९४२०२
३५८	पदमकुमार राई	सरस्वती मा.वि. यूँ	आमचोक	२	९७४२१०२३११
३५९	बिजय राई	जाल्पा प्रा.वि. यूँ	आमचोक	२	९८४२११८६४८
३६०	नरेन्द्र खड्का	पञ्चवती प्रा.वि. यूँ	आमचोक	२	९८४२११५२६३
३६१	रोहितकुमार बानिया	पञ्चकन्या मा.वि. वासिङ्गथर्पु	आमचोक	१	९७४२०६४५८६
३६२	कौशिला खड्का	सिंहदेवी प्रा.वि. वासिङथर्पु	आमचोक	१	९८०७०८२०२०
३६३	टीकाप्रसाद पराजुली	जाल्पादेवी प्रा.वि. वासिङथर्पू	आमचोक	१	९७४२०८८८४१
३६४	विनोद राई	लक्ष्मी मा.वि. पाङ्चा	आमचोक	१०	९७४२१०४५२०
३६५	गोविन्दकुमार श्रेष्ठ	जनता आ.वि. पाङ्चा	आमचोक	१०	९७४२०४१९६३
३६६	कुशेश्वर महरा	बालकल्याण प्रा.वि. पाङ्चा	आमचोक	१०	९७४२११२८६५
३६७	पुण्यबहादुर खड्का	दुधकोशी प्रा.वि. पाङ्चा	आमचोक	१०	९७४२०८६२८५
३६८	टीकाराम राई	मण्डिलाश्वरी प्रा.वि.पाङ्चा	आमचोक	१०	९८४०३६३८८२
३६९	मचिन्द्र बहादुर राई	जनप्रिय प्रा.वि. पाङचा	आमचोक	१०	९७४२०५८९३२
३७०	ऋषिधन राई	शिव प्रा.वि. पाङ्चा	आमचोक	१०	९७४२१०२१६१
३७१	कपिल प्रसाद गुरागाई	चण्डेश्वर मा.वि. बालंखा	आमचोक	४	९७४२०११०८६
३७२	सरोजकुमार राई	सरस्वतीदेवी प्रा.वि. बालंखा	आमचोक	४	९७४२०६४४७०
३७३	राजेन्द्र राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. वालंखा	आमचोक	४	९७४२०८६१३०
३७४	लोकबहादुर विष्ट	कालिकादेवी प्रा.वि. बालंखा	आमचोक	४	९८६२०७३२१३
३७५	नयनबहादुर राई	सरस्वती मा .वि. दुम्माना	आमचोक	९	९७४२६६३६३६
३७६	जनक बहादुर कटवाल	भगवती आ.वि. दुम्माना	आमचोक	९	९८१९०९७४८८
३७७	फुलप्रसाद यादव	जनजागृति आ.वि.दुम्माना	आमचोक	८	९८०७७५४८४६
३७८	भगवती बिष्ट	मुक्ति प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	८	९८४२१०९७४४
३७९	गोपाल प्रधान	जनहित प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	८	९७४२०७३८४१
३८०	मन्दिरा मगर	जनशिक्षा प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	९	९७४२११९६३३
३८१	कुमार राई	जलकन्या प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	८	९८१४७७४११७
३८२	हेमन्त कुमार राई	पञ्चकन्या प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	९	९८००९९८११८
३८३	गोपाल दर्जी	कौशिका प्रा.वि. दुम्माना	आमचोक	८	९८६२१९२५३८

श्रोत : जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, भोजपुर

अनुसूची ८.१

जिल्लामा रहेकातथा सम्भावित हेलीप्याड :

- **आमचोक ४, बालंखा**

- **हतुवागडी १, रानीबास**
- **रामप्रसादराई ६, बैकुन्ठे**
- **पौवादुङमा ३, च्याङग्रे**
- **अरुण ३, प्याउली**
- **भोजपुर ९ (आर्मी क्याम्प),**
- **भोजपुर १२(सशस्त्र ब्यारेक)**
- **टयाम्केमैयुङ ३, अन्नपुर्ण**
- **षडानन्द ५, दिङला**
- **साल्पासिलिछो ३ चौकीडाँडा**

श्रोतः जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, भोजपुर

अनुसूची ९

भोजपुर जिल्लाका स्थानीय तहको प्रकोप जोखिम विश्लेषण

१. भोजपुर नगरपालिका

१.१. भोजपुर न.पा.को संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	x	पहिरो	आगलागि	बाडी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	बाडी	वन्यजन्तु प्रभाव	बाढी	हसरीबतास	सडक दुर्घटना
पहिरो	x	x	आगलागि	पहिरो	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	x	x	x	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागि	आगलागि	आगलागि
महामारी	x	x	x	x	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भुकम्प
सुख्खा खडेरी	x	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	असिना	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	x	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	सडक दुर्घटना
सडक दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
जम्मा प्राप्ताङ्क	३	६	९	०	७	८	२	१०	१	४	५
स्तरीकरण	आठौं	पाचौं	दोश्रो	एघारौं	चौथो	तेश्रो	नवौं	पहिलो	दशौं	सातौं	छैटौं

१.२. भोजपुर नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्यून
२	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्यून
३	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	मध्यम
४	न्यून	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	मध्यम

५	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
६	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	न्यून
७	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	न्यून	न्यून	मध्यम	उच्च
८	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	मध्यम
९	न्युन	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
१०	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्यून	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	मध्यम
११	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
१२	न्युन	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम

२. अरुण गाउँपालिका

२.१. अरुण गाउँपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	x	बाढी	आगलागी	वाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	वाढी	वन्यजन्तु प्रभाव	वाढी	वाढी	सडक दुर्घटना
पहिरो	x	x	आगलागी	पहिरो	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	सडक दुर्घटना
आगलागी	x	x	x	आगलागी	आगलागी	सुख्खा खडेरी	आगलागि	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागि	आगलागि	आगलागि
महामारी	x	x	x	x	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	महामारी	वन्यजन्तु प्रभाव	महामारी	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	x	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	x	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	सडक दुर्घटना
सडक दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
जम्मा प्राप्तङ्क	**५**	**४**	**८**	**२**	**७**	**९**	**०**	**१०**	**१**	**३**	**६**
स्तरीकरण	**छैटौ**	**सातौ**	**तेश्रो**	**नवौं**	**चौथो**	**दोश्रो**	**एघारौं**	**पहिलो**	**दशौ**	**आठौ**	**पाचौ**

२.२ अरुण नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	न्युन
२	न्यून	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्यून	मध्यम	न्युन
३	न्यून	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	मध्यम
४	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	न्युन
५	न्यून	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	न्युन
६	मध्यम	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	मध्यम
७	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	मध्यम	मध्यम

३ पौवादुङमा गाउँपालिका

३.१. पौवादुङमा गाउँपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	*x*	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	बाढी
पहिरो	*x*	*X*	आगलागी	पहिरो	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	हुरीबतास	पहिरो
आगलागी	*x*	*X*	*x*	आगलागी	आगलागी	सुख्खा खडेरी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	*x*	*X*	*x*	*x*	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	महामारी
भूकम्प	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	असिना
वन्यजन्तु प्रभाव	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	हुरीबतास	चट्याङ्ग
हुरीबतास	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*
जम्मा प्राप्तङ्क	१	५	८	२	७	९	३	१०	४	६	०
स्तरीकरण	दशौं	छैटौ	तेश्रो	नवौ	चौथो	दोश्रो	आठौ	प्रथम	सातौ	पाचौ	एघारौ

३.२.पौवादुङमा गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
२	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
३	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
४	न्युन	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
५	मध्यम	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	न्यून	न्युन
६	मध्यम	न्यून	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	न्यून	न्युन

४ हतुवागढी गाउँपालिका

४.१. हतुवागढी गाउँपालिकाको संकटासन्न अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	x	पहिरो	आगलागी	वाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	बाढी	वन्यजन्तु प्रभाव	वाढी	वाढी	वाढी
पहिरो	x	X	आगलागी	पहिरो	पहिरो	सुख्खा खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	x	X	x	आगलागी	आगलागी	सुख्खा खडेरी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	x	X	x	x	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	महामारी	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	x	X	x	x	x	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	x	X	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	x	X	x	x	x	x	X	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	x	X	x	x	x	x	X	x	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	x	X	x	x	x	x	X	x	x	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	x	X	x	x	x	x	X	x	x	x	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	x	X	x	x	x	x	X	x	x	x	x
जम्मा प्राप्तङ्क	**५**	**७**	**८**	**१**	**६**	**९**	**०**	**१०**	**२**	**४**	**३**
स्तरीकरण	**छैटौ**	**चौथो**	**तेश्रो**	**दशौ**	**पाचौ**	**दाश्रो**	**एघारौ**	**पहिलो**	**नवौ**	**सातौ**	**आठौ**

४.२. हतुवागढी गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	न्यून	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
२	न्यून	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
३	न्यून	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
४	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
५	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
६	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
७	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
८	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
९	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन

५ टयाम्केमैयुङ गाउँपालिका

५.१. टयाम्केमैयुङ गाउँपालिकाको संकटासन्न अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	*x*	पहिरो	आगलागी	बाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	बाडी
पहिरो	*x*	*X*	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	*x*	*X*	*x*	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	*x*	*X*	*x*	*x*	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	भूकम्प	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	वन्यजन्तु प्रभाव	असिना	असिना	असिना
वन्यजन्तु प्रभाव	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	चट्याङ्ग	चट्याङ्ग
हुरीबतास	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*
जम्मा प्राप्तङ्ग	२	९	८	०	७	४	६	१०	५	३	१
स्तरीकरण	**ननौं**	**दोश्रो**	**तेश्रो**	**एघारौ**	**चौथो**	**सातौ**	**पाचौं**	**पहिलो**	**छैटौ**	**आठौं**	**दशौं**

५.२. टयाम्केमैयुङ गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन
२	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन
३	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च
४	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	उच्च
५	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन
६	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन
७	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन
८	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन
९	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्युन

६ साल्पासिलिछो गाउँपालिका

६.१. साल्पासिलिछो गाउँपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वाढी	*x*	पहिरो	आगलागि	बाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	बाडी	वन्यजन्तु प्रभाव	बाडी	हुरीबतास	बाडी
पहिरो	*x*	*X*	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	*x*	*X*	*x*	आगलागी	आगलागी	आगलागी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	*x*	*X*	*x*	*x*	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	महामारी
भूकम्प	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	भूकम्प	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सुख्खा खडेरी
असिना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास	चट्याङ्ग
हुरीबतास	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	*x*	*X*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*
जम्मा प्राप्तङ्ग	**४**	**९**	**७**	**०१**	**४**	**४**	**३**	**१०**	**५**	**६**	**१**
स्तरीकरण	**आठौ**	**दोश्रो**	**तेश्रो**	**दशौ**	**छैटौ**	**सातौ**	**नवौ**	**पहिलो**	**पाचौं**	**चौथो**	**एघारौ**

६.२. साल्पासिलिछो गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	वाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
१	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
२	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
३	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
४	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
५	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन
६	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन

७ रामप्रसादसाई गाउँपालिका

७.१. रामप्रसादराई गाउँपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	*x*	पहिरो	आगलागी	बाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	बाडी	वन्यजन्तु प्रभाव	बाडी	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
पहिरो	*x*	*x*	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	*x*	*x*	*x*	आगलागी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
महामारी	*x*	*x*	*x*	*x*	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	सडक दुर्घटना
सुख्खा खडेरी	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	असिना	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	सडक दुर्घटना
सडक दुर्घटना	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*
जम्मा प्राप्तङ्क	**३**	**९**	**४**	**०**	**६**	**८**	**२**	**१०**	**१**	**५**	**७**
स्तरीकरण	**आठौं**	**दाश्रो**	**सातौं**	**एघारौ**	**पाचौं**	**तेश्रो**	**नवौ**	**पहिलो**	**दशौ**	**छैटौं**	**चौथो**

७.२.रामप्रसादराई गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
१	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम
२	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम
३	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	मध्यम
४	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
५	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम
६	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम

८. आमचोक गाउँपालिका

८.१. आमचोक गाउँपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	*x*	पहिरो	आगलागी	वाढी	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	वाढी	वन्यजन्तु प्रभाव	वाढी	हुरीबतास	वाढी
पहिरो	*x*	*x*	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	*x*	*x*	*x*	आगलागी	आगलागी	सुख्खा खडेरी	आगलागी	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	हुरीबतास	आगलागी
महामारी	*x*	*x*	*x*	*x*	भूकम्प	सुख्खा खडेरी	महामारी	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	हुरीबतास	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
वन्यजन्तु प्रभाव	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
हुरीबतास	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*
जम्मा प्राप्ताङ्ग	**४**	**९**	**६**	**१**	**५**	**८**	**०**	**१०**	**२**	**७**	**३**
स्तरीकरण	**सातौं**	**दोश्रो**	**पाचौं**	**दशौं**	**छैटौं**	**तेश्रो**	**एघारौ**	**पहिलो**	**नवौं**	**चौथो**	**आठौ**

८.२. आमचोक **गाउँपालिकाका संकटासन्न वडाहरु**

वडाहरु	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
१	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
२	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
३	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
४	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
५	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
६	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
७	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन
८	न्युन	मध्यम	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
९	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन
१०	मध्यम	मध्यम	न्युन	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	न्युन	मध्यम	न्युन

९ षडानन्द नगरपालिका

९.१.षडानन्द नगरपालिकाको संकटासन्नताको अवस्था

प्रकोप	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
वाढी	x	पहिरो	बाढी	बाढी	भुकम्प	बाढी	बाढी	वन्यजन्तु प्रभाव	बाढी	बाढी	बाढी
पहिरो	x	x	पहिरो	पहिरो	भुकम्प	पहिरो	पहिरो	वन्यजन्तु प्रभाव	पहिरो	पहिरो	पहिरो
आगलागी	x	x	x	आगलागी	भुकम्प	आगलागी	आगलागि	वन्यजन्तु प्रभाव	आगलागी	आगलागी	आगलागी
महामारी	x	x	x	x	भुकम्प	सुख्खा खडेरी	असिना	वन्यजन्तु प्रभाव	चट्याङ्ग	हुरीबतास	सडक दुर्घटना
भूकम्प	x	x	x	x	x	भूकम्प	भूकम्प	वन्यजन्तु प्रभाव	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
सुख्खा खडेरी	x	x	x	x	x	x	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु प्रभाव	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी
असिना	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	असिना	हुरीबतास	असिना
वन्यजन्तु प्रभाव	x	x	x	x	x	x	x	x	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव	वन्यजन्तु प्रभाव
चट्याङ्ग	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास	चट्याङ
हुरीबतास	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	हुरीबतास
सडक दुर्घटना	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
जम्मा प्राप्तङ्क	**७**	**८**	**६**	**०**	**९**	**५**	**३**	**१०**	**२**	**४**	**१**
स्तरीकरण	**चौथो**	**तेश्रो**	**पाचौं**	**एघारौ**	**दोश्रो**	**छैटौं**	**आठौं**	**पहिलो**	**नवौं**	**सातौं**	**दशौं**

९.२. षडानन्द नगरपालिकाका संकटासन्न वडाहरु

वडाहरु	**वाढी**	**पहिरो**	**आगलागी**	**महामारी**	**भूकम्प**	**सुख्खा खडेरी**	**असिना**	**वन्यजन्तु प्रभाव**	**चट्याङ्ग**	**हुरीबतास**	**सडक दुर्घटना**
१	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
२	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन
३	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन
४	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
५	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
६	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
७	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
८	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
९	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन
१०	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन
११	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
१२	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
१३	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन
१४	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन

अनुसूची १०

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :		
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :		
वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :	वालवालिका संख्या :		
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाँउ/संरचना	☐ विद्यालयः संख्या .... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या .... ☐ सडक छेउ संख्या .... ☐ वन क्षेत्रः संख्या .... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्व भएको ☐ अवरुद्व नभएको

संचारको अवस्था	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
विधुत	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या ....) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या ....)
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या ....) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या......) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्याः .....
संचालननमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधि	☐ उपलब्ध छ ☐ उपलब्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या ....
खानेपानीको आपूर्ती	☐ सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्याः ...) ☐ अवरुद्ध भएको (संख्याः ...) प्रभावित धरधुरी संख्याः ...)
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल .... (विघा / रोपनी)
पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या...........)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या ....) ☐ आशिंक क्षति (संख्या ....)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या ……)

विशेष आवश्यकता (**Special Requrement**) भएका प्रभावितहरुको अनुमानित संख्या	
गभर्वती तथा सुत्केरी महिलाहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु (डिगनिटी किट आवश्यक	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या………….
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरु	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या………………
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरु- (जस्तै शैक्षिक तथा वालमैत्री स्थल (Child frindly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या………………
ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या………………
अपांगता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या………………
असहाय/विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकुल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरुको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या .... ☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामाग्री	☐ टेन्ट संख्या...... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या........ ☐ कम्वल संख्या...... ☐ कपडा संख्या......... ☐ भाडाकुँडा संख्या...... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..............कति जना ☐ पिउने पानी............ ☐ अन्य.............
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	☐ भएको	

	☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन	☐ छ ☐ छैन

५.घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोलि नेताको नामः	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

सही जिपीएस कोड उल्लेख गर्नुपर्नेछ। यदी जिपिएस नभएमा, अंशाश र देशान्तर ऐच्छिक हुनेछ।

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१. एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ।

२. विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ।

३. टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथामिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ। द्धितिय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ।

४. प्राप्त सूचनामा द्धिविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ।

५. माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ।

अनुसूची ११
नेपाल सरकार,गृह मन्त्रालय
बहु-क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम, २०७०
बहु प्रकोपप्रभावित समुदायको लागि
(Multi-Cluster Initial Rapid Assessment (MIRA)- Nepal, 2013)

(यो लेखाजोखा फाराम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा प्रयोग गर्नुपर्नेछ। प्रश्न १ देखि ४ सम्म जिल्ला सदरमुकाममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापनसँग तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरी भर्नु पर्दछ। सम्भवत यी सूचनाहरु जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा समावेश गरीएको हुनु पर्छ।)

१.लेखाजोखा गर्ने समूहको विवरण			
संलग्न संस्थाहरु :		निरीक्षण अवधि	
		देखि	सम्म
टोली प्रमुखको नाम		सम्पर्क विवरणहरु:	

२. भौगोलिक विवरण *(जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिसँगको परामर्शमा भर्नुपर्ने)*
२.१ जिल्लाको नामः
२.२ जिल्लाको नक्सा प्रयोग गरी विपद्‌वाट प्रभावित गाविस तथा समुदायको अवस्था निम्न आधारमा वर्गीकरण गर्ने १. अति प्रभावित **(ज्यादै ठूलो प्रभाव)** २. बढी प्रभावित **(बढी प्रभाव)** ३. सामान्य प्रभावित (ठीकै प्रभाव) ४. कम प्रभावित (कम प्रभाव) ५. प्रभावित नभएको (प्रभाव नपरेको)
२.३ सोही नक्सामा प्रभावित गाविस र समुदायमा यातायातको पहुँच नभएको इंगित गर्ने
२.४ सोही नक्सामा आन्तरिक रूपमा विस्थापित परिवारको अस्थायी स्थान इंगित गर्ने :
२.५ सोही नक्सामा यातायातको महत्वपूर्ण पूर्वाधारहरु (बाटो, पुल, विमानस्थल जस्ता भौतिक संरचना) क्षति भएको इंगित गर्ने
२.६ सोही नक्सामा संभावित सुरक्षा चुनौतिहरु (डकैत, अन्य समूह,आदि) को विषय इंगित गर्ने

जिल्ला सदरमुकाममा मिरा समूह जाँदा जिल्ला तहका विचार गर्नुपर्ने प्रश्नहरुः

३. जिल्ला तहमा विचार पुर्‍याउनुपर्ने तथ्यांकहरु ((जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयबाट सूचनाहरु संकलन गर्नुपर्ने)						
३.१ जिल्लामासञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य सेवाको अवस्था						
स्वास्थ्य सुविधाका किसिम	भवनहरु		पर्याप्त जनशक्ति (दरबन्दी)		पहुँच	
	जम्मा सङ्ख्या	क्षति सङ्ख्या	छ	छैन	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी						
उपस्वास्थ्य चौकी						
प्राथमिक उपचार केन्द्र						
अस्पताल						
यदी स्थानीय (उप)स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य चौकीमा गाउंपालिकाका बासिन्दाको पहुँच छैन भने सो को कारण खुलाउनुहोसः						
३.२ स्थानीय अस्पताल तथा पोषण पुनःस्थापना गृहमा कुपोषणले ग्रस्त र उपचाररत बिरामीको सङ्ख्या कति छ ? (जिल्ला स्तरीय सुविधाको लागि) सङ्ख्या.................. **(ऐच्छिक)** के यो अवस्था अघिल्ला वर्षहरूभन्दा फरक छ ? खुलाउनुहोस् : के त्यहाँ पर्याप्त उपचार क्षमता उपलब्ध छ/छैन ? :						

प्रत्येक प्रकृतिको प्रभाव समेटने गरी र प्रत्येक प्रकृतिका लागि देहायको विस्तृत सूचना सकंलन गर्न कुनै समुदाय (हरु) छनौट गर्ने (यदी समय नपुगेमा ज्यादै, अति प्रभावित समुदायको मात्र सङ्कलन गर्ने)

४. नमुना गाउंपालिका/समुदाय			
जिल्ला	गाविस	पी कोड*	प्रभावको आँकलन र वर्गीकरण(१-५)
वडा	प्रभावित वडाहरुः		भ्रमण गरिएका गाउँहरु
समुदाय/गा.वि.स.	अक्षांश[1]		देशान्तर[1]

५. जनसङ्ख्या विवरण (गाउँ/बस्ती तहमा)
५.१ जम्मा जनसङ्ख्या

जम्मा परिवार सङ्ख्या	महिला	पुरुष	५ वर्ष मुनिका बालबालिका	जम्मा जनसङ्ख्या

५.२ अति प्रभावित जनसङ्ख्या (गन्ति गर्ने): जसको सबैभन्दा बढी सम्पति(घर, खेत, घरायसी सरसामान, भण्डारण, औजार र बस्तुभाउ) नोक्सान भएको छ ।

परिवार सङ्ख्या	महिला	पुरुष	५ वर्ष मुनिका बालबालिका	जम्मा जनसङ्ख्या

५.३ कम प्रभावित जनसङ्ख्या : जसको आंशिक रुपमा सम्पति (घर, खेत, घरायसी सरसामान, भण्डारण, औजार र बस्तुभाउ) नोक्सान भएको छ

परिवार सङ्ख्या	महिला	पुरुष	५ वर्ष मुनिका बालबालिका	जम्मा जनसङ्ख्या

५.४ प्रभावित व्यक्तिको सङ्ख्या

	महिला	पुरुष	जम्मा	५ वर्ष मुनिका बालबालिका	साझा कारण
मृत्यु हुनेको सङ्ख्या					
घाइते हुनेको सङ्ख्या					
हराएकाको सङ्ख्या					

५.५ सङ्कटासन्न समूह :

व्यक्तिको सङ्ख्या	बाढीका कारण बासस्थानविहीन भएका परिवारहरु		६० वर्षमाथिका एकल वृद्धवृद्धा		अत्यन्त बिरामी/अशक्त		गर्भवती तथा सुत्केरी महिला	महिला घरमूली भएको परिवार	जातीय, धार्मिक तथा पिछडिएका समुदायहरु
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष			

६. बसोबास तथा गैरखाद्य	
६.१ क्षति भएका घरहरूको क्षतिको अवस्था कस्तो छ ?	
क. पूर्ण रूपमा क्षति भएका घरहरुको जम्मा संख्या, जहाँ बसोवास योग्य छैन् (पूर्णतः भत्काई पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने)	
ख. क्षतिग्रस्त भएका घरहरुको जम्मा सङ्ख्या, वस्नका लागि असुरक्षित(गह्रो वा भित्ता-पर्खाल, छाना आदि भत्किन लागेका)	
ग. आंशिक रूपमा क्षति भएका घरको जम्मा सङ्ख्या जुन वस्नका लागि सुरक्षित रहेका तर सामान्य मर्मतसंभार आवश्यक पर्ने (संरचना यथावत रही सामान्य भत्केको)	
घ. स्पष्ट नदेखिने गरी क्षति भएका घरहरुको जम्मा संख्या	
६.२ के सरसफाइ तथा पानीको व्यवस्थासहित सामुदायिक आश्रयस्थल उपलब्ध छन् ?	☐ छ ☐ छैन
यदी छ भने प्रभावित समुदायको वरिपरि कस्तो प्रकारको र कतिवटा आश्रयस्थल छन् उल्लेख गर्ने :	
जम्मा क्षमताः (स्फेयर मापदण्ड अनुसार कति जनालाई पर्याप्त रुपमा समावेश गर्न सकिन्छ, सामुदायिक आश्रय स्थल व्यवस्थापन क्षमता सहित जम्मा क्षमता आँकलन गर्नुपर्नेछ)	

७. घरेलु खाद्य सुरक्षा		
७.१ खेतीबालीको औसत कति नोक्सान भएको छ ? बिगाह		
७.२ कति प्रतिशत परिवारसङ्ख्याको खाद्यान्न भण्डार नोक्सान भएको छ ?	पूरै(%)	आंशिक (%)

७.३ यस समुदायको जीविको पार्जनको मुख्य स्रोत के हो ? कति प्रतिशत समुदायले यसलाई मुख्य जीविकोपार्जनको स्रोत मान्छन् आँकलन गर्ने । के धेरैजसो परिवारले आफ्नो जीविकोपार्जन कार्य पुनः सुरु गर्न थालिसकेका छन् ?	☐ खेतीबाली ☐ पशुपालन ☐ ज्यालादारी ☐ माछापालन ☐ व्यापार ☐ लघु उद्योग ☐ पर्यटन ☐ वन उत्पादन ☐ अन्य पुनः सुरु	यदी संभव छ भने कति % समुदायहरुको मुख्य जीविकोपार्जनको स्रोत मान्दछन् अनुमानित घरपरिवारहरु ....% ....% ....% ....% ....% ....% ....% ....% ....%	पुनः सुचारु भएको छ छैन ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐ ☐☐

७.४ के समुदायमा विपत्तिको बेला निम्नलिखित रणनीतिहरु अपनाउने अभ्यास गरिएको छ ?	घरपरिवारको अनुमानित (प्रतिशतमा)
☐ खानेकुराको खपत कम गर्ने..	....
☐ अस्वस्थ खाद्यान्न/खान नहुने वा कम गुणस्तरीय खाद्यान्न खाने...	....
☐ उपभोगका लागि सापटी बढाउने..	....
☐ घरायसी सरसामान (भाँडावर्तन, गरगहना आदि) बेचबिखन...	....
☐ उत्पादनशील सम्पत्ति बेचविखन (औजारहरु, पशुपंक्षी, मेशीन, जग्गाजमीन)...	....
☐ अन्य स्थानमा बसाई सर्ने...	....
☐ आपतकालीन सहयोगका लागि जि.दै.प्र.उ.स.मा भर पर्ने...	....
☐ सामुदायिक अन्नभण्डार/आपत्कालीन अन्नभण्डारबाट सहयोग/सापटी...	....
☐ अन्य खुलाउने)..	....
	....

७.५ के बजारसम्म पुग्न सकिन्छ र बजार खुलेका खुलेका छन् ? यदि छन् भने कति टाढाका बजार सुचारू छन् ?	यदी खुलेको छ भने दुरी कति छ ?

७.६ दैनिक उपभोग्य सामानको मूल्य	इकाइ	अहिले	विपद् हुनुअघि
मोटा चामल			
मसिना चामल			
गहुँको पीठो			
तोरीको तेल			
मुसुरो दाल			
कालो चना			
प्याज			
आलू			
अन्य (उल्लेख गर्ने)			

<table>
<tr><td colspan="5">८. खानेपानी तथा सरसफाइ</td></tr>
<tr><td colspan="5">८.१ पानीको आपूर्ति व्यवस्था</td></tr>
<tr><td colspan="5">शुद्ध पानीको उपलब्धता (दैनिक १५ लिटर प्रतिव्यक्ति)
☐ ०-२४%☐ २५-४९% ☐ ५०-७४% ☐ ७५-१००%
पृष्टि गर्ने स्रोतहरुः स्थानीय निकाय र सेवादाताहरुसँग अन्तर्वार्ता आदी । संभव भएमा समुदायबाट पुष्टि गर्ने र अवलोकन पनि गर्ने ।</td></tr>
<tr><td>पिउने पानीको प्राथमिक स्रोत
☐ खुल्ला कुवा
☐ टयुववेल/हाते पम्प
☐ झरना/खोला
☐ सङ्कलितपानीट्याङ्की,
☐ पाइप खानेपानीप्रणाली
☐ अन्य</td><td></td><td>अवस्था
☐ चालु
☐ बिग्रिएको
(मर्मतसम्भार गरेर प्रयोग गर्न सकिने)
☐ प्रदूषित भएको
पूर्ण क्षति भएको
धमिलो पानी</td><td></td><td>पानीको वैकल्पिक व्यवस्था छ ?
☐ छ
☐ छैन
यदि छ भने स्रोत, ठाउँ र पानी गुणस्तरको सफापन वा धमिलोपनको अवस्थाः

न्यूनतम शुद्ध पानी वितरणका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू (भौतिक), (जस्तै मर्मत खानेपानी प्रणालीको मर्मत)</td></tr>
<tr><td colspan="5">☐ प्रभावित परिवारसँग खानेपानी भण्डारणको लागि प्रयोग गर्न घरपरिवारमा विर्को भएको भाँडो उपलब्ध छ कि छैन ?☐ छ ☐ छैन</td></tr>
<tr><td colspan="5">८.२ सरसफाइ सम्बन्धी सुविधा</td></tr>
<tr><td colspan="5">प्रभावित जनता कँहा सरसफाइ सेवाको उपयोगी पहुँच (जस्तै शौचालय):
☐ ०-२४%☐ २५-४९% ☐ ५०-७४% ☐ ७५-१००%
पुष्टि गर्ने स्रोतहरुः स्थानीय निकाय र सेवादाताहरुसँग अन्तर्वार्ता आदी । संभव भएमा समुदायबाट पुष्टि गर्ने र अवलोकन पनि गर्ने ।</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td><td colspan="2">८.३.२ सरसफाइका सुविधाको उपयोगबाट बञ्चित जनसङ्ख्या :</td></tr>
<tr><td colspan="5">पर्याप्त मात्रामा व्यक्तिगत सरसफाइका सामग्रीहरू (साबुन, रुमाल तथा तौलिया, न्यापकिन आदी) को उपलब्धता
☐ छ ☐ छैन
द्रष्टव्य : सरसफाइका सामग्रीहरू आवश्यक पर्ने परिवार सङ्ख्या :</td></tr>
</table>

९. संरक्षण	
९.१ मुख्य सवालहरू के के हुन ? *(मिल्दा बुँदाहरूमा चिन्ह लगाउनुहोस्)*	
□ लैङ्गिक हिंसा वा जोखिम □ छुट्टिएको वा एक्लो बालबालिका □ सशस्त्र समूहको उपस्थिति □ समुदायमा पहिलेजस्तो एकता नभएको □ मानव बेचबिखनको खतरा	विस्फोटक पदार्थको जोखिम बेपत्ता भएका व्यक्तिहरु त्रसित बालबालिका/वयस्कहरु भेदभाव र छुवाछुत कानूनी लिखतहरु हराएको अन्य
माथि उल्लेखित बुँदाहरू मध्ये कुनै पनि सही हुन् भने त्यस्तो समस्याको विवरण र स्थान(हरु) बारे लेख्नुहोस :	
९.२ सुरक्षाकर्मीहरु उपस्थित छन् ? ☐ छन ☐ छैन	

१०. पोषण (यदि संभव भए महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवक वा स्थानीय स्वास्थ्य कर्मचारीलाई सोध्ने)	
१०.१ एक वर्षमुनिका बालबलिकालाई कुन खाना खुवाउने गरिएको छ? *(धेरैजसो खुवाउने खाना पहिला उल्लेख गर्ने)*	
....	विपद् हुनुअघि (पहिले) १ .... २ .... ३ ....
१०.२ वर्तमान अवस्थामा दूध खुवाउन कम भएको अथवा रोकिएको छ ? .... ● यदि छ भने कारण खुलाउनुहोस्: .... ● दूधको सट्टामा के खुवाउनु गरिएको छ ? :	
१०.३ बच्चाको लागि आवश्यक कुनै खाद्य सामाग्री, व्यवसायिक खाना वा बोतल वा बोतलका मुन्टाहरु सहयोग प्राप्त भएको छ ? यदि छ भने सहयोको स्रोत खुलाउनुहोस् (थाहा छ भने):	

११. स्वास्थ्य (स्वास्थ्य केन्द्रहरु तथा स्थानीय सुमदायसँग सोध्ने)

११.१ स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रमुख समस्या		११.२ औषधि तथा औषधिजन्य सामग्रीको उपलब्धता	
प्रमुख समस्याहरू	प्रमुख समस्याहरू	**औषधि :**	**इक्यूपमेण्ट तथा सामाग्रीहरु (स्ट्रेचर सहित):**
☐ झाडा पखाला ☐ बान्ता ☐ आँखाको संक्रमण ☐ सर्पको टोकाई ☐ ज्वरो ☐ कफ खोकी र ज्वरो	☐छालाको सङ्क्रमण ☐ चोटपटक ☐वच्चा पाउँदा आमा वा वच्चाको मृत्यु	☐ पर्याप्त ☐ अपर्याप्त आवश्यकता खुलाउनुहोस् ……………………	☐ पर्याप्त ☐ अपर्याप्त आवश्यकता खुलाउनुहोस् ………………..

११.३ सञ्चालनमा रहेका नजिकैका स्वास्थ्य सुविधाहरू

स्वास्थ्य सुविधाका प्रकार	क्षतिग्रस्त		पर्याप्त कर्मचारी		पहुँच		विधुत आपूर्ति		खानेपानी आपूर्ति	
	छन्	छैनन्	छन्	छैनन	छन्	छैनन	छन्	छैनन्	छन्	छैनन्
निजी क्लिनिक										
उपस्वास्थ्य चौकी										
स्वास्थ्य चौकी										

स्थानीय (उप) स्वास्थ्य चौकी र प्राथमिक स्वास्थ्य चौकीमा गा.वि.स.का बासिन्दाको पहुँच छैन भने कारण खुलाउनुहोस् :

१२. शिक्षा

१२.१ प्रभावित समुदायमा रहेका विद्यालयको संख्या (बोर्डिङ्ग विद्यालय सहितका सबै शैक्षिक संस्थाहरु)

वर्गीकरण	**संख्या**	**विधार्थीको संख्या**		
		पुरुष	**महिला**	**जम्मा**
बाल स्याहार केन्द्र (विद्यालय जानु अघि)				

प्राथमिक विद्यालय				
निम्न माध्यमिक विद्यालय				
माध्यमिक विद्यालय				
उच्च विद्यालय				
क्याम्पस/विश्वविद्यालय				

१२.२ समुदायको शिक्षाको अवस्था (शिक्षण सामाग्रीमा भएको क्षति सहित)

वर्गीकरण	**संख्या**	**प्रभावित विधार्थी**		
		पुरुष	**महिला**	**जम्मा**
पूर्णरुपमा क्षतिग्रस्त				
आंशिक रुपमा क्षतिग्रस्त, अहिले प्रयोग गर्न नसकिने				
आंशिक रुपमा क्षतिग्रस्त, सामान्य मर्मत पश्चात प्रयोग गर्न सकिने				

१२.३ बालबालिकाका शैक्षिक सामाग्रीहरु पनि प्रभावित भएका छन् ? (किताववहरु, पेन्सिल, झोला, कापी आदी)

वर्गीकरण	**प्रभावित विधार्थी**		
	पुरुष	**महिला**	**जम्मा**
सबै/पूर्ण रुपमा नष्ट भएको			
आंशिक रुपमा नष्ट भएको			

१२.४ बाल स्याहार केन्द्रको अवस्था कस्तो छ ?

वर्गीकरण	**प्रभावित बालबालिका**		
	पुरुष	**महिला**	**जम्मा**
पूर्णरुप्मा क्षतिग्रस्त			
आंशिक रुपमा क्षतिग्रस्त, अहिले प्रयोग गर्न नसकिने			

१२.५ अस्थायी आवासको रुपमा प्रयोग गरिरहेको शैक्षिक संस्थाहरु

वर्गीकरण	**संख्या**	**विधार्थीको संख्या**		
		पुरुष	**महिला**	**जम्मा**
बाल स्याहार केन्द्र (विद्यालय जानु अघि)				
प्राथमिक विद्यालय				
निम्न माध्यमिक विद्यालय				

माध्यमिक विद्यालय				
उच्च विद्यालय				
क्याम्पस/विश्वविद्यालय				

१३. राहत तथा सहयोग सम्बन्धी पूर्व गतिविधि
१३.१ स्थानीय समुदायले कुनै सहयोग पाइरहेका छन् ? ☐ छन् ☐ छैनन् यदि छन् भने कुन संस्थाबाट र कस्तो प्रकारको सहयोग कति परिवारले पाइरहेका छन् ? यदि छैन् भने, सहयोग प्रदान गर्ने कुनै तत्काल योजना छ कि ?

यदि घरपरिवारहरु आफनो परम्परागत थलो बनेको समुदाय भन्दा बाहिर (छिमेकी गा.वि.स. वा बाहिर) विस्थापित भएका छन् भने त्यस्तो प्रत्येक स्थानका लागि देहयाको सूचना संकलन गने:

१४. विस्थापित जनसङ्ख्या :

१४.१ विस्थापित जनसङ्ख्या

परिवार	महिला	पुरूष	५ वर्ष मुनिका बालबालिका	जम्मा जनसङ्ख्या

गर्भवती महिला	दूध खुवाउने महिला (०-१२ महिनासम्म्को)	६० वर्ष भन्दा माथिका	असहाय

विस्थापित बसोबास गरिरहेको स्थान	गाविस भवन	विद्यालय	छिमेकीको घरमा	छिमेकी गाउँमा	नातेदारको घरमा
विस्थापितहरूको बसोबाससम्म पहुँच	☐ छ			☐ छैन	
पहुँच छ भने कुन माध्यम प्रयोग गर्न सकिन्छ?	☐बस	☐ ट्रयाक्टर	☐ ट्रक	☐ गोरुगाडा	☐ रिक्सा ☐ अन्य
यदि पहुँच छैन भने नजिकको मोटरबाटोबाट कति टाढा पर्छ?	किलोमिटर		प्रति दिन कति घण्टा		

१४.२ तत्कालै विशेष सहयोगको आवश्यकता भएका व्यक्ति छन्/छैनन?

☐ छन्　　　　☐ छैनन्

भएमा कतिजना र कस्तो किसिमको सहयोगको आवश्यकता पर्ने ?

१४.३ विस्थापित भएर नयाँ ठाउँमा गएका समुदायका वालबलिका त्यहाँको विद्यालयमा भर्ना भएका छन्?

☐ छन्　　　　☐ छैनन्

नयाँ विद्यालयमा भर्ना भएका भए कति जना भएका छन् ?.........

.... विद्यार्थीहरू कति दिनदेखि स्कूल जान सकेका छैनन्: ...

१४.४ कुन ठाउँबाट विस्थापित भएर आएको

जिल्ला	गाविस	वडा	गाउँ/टोल

१४.५ विस्थापितहरू कहिलेसम्ममा आफ्नो स्थानमा फर्किने सोचाइमा छन्? :

अहिले फर्किदैनन् भने कुनै विशेष कारणहरु:

१४.६ अहिले पनि विस्थापन भइरहेको छ?	☐ छन्	☐ छैनन्	छन् भने कति जना प्रतिदिन ? (व्यक्ति)

१४.७ स्थानीय बासिन्दाले विस्थापितलाई सहयोग गरेका छन् ?☐छ ☐ छैन कसरी?

अनुसूची १२

शव सनाखत फाराम

(Post Mortem FORM)

(मार्गदर्शन बुँदा नं. ९.३ (क)३ सँग सम्बन्धित)

घटनाको प्रकृतिः

घटनास्थलको नामः

घटना मितिः

परिचयात्मक क्रमाङ्क प्रयोग गर्नुहोस र सम्बन्धित फाइलहरु तस्वीरहरु र भण्डारण गरिएका वस्तुहरु संलग्न गराउनुहोस ।

शव/शवको टुक्राको संकेत नं (B/BP) code :
सम्भावित शवको सनाखत :
सूचना दिने व्यक्ति : नाम :... कार्यालयको पद :.............................स्थान र मिति :............................... हस्ताक्षर :...................................
खोजीको विवरण (स्थान, मिति, घटनाको विवरण र खोजीकर्ताको नाम पनि उल्लेख गर्नुहोस् । यदि सोही क्षेत्रमा अरु पनि शवहरुको खोजीकार्य भएको भए संङकेत गर्नुहोस र यदि सनाखत हुनसके नाम र नाता सम्बन्ध पनि संलग्न गर्नुहोस ।
विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम :पदः हस्ताक्षर :मितिः

शव सनाखत फाराम

B/BP Code: .... क) भौतिक विवरण

क.१	सामान्य अवस्था एउटा चिन्ह लगाउनुहोस्)	अ.संग्लो शव	टुक्रिएको शव (वर्णन गनुहोस)		शवको टुक्रा (वर्णन गर्नुहोस)	
		आ.पूर्ण सुरक्षित	केही भाग कुहिएको	आंशिक अस्थिपंजर भएको	अस्थिपंजर मात्र	
क.२	देखिने लिङग् एउटामा चिन्ह लगाउनुहोस र प्रमाणहरु व्याख्या गर्नुहोस)	पुरुष	महिला	सम्भावित पुरुष	सम्भावित महिला	थाहा पाउन नसकिएका
		प्रमाणहरु वर्ण न गनुहोस (ज नेन्द्रिय, दाह्री इत्यादि)				
क.३	उमेर समूह एउटामा चिन्ह लगाउनुहोस)	शिशु	बालक	किशोर	वयस्क	प्रौढ
क.४	भौतिक विवरण नाप्नुहोस वा एउटामा चिन्ह लगाउनुहोस)	उचाई (शरीर देखि पैतालासम्म)		पुडको	औसत	अग्लो
		वजन		पातलो	औसत	मोटो
क.५	अ) टाउकोका रौं	रङ्ग	लम्बाई	आकार	मुडलोपन	अन्य
	आ) अनुहारको रौं ई) शरीरका रौं	केही छैन	जुङगा	दाह्री	लम्बाई	रङ्ग
		वर्णन गर्नुहोसः				
क.६	छुटयाउने चिन्ह तथा शारीरिक भौतिक जस्तै (कानको आकार, आँखि भौ, नाक, चिउँडो, हात, खुट्टा, नङ, कुरुप अंङ्ग, छुट्टिएका हात, खुट्टा/अंङ्ग प्रत्यङग) सर्जिकल इम्प्लान्टस् वा प्रास्थेसिस नक्कली हात/खुट्टा) छालाका चिन्हहरुः खतहरु, टयाटु, छेडेको, जन्मजात चिन्ह, कोठी, देखिने घाउचोटः (स्थान र दायाँ/बायाँ तिर कुन हो उल्लेख गर्नुहोस) दन्त अवस्थाः (सुनको दाँत, नक्कली दाँत)				यदि चाहिएको परिच्छेदमा थप पानाहरु थप्नुहोस ।यदि सम्भव भए, भेटिएका शारीरिक चिन्हहरु चित्राङकन गनुहोस । शिशु बालक किशोर वयस्क प्रौढ	

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर :मितिः

शव सनाखत फाराम

B/BP Code: ....

ख) संलग्न प्रमाण :

ख.१	लुगाफाटा	लुगाफाटाका प्रकार, रङग, फेब्रिक, ब्राण्डको नाम, टालटूल मर्मत) गरिएको । सम्भव भए सम्मका सबै कुराहरु वर्णन गनुहोस ।
ख.२	जुत्ता	किसिम (पानी बुट, जुत्ता, चप्पल) रङग, ब्राण्ड, साइज । सम्भव भए सम्मका सबै कुराहरु वर्णन गनुहोस ।
ख.३	चश्मा	चश्मा (रङग र ढाँचा), कन्ट्याक्ट लेन्सहरु । सम्भव भए सम्मका सबै कुराहरु वर्णन गर्नुहोस ।
ख.४	व्यक्तिगत सरसामान	घडी, गरगहना, थैली, साँचो, तस्विरहरु, मोबाइल फोन नम्बर सहित), औषधिहरु, चुरोट, इत्यादि । सम्भव भए सम्मका सबै कुराहरु वर्णन गर्नुहोस ।
ख.५	चिन्न सकिने कागजातहरु	परिचय पत्र, सवारी चालक अनुमति पत्र, क्रेडिट कार्ड, भिडियो क्लब कार्ड, इत्यादि । सम्भव भए फोटोकपी गर्नुहोस । त्यस भित्र रहेका जानकारीलाई वर्णन गर्नुहोस ।

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर : मितिः

शव सनाखत फाराम

B/BP Code: ....

ग. अभिलेख गरिएका जानकारी :

ग.१	औंठा छाप	छ	छैन	औंठा छाप लिने व्यक्तिः भण्डारण गरिएको स्थलः
ग.२	शवका तस्वीरहरु	छ	छैन	शवका तस्वीरहरु लिने व्यक्तिः भण्डारण गरिएको स्थलः

घ. सनाखत

घ.१	सनाखतको लागि अनुमान	सम्भाव्य परिचयको ठहर गर्नुका कारणहरु व्याख्या गर्नुहोस ।

ङ. शवको स्थितिः

भण्डारण गरिएको	शव घर, रेफ्रिजेरटर, कन्टेनर अस्थायी दफन आदिको विशेष रुपले उल्लेख गर्नुहोस् र स्थानबारे वर्णन गर्नुहोस ।
	भण्डारण गर्ने व्यक्तिः
हस्तान्तरण	बुझिलिने व्यक्तिः मितिः
	अधिकार प्रदान गर्ने व्यक्तिः
	अन्तिम गन्तव्य (निर्दीष्ट स्थान):

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर : मितिः

अनुसूची १३

हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम

(AM FORM)

हराइरहेको व्यक्ति संख्या/कोड (MPNO/code) :

घटनाको प्रकृति :

घटनास्थलको नाम :

(परिचयात्मक क्रमाङ्क प्रयोग गरी सम्बन्धित फाइलहरु, तस्वीरहरु र भण्डारण गरिएका वस्तुहरु संलग्न गराउनुहोस्)

अन्तरवार्ता लिने व्यक्तिको नामः
अन्तरवार्ता लिने व्यक्तिको सम्पर्क ठेगानाः
अन्तरवार्ता दिने व्यक्तिको नामः
हराइरहेका व्यक्ति संगको सम्बन्धः
सर्म्पकः ठेगानाः.. टेलिफोनः.....................................इमेलः.. हराइरहेका व्यक्तिको लागि सर्म्पक व्यक्ति, यदि माथि उल्लेखित भन्दा फरक भएमाः (केही खबर दिनको लागि कस्लाई सम्पर्क गर्नेः
नाम/सम्पर्क विस्तृत)

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः हस्ताक्षर :

मितिः

हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम

MP NO Code: .... हराइरहेको व्यक्तिको तथ्याङ्क

क) व्यक्तिगत विवरण

क.१	हराइरहेको व्यक्तिको नाम, थर, पिता वा आमाको नाम					
क.२	ठेगाना/वासस्थान	पछिल्लो ठेगाना र साविकको ठेगाना यदि पहिलेकको भन्दा फरक भएमा				
क.३	वैवाहिक अवस्था	अविवाहित	विवाहित	सम्वन्ध विच्छेदन	विधुवा	विवाह नगरेका तर संगै बसेका
क.४	लिङ्ग	महिला	पुरुष		तेस्रो लिङगी	
क.५	यदि महिला भएमा	विवाहित बेला को नाम				
		गर्भवती	बालबच्चा		कतिजना ?	
क.६	उमेर	जन्म मिति			बर्ष	
क.७	जन्मस्थान, राष्ट्रियता, मुख्य भाषा					
क.८	चिनारी दस्तावेज (मुख्य विस्तृत, ल्य इत्यादी)	यदि उपलब्ध भएमा परिचय पत्रको फोटो संलग्न गर्नुहोस ।				
क.९	औठा छाप	छ	छैन		कहाँ	
क.१०	पेशा					
क.११	धर्म					

ख) घटना

ख.१	बेपत्ता हुनु भन्दा अघिको घटना/वातावरण (यदि चाहिएमा थप पानाहरु थप्नुहोस्)	बेपत्ता हुनभन्दा अघिको स्थान, मिति, समय, घटना, अरु प्रभावितहरु र प्रत्यक्षदर्शीहरु जस्ले हराइरहेका व्यक्तिलाई अन्तिमपटक जिउँदै भेटेको थियो (नाम र ठेगाना सहित):–		
	यो केसलाई लिएर कतै दर्ता गरिएको वा उजुरी गरिएको छ ?	छ	छैन	कसलाई/कहाँ
ख.२	परिवारका अन्य सदस्यहरु हराइ रहेका छन्? यदि छन् भने तिनीहरुको दर्ता वा सनाखत भैसकेका छन् ?	नाम, नाता, अवस्था		

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर : मितिः

हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम

MP NO Code: .... हराइरहेको व्यक्तिको तथ्याङ्क

ग) भौतिक विवरण

ग.१	साधारण विवरण (हुबहु/लगभग नाप निदेश गर्नुहोस) र अनुकुल समूहमा घेरा लागाउनुहोस्	उचाई(हबहु/लगभग)		पातलो	सामान्य	मोटो
		वजन (तौल)		पातलो	सामान्य	मोटो
ग.२	जाति समूह/छालाको रङ्ग					
ग.३	आँखाको रङ्ग					
ग.४	अ) टाउकोका रौं	रङ्ग	लम्बाई	आकार	मुडलोपन	अन्य
	आ) अनुहारको रौं	केही छैन	जुङ्गा	दाह्री	रङ्ग	लम्बाई
	इ) शरीरका रौं	वर्णन गनुहोस्				
ग.५	विशिष्ट लक्षणहरुः शारीरिक (भौतिक)ः जस्तै कानको आकार,आँखी भौ, नाक, चिउँडो, खुट्टा, नङग, कुरुपता	यदि आवश्यक परेको परिच्छेदमा पानाहरु थप्नुहोस र लासमा पाइएका वस्तुहरुको चित्रण चिन्ह लगाउँदै जानुहोस ।				
	छालाको चिन्हः खत, टयाटु, छेडेको,					
	जन्मजात चिन्ह, कोठी, (circumcise) लिङ्गको अगाडि भागको छाला काटेर भिकेको मुखलमानी विधि), अन्य	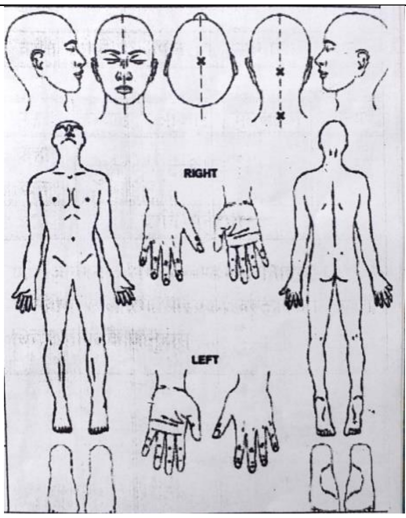				
	पूरानो घाउचोट/काटिएको खुट्टाः स्थान, भाग, भाँचिएको हाड, जोर्नी, जस्तैः घुडा) र यदि व्यक्ति लंगडो भए उल्लेख गर्नुहोस ।					
	अन्य प्रमुख स्वास्थ्य अवस्थाः शल्यक्रिया, रोगहरु इत्यादि					
	इम्प्लान्टस (प्रत्यारोपण)ः पेशमेकर, कृत्रिम हिप, आई.यू.डी. शल्यक्रिया द्धारा धातुका पाता वा पचकिला लगाइएको, कृत्रिम हात खुट्टा इत्यादि					
	औषधिको प्रकारः हराएको वेलामा प्रयोग गरिआएको औषधि					

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर : मितिः

हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम

MP NO Code: ....हराइरहेको व्यक्तिको तथ्याङ्क

ग.६	दाँतको अवस्था कृपया साधारण लक्षणहरु व्याख्या गर्नुहोस: विशेषगरी निम्न विवरणहरु उल्लेख हुनुपर्दछः : - हराइरहेका दाँतहरु - भाँचिएका दाँतहरु - किराले खाएका दाँतहरु - रङ्ग परिवर्तनवा दाग बस्नु - दाँतहरुको बिचमा खाली ठाँउ - खचाखच वा खप्टिएका दाँतहरु - वंगाराका जलन पोका/घाउ - आभूषण(जलप, दाँतमा भर्नु आदि) - अरु कुनै विशेष लक्षण दन्त चिकित्साजन्य प्रमाण हराइरहेका व्यक्तिले कुनै दन्त चिकित्सा लिएको थियो ? जस्तैः • क्राउन, सुनको जलप लगाइएका दाँत • रङ्गः सुनौलो, चाँदी, सेतो - • फिलिग: (रङ्ग सहित, यदि थाहा पाइएको परिच्छेदमा) - • नक्कली दाँत - ☐माथिल्लो, तल्लो • ब्रीज वा अन्य विशेष दन्त चिकित्सा • दाँत निकाल्ने काम जहाँ शंकास्पद हुन्छ त्यसलाई औंल्याउनुहोस । (उदाहरणको लागि परिवारका सदस्यलाई माथिल्लो बाँयातिरको अगाडिको दाँत हराइरहेको छ, भन्ने कुरा थाहा छ, तर कुन चाँहि हो यकिन छैन ।)	यदि सम्भव भएको परिच्छेदमा चित्रको प्रयोग गर्नुहोस र अथवा उल्लेखित लक्षणहरु तलको चार्टमा व्याख्या गर्नुहोस । यदि हराइरहेका व्यक्ति बालक हो भने, कृपया कुन चाँहि दूधे दाँत निस्केको हो निदेश गर्नुहोस, कुनचाँहि खसेको छ र कुन स्थायी दाँत निस्केको (झरेको) छ, तलको चार्ट प्रयोग गर्नुहोस । दधे दाँत वयस्क/स्थायी दाँत माथिल्लो माथिल्लो 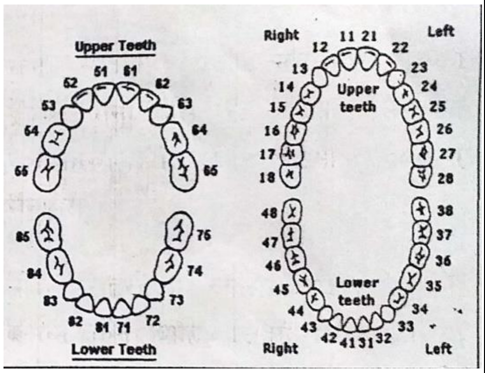

विवरण भर्ने व्यक्तिको नाम : पदः

हस्ताक्षर : मितिः

हराइरहेका व्यक्तिहरुको फाराम

MP NO Code: .... हराइरहेको व्यक्तिको तथ्याङ्क

घ) व्यक्तिगत सरसामानहरु

घ.१	लुगा फाटा (अन्तिम पटक देख्दा/ प्रकोपको बेला लगाइएको कपडा)	लत्ताकपडाका प्रकार, रङ्ग,कहाँ बनेको कम्पनीको नाम, टालटुल (मर्मत) गरिएको । आदिबारे सम्भव भए सम्मका सबै कुरा वर्णन गर्नुहोस ।
घ.२	जुत्ता (अन्तिम पटक देख्दा/प्रकोपको बेला लगाइएको)	किसिम (पानीवूट, जत्ता, चप्पल) रङ्ग, ब्राण्ड, साइज सम्भव भए सम्मका सबै कुरा वर्णन गर्नुहोस ।
घ.३	चश्मा	चश्मा (रङ्ग र ढाँचा), कन्टयाक लेन्सहरु सम्भव भए सम्मका सबै कुरा वर्णन गर्नुहोस ।
घ.४	व्यक्तिगत सामानहरु	घडी, गरगहना, थैली, साँचो, तस्वीरहरु, मोबाइल फोन (नम्बर सहित), औषधिहरु, चुरोट इत्यादि सम्भव भए सम्मका सबै कुरा वर्णन गर्नुहोस ।
घ.५	चिन्न सकिने कागजातहरु (जुन, पीडितलाई अन्तिम पटक देख्दा/ प्रकोपको बेला आफु संगै बोकी हिडेको हुन सक्छ) ।	परिचय पत्र, सवारी चालक अनुमति पत्र क्रेडिट कार्ड, भिडियो क्लव कार्ड, इत्यादि/सम्भव भएमा यी वस्तुहरुको फोटोकपी गर्नुहोस । त्यस भित्र रहेका जानकारीलाई वर्णन गर्नुहोस ।
घ.६	वानी व्यहोरा	अम्मली (चुरोट, सिगार, पाइप) खैनी सेवन, सुपारी चपाउने, जँडयाहा इत्यादि/कृपया मात्रा सहित वर्णन गर्नुहोस ।
घ.७	डाक्टरहरु, स्वास्थ सम्बन्धी रेकर्डस, एक्सरे	डाक्टर, दन्त चिकित्सक नेत्र विशषज्ञ अथवा अन्य
घ.८	हराइरहेका व्यक्तिको तस्वीरहरु	यदि पाए परिच्छेदमा, सकेसम्म हालसालै खिचेको र दाँत देखिने गरी हाँसिरहका सफा तस्वीरका प्रतिहरु संलग्न गर्नुहोस । हराइरहेको वेलामा लगाएका लुगाफाटाका तस्विरहरु पनि

नोटः यस फाराममा संकलित सूचनाहरु हराइरहेका व्यक्तिको खोजी तथा सनाखतको लागि मात्र प्रयोग गरिने छ । यसका विषय सूचीहरु गोप्य रहेन छन् र इच्छा गरिएको सन्दर्भमा वाह्य प्रयोगको लागि अन्तवार्ता दिने व्यक्तिको सुस्पष्ट मञ्जुरी आवश्यक रहन्छ ।

अन्तरवार्ता स्थल र मिति :...

अन्तरवार्ता लिनेको सहीः.............................अन्तरवार्ता दिनेको सहीः.......................

यदि अनुरोध गरिएको परिच्छेदमा, अन्तरवार्ताकारको विस्तृत सम्पर्क ठेगाना सहित यस फारामको एक प्रति अन्तरवार्ता दिने व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

(सम्भावित प्रकोप र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अपनाउनुपर्ने विवरण/जानकारी पात्रो)

महिना	संभावित प्रकोपहरु	प्रकोपका संकेतहरु	ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु	पूर्वतयारीका लागि गर्नु पर्ने कार्यहरु
बैशाख जेष्ठ	आगलागी हुरीवतास असिना चट्याङ खडेरी 	अत्याधिक गर्मी हुनु , तातो हावा चल्नु , सुख्खा हुनु , पानी नपर्नु र पानीका मुहान सुक्नु , हुरीवतास चल्नु , मौसम वदली हुनु , मेघ गर्जनु , जमिनको सतह अति सुख्खा भई हेर्दा तिरमिर देखिनु , अत्याधिक गर्मी हुनु ।	जथाभावि आगो नबाल्ने, प्रज्वलनशिल पदार्थ उचित स्थानमा व्यवस्थित रुपमा राख्ने, सलाई लाइटर जस्ता वस्तु केटाकेटीको पहुचभन्दा टाढा राख्ने, खर छ्वाली जस्ताछानो भएका घरमा आगो प्रयोग गर्दा विशेष ख्याल राख्ने, आगोको काम सकिएपछि राम्ररी निभाउने, ग्याँसको प्रयोगपछि रेगुलेटर राम्ररी बन्द गर्ने, घरका छानाहरु राम्ररी मर्मत गर्ने, व्यक्तिगत तथा वातावरणिय सरसफाइमा ध्यान दिने, हावाहुरी चल्दा तथा गड्याङ्-गुड्ड गर्दा विजुलीको स्वीच बन्द गर्ने , घरमा जिुलीको वाइरिङ गर्दा अनिबार्य रुपमा अर्थिङ गर्ने ।	सचेतना वृद्धि गर्ने पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने, संचार माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने , खर छ्वालीका नयाँ घर वनाउँदा विशेष ध्यान दिने पानीको प्रवन्ध मिलाउने उद्धार तथा राहत सामग्री तथा कोषको व्यवस्थापन गर्ने, प्राथमिक उपचार, खोज उद्धार, राहत, संचार तथा समन्वय टोली गठन गरी तयारी अवस्थामा खाख्ने उचित ठाउँहरुमा पानीको भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने, पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
असार श्रावण भाद्र आश्विन	अतिवृष्टी, वाढी , पहिरो महामारी, 	थोरै समयमा धेरै पानी पर्नु र लामो समय सम्म पानी परिरहनु जमिनमा धाजा फाट्नु खोलानालामा पानीको वहाव वढ्नु र जमिन कटान गर्नु भिरालो जमिनमा पहिरो जानु झाडा पखाला तथा अन्य रोग फैलनु पानीको मुल अचानक फुट्नु	खोला नाला ढलहरुमा सहज वहाव वनाउन प्रयत्न गर्ने, खोला किनार तथा पहिरो जान सक्ने ठाउँका वासिन्दालाई अन्यत्र सुरक्षीत ठाउँमा सार्ने व्यवस्था मिलाउने , महामारी फैलन नदीन खानेपानी र सरसफाइमा विशेष ध्यान दिने पानीका मुहानहरु सफा गर्ने विभिन्न सरुवा रोग लाग्न नदीन सचेतना अपनाउने र स्वच्छ खानेकुरामा विशेष ध्यान दिने ।	वृक्षारोपण गर्ने गराउने , संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने, विद्युत लाइन व्यस्थित गर्ने , शुद्ध पानीको व्यवस्थापन गर्ने, खोला किनारका तटवन्ध मर्मत गरी व्यस्थापन गर्ने , खोलानाला,डल र नहरका बाधक वस्तु हटाउने, उद्धार तथा राहत सामग्री तथा विपद कोषको व्यवस्थापन गर्ने, पूर्व सूचना प्रणालीको व्यस्थित विकास गर्ने , संचार माध्यमबाट सुचना प्रचारप्रसार गर्ने , सरसफाइका क्रियाकलाप संचालन गर्ने , प्रकोप जाखिम सम्वन्धी सचेतना वृद्धि गर्ने
कार्तिक मंसिर	असिना आगलागी चट्याङ चिसो वढ्नु 	मेघ गर्जनु असिना पानी पर्नु तापक्रम क्रमश कम हुदै जानु	मेघ गर्जन थाले पछि घर बाहिर ननिस्कने, प्रकोप संम्वन्धी सूचनाहरुमा ध्यान दिने, आगोको व्यवस्थित प्रयोगमा ख्याल राख्ने ।	पूर्व सूचना प्रणालीको व्यस्थित विकास गर्ने , संचार माध्यमबाट प्रचारप्रसार गर्ने विपद जोखिम व्यवस्थापनका तालिम संचालन गर्ने, न्युनीकरण तथा रोकथामका कृयाकलाप गर्ने, कृतिम घटना अभ्यास संचालन गर्ने, सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
पुष माघ	शितलहर तुसारो हिमपात 	बाक्लो कुहिरो लाग्नु हिउँ पर्नु अग्लो ठाउँमा हिउँ पर्नु पानी अत्याधिक चिसो हुनु	चिसो तथा ठण्डाबाट वच्न न्यानो कपडा लगाउने , केटाकेटी तथा बुढाबुढीको विशेष ख्याल राख्ने , तातो तातो खाना तथा झोलकुरा खाने , सकभर अत्याधिक चिसोमा वाहिर ननिस्कने , हिमपात भएको क्षेत्रमा हिउँ पर्दा वाहिर ननिस्कने ।	जाडोको लागि आवश्यक न्यानो कपडा तथा सामग्री व्यवस्थापन गर्ने अत्याधिक चिसोबाट वच्ने उपाएको वारेमा सचेतना क्रियाकलाप संचालन गर्ने, अत्यावस्यक सामग्रीहरु चिसोबाट विग्रन नदीन व्यवस्थित भण्डारण गर्ने, न्यानो कपडा तथा ओढ्न सामग्रीको व्यवस्थापन मिलाई आवश्यक ठाउँमा वितरणको व्यवस्था मिलाउने ।
फाल्गुण चैत्र	आगलागी हुरीवतास असिना चट्याङ खडेरी 	तापक्रम क्रमशः वृद्धि हुँदै जानु , सुख्खा मौसम सुरु हुनु , अचानक हुरीवतास सहित असिना पानी वर्षात हुनु , मेघ गर्जेर चट्याङ पर्नु ।	पानीको मुहानको संरक्षण गर्नु, हुरीवतास तथा मेघ गर्जन थालेपछि घर वाहिर ननिस्कनु विपद् जोखिम वारे सचेत गर्नु गराउनु, सरसफाइमा ध्यान पुर्याउनु आगोको व्यवस्थित प्रयोगको व्यवस्था मिलाउनु	खर छ्वालीका नयाँ घर वनाउँदा विशेष ध्यान दिने , पानीको प्रवन्ध मिलाउने , उद्धार तथा राहत सामग्री तथा कोषको व्यवस्थापन गर्ने, प्राथमिक उपचार, खोज उद्धार, राहत, संचार तथा समन्वय टोली गठन गरी तयारी अवस्थामा खाख्ने उचित ठाउँहरुमा पानीको भण्डारणको व्यवस्था मिलाउनु पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने, विपद् सम्वन्धी तालिम तथा गोष्ठी संचालन गर्ने

विपद्को पूर्वतयारी, हामी सबैको जिम्मेवारी !"

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय कार्यालयको समन्वय तथा अमेरिकन रेडक्रस एवं युएसएडको सहयोगमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भोजपुर जिल्ला शाखाद्धारा संचालित

"The Tayaari (Readyness) project"

Enhancing NRCS Readiness to Respond Capacity

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

American Red Cross

Nepal Red Cross Society